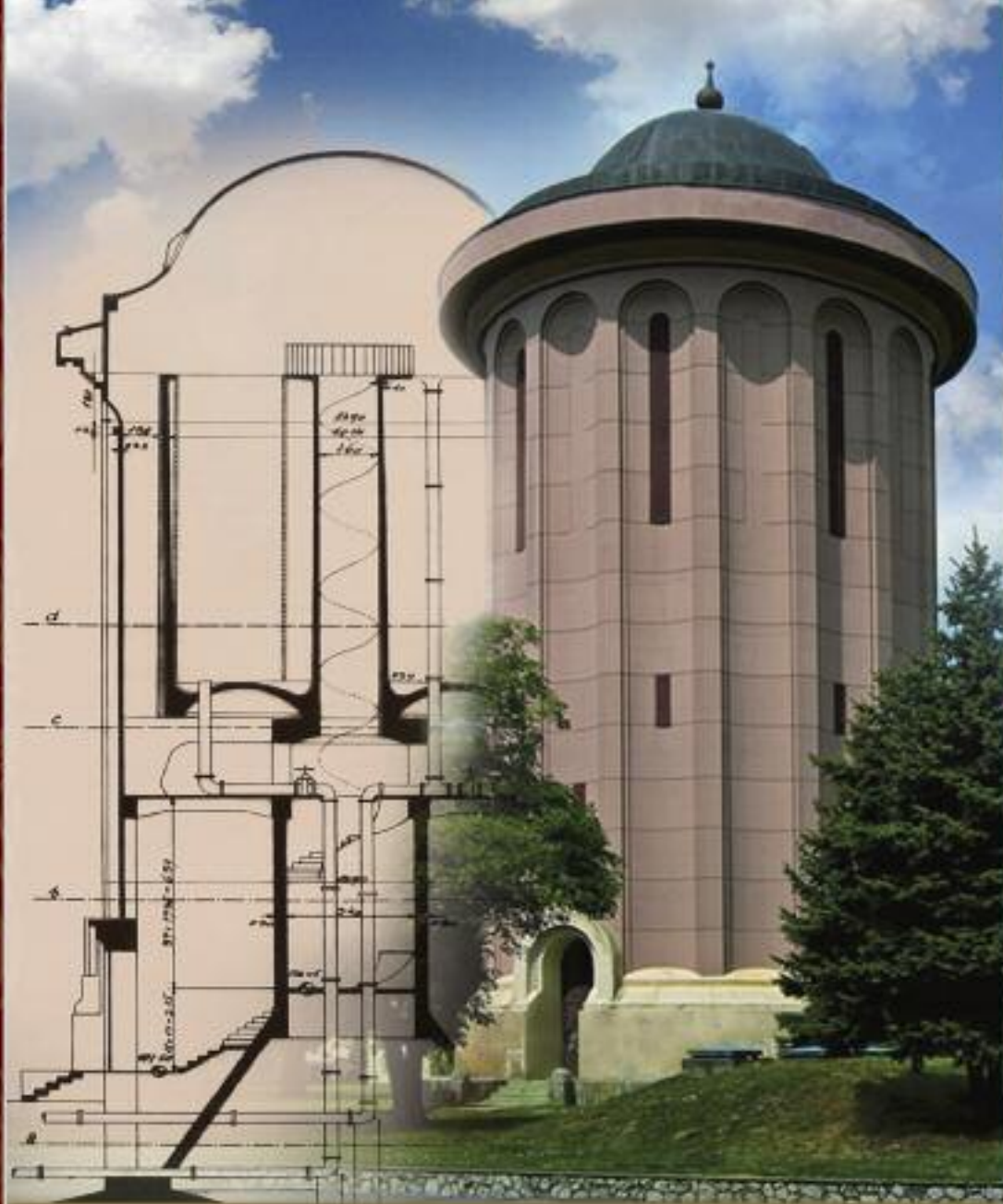

100

ÉVES A
DÉLZALAI VÍZ-ÉS
CSATORNAMŰ
ZRT.

Életünk a víz...

2016

„Harmóniában a természettel, harmóniában a víz világával...”

Írta, kutatás, szerkesztés: **Röst János**
Grafika, szerkesztés, fotó: **Pőcze János**
Borítóterv: **Ludvig Dániel**
Települési sorozatfotó: **Kotnyek István**
Kutatás, fotó - **Benedek Miklós**
Szakmai lektor: **Kendli Richárd**

Államtitkári köszöntő: **Cseresnyés Péter államtitkár**
Polgármesteri köszöntő: **Dénes Sándor polgármester**
Előszó: **Kassai Zoltán elnök - vezérigazgató**
Beköszöntő - "A kor margójára": **Kardos Ferenc**

•
Közreműködők:

Dr. Abay Nemes Zoltán - fotó, sport fejezet
Czupi Gyula - fotó
Dobos István - kutatás, fotó
Fitos István - fotó
Gyarmati Olga - fotó
Halis István Városi Könyvtár - kutatás, fotó
Horváth Tamás - fotó
Kanizsa Lokálpatrióta Hetilap - fotó
Kardos Ferenc - kutatás, fotó
Ketting Klára - fotó
Lövényi Zsolt - fotó
Maros Sándor - természetfotó
MaVíz - fotó
Polgár Sándor - fotó
Szerdahelyi Rita - fotó
Szuperinfó Nagykanizsa - fotó
Tarnóczy Attila - kutatás
Thury György Múzeum - kutatás, fotó, képeslap
Varga György - fotó

•
Könyvcím (Életünk a víz...) - **Fábics István**

•
Felelős kiadó: **Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt.**
8800 Nagykanizsa, Kisfaludy u. 15/a. sz.

•
minden jog fenntartva

•
Készült: **RGB Grafik Kft. Zalaegerszeg**
Ügyvezető: **Zsuppányi Zoltán**

ISBN 978-963-12-5580-5

Tartalom

Államtitkári köszöntő	1
Polgármesteri köszöntő	2
Előszó	3
Beköszöntő (A kor margójára...)	5
Krónika	9
Tűzoltóság - krónika	91
Szennyvízelvezetés - szennyvíztisztítás	101
Molnári vízműtelep	123
Vízmérő javítás és hitelesítés	133
Fürdőszolgáltatás	137
Laboratórium	149
Informatika	155
Letenyei Üzemvezetőség	157
Csurgói Üzemvezetőség	159
Galamboki Üzemvezetőség	163
Raktáráruhá	165
Víz Világnap	167
Sport, sport, sport	171
100 év - 100 kép	183
A jelen és a jövő	199
Szolgáltatási terület	215
Vízműves közreműködők - forrásanyagok - irodalomjegyzék - rövidítések	233

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

*„Az egyetlen igazi biztonságot, amit egy ember elérhet az életben,
a felhalmozott tudás, tapasztalat és képesség jelenti...”*

Henry Ford

A Római Birodalom évezredes kultúráját és stabilitását az a szemlélet teremtette meg, hogy igazán csak akkor tud a távolba tekintően nagygyá válni egy közösség, ha az alapjai megkérdőjelezhetetlenül erősek és megbízhatóak. Mindez a szellemiség a hitükben, a jogrendszerükben, a fegyelmükben és a művészetükben egyaránt jelen volt, de a várostervezés és városépítészet tekintetében alkottak páratlant. Kiváló épületeik, palotáik mellett az úthálózatuk, és főként, a csatornahálózatuk és vízműveik mai fogalmakkal mérve is nagyszerű műremek, amelyek megalkotásakor nem nélkülözték a befektetett energiát, a felhalmozott tudást és tapasztalatot. A rómaiak úgy kezdték önmaguk felépítésébe, hogy még kis városként mertek nagyot álmodni, és a nem látható, a nem reprezentálható csatornáikat, vízműveiket is a legnagyobb alapossággal építették meg és gondozták.

E kötet, mely a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. 100 esztendejének jövőbe is pillantó krónikáját öleli fel, egy olyan vállalatot mutat be a tisztelt olvasónak, amely példája és kifejeződése ennek a hitnek és cselekedetnek. Városunk és a térség egyik fundamentuma, amelyen magasabbra tudjuk emelni erősségeinket jelentő pilléreinket, melyeket az elmúlt években tudatosan felállítottunk. Büszkén olvashatjuk tehát e kötet oldalait, hiszen a jövőt építő munkánk előzményeit és alapját pillanthatjuk meg rajtuk. Egy szemléletet tükröznek vissza, amely a közelmúltban és a jelenben bontakozik ki a város fejlődésének folyamatában.

Köszönet ezért minden alkotó és kutató szerzőnek, szerkesztőnek, lektornak és nyomdásznak, és mindazoknak, akik nélkül ma szegényebb lenne a város közössége és az érdeklődő közönség is egy ilyen értékes és reprezentatív krónikával.

És köszönet azoknak a vezetőknak, szakmai közösségeknek és dolgozóknak, minden szorgalmas kéznek, akik 100 esztendőn keresztül felépítették és fenntartották e sikeres vállalkozást a város és a térség fejlődését szolgálva.

Kedves Olvasó! Kérem, lapozzon bele múltunk e nagyszerű fejezeteibe!

Nagykanizsa, 2016. április 29.

Cseresnyés Péter
államtitkár

Nagykanizsa és a térség országgyűlési képviselője

Tisztelt Kanizsai Polgárok!

„Az aratás csak azokhoz jön el, akik ültetnek, akik elvégezték a munkát.”

Jim Rohn

Ősi igazság: egy közösség csak akkor tud igazán nagygyá válni, ha időben ültetett, majd elvégzi azt a munkát, amit az idő rá kiszabott. Minden ember, város és minden nemzet csak akkor tud sikeressé lenni, ha az értékeire és a hagyományaira támaszkodva megtalálja azt a néhány fontos területet, ami őrá jellemző, amit egyediségeként a világ elé tud tárni, amivel egyértelműen azonosítják.

Nagykanizsa egy értékekben gazdag város, de ezen értékeink felismerése és tudatosítása legalább akkora kötelességünk és feladatunk, mint a társadalom, a kultúra és a gazdaság fejlesztése.

Hiszen e területek, hitem szerint, kizárólag az értékek mentén és azok alapján erősödhetnek, mint ahogy a mag is csak termékeny talajban növekszik és gyarapszik.

A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. 100 éves története annak bizonyossága, hogy őseink ültettek, és elvégezték azt a munkát, amely a növekedés és a fejlődés előfeltétele. Büszkéek lehetünk rájuk, mert a vállalat felépítésével és működtetésével mintát adtak önmagunk megbecsülésére és a szakmai munka szeretetére. Értéket teremtettek, mint ahogy a cég jelenének vezetői és dolgozói is, akik hűen követik a 100 éves hagyományuk erkölcsi és szakmai útmutatásait.

Köszönet az elkötelezett és sikeres munkájukért!

E könyv pedig, kedves Olvasó, a 100 éve született közös értékünk felismerése és felmutatása mindannyiunk büszkeségére és okulására. Ezért fontos számunkra minden oldala és minden sora, mert a szakmai hivatás és elkötelezettség, az értékes tapasztalat világlik belőle, melyek a mi közös és sikeres jövőnk letéteményesei.

Kedves Olvasó! Kívánok sok örömet e krónikához!

Nagykanizsa, 2016. március 26.

Dénes Sándor
Nagykanizsa Megyei Jogú Város
polgármestere

Tisztelt Hölgyeim!
Tisztelt Uraim!
Kedves Olvasó!

A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. nevében nagy tisztelettel köszöntöm Önöket, abból az alkalomból, hogy kezükben tarthatják a 100 éves a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. című könyvet.

Ez a könyv 100 év korrajza, amely egyben helytörténeti kutatás is, hiteles dokumentumok alapján, a vízművesek szemével.

A könyv beszámol ezen idő alatt itt dolgozó több ezer vízműves kolléga munkájáról, tisztelegve az elődök előtt. Egy szakmai útikalauz, amely egyúttal rólunk is szól, kanizsaiakról, Zaláról, Somogyról, a térségről, amelyben mindenki magára ismerhet. Megismerhetjük a 100 év történelmét, benne van az életünk, a szüleink, nagyszüleink élete. A könyv műfaját nagyon nehéz meghatározni. Bárhol nyitjuk ki, mindenhol más és más. Itt lexikális adatok, krónika, ott monográfia, amott fotóalbum vagy éppen életkép.

A korabeli híradások a régies szóhasználattal és az akkori helyesírással kerültek bemutatásra.

A 100 év két emberöltőt, történelmi korokat ívelt át.

Nagyon kevés cégnek adatik meg, hogy ezt az évfordulót megérje, és nagyon kevés cégnek adatik meg, hogy gazdaságilag stabil, szakmailag elismert céggént érje meg ezt a kort, és erre a társaságunk minden dolgozója büszke lehet.

E jubileumi ünnep alkalmával szeretnék köszönetet mondani azoknak, akik hozzájárultak a 100 év sikereihez, és közreműködtek e reprezentatív könyv megjelenésében.

Köszönet illeti cégünk minden korábbi és minden jelenlegi dolgozójának munkáját, hogy kreativitásukkal, szorgalmukkal, szakmaiságukkal kivívtuk fogyasztóink elégedettségét.

Köszönetet mondok Nagykanizsa városának, hiszen a ZRt. és elődei megalakulásában, majd a működésében alapvető szerepet játszott, és köszönetet mondok a tulajdonos önkormányzatoknak is.

Cégünk olyan jövőképet tűzött ki maga elé, amelyet csak kiváló kollégákkal és kiváló teljesítménnyel érhetünk el.

Az általános relativitáselméletet Albert Einstein 100 éve, 1916-ban publikálta.

Tőle idézek egy zseniális gondolatot:

“Mindenki tudja, hogy bizonyos dolgokat nem lehet megvalósítani, mígnem jön valaki, aki erről nem tud, és megvalósítja.”

Igen, a 100 éves Délzalai Vízmű ZRt. is ezt a szellemiséget vallja.

Tisztelettel:

Kassai Zoltán
elnök-vezérigazgató

A kor margójára...

(beköszöntő)

„Múlt nélkül nincs jövő, s mennél gazdagabb a múltad, annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe.”
Babits Mihály

Nagykanizsa (németül: Großkirchen, Großkanizsa, horvátul Velika Kaniža, törökül: Kanije) megyei jogú város. Nagykanizsa gazdag történelmet tudhat magáénak. Nagykanizsának és környékének a története az újkőkorszak idejére nyúlik vissza (i. e. 5000-2500). Ebből a korszakból származnak a legrégebbi leletek. Kelták, szlávok, római légionáriusok lakták területét a Krisztus utáni első századokban. A római kori leletek Nagykanizsa környékén az 1. század közepéről valók. Kanizsa névvel 1245-ben találkozunk először, amikor áterra Knysa formában említik. IV. Béla király Princ comesnek adományozott egy Bille nevű birtokot, mely a Knysa nevű földdel volt határos. Kanizsa magyar településként már a tatárjárás előtt is létezett.

Nagykanizsa, a város

A Kanizsai család őse, Osl Lőrinc 1323-ban kapta meg a várost és a hozzá tartozó birtokokat, a fiát már Kanizsainak nevezte. A kanizsai várat a XIV. század első harmadában építi meg kanizsai II. Miklós tárnokmester, a várat a Nádasdyak bővítik ki a XVI. században. A kanizsai vár, mely Szigetvár eleste után - 1566-tól 1600-ig - a Dél-Dunántúl legnagyobb erőssége volt, fontos védelmi szerepet töltött be Thúry György várkapitánnyal az élén. A vár 1600-ban került török kézre és 1690-ben szabadul felt a török alól. A vár felszabadítása után Bécs határozott Kanizsa sorsa felett, a várat lebontásra ítélték.

A XVIII. században újjászületett a város, az 1700-as évek elején, a lerombolt vár és a várbeli épületek építőanyagaiból épült újjá. A törökkorban elfogyott népessége ekkor gyarapodik jelentősen magyar, horvát, német és zsidó betelepülőkkel. E színes etnikai összetétel (a XVIII. században még jelentős számú szerb, görög és a folyamatosan jelen lévő cigány lakossággal) jellemző a város társadalmára, egészen a XX. század közepéig, ami a kereskedelmi kapcsolatokban előnyt jelentett, segítette a polgárosodást.

A XIX. század elejére már a Dunántúl jelentős mezőgazdasági és kereskedelmi központjává vált a város. Nyugat-Somogy és Dél-Zala természetes piaci központjaként kapcsolatai voltak Budán keresztül az országos, a stájer vidéken, Trieszten, Bécsen és a Balkánon keresztül a nemzetközi kereskedelemmel is, elsősorban élelmiszeripari áruk tekintetében. Jelentős mezőgazdasági nagyüzemek működtek a város határában, a Batthyány uradalom, Festetics, Inkey, Somssich birtokok, a szentmiklósi (ma Miklósfa) Bárczay uradalom. Az egyes részek gazdag bérlők kezén voltak, így nem véletlen, hogy a mezőgazdasági árucikkek voltak meghatározóak a Dunántúl-szerte híres kanizsai vásárokon.

A város fénykora a XIX. századra tehető: előbb a környék piacközpontja lett, majd a század végére igazgatási és kulturális központtá fejlődött. A város fejlődése szempontjából döntő mozzanat a vasút kiépülése, mely megsokszorozta a kereskedelem erejét, hatókörét, elsősorban Bécs és Budapest felé, illetve Fiumén át a világ legtávolabbi tájai felé is.

Az 1860-ban Pragerhof felé, 1861-ben Buda felé, 1865-ben pedig Sopron felé megnyitott vasútvonal és a már működő kereskedelmi vállalkozások közti infrastruktúra szükséglete hozta létre Nagykanizsa első szilárd burkolatú, klinkertéglás útjait. A belső városi úthálózat jelentősen gyarapodott, változott, elsősorban észak-déli irányba bővült, azaz a vasút és az új laktanyák felé.

1870-ben nyitották meg a mai Csengery utcát a vasúti raktárakig, hogy könnyebben juthassanak el az áruval rakott szekerek. A Sugár út 1885-ben épült meg a Vörösmarty utcáig. A város főbb útjait 1870 után klinkertéglával borították (ezt kongó utaknak hívták), kitisztították a városi árkokat, boltozatos csatornákat építettek az esővíz levezetésére. A XX. század első felében bazaltkockákkal burkolt és aszfaltozott utak is létesültek a városban. A legtöbbet a vám-utakra költöttek, ami jól jelzi: a kereskedelem kiszolgálása volt a legfőbb érdek, mert ez hozta a városi jövedelem nagy részét.

A gazdaság infrastruktúrájának erősödése kedvezően hatott az iparosodásra és a kereskedelemre.

1870 és 1904 között megduplázódott az iparból élők, másfélszeresére nőtt az ipari vállalkozások száma, bővült a foglalkozási ágak köre, megjelent a gyáripár.

Nem véletlen, hogy a Magyar Iparosok Országos Szövetsége zalai szervezete Nagykanizsán alakult meg 1911-ben, kanizsai vezetőkkel. Elsősorban élelmiszeripari nagyüzemek jöttek létre, jórészt családi vállalkozásokként: sörgyár, likőr- és szeszgyár, gőzmalom, mezőgazdasági gépgyár. Jelentős iparos- és kereskedőrétege a XX. század elején pezsgő szellemi életet hozott létre, sok egyesülettel, társasággal a város egésze számára, ez megmutatkozott a szép, eklektikus épületekben, újonnan nyitott utcákban, gyarapodó számú vállalkozásokban.

Nagykanizsa a XIX. század második felében a Dunántúl nagyvárosa lett.

Lakossága az 1870-es népszámláláskor 11 ezer fő, 1900-ban már több mint kétszerese ennek, 23 ezer fő, ezzel a legnagyobb település volt Zalában.

A vasúthálózat és az úthálózat fejlesztése alkalmassá tette a várost jelentős haderő eltartására és gyors mozgatására. Innen gyorsan elérhetővé vált a hadsereg, a hadi utánpótlás számára háború esetén a Monarchia nyugati és déli határvidéke.

Laktanyák, majd az első világháború alatt hadikórházak létesültek. A jelentős számú katonaság egyszerre jelentett piacbővülést és infrastrukturális, környezeti terhelést. A város gazdaságát az első világháborúig fellendítették a hadsereg megrendelése, a katonák mindennapi fogyasztási igényei.

Ezzel viszont megnövekedett az utak, csatornák terhelése és az ivóvízszükséglet.

Ennek következtében a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. jogelődje 1916-ban a ligetvárosi hadikórház és a laktanya területén jött létre, ivóvízhálózattal, szennyvíz- és csapadékvíz-csatornával, szennyvíztisztítóval.

A dualizmus folyamatosan modernizálódó, polgárosodó Nagykanizsáján a vízügyekkel való foglalkozás is évszázados múltra tekint vissza a szabályozása: kutak létesítése, a víz védműként történő hasznosítása a vár körül a 18. század előtt.

A város határában lévő mocsarak lecsapolása és hasznosítása kiemelt feladat volt mindig is, részben közegészségügyi, részben gazdasági okokból. A felszámolt várat már nem kellett védeni vizesárokokkal, mocsaras területekkel, így a XVIII. század közepétől megkezdődött a Kanizsa folyó (és a bele ömlő patakok) árterének: a kanizsai bereknek a lecsapolása. A Principális-csatorna létrehozását követően 1836-ban megalakult egy víztársulat, mely a mocsarak lecsapolását tűzte ki célul.

1856-ban javítottak a Principális-csatorna állapotán, 1882-86 között pedig, kultúrmérnöki irányítással sikerült lecsapolni a mocsarakat, de a palini és a móríczhelyi területeken még megmaradtak a várost is veszélyeztető mocsarak.

A XIX-XX. század fordulóján indult el a sár felszámolása és vízelvezető csatornák kiépítése a kanizsai utcákon. Az 1913-ban létrejött Principális-völgyi Lecsapoló Társulat 1915-1917 között déli irányban, a Muráig végezte el a szabályozás munkálatait.

Véglegesen csak 1928-ban fejeződött be ez a munka a Dencsár-árok elkészültével, ami jelenleg is nagy szerepet játszik a szennyvízágyzatban.

igazgató helyettes

Nagykanizsa, Halis István Városi Könyvtár

Krónika

A Nagykanizsai Vízmű története

A közműves vízellátás kiépítésének technikai feltételei Magyarországon az iparosodás következtében a XIX. század második felében, ill. annak a végén indult meg országsszerte.

Az 1890-ben a Földművelésügyi Minisztérium irányítása alatt létrejött Közegészségügyi Mérnöki Osztály (későbbi Országos Vízépítési Igazgatóság, OVI), mely a nagyobb városok vízellátásával foglalkozott. 1898 végéig a történelmi Magyarországon 49 városban és 166 községben épült ivóvízvezeték, az ország akkori lakosságának közel 10%-a jutott vezetékes ivóvízhez. Az ellátásba bekapcsoltak aránya az első világháború végéig tovább növekedett, ekkor létesült a nagykanizsai vízmű is.

**A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt.
(a jogelőd vállalati formáknak megfelelően) vezetői a kezdetektől:**

1916-1936	Király Sándor műszaki tanácsnok
1936-1942	Waligurszky Béla
1942-1950	Tasy (Waligurszky-névváltozás!) Béla
1950-1952	Mur László
1952-1961	Fehér Lajos
1961-1963	Gungl László
1963-1976	Németh Ferenc
1976-2007	Kovács Antal
2007-	Kassai Zoltán

A Délzalai Vízmű ZRt. hálás szívvel köszöni meg az elődök munkáját, kiemelve a kezdetekben a Nagykanizsáért, a közmű-ágazatokért a legtöbbet tevő Király Sándor műszaki tanácsnoknak és Waligurszky (Tasy) Béla üzemvezető főmérnöknek a mérnöki tudását, állhatatos munkáját!

Király Sándor
műszaki tanácsnok

Király Sándornak elvülhetetlen érdemei vannak Nagykanizsa város fejlesztésében. Az ő nevéhez fűződik a város csatornázása, vízvezetékekkel való ellátása, az utcarendezés és a modern útburkolások, aszfaltút és járda kiépítése. Nagy tudású szakember volt, aki a város ügyeit mindenkor a szívében viselte. Minden törekvése a város közműveinek kiépítése és továbbfejlesztése volt.

Waligurszky (Tasy) Béla
üzemvezető főmérnök

Waligurszky (Tasy) Béla egész egyéniségét vitte be hivatalába, fiatalos lendületet, gyors adminisztrációt. Újjászervezte a víz- és csatornamű ügymenetét. Nagy ambíciójú, fiatal mérnökként rövid idő alatt megmutatta, hogyan lehet még a korábbinál is nagyobb megterheléseket eszközölni, a víz- és csatornaművet a lakosság nagyobb megterhelése nélkül fejleszteni, a város közműhálózatát kiépíteni.

Nagykanizsa vezetékes vízellátásának története a XIX. század végére és a XX. század elejére nyúlik vissza.

**Nagykanizsa rendezett tanácsú város
szabályrendelet-alkotási tevékenysége 1867-1890**

1882-ben, 1887-ben újólal átalakították a közigazgatás szervezete tárgyában alkotott szabályrendeleteket, ebben szabályozva:

XII. FEJEZET.

A mérnök.

57. §. A mérnök az összes városi építkezés szakfelügyelője; különös teendői: f) elkészíti a járda, csatorna- és hidépítések, valamint minden nemű középítkezés terveit és költségvetéseit s ha a középítkezések oly nagymérvűek, hogy a tervek és költségvetések elkészítéséhez szakértő építésszek lennének felhivandók, ez iránt javaslatot terjeszt elő.

A XIX. század 90-es éveiben, amikor egy angol társaság vízvezeték építkezési terveket bocsátott Nagykanizsa város rendelkezésére, meg sem nézték jóformán a terveket, hanem egyszerűen *ad acta* tették. Annál utópisztikusabb volt a Sörgyár építkezése idején, majd 1894-ben újra élénken és komolyan kolportált gondolat, hogy a Balatont össze kell kötni csatorna segítségével a Murával, és Nagykanizsát ezen a révén vízvezetékkel ellátni és hatalmas gyárvárossá, egyben fürdőhellyé fejleszteni. 1899-ben megint angol ajánlatot kapott Nagykanizsa (Heath A. Francis mérnöktől) a vízvezeték megépítésére. 1905-ben már Király Sándor városi mérnök is elkészítette egy sétatéri víztorony terveit, de a hatalmas számokat felmutatott vízvezeték-építkezési költségvetés sokakat megijesztett. A tervek csak 1907-ben készültek el, amikor gróf Zichy Aladár, Nagykanizsa képviselője miniszter lett és kieszközölte, hogy a felvételeket - amelyekkel 1918-ban készültek el - az állam végeztesse el a kanizsaiak helyett. Az ingyenben maradt munka után, 1908-ban már lelkesen fogadták Nagykanizsán a vízvezeték-építés 3.000.000 koronás terveit. Akkor azonban vizet kellett keresni. Kiss Sándor mérnököt küldte le a földmívelési minisztérium Nagykanizsára, aki még a Mura partra is kiszállt vizet keresni, gondolván ő is, hogy onnan lehetne a vizet bevezetni Nagykanizsára. Ez azonban drága víz lett volna. Így - habár Nagykanizsa vízgondjait örökre megoldotta volna - ezeket a terveket eljuttették. Maradt a másik megoldás, a Principális-völgyben kutakat fúratni és azokból táplálni a vízvezetékét. A háború kitörése előtti esztendőre a város műszaki hivatala elkészítette a rétegterveket, s ezek alapján, 1913 novemberében, egy újabb minisztériumi helyszíni vizsgálat után megkezdtek a próbafúrásokat, hogy a közben véletlen és váratlan sikerrel járt vágóhídi kút mintájára, artézi kutakkal oldják meg a vízvezeték kérdését, aminek terveit most már összekapcsolták a csatornázás terveivel. A XX. század elején Nagykanizsának, mint bármely más akkori településnek a jelentős fejlődések következtében olyan feladatokat kellett megoldania, amelyek a korszerű települési infrastruktúrával történő ellátottság kezdetét jelentették.

A jelentős építkezések következtében igény jelentkezett a közutak és a közlekedés fejlesztésére, a közvilágításra és természetesen az egészséges ivóvíz és vízelvezetést biztosító közműhálózatok kiépítésére. Nagy volt az ingatlanforgalom: telkek, házak egymás után cseréltek gazdát. A város az új építőláz idején megkezdte az új vásártér előmunkálatait. 1913 őszén az Erzsébet téren, a hercegi uradalomtól megvevett, dűledező csoportházakat a város kiüríttette, majd nagy nehezen, többszöri sikertelen árverés után talált egy vállalkozót, aki 2.835 koronát adott a csoportház anyagáért és lebontatta azt. Az igazságügyi palota, postapalota, a hatalmas katonakórház építése is a megvalósulás stádiumába jutott és a vízvezeték próbafúrásai is folytak. A próbafúrások azonban kudarcot kudarokra halmoztak. A gyárak is megpróbáltak mindent, hogy vízhez jussanak.

Nagykanizsa közterületein csekély számú közkútból biztosította vízigényét a lakosság, ezeket azután messze utcákból keresték fel. A közutakat azok tartották fenn, akik használták. A város által fenntartott közkút ekkor csak egy volt: a Piac téren.

Nagykanizsa város rétegtérve (1913)

NAGYKANIZSA
VÁROS
I.-V. KERÜLETÉNEK
RÉTEGTÉRVE.
KÉSZÍTETTE: VÁROSMÉRNÖKI HIVATAL
1913.

1914 tavaszán csupa katonai építkezés tervei foglalták le a beruházási tevékenységre irányuló figyelmet. Újra napirendre kerültek a korábban már eredménytelenül végződött tárgyalások, a *tüzérség idehelyezésére és a laktanya építésére* vonatkozólag. Ugyanekkor a közös kaszárnya kibővítésének tervei is készültek. A sokféle tervből a monarchia legnagyobb arányú katonai építkezései: a *Teleky-úti laktanya* és a *katonai barakk-városrész* születtek meg. 1914 nyarán viszont a világháború forgószele elsöpört minden tervezgetést és ezekkel az építkezésekkel hosszú időre lezárultak az alkotó munka lehetőségei.

Egymás után születtek a tervek, de ezek nagy része a fellépő technikai problémák és a források hiánya miatt sorra megbukott. Az első világháború alatt megindult katonai építkezések vízellátása is nagy probléma elé állította a várost és a hadvezetőséget. Hiába hívták le Nagykanizsára a híres temesvári hipnotikus kútfúrót, Neukem mestert, hiába Tüköri professzort, a varázsvesszős forráskutatót, hiába meredeztek hónapokig a próbafúrások golyalábai a két városrész közötti réteken.

Végül is a katonai kórháztelep építkezésénél, 1915 őszén két bővízü és a Károly-laktanya építkezésénél egy kisebb forrást találtak, melyekre alapítva Király Sándor már elkészítette a város vízvezeték-rendszer terveit, amiket a minisztérium változtatás nélkül jóvá is hagyott. A város vízellátásának tényleges alapját az 1916-ban a mai Ligetváros városrész területén létesített honvédségi vízmű képezte, ahol a vízellátással

Király Sándor műszaki tanácsnok

egyidőben szenny- és csapadékvíz csatornát és szennyvíztisztító berendezést is létesítettek a 3600 ágyas honvédkórház vízszükségletének kielégítésére. Ezzel párhuzamosan épült a Károly király laktanya (későbbi Dózsa, majd Thury laktanya), ahol szintén folytak vízellátási munkálatok.

A Károly király laktanya története

A laktanya 1915-ben, Merbl Arnold temesvári műépítész vállalkozásában épült a Monarchia legnagyobb laktanyáira vonatkozó típusterv szerint, 21 holdat meghaladó területen, 1200 katona részére. A Révai nagy lexikonja Körössy Albert Kálmán (1869-1955) építész munkájaként említi a létesítményt és a barakk-kórház tervét is. A laktanyát a háború miatt rohamtempóban építette 500 ember, hadifoglyok és katonák. Az anyagok szállításához ideiglenes keskeny nyomtávú vasút épült a sánci vasúti őrházig.

A laktanya vízellátását három ásott és két artézi kúttal kívánták megoldani. Felépítették a város (Palin és víztornya akkor még nem tartozott Nagykanizsához) első víztornyát is, a négyemeletnyi magas vasbeton szerkezetet.

A laktanyát saját generátora látta el elektromos árammal.

Az akkor kialakított, az Attila utcához vezető makadámút (ma Hevesi út) mentén, az első legénységi épület mögött állították fel a víztornyot.

Még 1915-ben a laktanya mögötti 82.000 négyzetméteres területen - hús, fából készült barakkal - katonai kórház létesült.

A 800 ágyas kórház 1916-ban Ligetvárosba költözött. A barakkokat pótlaktanyává nyilvánították a helyhiány miatt, ami aztán a katonák frontra kerülésével meg is szűnt.

Már közeledett a laktanya átadásának tervezett időpontja, a császári és királyi tartalékkórház (kórtermek, irodák, műtő, gyógyszerár, raktárak és konyhák) pedig elkészülve várta személyzetét és a gyógyítandókat. Hiába, mert a létesítményt behálózó vezetékekben egy csepp víz sem volt.

A büszke víztorony pedig torony volt ugyan, de nem víztorony.

A város - vállalásának megfelelően - elindította a két tervezett artézi kút fúrását, de az erre szánt összeg úgy fogyott el, hogy vizet nem találtak. Ekkor a hadsereg folytatta a munkát, eredménytelenül - akár csak a város -, pedig a fúrások már százötven méteres mélység felé jártak.

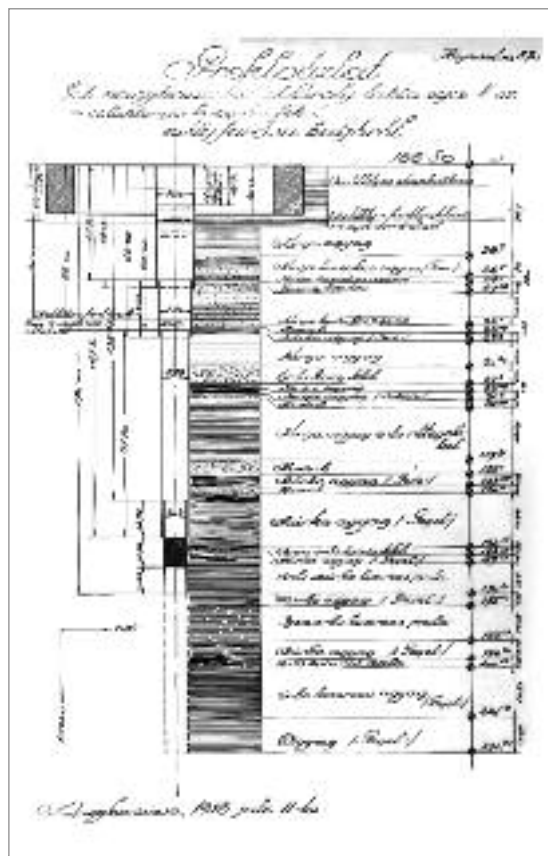
1916 februárjában aztán közölte a helyi lap, hogy a hadvezetés végre - okulva az eddigi kudarcokból - a víz kutatás érdekes, de mindenhol bevált módját választotta.

Kanizsára küldte szakemberét, a zágrábi Calussit.

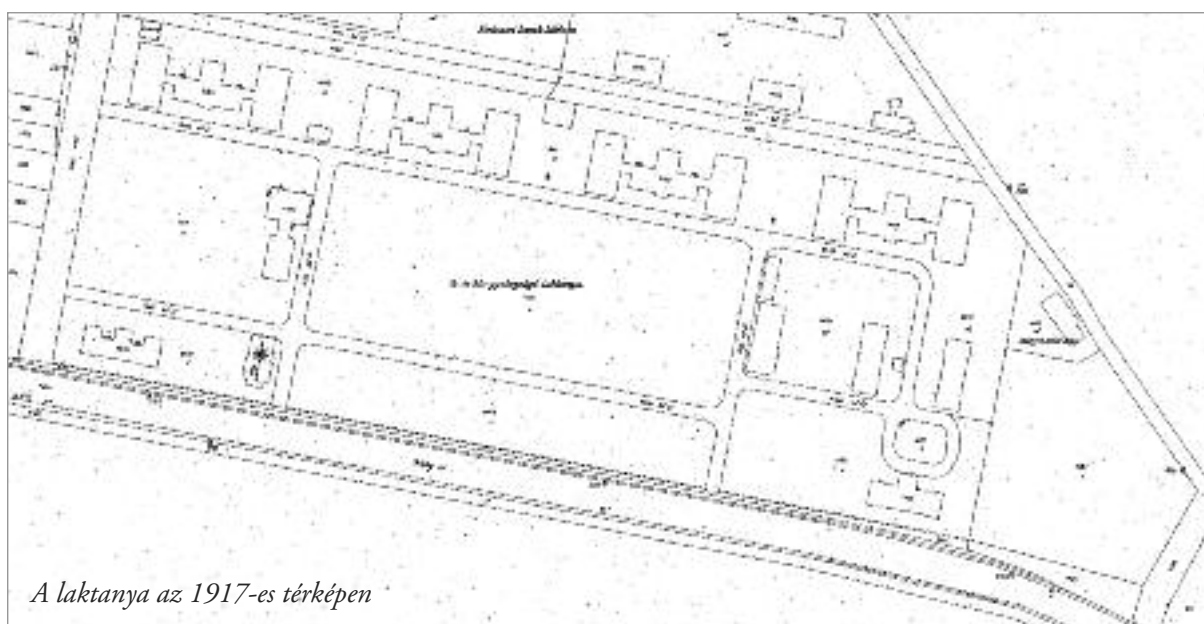
A cikk szerint Calussi azon kevesek közül való volt, akik titokzatos képességükkel és varázssveszejükkel képesek voltak pontosan meghatározni a föld mélyében csörgedező vízerek folyásának irányát, a források helyét, sőt a vízmennyiséget is.

Az újságból megtudhattuk, hogy Calussi sikerrel járt. Vizsgálódásai eredményeként rábökött a pontra, ahol 342 méter mélyre fúrva vendéglátói megtalálták vágyaik tárgyát, a vizet, az elegendő vizet.

Persze gyorsan kiderült, hogy a vízkeresés pálcás módszere sem fakaszt forrásokat. A kínzó vízhiány nyomán az illetékesek kényszerű, de a város számára annál hasznosabb döntést hoztak: a laktanyát is a Csengery úti barakk-kórház artézi kútjaiból kell ellátni vízzel. 1917-ben elkészült az összekötő vezeték, ezzel megkezdte kiépülését a város vízvezeték-hálózata. A laktanya 1945-ben Dózsa György, majd később Thury György nevét kapta, 1997-ig működött.

Profilvázlat, Károly laktanya, kút rétegrend 1916)

A laktanya az 1917-es térképen

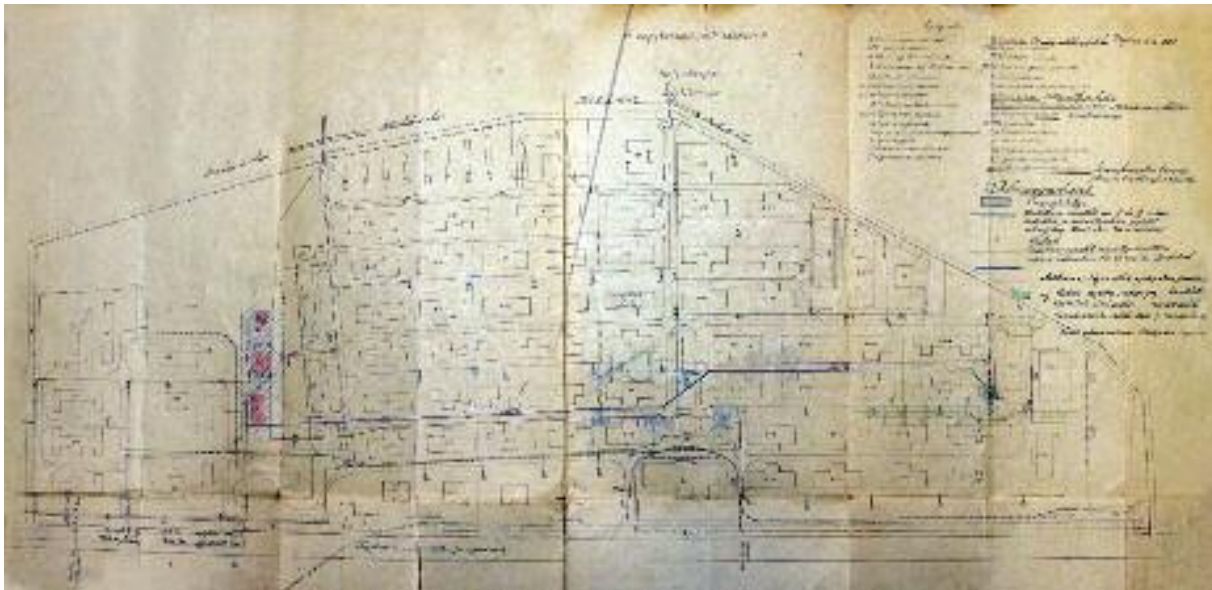
Az 1930-as években (Középen a víztorony)

A barakk-kórház története

Már folyt az első világháború, amikor építtetni kezdték a katonák és foglyok százaival az ország legnagyobb - fertőző betegeknek szánt - katonai barakk-kórházát.

A munkákat zágrábi építési vállalkozók, Eisner és Ehrlich vezették. A terv az út mentén 1,5 kilométer hosszan elnyúló létesítményt képzelt el, amely 130.000 négyszögöl területet foglalt volna el. Az új intézmény 1916-ban már fogadta első betegeit. Időközben az eredeti elképzelés módosult, járványkórház helyett császári és királyi tartalékkórház létesült, a betegek számára tervezett nyolcvan barakkból csak ötvennégyet építettek meg. Az új funkciót a város közvéleménye örömmel fogadta, mert sokan tartottak a járványkórházból származó esetleges fertőzésektől. Így is monumentális épületegyüttes jött létre. A létesítmény háromezer sebesült befogadására volt képes, akik gyógyításához húsz katonaeorvos szükségeltetett. Kellott ezen felül csaknem ötszáz főnyi személyzet a betegek ápolásához és az objektum működtetéséhez.

A barakk-kórház helyszínrajza

Jegyzőkönyv részletek 1938-ból (üzemvezető):

„A volt cs. és kir. katonai igazgatás a nagykanizsai hadikórház részére az 1916-17 évben 4.613,977.385 K költséggel vízművet épített amely 876 négyszögöl telekből 2 db 100 m mély mélyfúrású kutból, vízvezetékkel és csatornával ellátott szivattyúház-, raktárhelyiség-

és transzformátor-épületből, 2 db forgóáramu elektromotorból és 1 db benzinmotorból álló gépi berendezésből, villamos világítási és erővezetékéből villamos vízellátás-távjelző berendezésből, 4.394 m 150 mm átmérőjű nyomóvezetékéből és szerelvényeiből, 1 db 50 m³ és 1 db 75 m³ ürtartalmu vasvázvas viztoronyból, szerszám és anyagkészletből állott”.

A tizennyolc méter magasságú viztorony a keleti oldal kerítése mellett állt, vasszerkezetű építményben helyezték el.

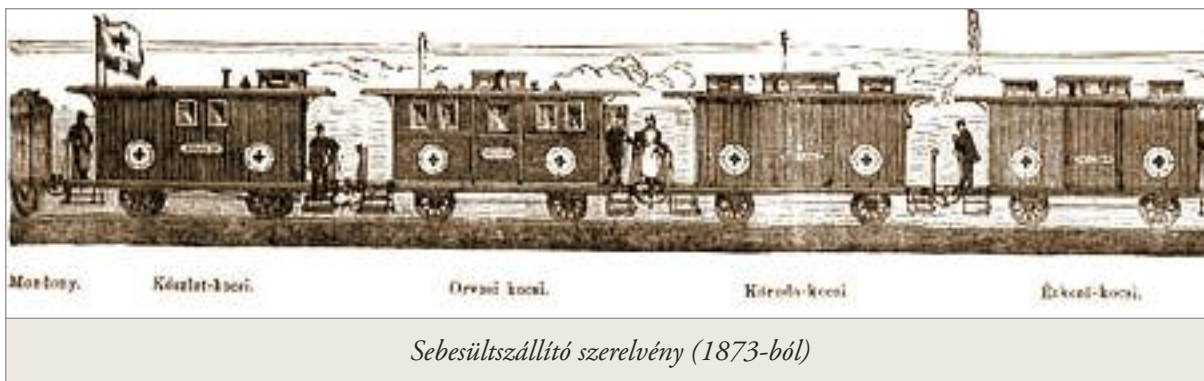
A különböző rendeltetésű építmények együttes száma száz volt. Az intézménynek lett nagyméretű fürdője, krematóriuma, vágóhídja, kertészete és hatalmas istállója is. Az önellátás jegyében műhelyek (asztalos, cipész, szabó, lakatos) sorát alakították ki.

A vízvezetéken túl a központi fűtés és a csatornázottság is csak irigység tárgya lehetett a város más részein. A favázás épületek betonalapozással, cementes faforgácslemezekből és lyukacsos téglákból készültek. Tetejüket eternittal fedték.

A létesítményt a pályaudvarral összekötő vágány lehetővé tette, hogy a sebesülteket szállító szerelvények beálljanak a kórház területére.

Háttérben a viztorony (Fotó: Gyarmati Olga)

Megnyitáskor 1600 sérült katonát fogadott be a kórház. A háború befejeztével az épületegyüttes eredeti szerepét elvesztette, jövője bizonytalanná vált.

Ekkor a hadügyminisztérium jelezte, hogy átengedi a városnak a létesítményt, alakítson ki ott kislakásokat (Nagykanizsára is nagy számban érkeztek menekültek az ország megszállt részeiből.). Az illetékesek Schless Istvánnal meg is terveztették a munkálatokat.

Közben egyre több kanizsaiban tudatosult, hogy aminek eltüntetése most készülődik, az a város egyetlen modern egészségügyi létesítménye. Az ellenállás nőtt, így májusban a hadügyi és népjóléti népbiztosság a kórház megtartásáról döntött, mondván, hogy a kislakásokká alakítás a kapitalista társadalomban még lehetséges lett volna, de a mostani újbán már nem az, mert „ma már minden erő, energia és érték a proletáriátus kezében van”.

A hatalmas konyhák, a fürdő és a nagy mosoda hasznosítása már nehezebb ügynek ígérkezett. Utóbbi kettőre azonban született elképzelés: „A kórház fürdőjében egy nap alatt megfürödhet úgyszólván Nagykanizsa egész proletáriátusa. A fürdés ideje alatt mindenki fehérneműjét a kórház impozáns mosodájában gépekkel megmossák, megszártják és megvasalják, úgy, hogy mire valaki a fürdőből kijön, már tisztán kapja meg a fehérneműjét.”

Háttérben a víztorony az 1930-as évek második felében

A terület középső harmada állami tulajdonban maradt és erősen csökkent kapacitással honvéd- és közrendészeti kórházként működött tovább. Először a kórház déli harmadában alakították ki a szükséglakásokat.

A trianoni békeszerződés nyomán elcsatolt területek menekültjeinek egy részét is itt helyezték el. A második világháború végén a visszavonuló németek a kórházi felszerelések szállítható részét magukkal vitték, az intézményi személyzet is távozott. Az érkező szovjetek fosztogatásba kezdtek, amit lelkes helybeli civilek fejeztek be.

A következő években a megszűnt kórház épületeit is lakásokká alakították, az első 1948-ban készültek el.

Z. 1916. április 13.

A monarkia legmodernebb kórháza Új város Nagykanizsa mellett

Körülbelül egy éve érkezett a híre, hogy a hadvezetőség nagyszabású járványkórházat épített Nagykanizsán. Ez volt az egyetlen jelentősebb intézmény, amelyet anélkül kaptunk meg, hogy utána jártunk volna. Sőt féltünk is egy kicsit tőle, mert arról tartottunk, hogy a kolera, feketehimlő a város lakosságára is átragad majd. Igazán kicsi hujja, hogy deputációt nem menesztettünk a járványkórház idehelyezése ellen a hadügyminisztériumhoz. Annyi bizonyos, hogy semmi kedvezményt nem adtunk ezuttal a hadvezetőségnek, sőt a föltételeket úgy szabtuk meg, hogy - valahogy ne teljesíthessék azokat. De kivételesen, csodálatosan nagy szerencsénk volt. Derék konkurenciánk, Sopron, Szombathely, Kaposvár szintén nem rajongtak az „epidemie spitalért” s így ez minden ravaszkodásunk dacára is a nyakunkba szakadt. Íme így jutott Nagykanizsa ahhoz a hét millió nyolcszázezer koronás katonai épülethez, amely a Somogyszentmiklósi országut mentén terül el s amely valóságos különálló várost alkot, utcákkal, terekkel, parkkal, kövezett utakkal stb. Amint ez a látványosság számba menő városrész fölépült, a terv is megval-

tozott, amennyiben nem járványkórház lesz a Szentmiklósi ut mentén, hanem a monarkia legnagyobb és legmodernebb katonai kórháza. Utólag most már sajnáljuk is, hogy ennyire eldugtuk ezt a hatalmas telepet, a kórtermek berendezése valósággal fényűzésszerű. Minden pavillonban (van vagy hetven) két fayenc-kádas fürdőszoba áll a betegek rendelkezésére, hideg és meleg csappal. A mosdók is márványból valók s szintén meleg - hideg vizet szolgáltatnak. Az ablakok háromszárnyasak, a szobák világosak, szinte családiasak.

A betegeket betegségeik szerint osztályozzák a pavillonokban s a fertőzésről szó sem lehet. Nagyon sokat lehetne még elmondani az új kórház óriási konyháiról, a központi fűtőkészülékekről, a vízvezetésekről, csatornázásról stb, stb. De a közönség valószínűleg rövid időn belül maga győződhet meg mindenről, mert a cs. és kir. tartalékkórház május hónap végén be is költözik már a monarkia legnagyobb kórházába s Nagykanizsán nem fognak többé iskolákat és egyéb helyiségeket kórházi célokra rekvirálni.

Legújabb értesülés szerint mihelyt a tartalékkórházak föloszlanak, a nagykanizsai új spitált helyőrségi kórházzá fogják átalakítani.

ZK. 1916. október 23.

1916-ot írunk. Második éve dúl a véres háború az Antant és a Központi Hatalmak között. Ferenc József, a mindenható császár 1914-ben azt ígérte, mire lehullanak a falevelek, hazajönnek a honvédeink.

Ez az ígélet, mint annyi más a történelmi viharok sodrásában semmivé vált. Véres állóháború alakult ki határainkhoz nem is túl messze az Isonzó völgyében.

Az állóháború minden iszonyatos pillanatát végigélték honvédeink és természetesen az ellenfél is. Méterekért folyt az elkeseredett harc és rengeteg áldozatot követelt. Ennek a folyamatnak és következményeinek súlyos hatásai voltak.

A rengeteg sebesültet valahol szakszerűen el kellett látni, gyógyítani kellett. Erre legalkalmasabbnak tűnt a stratégiai és közlekedési is központi szerepet játszó Nagykanizsa, amely a Budapest - Fiume (Rieka) vasútvonalon feküdt. A hadikórház 1916-ban kezdte meg a működését, melynek egyik legfontosabb feltétele volt a megfelelő személyállomány, a szállítási lehetőségek, és mindenekelőtt a víz. A honvédelmi minisztérium tervei alapján a mai Ligetváros területén hozták létre azt a hadikórházat, ahová leggyorsabban tudták eljuttatni a sebesülteket.

A cikk szerzője irigykedve tekint a barakkórház berendezéseire, felteszi a kérdést, hogy vajon a város mikor fog rendelkezni ezekkel a közintézményekkel.

Z. 1917. január 17.

A vízvezeték ügye - a megvalósulás küszöbén.

A nagykanizsai vízvezeték ügye - szinte hihetetlenül hangzik ugye - a megvalósulás legkomolyabb stádiumába lépett - Amint már említettük, Király Sándor városi főmérnök hónapokkal ezelőtt megkezdte a végleges tervek elkészítését. A hatalmas munkával a napokban készült el s a terveket már be is mutatta a belügyminisztérium műszaki osztályán, amely azokat minden változtatás nélkül helybenhagyta. Tegnapelőtt este a vízvezeték ügyében értekezlet volt a városházán, amelyen a képviselő-testület több tagján kívül szakemberek vettek részt.

A polgármester és Király Sándor főmérnök ismertették az értekezlet előtt a vízvezeték kérdését, amelynek megoldására most van a legkedvezőbb alkalom. A katonaság ugyanis a Szentmihályi uti barakkórház artézi vízből akarja ellátni a Teleki-uti laktanya vízszükségletét is, amely vízvezetéki csőhálózat lefektetésével történne. Mivel a Szentmihályi uti artéziművek vízszolgáltatása oly bőséges, (másodpercenként 25 liter) hogy innen nemcsak a katonai igényeket, hanem az egész város vízszükségletét ki lehetne elégíteni, - mivel továbbá a Szentmihályi uti barakkórház és a Teleki uti laktanya közt ugyanis csővezeték fektet-

nek le - a város arra kéri a katonai hatóságot, hogy a Szentmihályi uti vízmű fölösleges részét engedje át a városnak, a csőhálózatot pedig akként készítse el, hogy az a háború után a város vízvezetéki hálózatához is felhasználható legyen. Esetleg a város arra is vállalkozik, hogy a vízvezeték a két katonai épület közt ő maga építeti meg, ha a katonai hatóságok megfelelő munkaadót bocsátanak rendelkezésére, az anyagbeszerzést elősegítik és a vízért megegyezés szerinti összeget fizetnek a városnak. A tegnapelőtti értekezlet eredményeként a polgármester az ajánlatot már meg is tette a közös hadügyminiszternek és a pozsonyi katonai parancsnokságnak, kérve, hogy a tárgyalások megkezdésére rendeljék ki szakközegeiket.

A mi értesülésünk szerint a katonai hatóságokban minden jóakarat megvan ahhoz, hogy a tárgyalások eredményre vezessenek.

A tárgyalások valószínűleg még ebben a hónapban megkezdődnek s a katonaság bármelyik tervet fogadja is el, a kanizsai vízvezeték alapvető munkálatai még a tavasz elején megkezdődnek.

Mivel az anyagbeszerzés ma szinte lehetetlen, - a mérnökség terve szerint - a magánlakásokat csak a háború után fogják a vízvezetékbe bekapcsolni. Király Sándor városi főmérnök elismeréseméltó, nagy munkát végzett s az ő buzgalmának, fáradhatatlan agilitásának oroszlánrésze van abban, hogy a nagykanizsai vízvezeték létesítése immár küszöbön áll.

Jegyzőkönyv részletek 1938-ból (üzemvezető):

„A mű építéskor a városi tanács a 150 mm átmérőjű nyomóvezeték építésére vonatkozólag 1917. március 6-án 4134/1917. sz. a. nyilatkozatot terjesztett elő a cs. és kir. katonai építési osztálynak a vízfeleslegnek és a vízmű berendezésének a város részére későbbi, önköltségi áron való részére későbbi, önköltségi áron való átengedése ügyében s a tervezett vízvezetéknek a városon keresztül történő veze-

tését kérte. A városi tanács ezen eljárását a v. képvis. testület 1917. május 15-én tartott rendes közgyűlésében 7340/1917. jkv. 15. sz. alatt jóváhagyta és kimondotta, hogy az építendő vízvezeték költségeihez 30.000 K-val hozzájárul, mely összeget a nagykölcson-alapból fedezi.

E határozatot Zalavármegye törvényhatósági bizottsága 1917. szeptember 10-én tartott rendes közgyűlésén 29971/ni.1917. jkv. 688. sz. alatt letárgyalta és jóváhagyta.”

A város a hadügyminisztériumhoz fordult ezután, hogy a barakktelepi források vizét ne közvetlenül vezesse el a Károly-laktanyába, hanem a város bekapcsolásával tegyen egy kerülőt a vezetékkel.

1917-ben elkészült az összekötő vezeték, amivel megkezdte kiépülését a város vízvezeték-hálózata. A két fogyasztási egység (a kórház és a laktanya) kiszolgálására Ø 150 mm öntöttvas vezetéket fektettek le 4.376 fm hosszban. A vezeték a mai Csengery út, Kisfaludy utca, Kórház utca és Teleki út vonalában halad. A kórház területén két db mélyfúrású (artézi) kutat (III. és IV. számú) létesítettek szivattyúházzal és gyűjtőmedencével. A honvédkórházban és a laktanyában a vízellátással egy időben szenny- és csapadékvíz-csatornát és szennyvíztisztító berendezést létesítettek.

1917-ben Zala megye alispánja a Szombathelyi Kultúrmérnöki Hivatalhoz fordult, hogy a tisztképző iskola és kórház vízellátása és szennyvízelvezetése érdekében létesített víziműveket engedélyezze.

Költségelőirányzat (1917)

Jegyzőkönyv részletek 1938-ból (üzemvezető):

A vízvezeték és csatornázás előmunkálatainak megkezdésére vonatkozó 94049/XV. 1918. sz. Belügyminiszteri leiratot a vármegye alispánja 8480/ni.1918. sz. alatt küldte meg, mire a város 1918. november 22-én 5896/1918. sz. alatt felterjesztésben kérte a Hadügyminisztériumtól a katonai vízműnek a város kezelésébe való átengedését.

A honvédségi vízműről 1919-től kapott vizet Nagykanizsa Városi Kórháza, amit az akkori Munkáshatalom Tanácsa valósított meg. Számos tárgyalás eredményeként ettől az időponttól vetődött fel a város víz-ellátásának gondolata.

ZK. 1920. május 4. A város csatornái

Mi még nem írtunk róla, mert azt hittük, hogy a többi helybeli lapok felszólalásának meglesz az eredménye. A város tenyészti a kolerát. Már hetekkel ezelőtt lehetetlen volt a csatornák szellőzői mellett elmenni anélkül, hogy fel ne forduljon az ember gyomra. Azóta a napok mind melegebbre váltak s a bacillusok mind jobban szaporodtak. Ma már ott tartunk, hogy tűrhetetlen lesz az utcákon való járás. A nyitott csatornákról nem is lehet beszélni. Más években ezeknek a tisztítása minden további nélkül megtörtént. Akkor pedig nem volt annyi mun-

kanélküli, mint amennyiről lépten-nyomon hallunk panaszkodni. Itt van a munkaalkalom. A Csányi László utcában nem tudnak a lakók szellőztetni, mert a csatornákból oly undorító bűz árad, hogy kész melegágya a járványoknak.

Megengedjük, hogy az iszapos csatornában nagyon jól tenyésznek a giliszták és a férgek s ezek jó szolgálatot tesznek a halászásnak, de viszont azt is megállapítjuk, hogy a közegészség szempontja mindennél sokkal előbbre való. Nyomatékosan felszólítjuk az illetékes közeget, hogy a csatornák tisztításáról, esetleg szaktalamtásáról sürgősen gondoskodják.

ZK. 1920. december 15. Nagykanizsa és a vízvezeték

Régi álma már Nagykanizsának a vízvezeték és a csatornázás. Ahány képviselőjelöltje, képviselője volt már a városnak, az mind beígérte tág gestussal mind a kettőt, de az ígéret mindig ígéret maradt. Most, mintha ismét komolyan foglalkoznának a kérdéssel.

Az alispántól leérkezett a népjóléti és munkaügyi minisztérium ajánlata folytán a felszólítás, hogy a hadikórház által szolgáltatható vízmennyiséget jelentsék, s ezt fejezzék ki számokban. A hadikórház vízszivattyuját annak idején a honvédelmi miniszterium csináltatta s akkor az a megállapodás történt a város és a honvédelmi miniszterium között, hogy a város a vízműveket önköltségi áron átveheti.

A hadikórház két kutja bőven ellátta a katonai

épületeket vízzel, azonban ez a vízmennyiség a város lakosságából csak 10000 embernek biztosíthatja a napi vízszükségletét.

A nagykanizsai vízvezetéknek a bázisa minden bizonnyal a hadikórház vízművei lesznek.

Ezt azonban a városnak erősen ki kell bővíteni s az eddigi tervek szerint újabb két kutat furatnak, s az így nyert vízmennyiség Nagykanizsa és Kiskánizsa vízszükségletét teljesen fedezni fogja.

A városi mérnöki hivatal a népjóléti és munkaügyi minisztériumok támogatásával, az alispáni leirat után erősen foglalkozik a város vízvezetékének kérdésével. Az eddigi számítások szerint a hadikórház két kutja és a még furandó két kut napi 150 liter vízmennyiséget tudna biztosítani fejenként Nagykanizsa város lakosságának.

ZK. 1921. április 9. Városi vízvezeték

A város megvette a katonai vízművet, s vízhálózatot. - Egyelőre a legfontosabb közintézeteket látják el vízzel. - Be fogják kapcsolni a magánlakásokat is.

Nagykanizsa városának régi óhaja s már évek óta egyik legnagyobb törekvése az, hogy a várost vízvezetékkel lássa el. A város vezetősége s a műszaki osztály már teljesen kidolgozott terveket készített, de a megvalósítás részint az anyagi s más okok közbejátszása miatt késett. A terv a tegnapi nap folyamán megvalósult, mert a város megvette a barakk-kórházban lévő katonai vízművet s a hozzávaló vízhálózatot. A háború folyamán tudvalevőleg a katonaság a

város támogatásával két bővizű kutat furatott a barakk-kórházban s egy eléggé modern vízvezetékot rendezett be. Annakidején a város azonban kikötötte, hogy idők folyamán a katonaságtól megveheti a vízműveket azon a költségen, amelyen beszerezték.

Az idő elérkezett. Dr. Prack István helyettes polgármester és Király Sándor műszaki tanácsos hosszas fáradozások után ma már a város tulajdonába juttatták a katonai vízműveket.

A jövőben a vízművek s a hálózat fölött egyedül a város fog rendelkezni, egyben azonban kötelezte magát a város, hogy katonai célokra is szolgáltatni fogja a vizet, a meghatározott egységek szerint. A város mindenekelőtt azon fog dolgozni, hogy a legfontosabb közintézeteket ellássa vízzel.

Jegyzőkönyv részletek 1938-ból (üzemvezető):

„A képviselő testület pedig 1921. április 20-án tartott rendes közgyűlésében az 5071/1921. jkv. 61. sz. határozatával kimondta, hogy a vízművet és tartozékait a város használatába átveszi, azt nyilvános üzemre alkalmassá teszi és a vízmű 10 havi üzemköltségeinek fedezésére összesen 485.000 K-t átmeneti kiadásként rendelkezésre bocsát. A képviselő testület ezen határozatát Zalavármegye törvényhatósági bizottsága 1921. május 9-én tartott rendes közgyűlésén 13498/ni. 1921. jkv. 669. sz. alatt jóváhagyta.

Közben megérkezett a honvédelmi miniszternek a mű átadására vonatkozó

44718/11/35:1921. számú 1921. május 1-jén kelt leirata, melynek főbb rendelkezései:

- 1., A kincstár fenntartja az összes átadandó berendezések tulajdonjogát,
- 2., Kiköti a honvédkórház és a Károly-laktanya vizellátásának biztosítását, a víznek önköltségi áron való fogyasztását,
- 3., Megengedi a szivattyutelep kibővítését és átalakítását, az összekötő csővezetékbe a fogyasztók bekapcsolását, a szükséghez képest új kutak furását, a gépi berendezés bővítését, a berendezések átalakítását,
- 4., A vízvezetéki hálózat kibővítésére a szükséges csöveket a város rendelkezésére bocsátja.”

A leiratot a v. képv. testület 1921. évi augusztus 3-án tartott rendes közgyűlésében 10524/1921. jkv. 129. sz. alatt letárgyalta s kimondotta, hogy a vízművet és tartozékait a város használatába végleg átveszi, azt nyilvános üzemre alkalmassá teszi, a beruházási költségekre 250.000 K-t rendelkezésre bocsát melyet az erdőalap pénzkészleteiből fedez.

A rendelkezésre bocsátott hitel terhére végrehajtatott:

- 1., A meglévő benzinmotor és szivattyú kijavítása és a meglévő elektromotor és szivattyú üzembe helyezése.

- 2., A kincstári vezeték átalakítása, a viztoronynak a katonai telepektől való függetlenítése.
- 3., Villamos vízállás távjelző felszerelése.
- 4., Telefon felszerelése és bekapcsolása a városi hálózatba.”

A megállapodás alapján a város látta el önköltségi áron vízzel a katonai objektumokat. Az átvétellel lehetővé tették a nyomvonal mentén a polgárok számára a rákötést. Ekkor a város lakosságának mintegy 4 %-a részesült intézményes vízellátásban. A víztermelés évi átlaga 62.000 m³ volt.

1921. június 13-án a vízvezetéknek a katonaság által kiépített részét városi üzemmé nyilvánították. A képviselő testület a vízvezeték-hálózat kiépítéséhez szükséges összegeket megszavazta és nyomban meg is kezdték a hálózat kiépítését. Tervek készültek a város belterületének ellátására.

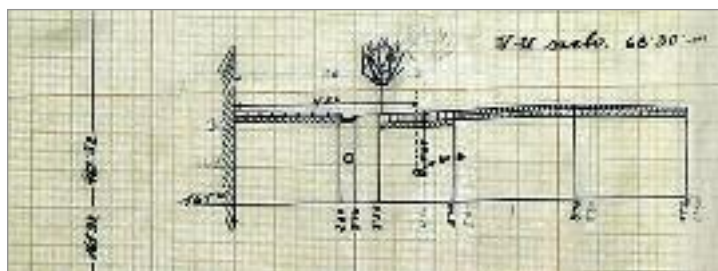
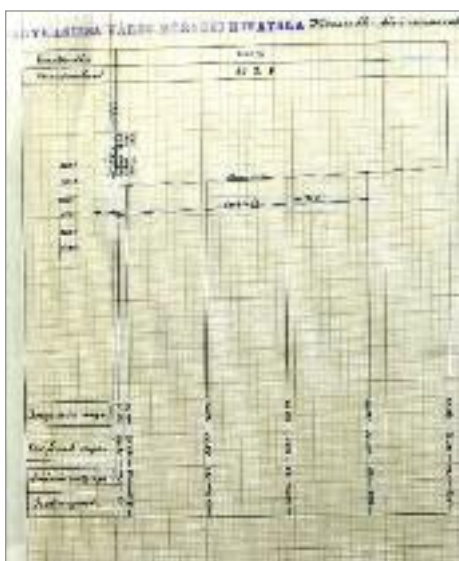
Jegyzőkönyv részletek 1938-ból (üzemvezető):

„1., A város képv. test.1922. május 13-án tartott közgyűlésében 6819/1922. jkv. 75. sz.a. kimondotta, hogy a vízmű utcai csőhálózatát a Kisfaludy-utcától a Csengery u. elejéig és az Erzsébet-tértől a Fő utcán át a Teleki útig 1.200.000 K költséggel kiterjeszti. Fedezetről a beruházási alap terhére az 1922. évi háztartási költségvetésben gondoskodik.”

ZK. 1922. augusztus 29. - Megindulnak a vízvezetéki munkák

A városi mérnöki hivatal e hét elején megkezdte a vízvezetéki munkálatoknak Csengery és Kisfaludy utcai részét, illetve az eddigi 1 kilométer kiépítésnek 1 ½ kilométerre való kiépítését. Ezért folyó hó 31-től kezdődőleg a Csengery-utcának - a Fő-utól a Kisfaludy-utcaig terjedő szakaszán a vízvezetéki munkálatok alatt csakis ezen szakaszon lakói és üzletei részére engedélyezi a hatóság a fuvarozást.

„Vízszolgáltatási szabályrendelet: A vízvezetéki szabályrendelet a v.képv. test.1922. november 27-én 17575/1922. jkv. 277. sz. alatt alkotta meg.”

Kossuth tér, vízvezeték hossz-szelvény

ZK.**1922. november 28-29.**

Nagykanizsa város vízvezetési szabályrendeletéről

Király műszaki tanácsnoknak elsőrendű szak-képzettségről tanuskodó és kiváló műszaki tudással összeállított vízvezetési szabályrendelete a most folyó városi közgyűlés tartalmas tárgysorozatának egyik kiemelkedő pontját képezi. Midőn e sorokat írjuk, még nem tudjuk, hogy a városi képviselő-testület minő magatartást fog tanusítani e szabályrendelettel szemben. Tényként leszögezhetjük azonban - s ehhez fölösleges bővebb kommentárt fűznünk - hogy a szabályrendeletnek jogerőre való emelése s a vízvezetési rendszernek ezen alapon leendő kiépítése közegészségi és tűzbiztonsági szempontból kiszámíthatatlan előnyöket jelentene városunkra nézve.

Tekintve e szabályrendelet esetleges hatálybalépésének rendkívüli horderejét, tájékoztatás céljából szükségesnek tartjuk, hogy a nagy koncepcióju munkát a benne lefektetett főbb intézkedések kivonatolásával szisztematikusan ismertessük. Maga a szabályrendelet 11 fejezetet foglal magában, ehhez járul a vízdíjszabályzatot tartalmazó függelék és végül az átmeneti intézkedéseket feltüntető szakasz.

I. Tartalmazza a céljait, másrészt pedig szabályozza azokat a viszonyokat, amelyek a vízmű esetleges megvalósításával a város és az egyes háztulajdonosok között fölmerülnének. A vízmű kiépítésének célja elsősorban a lakosság ivó és más háztartási szükségleteinek kielégítésére, másodsorban öntözés, tűzoltás, ipari és egyéb vízfogyasztások fedezésére irányul.

A vízmű vizének a lakosság részére leendő kiszolgáltatása a városi csőhálózat mentén fekvő házak közvetlen ellátásával, vagyis házi csatlakozás és magánvízvezetékek létesítésével - továbbá a csőhálózat különböző pontjain felállított utcai közutak segítségével történik. Az ingatlanba vezetendő magánvízvezetékek

költségei az ingatlantulajdonosokat terhelik. Magánvezetékekkel kell ellátni az ingatlant, ha rajta emeletes, vagy négynél több szobát tartalmazó ház, különféle középületek, gyári vagy ipari helyiségek vannak, vagy létesülnek. A tulajdonosok a vízvezeték létesülésétől számított egy évi záros határidőn belül tartoznak ingatlanukat magánvízvezetékekkel ellátni.

Uj házaknál a lakhatási engedély mindaddig ki nem adható, míg a tulajdonosok ez irányú kötelezettségüket nem teljesítik, a már létező házak tulajdonosai pedig - a magánvezetékek bekapcsolásának megtagadása esetén - bírságfizetéssel kötelezhetők. Oly esetekben azonban, midőn a magánvezeték bekapcsolásának költségei a tulajdonos anyagi érdekeit veszélyeztetnék, öt évig terjedő haladék engedélyezhető. A város közönségének jogában áll a netán előforduló üzemzavarok esetén a vízhasználatot saját belátása szerint korlátozni a zavar megszüntetéséig. A vízmű kezelési, felügyeleti joga a városi tanácsot illeti.

II. Magánvízvezetékek engedélyezése a városi tanács hatáskörébe tartozik. Az engedélyek kiadásánál azonban a városi vízmű üzemvezetőségének véleménye meghallgatandó.

A III. és IV. szakaszok képezik tulajdonképpen a terjedelmes munka gerincét. Mélyen járó szaktudással és a legkörülményesebb precizitással körvonalazza azokat a műszaki szabályokat, melyeket a csatlakozó és a belső vezetékek munkálatainál követni kell.

Az V. szakasz a Vízmű és vízhasználatának kérdéseit szabályozza. A Vízmű vizét a fogyasztók kizárólag csak vízmérők alkalmazásával használhatják. A vízmérő a vízpazarlás megakadályozására szolgálván, annak rendeltetése megmutatni, hogy a vízfogyasztás nem lépi-e át a megengedett határt. Amennyiben a fogyasztás nagyobb lenne, mint amennyi az illető házra vagy telekre engedélyezett, a túlfogyasztás - a vízdíjszabályzatban kitett köbméterenkinti egységáron - még külön fizetendő meg.

A vízmérők havonként egyszer olvastatnak le, tehát a tényleges fogyasztások havi átlagban lesznek kimutatva.

A vízmérőn átfolyó és átalányban felvett vizet a lakosság csak a rendes háztartási célokra, mint ivás, főzés, mosás stb. használhatja, míg különleges célokra, mint udvar és kertlocsolás stb., továbbá nagyobb fogyasztók, mint gyárak, ipartelepek, fogadók, vendéglők stb., általában nagyobb vízhasználattal összekötött telepek, a vizet csak külön vízmérővel kaphatják, a vízdíjszabásban kitett köbméterenkinti áron elszámolva. A netán fellépő vízhiány alkalmával elsősorban a luxus fogyasztások (udvarok, kertek locsolása stb.), másodsorban az utcalocsolás, harmadsorban a kisipari és gyári üzemek korlátozandók, illetve szünttetendők be. Tűzveszély esetén a tűzoltóságnak joga van bármely magánvezeték vizét tűzoltási célokra igénybe venni - a tűzveszély időtartamára. Az oltásra felhasznált vízért díj nem számítható fel.

VI. A vízfogyasztás ellenőrzésére és mérésére szolgáló vízmérők a vízműtulajdonos költségén szereztetnek be és tartatnak fenn.

A vízműüzemvezetőség közege a vízmérő fogyasztásjelzését havonként leolvassa s az eredményeket a félnek (ingatlantulajdonos v. bérlet) átadandó könyvecskében mindjárt a leolvasás után feljegyezni köteles. A vízmérő könyvecskét a fogyasztók őrzik meg és így a bejegyzések általuk ellenőrizhetők.

VII. A város mint víztulajdonossal szemben fizetendő vízdíjak, valamint a fél számlájára végzett munkák, beszerzések és kárösszegek költsége a háztulajdonost (ipari vagy gyári vállalatok üzembetartásánál szükséges vízvezetékek díjai a bérlet) terhelik, aki viszont azokat a lakrészek és egyéb kivetési alapok arányához képest mint a bérösszegben nem foglalt külön járulékot a lakóktól követelheti. A vízdíjszabályzatban megállapított vízdíjak és vízmérő használati díjak előleges negyedévi részletekben, a vízmérők jelzése alapján fize-

tendő vízdíjak utólagos negyedévi részletekben válnak esedékessé. A víz és vízmérődíjakat a városi tanács veti ki, a vízmű üzemvezetőség javaslata alapján.

VIII. A vízmű kezelése a kereskedelmi üzem elvének megfelelően történik. E célból külön vízmű üzemvezetőség állíttatik fel, melyet a v. tanács felelőssége mellett az általa megbízott egyén vezet. A kezelés vonatkozik a vízmű összes kiadásainak és bevételeinek szakszerű és pontos megállapítására, a szükséges anyagok beszerzésére, valamint az üzemhez tartozó személyzet személyi és dologi ügyeinek ellátására. A vízmű, mint városi vagyon felett a v. képviselő-testület, illetve a v. tanács rendelkezik.

IX. Oltalom és felügyelet.

A városi vízmű vize, berendezése a köz- és büntető törvények oltalma alatt állanak.

A vízmű- és magánvezetékek felügyelete céljából a magánvezeték tulajdonosa az üzemvezetőségnek e célra kirendelt közegét a vízvezetési berendezések megvizsgálása céljából - a vízvezeték által érintett helyiségbe - reggel és este 9 óra között bebocsátani tartozik.

A X. fejezet a büntető határozatokat sorolja föl azok ellen, akik a jelen szabályrendeletben lefektetett intézkedésekkel szemben kihágást követnek el.

XI. Eljáró hatóságok kihágási ügyekben első fokon a v. tanács, másodfokon a vármegye alispánja, harmadfokon pedig a m. kir. belügyminiszter.

A szabályrendelethez csatolt vízdíjszabályzat a különböző helyiségek után fizetendő vízdíjakat állapítja meg. Sajnos, ezeket a díjszabásokat a mai bizonytalan valutáris viszonyok miatt - amint azt is az átmeneti intézkedések kimondják - a mindenkori tényleges viszonyok alapján kell megállapítani.

Jelen szabályrendelet, a miniszteri jóváhagyás, illetve a közgyűlésen történt kihirdetés után azonnal életbe fog lépni.

**Jegyzőkönyv részletek 1938-ból
(üzemvezető):
Vízdíjszabályzat
1922-1928 időszakáról**

„A vízmű üzemének kezelésére és ügyvitelére vonatkozólag a szabályrendelet 79. § rendelkezik. A vízmű a vízvezetéki szabályrendelet 5. §. és 79. §-a alapján a város többi vagyonkezelésétől elkülönítve, a kereskedelmi üzemek elvének megfelelően kezeltetik.

Az üzemvezetőséget a v.tanács 128/1925. sz.a. felállította, s elrendelte az önálló, külön könyvvezetést. A vízmű fenntartásával kapcsolatos - képviselő testület által megállapított - kiadásoknak a városi költségvetés keretén belül való utalványozását az üzemvezető, a könyvelő ellenjegyzése mellett gyakorolja.

Ugyanezen üzem látja el a csatornamű üzemvezetőség teendőit is az 1522/1928. számú v. tanácsi határozat alapján.”

Jegyzőkönyv részletek 1938-ból (üzemvezető):

„2., A városi vízvezeték utcai hálózatának részleges kiépítéséhez a v. képv. test. 1923. január 17-én tartott rendkívüli közgyűlésében 758/1923. jkv. 6. sz. alatt 10,000.000 K értékű csőanyag vételét határozta el. Fedezetül az erdőalap pénzkészletét jelölte ki.”

**ZK. 1924. január 13.
Két és fél millió aranykorona lesz
Nagykanizsa kölcsöne. Vízvezeték,
csatornarendszer és utcakövezet
kiépítésére kell a kölcsön.
A polgármester nyilatkozata.**

Megírtuk már, hogy dr. Sabján Gyula, Nagykanizsa polgármestere megérkezett Budapestről, ahol tárgyalásokat folytatott dr. Kállay Tibor pénzügyminiszterrel, hogy mi módon lehetne Nagykanizsa számára nagyobb összegű akár bel-, akár külföldi kölcsönt biztosítani. Megérkezése után felkerestük a polgármestert és megkérdeztük, hogy milyen célokat szolgálna, és mekkora összegű lenne a felveendő kölcsön és milyen megterhelést róna a város közönségére. Dr. Sabján Gyula válaszában elmondotta, hogy a városnak feltétlenül szüksége van nagyobb kölcsön felvételére, mert csak így találhat megoldást az a régen felmerült terv, hogy Nagykanizsának megépítsék a vízvezetékét, az utcákat ellássák a mai kor követelményeinek megfelelő csatornázással és utburkolattal. Városunk az utolsó évtizedek folyamán olyan rohamos mértékben emelkedett a nagyvárosi színvonal felé, hogy ez a nagyfokú fejlődés

Zala-vármegye legelső városává tette. Csak a háborús éveknek s az azt követő áldatlan gazdasági helyzetnek lehet betudni, hogy mindennek ellenére is vannak Nagykanizsának olyan elemi hiányai, amelyeknek kiküszöbölése ma már elodáztatlan szükségessé vált. Ezek a hiányok éppen a vízvezeték, a csatornázás és az utcakövezés. Nagykanizsa e téren tapasztalható elmaradottsága kiáltó ellentétben van gazdasági és kulturális fejlettségével. Ezeken a hiányokon akar segíteni a város vezetősége, amikor a kölcsönszerzés módjairól folytat tárgyalásokat a pénzügyminiszterrel. A tervbe vett munkálatokra szükséges lenne 2 és fél millió aranykorona, amelyet a város akár a külföldön, akár itthon felveendő kölcsön formájában óhajt megszerezni. Dr. Kállay Tibor pénzügyminiszter készségesen ígérte meg Nagykanizsa polgármesterének, hogy a legmehetesebbmenő jóindulattal fog közbenjárni a kölcsön megszerzése érdekében. Amíg azonban az ország kölcsön ügye befejezést nem nyert, addig természetesen Nagykanizsa számára sem lehet a kért kölcsönt megszerezni. Ami Nagykanizsa adózó közönségének a kölcsön következtében való fokozottabb mérvű megterhelését illeti, erre nézve kijelentette a polgármester, hogy a tervezett

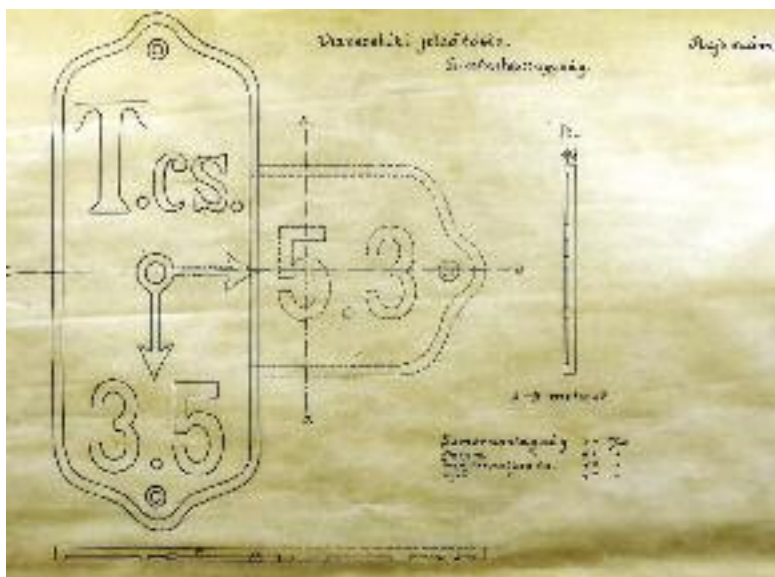

kölcsön egyáltalán nem jelent az adóalanyok számára újabb terheket. A vízvezeték költségei és amortizációja meg fog térülni annak bevételeiből. Az utcaburkolatok költségeinek fedezésére a város általános kövezetvám szedését vette tervbe. E célból a városba vezető utakon vámsorompókat fognak felállítani, amely minden beérkező kocsitól beszedné a vámdíjat. A csatornázás költségei már az egyes házigazdáknál megtérülnének azáltal, hogy

használhatóanul kevesebbe kerülne a házak elejének és a csatornáknak rendben és tisztán tartása. A vízvezeték, a csatornázás és az utcaburkolatok kiépítését egymástól elválasztani nem lehet, mert míg az első kettő nem készül el, addig természetesen az utcakövezést sem lehet megcsinálni és viszont. Éppen ezért kell egy összegben nagyobb költséget felvenni és ezeket a régóta szükségessé vált munkákat egy időben elvégezni.

A vízvezeték-hálózat bővítését az 1923-25-ös években valósították meg a Csengery úton a Kisfaludy utcától a Fő út és az Eötvös téren át a Teleki útig, 1.456 fm hosszban. A város szennyvízelvezető rendszerének kiépítését az 1920-as években kezdték meg, a programban megvalósuló csatornák kivitelezése 1924-ben kezdődött. Az építés megkezdésének közvetlen kiváltó oka a Postapalota (mai főposta) építése, annak szenny- és csapadékvíz elvezetési igénye volt. Így először a Zrínyi utca legalsó szakaszát csatornázták, majd egy év múlva az utca középső része is elkészült.

Vízvezeték (tűzcsap) jelzőtábla

ZK. 1924. október 11. Lovak a vízvezeték árokban

A városi vízvezeték építésével kapcsolatban tegnap este *harmadízben* fordult elő, hogy a városon végighuzódó nyitott árokba egy-egy, sőt tegnap este egyszerre két ló belezuhant. Az állatoknak, kocsinak és kocsinak szerencsére nem történt komoly bajuk, mindössze a szerzőknek kellett elvágni a tűzoltóságot kellett kihívni, amelynek egy órai fáradságos munka után sikerült nagy néptömeg közt az állatokat kiemelni a gödörből. A várost, vagy az építési vállalkozót terheli-e a felelősség az ily módon

bekövetkezett balesetekért, - melyek könnyen végetessé is válhattak volna emberre, állatra -, annak eldöntése nem tartozik reánk.

Mindenesetre elvárna a város közössége, hogy több elővigyázattal tennék meg esti munka abbahagyáskor a szükséges óvintézkedéseket, az árok széleinek vagy eltorlaszolását, vagy - különösen, ahol a főforgalmi utakat keresztezik - feltűnő kivilágítását. Eddig még nem történt komoly természetű szerencsétlenség, de elővigyázatosság hiányában, az eddig tapasztalt mulasztások mellett, az építkezés befejezéséig még történhetik, s akkor már késő lesz a felelősség kérdését eldönteni.

1924-től kezdve a pénzpiac megszilárdulása utat nyitott a kölcsönöknél és ezzel a városi feladatok megoldásának lehetőségei - szűkösen ugyan, nagy áldozatok vállalása árán - megnyílottak a magyar városok előtt.

Jegyzőkönyv részletek 1938-ból (üzemvezető):

„3., Sugár-uton 775 m vízvezeték fektetés 550,000.000 K és Zrínyi Miklós-utca felső szakasz 250 m vízvezeték fektetés 124.000.000 K Fedezet a Ház. alap 1925. évi költségvetés póthitel. Tárgyalva a v. képv. testület által 1925. június 25-én 8829/1925 jkv. 184. szám alatt.”

ZK. 1925. július 7.

Az országos kölcsönlehetőségek beszűkülése után külföldi pénzintézetek kínálatából próbáltak választani a városatyák. A vízvezeték- és csatornaépítés a prioritások élén szerepelt és tervbe vették a vasbeton víztorony építését.

Ezerszáz millió külföldi kölcsönt vesz fel Nagykanizsa. A mult közgyűlés által elhatározott beruházásokat, víztornyot és vízvezetéki főnyomócsöveket létesítenek a kölcsönből - Kibővítik a közkórházat - Meghíusult az Ördögárok-völgy

rendezése - A város rendkívüli közgyűlése. ...”

A kölcsön felhasználása: a kölcsönből a megvalósítás sorrendjében a város a következő beruházásokat óhajtja eszközölni:

1. A vízvezeték utcai hálózatának bővítése, amit 827 milliós költséggel a mult közgyűlés megszavazott, ezenkívül vasbeton víztorony építése 2.610 millió és a főnyomócsövek helyezése 3.945 millió költséggel, hogy a vízvezeték a reá fordítandó kölcsönt amortizálja, a vízdíjakat köbméterenkénti 26 aranyfillérről 30 aranyfillérre kell emelni”.

A város akkori vezetősége 1924-ben külföldi kölcsönt (u.n. I. Speyer kölcsön) vett fel. Ebből bővítették a városi ivóvízhálózatot 364 fm 150 mm átmérőjű öntöttvas nyomócsővel (Csengery u. meghosszabbítása a Fő útig, 318 fm 125 mm átmérőjű, Erzsébet tér keleti oldala, 1.459 fm 100 mm és 80 mm átmérőjű öntöttvas, Deák tér, Fő u., Zrínyi u., Eötvös tér, Szemere u.).

A bekapcsolt ingatlanok fogyasztása ugrásszerűen emelkedett és ennek következtében nem látták biztosítva a meglévő két kúttal a város vízellátását. 1927-ben megfúrták a Ligetváros déli részén az V. jelű és ettől a területtől északra a VII. jelű kutat, és még ebben az évben mind a két kutat bekapcsolták a hálózatba.

Jegyzőkönyv részletek 1938-ból (üzemvezető):

„4., József fhg-uti vízvezeték 248,800.000 K tárgyalva a v. képv. testület által 1925. augusztus 28-án 12.000/1925. jkv. 213. sz. alatt. Fedezet a Sugár uti szakaszra felvett hitel megtakarítása. A város képviselő testülete 1925. július 6-án tartott ülésében 9582/1925. jkv. 210. és 1926. november 26-án 16468/1926. jkv.191. sz. véghatározatával elhatározta, hogy a város által felvett Speyer kölcsönből 632.201 arany koronát a vízmű kibővítésére fordít.”

ZK. 1925. október 3. - Folyamatosan bővül a vízvezeték és csatornarendszer Vízvezetéki csövek lerakása.

Nagykanizsa városnak beruházási kölcsönből kibővítésre kerülő vízvezeték-rendszere ezidén első sorban a Sugár-uton terjeszkedik tovább egészen a Vörösmarty-utca sarkáig. A vízvezetéki csövek lerakását a Sugár-utnak Fő-ut felőli sarkán tegnap megkezdték.

ZK. 1925. december 12.

Új víztorony épül Nagykanizsán, melynek terveit egy budapesti mérnök készíti

Nagykanizsa vízvezetéki hálózatának bővülésével mindjobban mutatkozik egy új víztorony építésének szükségessége. Az új víztorony terveit most készítetteti el a város egy budapesti mérnökkel.

ZK. 1925. november 28.

A városban a tűzcsapok hiánya tűzbiztonsági szempontból komoly problémákat vet fel, amelynek megoldását tűzcsapok felállításával lehetne csak megoldani

A vízszolgáltatás biztosítása tűzveszély esetén.

Tűzcsapok, víztartó-kutak, ezer méteres tömlő kellene a vízvezetékrendszer teljes kiépítéséig.

Ugy vagyunk Nagykanizsa tűzbiztonságának kérdésével, mint az egyszeri falusiak, mikor nem harangoztak a püspök elé s terjedelmes védekezésükben felsorolt okok közt utolsónak említették meg, hogy - harangjuk sincs.

Amíg nincs elegendő vizünk a tűzoltáshoz, amíg megtörténhetik - amint a Petőfi-utcai városi épület égésénél is történt - hogy a tűzoltók kezükben az üres tömlőkkel kénytelenek nézni a tűz rombolását, addig hiába szövünk terveket, hiába szerzünk akár Niagara-gőzfecskendőt is: víz nélkül a fecskendő annyit sem ér, mint az írott malaszt. Míg tehát sikerülend Nagykanizsán a fennakadás nélküli vízszolgáltatást biztosítani, addig tűzbiztonságunkon

csak foltozgatni lehet, de gyökeres reformokat megvalósítani lehetetlen. Ez a megállapítás pedig hosszú időre szól, mert hiszen a vízszolgáltatás s ezzel együtt a tűzbiztonság éppen a városnak azokban a részeiben áll a leggyöngébb lábon, ahol a tűzveszedelem a legnagyobb katasztrófát jelentheti. Ebben a tűzbiztonságunkat foltozgató programban legelső feladat *ke-l-ő számú tűzcsap felállítása* azokon az utvonalakon, ahol már lefektették a vízvezetékét. Értelmetlen például, hogy a Teleky-ut belső sarkától egészen a Károly laktanyáig sehol *egyetlen vízcsap sincs*, holott a vízvezeték a Teleky-uton át jött be legelőször is a városba.

Feltétlenül szükségesnek tartjuk ezen az utszakason *három vízcsap felállítását*: egyet a Teleky-ut közepe felé, honnét a Rózsa-utca zsuppos házsorához lehetne a vizet tűz esetén elvezetni, a másikat a Teleky-ut vége felé, míg a harmadik tűzcsapot a laktanya hatalmas épülettömbje táján kellene elhelyezni.

A Szemere-utca sarkán is nélkülözhetetlen egy tűzcsap felállítása. Néhány tűzcsap felállítása a város sokmilliárdos költségvetésében és beruházási programjában nem hisszük, hogy még csak észrevehető terhertélt is jelentsen. Kellő

számu vízcsap felállításával a vízvezetékkel ellátott utcáknak tűzveszély esetén vízzel való ellátása tehát biztosítva lenne.

- A tűzveszedelem szempontjából legveszedelmesebb s a vízvezetékrendszerbe talán csak évtized múlva bekapcsolódó utcák, mint Petőfi- Magyar-stb. utcák tűzbiztonsága azonban halaszthatatlanná teszi *egy nagyobb mennyiségű víz szállítására alkalmas autó beszerzését*.

A Petőfi-uti városi ház égése alkalmával láttuk, hogy minden igyekezet ellenére is, fogatos lajtokkal a város egy messze részéből vizet hordani, nem sok eredményre vezet. Mikor a Teleky-uti, a városon kívül épült laktanyában tűz volt, a városból kellett vizet hordani. Ezek az esetek is mindennél ékesszólóbb bizonyítékai annak, hogy a víz-kérdés gyökeres rendezéséig csak foltozgatni lehet tűzbiztonságunkon. Ennek a foltozgatásnak egyik gyors megvalósításra váró feladata *a vízvezeték nélküli utcákban egy-két kut ásása*, hogy tűz esetén közelről lehessen vizet hordani. Ezekből a kutakból lajton hordani, meregetni a vizet, megint csak hátráltatná a mentési munkálatokat.

- Éppen ezért *a városnak gondoskodnia kell mintegy ezer méteres tömlő beszerzéséről*.

Ezzel aztán a kutakból vagy víz-csapokból jóformán minden tüzesetnél meg lehetne oldani - legalább provizorikusan - a víz-szolgáltatás kérdését. A Petőfi-uton például, hol 14 öles kutakat kell ásni, hogy vízhez jussanak, másként, mint ilyen hosszú tömlőkkel nem is lehet megoldani a vízszolgáltatást,

mert ilyen mélységű kutakból nem lehet felszivattyuzni a vizet. Ellenben - tegyük fel - az ezer méter távolságban lévő víz-csapról a tömlőn a vizet a fecskendőbe eresztve, a víz nyomása és a vízszugár folytonossága biztosítva lenne, mert a teljes nyitási tömlőn keresztül a tűz-csap mindig szolgáltatna annyi

vizet, amennyit a szivattyuból kiágazó oltócsövek szűk nyílásai kifecskendeznek.

Ezek az aránylag csekély kiadás-sal járó befektetések lennének szükségesek ahhoz, hogy jelenleg nagyon is hiányos tűzbiztonságunk kérdése egy időre legalább nyugvópontra jusson.

ZK. 1926. április 1.

Az Önkormányzat szabályrendeletet léptet életbe, amelynek értelmében a vízvezetéki vonalak mentén lévő ingatlanok díjakat kötelesek fizetni akár bevezetik akár nem a vizet.

1926-ban a város vezetősége ismét vett fel külföldi kölcsönt (II. Speyer kölcsön), és tovább bővítette a vízművet, ugyanakkor csatornahálózatot is építtetett a már elégtelen szelvényű - a vár tégláiból a XIX. sz. második felében létesült - csatornák felújítására. Hatalmas lépést jelentett a város fejlődésében a csatornahálózat kiépítése. A régi, nyílt utcai árkok már az utaknak téglával való burkolásakor eltűntek a főbb utcákból, a csatornázásnak ez a módja azonban csak abból állt, hogy az árkokat téglával beboltozzák. Később egyes utcákban (József főherceg utca - jelenleg Dózsa György utca- Rozgonyi utca, Kölcsey utca, Kinizsi utca, Sugár út felső szakasza) betoncsatornák épültek, de ezek nem voltak elegendő mélyen elhelyezve. Végül is a csatornák kérdését egységesen kellett megoldani. A tervek már a vízvezetékével együtt elkészültek, de a kivitelezés a háború utánra maradt. A tervezéssel és az építés ellenőrzésével az Építésügyi Minisztérium Szakhivatalát bízták meg, ahol a teendőket, elismerést érdemlően, Horváth József mérnök látta el. 1926-ban még csak a Zrínyi Miklós utca és László herceg utca (jelenleg Semmelweis utca) csatornái voltak meg egy függőkölcsönből, de a következő év nyarán teljes erővel megindult a munka és össze készen volt a főgyűjtő-csatorna, novemberben pedig befejezték az Ördögárok-völgy záporcsatornájának építkezését.

ZK. 1926. május 29.

**Bővítik a nagykanizsai vízműveket
Huszoney cég tett ajánlatot az új víztorony építésére és a vízvezeték bővítésére.
Több milliárdos városi beruházás.**

Mióta a magyar városok kül- és belföldi kölcsön-injekciókkal lélegzethez jutottak a háborús évtized okozta elmaradottság és lerongyolódás közepette, azóta egyik város a másik után igyekszik nagyarányú beruházási programok végrehajtásával megadni lakosságának a városi nívóval együtt járó berendezkedések kényelmét és biztonságát. Egy ilyen legfonto-

sabb berendezkedése minden városnak a vízellátását biztosító vízvezeték. Ha végignézünk a magyar városok beruházási programjain, majdnem mindegyikben ott találjuk a vízvezetékét. Nagykanizsa város is tervszerű munkával folytatja még kezdetleges vízvezeték-rendszere fokozatos kiépítését. Ennek a kiépítésnek egy új állomása a vízművek most kezdődő kibővítése. A kibővítés egy régebbi kölcsön felhasználási programján belül történik s a képviselő-testület által már jóváhagyást nyert. A tervek szerint a Teleky-ut végén levő Ökör kocsmá mellett területen egy új víztorony épül: a gépház szivattyú-berendezést nyer és a szivattyuházról

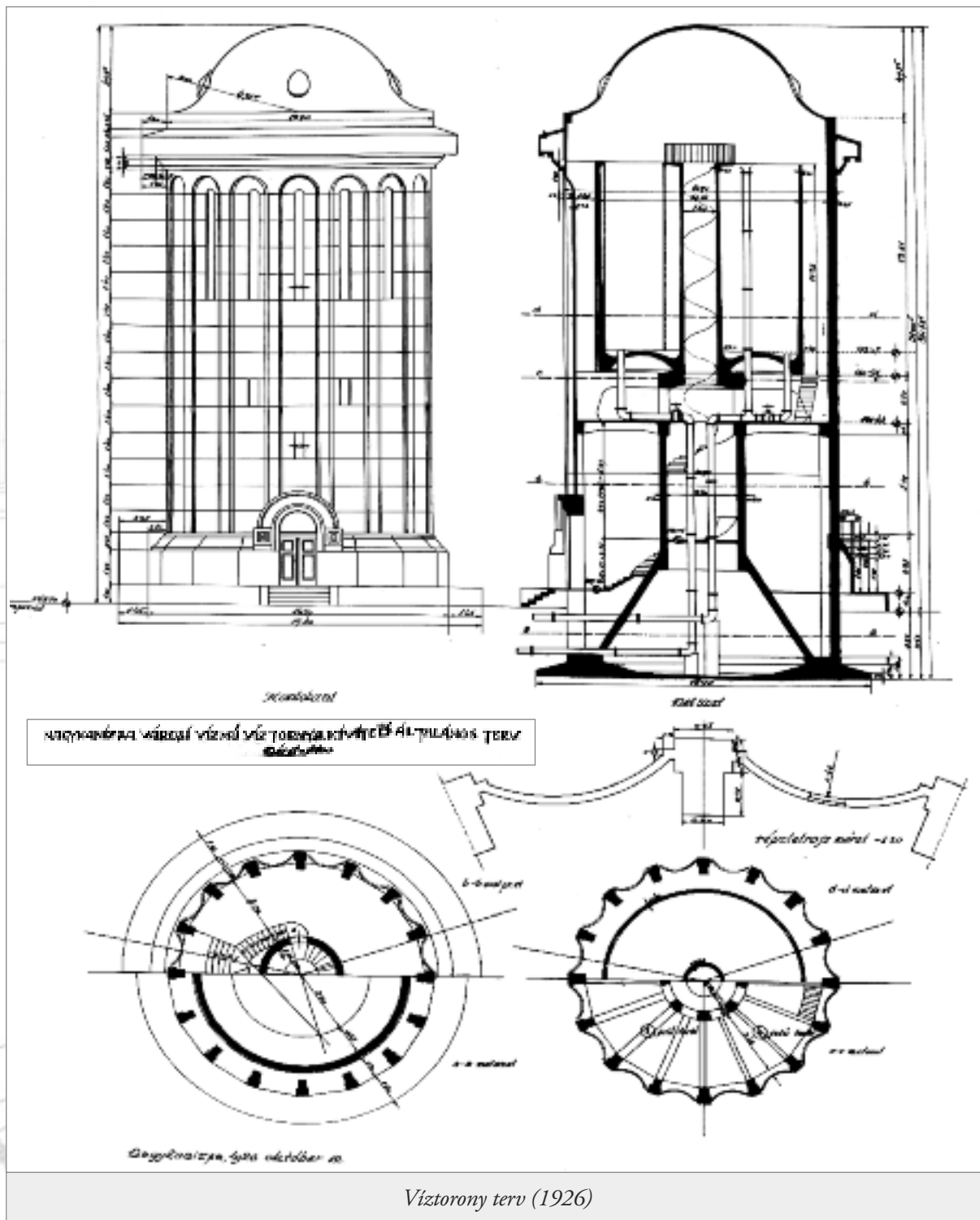

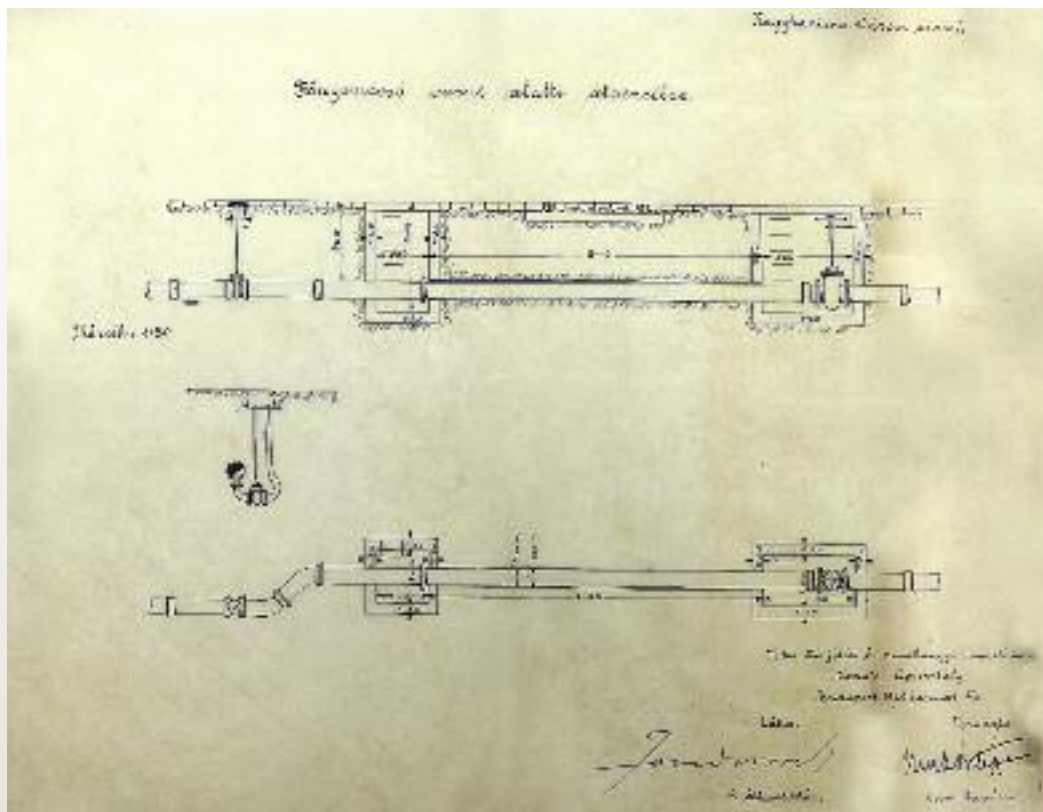

a Csengery-, Kazinczy-, Fő-utcákon és a Teleky uton lefektetik a főnyomó-csöveket. A munkálatokra hat csoportban versenytárgyalást írtak ki. A csoportok a következők: 1. vasbeton víztorony építés, 2. egyéb beton- és vasbeton munkák az építéssel kapcsolatban, 3. a szivattyutelep gépészeti berendezése a) ide-

iglenes, b) végleges kivitelben, 4. öntöttvas csövek és vízvezeték-szerelvények szállítása és lefektetése, 5. villamos vízállás jelző és telefonberendezés szállítása és szerelése, 6. vízmérők szállítása.

A munkálatokra összesen 22 budapesti és nagykanizsai cég pályázott.

Vár u. vasúti keresztezés vízvezeték hossz-szelvény (1926)

ZK. 1926. augusztus 10.

Rövid tudósítás a víztornyok építési munkálatainak megkezdéséről

Építik az új víztornyot. A Teleky-ut végén, a honvédlaktanya és az Ökör-korcsma között felépítendő új víztornyok építését a Városépítő Rt. már megkezdte, hogy a szerződés szerinti határidőre az építést befejezhesse.

ZK. 1926. augusztus 11.

A vízcsapok iránt úgy látszik minden időszakban meglehetősen nagy az érdeklődés

Ellopták a Városépítő Rt. most épülő vezetékek csapjait. A Városépítő Rt. ma délelőtt

feljelentést tett a rendőrség bűnügyi osztályán ismeretlen tettesek ellen, akik a László főherceg utcai csatornázási munkálatoknál egy, most éppen szerelési munka alatt levő vízcsapot lecsavartak és elloptak. A lopást fényes nappal, délidőben követték el. A rendőrség nyomoz a vízcsap tolvajok után.

ZK. 1926. október 17. Megszavazták a második külföldi kölcsön felvételét

Ebből a kölcsönből oldják meg a város csatornázásának kérdését. A kölcsön egy kis részét vízvezeték-bővítésre fordítják. Megvalósulás előtt

Nagykanizsa csatornázása. 1927-ben az addig csak vízellátás profilú üzemvezetőség **csatornamű részleggel bővült.** Jelentős csatornázási munkák indultak, a beruházás részeként alakították ki az átemelő telepet az Ady utca nyugati, a szombathelyi vasútvonal déli oldalán.

ZK. 1927. június 11.

Egy ló lábát törte, több szekér összetört a Zrínyi-utca felső szakaszán

Balkáni közlekedési viszonyok Nagykanizsa város kellős közepén.

Akit mostanában a Zrínyi Miklós-utca felső, közvetlen szakasza felé visz a sorsa, úgy érzi magát, mintha gránát-tölcsekről felszaggatott csatateren járna. Az uttesten derékig érő, hosszanti és keresztirányú beszakadások tátonganak: minden tizedik lépésre több méteres gödrök, amiket már az egész tavaszon javítgatnak, de a javítás egy-két napnál tovább sohasem segít a bajokon: alighogy a tilos-jelző keresztgerendákat eltávolítják az utca-rész két végéről, alighogy egy-két terhes kocsi végigmegy a kocsin, újra minden ideget próbára tevő látványban van részük az utca lakosainak.

Csütörtökön például egy fával megrakott szekér belezökkent egy ilyen leszakadt utcarészbe. A nehézségek rálódult a lovak hátsó lábaira és az egyik ló tört lábakkal maradt ott a helyszínen és hajsza híja, hogy a farakomány a zökkenőnél nem zuhan rá a lovakra, kocsira és nem okozott így emberéletben is kárt. Az ilyen és hasonló jelenetek nap-nap után ismétlődnek. Olyan nap nincs, amikor egy-két kocsi kerékagyig be ne süppedne valamelyik ház előtt. Az aránylag egész rövid közvetlen szakaszon a tavasz óta összetört kerekek és kocsik száma együtt növekszik az ar-

ra hajtani kényszerülők és az ott lakók elkeseredettségével. Ez az utca bonyolítja le ugyanis a hevívásárok forgalmát. Minden lábon hajtott állat és minden szekér, ami a Teleky-utca felől igyekszik a községekből Nagykanizsa piacára, az mind ezen az utcán kénytelen áthaladni. El lehet képzelni azt a bukácsolást, torlódást, káromkodást, ami egy szerdai vagy pénteki napon ezen a minden ház előtt beszakadt uttesten kavargó hajnal-tól késő estig. Ennek az utca-szakasznak teljes és végre alapos rendbehozatalát nem csak a nagy forgalom, az azt igénybevevők személy- és vagyonbiztonsága követeli Nagykanizsa város vezetőitől, hanem az ott lakók nyugalma és a gyalogjárdán közlekedők testi épsége is. Vétkes mulasztás lenne tovább halogatni a gyökeres javítást ma már, amikor naponta sorozatosan ismétlődnek a kisebb-nagyobb balesetek. Mióta csak a csatornákat lefektették, azóta folyton szakadozik, süllyed a kocsin csak úgy, mint a gyalogjárda. Mindig kijön egy-két munkás, valahogy immelámmal bekapargatják a lyukakat, ahogy megcsinálják, úgy jól is van - másnapig.

Akkor aztán kezdődik előlről. Ahol annyi hiába kidobott napszámra van pénz, ott egy kis gondoskodással alapos munkára is futná még s talán nem is kívánunk lehetetlent, ha ennek a vízvezetékkel és csatornával már ellátott, több szakaszán már kikövezett utcához csatlakozó, a város kellős közepén fekvő, fontos és nagy napi forgalmat lebonyolító, alig 200 lépés hosszú kis utca-szakasznak kikövezését követeljük.

ZK. 1927. július 19.

A város képviselő testülete a csatornázási munkálatok ellenőrzésére felügyeleti bizottságot állított fel

ZK. 1927. július 26.

A csatornázási munkálatok során a török kort idéző sírokat tártak fel gazdagítva a múlt tárgyi emlékeit. A török háborúk idejéből származó török harcosok sírjaira bukkantak Nagykanizsán.

A csatornázási ásatások alkalmával kerültek felszínre a leletek - Törökvezír holttestem a Felsőtemplom mögött - Két-háromszázéves háborúk emlékei a kanizsai utcákon.

Már hetek óta folynak egész Nagykanizsa területén a vízvezetési és csatornázási ásatások. Erről a lapban

hosszabb ismertetés is jelent meg. A munka gyorsan halad és naponta újabb utcák kerülnek sorra. Néhány nappal ezelőtt mikor a régi posta épülete előtt ásták fel az uttest egyrészét a munkások, körülbelül egyméter-másfélméter mélységben emberi csontokra bukkantak.

Teljes csontvázak kerültek ki a föld gyomrából, amiknek elhelyezkedéséből arra lehet következtetni, hogy a török háborúk idején az akkori Canissa várának megívása közben elesett török harcosok holt tetemei kerültek napvilágra. Ugyanilyen csontokat találtak tegnap teljesen ép koponyákkal a felső templom mögötti Kossuth-téren, ahol három ember csontjait ásták ki. A koponyák után ítélve a tetemek nem lehetnek tulságosan idősek, sőt fiatalok kellett legyenek, amit igazol az is, hogy egyik

koponyának fogazata teljesen ép állapotban volt még. - Török voltuk pedig abból következtethető, hogy a koponya általában igen kicsi és a jellegzetes keleti alacsony hátrahajló homloka van. A csontokat a munkások a gödrök szélén kirakták és azt megtekintették a rendőrség részéről is. Igen érdekes mellékkörülmény, hogy egyik csontváz mellett találtak jókora nagyságu koporsószögeket, ami arra enged következtetni, hogy talán a tetem valamelyik török vezéré vagy tiszté lehetett, mert tudni való, hogy a régi háborúk idején az egyszerű közlegényeket a lehető legsimábban temették el és egész halotti házuk nem állott egyébből, mint saját lepedő-szerű ruházatukból, melybe csavarva temették el őket. Ellenben a magasabb rangú tiszteket már fakoporsóban adták át az örök enyészetnek.

ZK. 1927. szeptember 13.

A víztorony próbatöltése az építkezési munkák befejezését sejtetik

Az új kanizsai víztorony próbatöltése. Az új nagykanizsai víztorony ma már abban a stádiumban van, hogy két-három nap múlva megtörténik annak próbatöltése, ami Király Sándor műszaki tanácsos személyes jelenlétében fog megtörténni.

ZK. 1927. november 11.

A nagykanizsai víztorony teljesen elkészült. Most folynak a próba víztöltések, úgy, hogy rövid időn belül átadják rendeltetésének.

A szennyvízátemelő telep építkezését megvizsgálandó tegnap délután bizottság szállt ki a helyszínre Király Sándor műszaki tanácsos vezetésével.

A víztorony nyugati szomszédságában lévő területen állt az uradalom beszálló fogadóinak egyike, az „Ökör” (a 19. század elején „Szélmalom”, majd a közepén „Ökör”, a századfordulón „Vörös ökör”). A vasbeton víztornyot a helyi Városépítő és Ipari Építési Rt. kivitelezte. A 31 m magas víztorony a 10 m vízoszlop magasságú vasbeton víztartóval 700 m³ víz tárolására képes. A rézből készült kupola a helyi Szepesy Imre munkája. A víztorony külső falazatát, amelyet a víztartó falától 0,5 m széles űr választ el, 16 oldalú sokszög sarkaiban álló vasbetonpillérekkel képezték, és a pillérek közé ív alakban befelé hajló cement-rabitz kitöltő falat feszítettek. A pillérek körgyűrű-alaptesten állnak. A tornyot vasbeton kupola fedi le. A szellőztető nyílásokat a főpárkány alatt képezték ki, és azokra szita-szövetet alkalmaztak, legyek stb. ellen. A toronytetőig csigalépcső vezet, amely felül, a víztartón átvezető részében kisebb átmérőjű vas-, alsó részében nagyobb átmérőjű kőlépcső, amely a kezelő födémről az előtérig lefelé kúpalakban megy át. Ez a kúp az alapban a pillérek körgyűrű-alapjára támaszkodik. Tehát az egész teher egy körgyűrűn áll, amely 2,5 m széles és a gyűrűt az alaptalajra támaszkodó lefelé ívelő, igen lapos vasbetonboltozat feszíti ki. A kezelő födém fölött, a 16 pillérről és a lépcső hengerére helyezett, konzolszerűen kiképzett gerendák hordják a víztartót.

A gerendák a víztartó fenékkal nincsenek összeépítve, hanem a víztartó a fenék- és oldalfalak találkozásánál kiképzett kör alakú sarokgerenda útján a 16 gerendára csak támaszkodik.

A külső pilléreket több helyen vasbetongyűrűk kötik össze. A csigalépcső erkélyre vezet, amelyen a telefon, a távjelző adókészüléke, a víztartó falainak lemosására szolgáló tömlő, a víztartóba vezető vaslétra nyert elhelyezést. Innen lehet elérni és kezelni a szellőztetőket, és innen lehet a tető bármely pontjára kijutni.

A víznek a víztartóba való bevezetésére 300 mm átmérőjű peremes öntöttvas nyomócső szolgál, amely a víztartóba a fenéken torkollik be, ugyanez a cső szolgál a víznek a hálózatba való nyomására is. A víztorony leürítésére 300 mm átmérőjű fenékiürítő szolgál, amelybe a túlfolyóvezeték is csatlakozik. A csővezetékek az alapon járható kamrában hozzáférhetőek.

A víztorony építészeti kiképzését Jendrassik Alfréd államtitkár, a belügyminisztérium műszaki osztályának vezetője tervezte.

A víztorony és néhány kisebb betonmunka 160.000 pengőbe kerültek. A vízvezetéki munkák másik fontos része a tokos öntöttvas-csőhálózat lefektetése volt. A 300 mm átmérőjű főnyomócső a déli-vasúti pályatest alatt aknákkal ellátott vasbetoncsatornán át van vezetve, a szombathelyi vasútvonal alatt pedig hegesztett kovácsoltvas védőcsőben fekszik és Mannesmann-féle, hegesztés nélküli acélcsőből készült. Innen újból öntöttvas tokos cső vezet részben 275 mm átmérővel a víztoronyba. A nyomócső összes hossza 4.990 m, 2 db iszapkimosóval, és csőtörés esetére tolózárakkal van felszerelve.

A kibővítési tervszerint 9.821 m különböző méretű öntöttvas karmantyús utcai vezetéket építettek meg, amelyeknél figyelembe vették a városrendezési tervet. A nyitandó utcáknál vagy nagyobb telkeknél elágazó idomokat építettek be.

A víztartó vízszintjének a víztoronyból a szivattyúházba és az üzemvezetőségre történő jelzésére távjelző készülék volt felállítva, amelyhez két mutató készülék és három telefon tartozott. A munkálatokat 1926-27-ben hajtották végre, azonban a vízmű bővítésére felvett 680.000 P-s Speyer kölcsön egy részét a már előbb, az 1924–1926-ban épített vezetékekre előlegezett összegek (75.500 P) visszafizetésére, és az utóbb, az 1927-1929-ben épített csőhálózati bővítésre fordították.

A vízműhálózat és a gépészeti berendezés tervezetét Makó-Kléger Sándor miniszteri tanácsos készítette. A kölcsönből épült a 300 mm átmérőjű öntöttvas vízvezetéki főnyomócső 3.260 fm hosszan, a Liget-város városrésztől kezdődően, érintve a Csengery, Erdész, Ady utcákat és az Erzsébet tér déli oldalát, valamint a 275 mm átmérőjű öntöttvas nyomócső 1.565 fm hosszan, az Ady E. u. sarkától a Fő u., Eötvös tér, Teleki utcában a 700 m³-es víztoronyig. A főnyomócsövet iszapmosóval és tolózárakkal látták el.

Elkészült továbbá a Király u.-ban 660 fm 200 mm átmérőjű öntöttvas, a Sugár u., Erzsébet tér nyugati oldala, Magyar u., és a Dózsa Gy. u. keleti felének érintésével 150 mm átmérőjű öntöttvas, a Semmelweis utcában 100 mm átmérőjű öntöttvas, Kinizsi u., Arany u., Kölcsey u., Kossuth tér, 80 mm átmérőjű öntöttvas nyomócső kiépítése mintegy 1.600 fm hosszan.

Az 1927-29-es években a bővítés során a vízellátó hálózat hossza elérte a 17 km-t. 1927-ben már 171 db volt a házi bekötések száma.

*Teleki u. víztorony (Ketting Klára
1940-es felvétele - indafoto.hu)*

ZK. 1929. február 19.

Rengeteg lakásban rongálta meg a vízvezeték a fagy.

Amire ugyancsak alig volt példa, a tartós nagy hidegek a jól fűtött lakásokban is megrongálták a vízvezeték, mert a vékonyabban beépített csövekben befagyott a víz és ahol ilyen helyzet adódott, ott mindenütt ki kellett bontani és így is csak nagy nehézségek árán tudták a csőben levő befagyott vizet kiolvasztani benzinlánggal. Tudomásunk szerint a város területén igen sok ilyen vízvezeték befagyás történt, ami némi fellendülést hozott a pangó szerelő-iparban.

Jegyzőkönyv részletek 1938-ból (üzemvezető):

„1929. évig fokozatosan a következő beruházások történtek: 300 mm átmérőjű főnyomócső megépítés 4.5 km hosszban, utcai hálózat kiterjesztése 9.821 m hosszban.

Vasbeton viztorony megépítése 700 m³-es viztartóval, vízállástávjelző berendezéssel és vezetékekkel. 26 másodpercliteres turbinaszivattyú és hozzá közvetlenül kapcsolt elektromotor beszerzése. Összesen 662.591.16 P összegben.

Az új viztorony megépítése óta a kincstári vasvázás viztoronyok nincsenek üzemben. A város az 1929. évben is tovább fejlesztette a vízművet. A kincstár által létesített kutaktól 250 méter, illetve 500 méter távolságra egy 140 méter mély és egy 150 méter mély 430 mm kezdő és 330 mm végző csövezésű artézi kutat furatott, két 3,5 méter átmérőjű 7 méter, illetve 8 méter mély vasbeton aknát építtetett,

melyek a kutfej, a szivattyú és az elektromotor befogadására szolgálnak. Az aknák fölé a földszint felett körfalazatu, süvegterőzetű és a bejáratot befogadó helyiséget emelt. A víz szivattyúzásra a kutakban 10 másodpercliteres, elektromotorral közvetlenül kapcsolt turbinaszivattyút szerzett be. Épített ezenkívül 615 méter utcai vízvezeték. E munkálatokat a képv.test.1929. április 26-án 8731/1929. jkv. 78. sz. alatt rendelte el s a beruházási összeget 235.000 P-ben megállapította.

3., A v.képv. testület által 1930. május 10-én 10158/1930. jkv. 75. sz. alatt a Magyar Földhitelintézettől felvett kölcsönből 1930. évben a főbb forgalmi utak átépítésével kapcsolatban szükségessé vált házi vízvezeték bekapcsolásokat, a tüzérlaktanyai vízvezeték hálózatot építette meg a város összesen 33.865.34 P összeggel. A tüzérlaktanyai vízvezeték építését a v.képv. testület jóváhagyta.”

A vízmű a 4 kútból naponta 2.000 m³ vizet tudott biztosítani, mellyel az akkor 28 ezer lakosú város lakosságának 38 százalékát látta el. A város képviselő testülete a víz- és csatornadíjakat olyan összegben állapította meg, mely nemcsak a hitel-visszafizetési terheket fedezte, hanem jövedelmet is biztosított. Ekkor épült továbbá 10 km csatornahálózat, a szennyvízátemelő telep és a mechanikai szennyvíztisztító; 6 db, egyenként 1.000 m³ térfogatú föld anyagú ülepítő medencével.

ZK. 1930. július 20.

Takarékoskodni kell a vízzel, mert különben zavarok lesznek a vízszolgáltatásban A polgármesteri hivatal felhívása a közönséghez.

A szokatlan nyári forróságok magukkal hozták, hogy a vízfogyasztás állandóan emelkedik. Az idén különösen az átlagos nyári fogyasztás fölé emelkedett Nagykanizsán a vízfogyasztás, ami a vízüzem nagyobb megterhelését jelenti. Eddig nem voltak zavarok a város vízzel való ellátásában.

Azonban az utóbbi időkben a városi vízmű azt tapasztalja, hogy a vízfogyasztás rendkívüli méreteket öltött.

Ez arra indította a városi vízművet, hogy jelentést tegyen a polgármesteri hivatalnak és feltárja azt a helyzetet, mely szerint Nagykanizsán a vízzel a közönségnek takarékoskodnia kell, - ha el akarjuk kerülni a meglepetést -, hogy vízellátásunkban zavarok ne álljanak elő.

A polgármesteri hivatal ez ügyben megkereste szerkesztőségünket és annak közzétételét kérte, hogy a fontos közérdekre való tekintettel a város közönsége takarékoskodjon a vízvezetéki víz fogyasztásával. Ez természetesen arra értetődik, hogy a vízvezetéki vízzel ne öntözzünk, ne prédáljuk feleslegesen stb., mert ennek meg nem tartása esetén el lehetünk készülve arra, hogy a vízszolgáltatásban zavarok merülnek fel. Közérdek tehát, hogy a városnak ezen felhívásához mindenki alkalmazkodjék, mert a nagyarányú és rendkívüli vízfogyasztás mellett csak így lehet továbbra is biztosítani a város közönségének az életfenntartáshoz szükséges vízmennyiséget. Különben a város már intézkedett azirányban is, hogy a városi öntözés ne vízvezetéki, hanem a Principális csatornából szivattyuzott vízzel történjék.

A harmincas években folyamatosan bővült a hálózat, és nyereségesen működött a vállalat. 1930-ban a vízmű műszaki és adminisztratív teendőit a mérnöki hivatal alkalmazottai (2-3 fő) mellékállásban látták el. A fizikai személyzet 4 főből állt, ők végezték az 5-600 db vízmérő leolvasását is.

A megnövekedett feladatokat ezzel a létszámmal már nem bírták elvégezni, később létszámbővítés után megalakult a Nagykanizsai Víz és Csatornamű Üzemzetőség 1 fő üzemzetővel (1941-ig mellékfoglalkozásban a mérnöki hivatal alkalmazottja látta el), 2 fő műszaki, 2 fő könyvelő, 1 fő adminisztratív dolgozóval.

A Sétakertből és a szomszédos kertekből kialakított területen megépítették a városi sportuszodát és fürdőt, melyet nagyszabású ünnepség keretében 1933-ban a Magyar Úszószövetség avatott fel.

A 30-as években bekövetkezett gazdasági válság eléggé hátráltatta a város kezelésében lévő Vízmű fejlődését, és 1935-ben a város a költségvetésben szereplő üzemi nyereségből törlesztette a két felvett Speyer kölcsönt.

Az akkori képviselő-testületben sok vitát okozott, ha az üzemzetőség hálózatbővítésre terjesztett be javaslatot.

Mereven elzárkóztak a képviselők (virilisták) minden fejlesztés elől, ugyanis őket a profit vezérelte és az üzemi nyereséget a Bankban tartották kamatozás végett.

A 30-as évek elején a Gábor Áron laktanyához a Dózsa György u.-tól 150 mm átmérőjű öntöttvas vezeték épült 420 fm hosszban.

ZK. 1931. május 1.

Egy borbélymester belezuhant a csatorna-aknába

Poór Sándor nagybakónaki borbélymester szerdán, Nagykanizsán volt látogatóban és a késő éjszakai órákban a Magyar-utcán igyekezett gyalog vissza Nagybakónakra. A Magyar-utca 55. számú ház előtt kissé lejtős a járda és ezért a borbélymester le akart térti a kocsira. Amint lelépett a járdáról, elvesztette lábai alól a talajt és belezuhant a járda mellett lévő fedetlen csatorna-aknába. Segélykiáltásra előkerült egy rendőr is, aki a szomszédok segítségével kihuzta Poór Sándort az aknából és miután sérüléseket szenvedett a fején, a rendőr bekísérte a városi kórházba, ahol bekötötték a sebeit. Értesülésünk szerint a rendőrség lépéseket tett a város hatóságánál abban az irányban, hogy fedővel lássák el a veszélyes csatornanyílást.

Zala vármegye alispánja.

3 1 9 9 1 szám.

ni.1931.

Határozat.

A vármegyei LXXIX/6. számú vizikönyvbe a "Patria" nagykanizsai pótkávégyár / nagykanizsai cég / tulajdonul bevezetett vizilevelő árok és ezen létesítmény műtárgyak a gyár eszényvázának tisztítására és vezetőségére vonatkozó vizhasználatnak Frank Henrik Fiai r.t.budapesti bef. cégre történt átadását tudomásul véve, utasított a vizikönyvvezetőjét, hogy ezen tulajdonváltásról a LXXIX/6. számú vizikönyv bejelentési rovataiba, az első lapon írt tulajdonos nevének változtatásával, a gyár mellett vezetése be és a változás keresztülvételét sürgető határozatot a bejelentéssel együtt ugyanazon vizikönyv tartozékaiként a vizikönyv eskirtába helyezze el.

Mivel a vizikönyv vezetőjét a bejelentés kiadásával, a Nagykanizsa m.város polgármesterét, a "Patria" nagykanizsai pótkávégyár igazgatóságát, Frank Henrik Fiai r.t.budapesti bef. cég igazgatóságát, és a személynévi m.kir.kulturális hívatalt külsőellenőrléssel, vételezői mellett értesíttem.

Zalaegerszeg, 1931. évi december hó 2. -án.

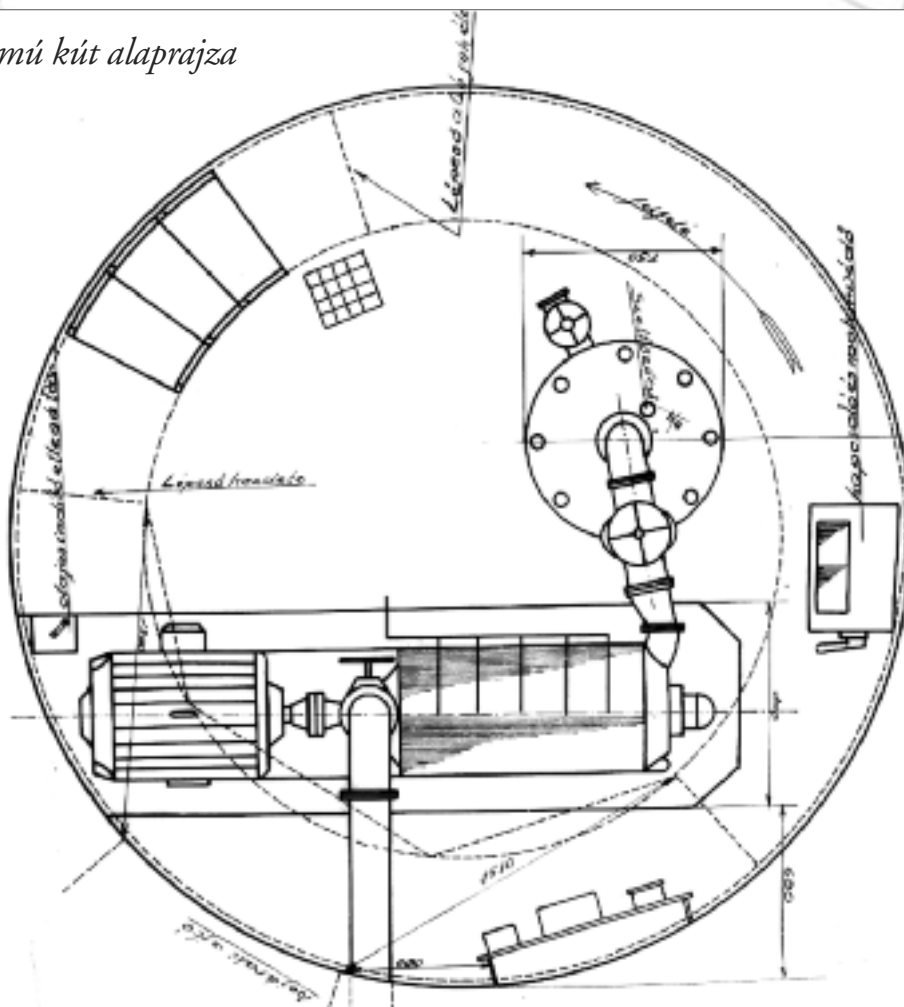
L.T.

alispán.

Zala vármegye alispánja Határozata (1931)

•VII. számú kút alaprajza

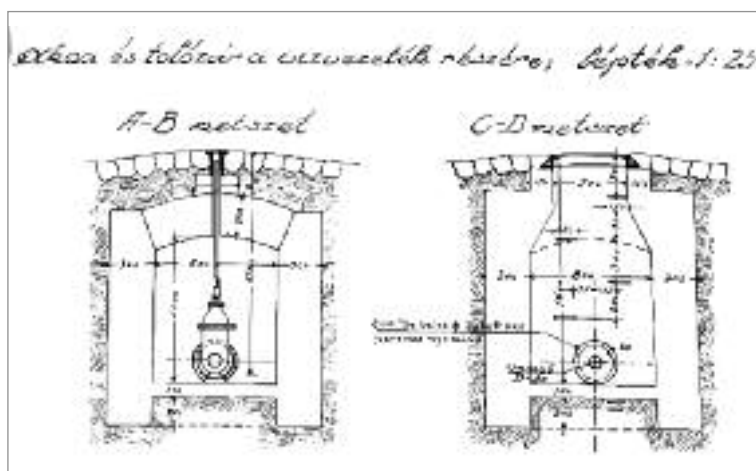
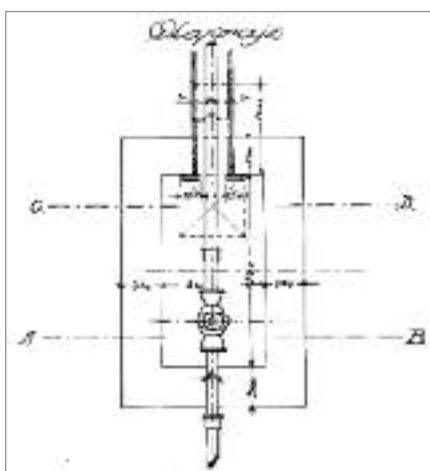

ZK. 1932. február 16. - Felhívás

A beállott hideg időjárás folytán a házi vízvezetékek befagyás veszélyének vannak kitéve. Ennek elkerülésére a házi főcsapot, amely a házban belül van, el kell zárni, elzárás után a klozetek, fürdőkályhák vizét le kell eresztetni és a legmagasabb helyen levő kifolyócsapot (falikut, mosdó) ki kell nyitni. A főcsapot este 8 órától reggel 7 óráig kell zárva tartani. Nagy hideg esetén a nap folyamán is célszerű a főcsapot időnkint elzárni. Önműködő udvari kutak víztelenítését üzemben kell tartani. Ezen intézkedések a vízvezetéki szabályrendeleten alapulnak és a közönség saját érdekét védi, ha azokat fogyanatosítja.

SOS Városi Vízmű Üzemvezetőség

Akna és tolozár terv (1933)

Jegyzőkönyv részletek 1938-ból (üzemvezető):

„4., 1933. szeptember 19-én 18310/1933. jkv.199. sz. elhatározta a v.képv. test. a Tavaszi-utcai vízvezeték megépítését 3.300 P költséggel. Fedezet a vízmű 1934. évi költségvetése.

1933. május 4-én 8883/1933. jkv. 84. sz. alatt elhatározta a v.képv. test. a Weiser-telki utcanyitást és közművek létesítését 6.695,90 P költséggel. Fedezet a háztulajdonosok hozzájárulása és az inségenyhítő akció.

2., 1933. május 4-én 8513/1933. jkv. 85. sz. alatt elhatározta a v.képv. test. a vásártéri vízvezetéki kut felszerelését és a vízvezetéki hálózatba való bekapcsolását. Fedezetként rendelkezésre bocsátja a víz- és csatornamű 1933. évi. költségvetésében rendkívüli kiadásként beállított 13.100 P-t.

3., 1933. július 5-én 13929/1933. jkv. 156. sz. alatt elhatározta a Batthyány-u. déli szakaszán vízvezeték létesítését, 2.206 P költséggel. Fedezet a vízmű 1934. évi költségvetése.

5., 1934. szeptember 12-én 18383/1934. jkv. 204. sz. alatt határozta el a képv. test. az Arany János-, Bajza-, Batthyány-utcai vízvezeték megépítését 8.400 P költséggel, a vízmű 1934. évi költségvetése terhére.

6., 1934. november 23-án 23825/1934. jkv. 241. sz. alatt előlegezte a v.képv. test. a Kinizsi-Arany János-utcai házi csatlakozó vízvezetékek és csatorna építési költségét 8.760 P-t a vízmű folyó pénzkészleteiből a háztulajdonosok terhére.

7., 1934. szeptember 12-én 18429/1934. jkv. 197. sz. alatt elrendelt 11.606 P költséggel Kinizsi-és Mária-utcai vízvezeték építését.

8., 1935. október 9-én 20593/1935. jkv. 155. sz.a. elrendelte a viz-és csatornaműnél 34.000 P-s munkálatot.

9., 1937. február 8-án 3304/1937. jkv. 7. sz., 3307/1937. jkv. 8. sz. 3308/1937. jkv. 9. sz. alatt a Batthyány-u. középső szakasz, Szent Imre hg-utca és a Só-utca vízvezetékének megépítése rendeltetett el.

Az itt felsorolt beruházási munkálatokon kívül a vízmű költségvetésében évről-évre a bevételek terhére kisebb összegű beszerzések, kiegészítések történtek. A vagyonból ez ideig nem eszközöltetett értékcsökkenési leírás.

A munkálatok kivitelezésére rendelkezésre bocsátott hiteleket, az azokra teljesített kifizetéseket a v. számvevőszék kezelte, ill. eszközölte.”

1930-1945-ig terjedő időszakban nagy harcok árán mégis sikerült elérni - saját üzemi nyereségből - újabb kutak fúrását. A VIII. „A” és „B” kutakat, valamint a Petőfi u., Dózsa Gy. u. és Magyar u. vezeték meghosszabbítását 680 fm hosszban, 150 mm átmérőjű öntöttvas nyomócsővel.

Ezekben az években a város keleti területén a víztornytól délre a Katonaréten és a város északi részén az Oncsa-telepen gomba módra épültek a kertes családi házak és ezeknek az utcáknak a közművesítése is ebben az időszakban történt meg: Szekeres J. u., Tavasz u., Táncsics tér, Sanci u. és Őrház u. 80 mm átmérőjű öntöttvas nyomóvezetékkel. A régi utcákban, Királyi Pál u., Batthyány u., Báthory u., Sabján Gy. u., Vécsey u., szintén 80 öntöttvas vezetékkel épült 5.000 fm hosszban.

ZK. 1935. március 31.

Mi újság a városi műszaki hivatal körül?

Ma válik meg hivatalától a nyugalomba vonult Király Sándor tanácsnok.

Nagykanizsa város képviselő-testületének sok vitára alkalmat adott, ismeretes határozata értelmében április elsejével nagy változások állnak be a városházán, a műszaki hivatal körül. Ezen a napon válik meg hivatalától a képviselő-testület meleg elismerésével, teljes szolgálati idő letöltése után nyugalomba vonuló Király Sándor tanácsnok, a műszaki hivatal érdemes vezetője. Ugyanezen a napon alakul át önálló ügyosztállyá a városi víz és csatornamű és annak vezetését átveszi a nyugalomba vonult Király tanácsnok, aki a közművek bonyolult rendszerét aktív szolgálatának ideje alatt is vezette.

A hivatali helyiségeknek szükséges áthelyezése, átalakítása és berendezése már meg is történt a városházán.

Addig is, amíg a polgármester kiírja a pályázatot az így megüresedett műszaki tanácsnoki állásra, a városi mérnöki hivatal vezetését Vécsey Barnabás városi mérnök veszi át. A második mérnöki állást a tanácsnoki állás betöltése után, hír szerint, ideiglenesen megszüntetik, vagyis Vécsey Barnabás, aki Király tanácsnok presumptív utódja, és Waligurszky Béla, mint helyettesvezető fogják ellátni a műszaki hivatal mérnöki vezetését. Amikor pedig Király Sándor új megbízatása a közművek élén lejár, akkor ezt az önálló ügyosztályt Waligurszky Béla veszi át, külön fizetés nélkül és ugyanekkor válik majd lehetségessé egy-két kifizetésű fiatal mérnöknek a műszaki szakemberként való alkalmaztatása.

ZK. 1935. május 15.

A kisgyűlés nem hagyta jóvá Király tanácsnoknak a vízműveknél való alkalmazását.

ZK. 1935. szeptember 14.

Vízvezeték-munkások átfurták a 10.000 voltos feszültségű villany-kábelt a Kinizsi-utcában.

ZK. 1935. november 9.

**A belügyminiszter is elutasította Nagykanizsa fellebbezését a Király ügyben
Király Sándor a mérnök-gyakornoki állás betöltéséig állásában marad.**

A főváros sajtóját is sokat foglalkoztatta a nagykanizsai u.n. Király-ügy, Király Sándor műszaki tanácsnok nyugdíjazása és ugyanekkor a víz- és csatornaművek igazgatójaként havi 200 pengő fizetéssel való alkalmazása. A városi képviselő-testületnek erre vonatkozó határozata fellebbezés folytán a vármegyéhez került, ahol is a fellebbezésnek helyt adtak és nem hagyták jóvá Király tanácsnok újabb alkalmaztatását. Így került a sok szenvedélyt felkavart ügy újra a nagykanizsai városi képviselő-testület elé. A képviselő-testület a polgármester indítványára megfellebbezte a vármegyei döntést, amelyen így a belügyminiszternek kellett harmadfokon határoznia. Most érkezett meg a belügyminiszter döntése. A miniszter is a vármegye álláspontját fogadta el és Nagykanizsa város képviselő-testületének fellebbezését elutasította azzal, hogy Király Sándor nyug. műszaki tanácsnok csak addig maradhat a víz- és csatornaművek élén, amíg a város betölti a már megszervezett, de eddig be nem töltött mérnök-gyakornoki állást.

Most tehát ennek az állásnak betöltésétől függ, hogy a nagy és hosszú vita mögé, amely e kérdés körül kavargott, mikor tesz megnyugtató pontot a város vezetőinek akarata. Érdekes a miniszteri rendelet indoklása. A törvényhatósági kis-gyűlés határozatában kifejezésre juttatta azt az elvet, hogy teljes szolgálati idejüket kitöltött tisztviselők továbbra a közszolgálatnak ne tartassanak vissza, illetőleg valamely díjazással egybekötött munkakörben továbbra ne alkalmaztassanak, helyesnek és a diplomás ifjúság elhelyezkedése érdekében - az e tárgyban fennálló rendelkezésekhez képest - érvényesítendőnek tartom. Erre való tekintettel Nagykanizsa város víz- és csatornaművének az üzemvezetői teendőit a városi mérnöki hivatal személyzetének kell ellátnia és amennyiben ezt a feladatot a mérnöki hivatal egyéb teendői mellett megfelelően ellátni nem képes, helyeslem a város képviselőtestületének azt az elhatározását, hogy a mérnöki hivatal létszámának kiegészítése végett, a diplomás ifjúság elhelyezkedésének elvét is követve, egy mérnök-gyakornoki állást kíván rendszeresíteni. Erre vonatkozólag a város képviselő-testületének határozatát tárgyalás alá vettem. Gondoskodni kell tehát arról, hogy a víz- és csatornaműveknél az üzemvezetői teendők ellátását a mérnöki hivatal legkésőbb a mérnök-gyakornoki állás betöltéséig átvegye, s a megyei város képviselő-testületének határozatában foglalt indokokra tekintettel legkésőbb eddig az időpontig nem teszek észrevételt az ellen, hogy ezeket a teendőket Király Sándor nyug. műszaki tanácsnok láthassa el a megállapított feltételek mellett.

ZK. 1936. január 11. • (A városházáról)

Krátky polgármester Waligurszky Béla városi mérnököt a városi víz és csatornamű üzemvezető helyetteséül kirendelte. Waligurszky mérnök már át is vette hivatalát. Ugy tudjuk, hogy Király Sándor ny. tanácsnok, aki hosszú időn át nagy szakértelemmel és odaadó ügyszeretettel volt a

közművek vezetője, rövidesen elköltözik Nagykanizsáról és attól kezdve Waligurszky helyettesi megbízatása végleges lesz. Nagykanizsa egész társadalma örömmel és szimpátiával fogadja Waligurszky Bélát új tisztségében. A vízművek új vezetője fiatal, fronton járt, fogságot szenvedett, köztisztelőnek örvendő kanizsai gyökér sarja, akinek szorgalma, hozzáértése, lelkiismeretes alapossága csak hasznára válhatik új ügykörének is.

Városok Lapja 1936. február 15.

Vízdíjak 1936-ban (f=fillér).

Budapest	18 f/m ³
Sopron	28 f/m ³
Kaposvár	35 f/m ³
Szombathely	50 f/m ³
Győr	30 f/m ³
Pécs	30 f/m ³
Nagykanizsa	36 f/m³
Szekszárd	58 f/m ³
Veszprém	32 f/m ³

ZK. 1936. március 28.

130.000 pengő a vízdíj-hátralék Nagykanizsán

A lefolyt évben 425.000 köbméter vizet termelt a városi vízmű.

Megalakult a víz és csatornamű felügyelő bizottsága - Miklós János lett az elnök - A múlt évi zárszámadás érdekes adatai és vitája - Kámán Leó a vízdíj további leszállítását szorgalmazta.

ZK. 1936. március 29.

Utban a vízdíjnak a lakókra való áthárítása

A közművek felügyelő bizottsága javaslatot fogadott el a vízdíj áthárítására - Felülvizsgálják a díj-hátralékot - A csatornaművet beolvasztják a háztartási költségvetésbe - A közművek bizottsága meleg bucsut vett a Budapestre távozó Király Sándor ny. műszaki tanácsnoktól.

Meghatott bucsu Király tanácsnoktól.

Blankenberg Imre a bizottság nevében a hó végével Nagykanizsáról távozó Király Sándor ny. tanácsnoktól vett bucsut meleg szavakban. Meghatottság vett erőt a bizottság minden tagján. Olyan férfiutól kell bucsuzni, aki összeforrt a város fejlődésével, a közművekkel, aki jelentős szerepet vitt és elsőrendű munkát végzett 36 éven keresztül a város közéletében, a város vezetésében. Blankenberg őszinte helyeslés közben rámutatott arra, hogy mit művelt Király tanácsnok városi szolgálata alatt időt, fáradságot nem kímélve, sokszor éjszakákon keresztül rótt az utcákat, felülvizsgált, ellenőrzött és dolgozott a közműveknél.

Egész tudását, kitűnő kvalitásait vitte bele munkájába a város érdekében. A bizottság mélyen sajnálja kiváló munkaerejének távozását. Vigye magával a bizottság legteljesebb meglegedését, nagyrabecsülését, szeretetét, legteljesebb elismerését és köszönetét. A bizottság lelkesen ünnepelte Király tanácsnokot, aki elérzékenyedve, a meghatottság szavaival köszönte meg a bizottság elismerő szavait. Király Sándor műszaki tanácsnokot a mérnöki kar szombatán este ünnepélyes keretek között búcsúztatja, majd kedden végleg Budapestre költözködik, ahova egész Nagykanizsa nagyrabecsülését viszi magával.

ZK. 1936. április 2. (A városházáról)

Király Sándor nyug. Városi tanácsnok kedden végleg elköltözött Nagykanizsáról Budapestre. A városi vízvezeték és csatornamű vezetését április elsejétől Waligurszky Béla városi mérnök vette át.

ZK. 1936. április 25.

Következett a víz és csatornamű üzemvezetői tisztségének betöltése.

Amint a polgármesteri referátum Waligurszky Béla városi mérnök nevéhez ért, már felharsant az éljenzés. A javaslatnál újra éljenzés és még őszintébb lelkesedés a határozat kimondásakor. Waligurszky Béla tehát 1936. április 1-től a víz és csatornamű egyhangulag megbízott üzemvezetője. A választás arra valóban érdemesre esett, ezt bizonyítja Waligurszky egész közszolgálati pályája és a mostani határozat lelkes egyhangúsága.

Benedek Rezső: Zala Aranykönyve: a mi értékeink (1938)

Waligurszky Béla a közművek igazgatója

Szerencsés gondolat volt a várostól a közműveket a műszaki osztálytól kivonni és külön ügyosztályként a közönség könnyebb kiszolgálhatására megszervezni. Érték pedig: hogy sikerült annak élére egy oly kiváló szakembert állítani, mint Waligurszky Béla, városi mérnököt. A nagy ambíciója, fiatal mérnök rövid idő alatt megmutatta, hogyan lehet még az eddiginél is nagyobb megtakarításokat eszközölni, a víz- és csatornaművet a közönség nagyobb megterhelése nélkül fejleszteni, hálózatát kiépíteni. Waligurszky Béla egész egyéniségét vitte be hivatalába, fiatalos lendületet, gyors adminisztrációt. Egészen újjászervezte a víz- és csatornamű ügymenetét, úgy, hogy annak tökéletes és bevált apparátusát más városok kiküldöttei jönnek Nagykanizsára tanulmányozni. Waligurszky Béla igazgató kvalitásait, értékes munkásságát ismeri felettes hatósága, az ellenőrzőbizottság, az egész város közön-

sége, melynek legteljesebb bizalmát bírja. Waligurszky Béla 1890-ben Fiumében született, mint kisfiu szüleivel Nagykanizsára került, iskoláit is itt, tanulmányait pedig a József Műegyetemen végezte. 1913-ban bevonult a 20-as honvédekhez, mint önkéntes tizedes 1914-ben a tábori ezredhez az orosz harctérre vonult. Uhnov községben kórházba került, amit az oroszok elfoglaltak és Waligurszky ott jutott orosz fogságba. Az oroszok Kiebre vitték, ahol magyar-német tolmácsnak használták. Később a Wladivosztok melletti Spasskoeba szállították fogolytáborba. 1918-ig szenvedte itt a hadifoglyok nehéz életét, míg április 15-én bajtársaival hazafelé indult. De a vörösök Berezovkánál feltartóztatták őket, míg végre a fehér hadvezetőség Nikolszk-Uzurszkiba szállíttatta a magyar foglyokat. 1920. október 5-én Waligurszkyt bajtársaival átvitték Wladivosztokba, ahol behajózták őket. Nagykanizsára 1920. november 24-ére érkezett. Waligurszky mint magánmérnök kezdett gyakorlatot, míg 1922-ben a polgármester felhívta, hogy lépjen a város szolgálatába.

Waligurszky csakhamar kitűnt munkásságával, szaktudásával a városi műszaki hivatalban, ahonnan azonban ismét kilépett és az OFB által hozott ítéletek végrehajtásával foglalkozott. 1928-ban ismét és most véglegesen városi szolgálatba lépett, ahol kép-

zetségével és tudásával csakhamar előlépett és 1936. április elsejével a városi közművek vezetője lett, mely minőségében azonban a mérnöki hivatal teendőit is végzi.

ZK. 1936. május 28.

Kimosták az egész kanizsai vízvezeték- és csatorna hálózatot Érdekes nyilatkozat a városi víz- és csatornamű üzemvezetőjétől

Nagy munka-szezonja volt és van az utolsó hetekben a nagykanizsai város víz- és csatornaműveknek. Waligurszky Béla városi mérnök, akinek üzemvezetői megbízását egyhangú lelkesedéssel adta meg a városi képviselő-testület, ambiciózus, lelkes lendülettel fogott bele felelősségteljes munkájába, talál tennivalót minden téren és gonddal öröködik, hogy a városnak ez a két legnagyobb fontosságú közüzeme a megkívánt precizitással lássa el 32.000 ezer ember szolgálatát. Megkérdezte munkatársunk Waligurszky mérnököt a víz- és csatornamű körül történekekről és történendőkről.

A következő választ kaptuk:

Amikor az üzemet átvettem, első dolgom volt a vízvezeték és a víztornyok kitisztítása.

A vezeték az idők folyamán megtelik homokkal, egyéb lerakódással. A vezeték tisztítása egy hétig tartott, minden éjjel. Felhasználtunk hozzá mintegy 2.000 köbméter vizet. Ilyen méretű vezeték-tisztogatás ez volt az első, amióta megvan a vízvezeték. Két nap és két éjszaka tartott a 700 köbméteres víztorony mosása, amihez 600 köbméter vizet használtunk el. A tavalyi tifuszbírávány óta, érthető okból, nem mertek hozzáfogni ehhez, mert féltek, hogy valaki becipeli oda a tifuszt. Így aztán alga-képződés jelentkezett a víztorony falain, amit most teljesen eltüntettünk. Amíg a torony-mosás tartott, addig üzembe helyeztük helyette a Károly-laktanya víztornyát. Ez üzemben is marad, mint tartalék víztorony, amelynek 156 köbméter a befogadóké-

pessége. A víztorony falait belül újrameszelték, az ablakokra speciális kék üvegeket szereltek, amelyek fényszűrőjükkel az alga-képződést és a legyek betolakodását megakadályozzák.

Mosás után a víztornyot klórral dezinficiáltuk.

*Waligurszky Béla
városi mérnök, üzemvezető*

A nyári vízellátásról érdeklődtünk ezután, amire Waligurszky a következőkben válaszolt:

- Jelenleg négy kut szolgáltatja a vízvezeték víz-szükségletét, ami ma 1.200-1.400 köbméter közt mozog naponta. Nyáron ez a szám 2.000-ig szokott emelkedni, ilyenkor már éjjel is működtetni kell a szivattyukat.

Mivel a vízvezeték-hálózat folyton bővül, (az idén

is lefektettek mintegy 1.000 métert) most már gondolkodni kellene egy új kut furásáról.

A csatorna-műveket illetően is voltak kérdései munkatársunknak.

Erre a válasz a következő volt:

- A csatorna-hálózat tisztítása is megkezdődött és tart egész nyáron át. Nagy munka ez. Minden utcai alján le kell bujni, vaskaparót áthuzni egyiktől a másikig, aztán kefélni és vízzel öblíteni. Sok helyen már erős a keresztmetszet csökkenés a lerakódások miatt s ez megnehezítette a lefolyást. A derítő-telepen most épül az őrlakás, a telep medencéit pedig szikkasztó berendezéssel látjuk el. A csatornahálózat is kb. 1.000 méterrel több lett az idén. Eddig 6 medencéje van a derítőnek, de a közeljövőben még 3 kell, mert a hálózat bővülésével már alig bírja

a telep a munkát. A derítő-telep üledékének kihordásáért eddig a város fizetett. Most - mint hogy az kitűnő trágya anyag - az üledéket értékesíteni szándékozom.

Egyébként az őszi folyamán vetített képes előadásban szándékozom a közönségnek bemutatni a városnak azt a nagyrészt láthatatlan vagyonát, ami a víz és csatorna-művekben rejtőzik és amelyről a közönség olyan keveset tud annak ellenére, hogy minden embernek dolga van ezekkel az üzemekkel, érdeke tehát mindenkinek, hogy velük tisztában legyen. Waligurszky Béla nyilatkozatából megnyugvással látja Nagykanizsa lakossága, hogy mindenre gondoló, körültekintő, fáradságot semmitől sem kímélő üzemezetőt állított legkényesebb és legnagyobb fontosságú közművei élére.

ZK. 1936. szeptember 2.

Kikapcsolják-e a vízvezeték a vízdíj-hátralékosoknál?

A víz és csatornamű ellenőrző bizottságának ülése.

Hétfőn délután ült össze Nagykanizsa város víz- és csatornamű ellenőrző bizottsága Miklós János postatávírdai főfelügyelő, városi képviselő elnöke alatt. Az ülésen részt vett dr. Krátky István polgármester, Vécsey Barna műszaki tanácsnok és Waligurszky Béla, a városi közművek igazgatója, mint előadó.

Waligurszky Béla bejelentette, hogy a képviselő-testület legutóbbi ülésén határozatot hozott, mely szerint, aki félévig vízdíjhátralékban van, annak hátraléka bekebelezendő ingatlanára, ha akkor sem fizet, a vízszolgáltatás kikapcsolandó. Ehhez több felszólalás történt.

Többen utaltak arra, hogy a kikapcsolás voltaképpen nem szankció, csak egy kényelemtől való megvonás. A vízszolgáltatást ugyanis nem lehet megvonni, hiszen módjában van az illetőnek a vizet a közkutakból beszerezni.

Waligurszky Béla beterjesztette a vízdíjhátralékosok kimutatását. Szabó Béla hangsúlyozta, hogy a vízművek háromszor felszólítják a hátralékosokat fizetésre. Boda Károly kifogásolta a hátralékosok listájának összeállítását. Igazi helyzetképet szeretne látni, nem csak az 1935. évi december végéig való állapotot.

Nem lehet célunk, hogy embereket tönkre tegyünk, hanem csak az, hogy a hátralékot behajtsuk - mondta. Miklós János elnök javasolta, hogy akik félévnél tovább hátralékban vannak a vízdíjjal, azokat a közművekből kacsoltassák ki.

ZK. 1936. október 17.

Víz vizsgálat Nagykanizsán

Dr. Ferencz Endre, a m. kir. Közegészségügyi Intézet bakteriologusa a napokban Nagykanizsán járt és megvizsgálta a város vízműveit.

ZK. 1937. április 29.

A vízmű és a csatorna-üzem 25.000 pengő bevételi többletet és 33.000 pengő megtakarítást tartalékol

Nagykanizsa város képviselőtestületének víz- és csatornamű ellenőrző bizottsága Miklós János mozgópostafőnök elnöklése alatt ülést tartott, amelyen letárgyalta a városi közművek múlt évi zárszámadását. A beterjesztett jelentésekből megállapítható, hogy 1936-ban a kivetett vízdíj száz százalékban befolyt a városhoz. A vízműhálózat fokozatosan tovább bővül. Hátralékok az előző évihez képes csökkentek. A költségvetési előirányzat 126.000 P volt, ezzel szemben tényleg befolyt 137.998 pengő. A bevételi többlet 11.298 pengő, megtakarítások 20 pengőn felül voltak, úgy hogy a bizottság a belügyminiszter korábbi rendelkezése értelmében 31.000 pengőt tartalékol. A vízdíj leszállítására vonatkozó kívánságok - utalással a miniszteri leiratokra - nem voltak figyelembe vehető. Az 1937. esztendő - az eddigi jelek szerint - még kedvezőbbnek ígérkezik. Ezek az adatok arról is beszélnek, hogy a víz- és csatornaművek vezetése Waligurszky Béla személyében megfelelő kezekbe van letéve. Kedden délután a csatornamű zárszámadására került sor. Az előirányzott költségvetés 96.500 pengő volt. Ezzel szemben tényleg befolyt 111.012 pengő. A többlet 14.502 pengő, úgy, hogy az elért megtakarításokkal együtt a bizottság itt is 27.877 pengőt tudott tartalékolni.

1937. május 19.

A Nagykanizsai Kegyes Tanítórendi Katolikus Gimnázium VII. osztályos tanulói megtekintették a városi vízműveket, ahol Waligurszky Béla műszaki tanácsos adott szakszerű magyarázatokat.

A város lakossága 1938-ban 30.000 fő volt, ebből a vezetékes ivóvízzel ellátott 18.000 fő.

A vízbekötések száma 650 db.

Az ivóvíz elosztó hálózat hossza 20 km, az éves víztermelés 300.000 m³.

A fajlagos napi ivóvíz-felhasználás 61 liter/fő.

1938-ban a Magyar Amerikai Olajipari Rt. a dolgozói részére lakótelepet épített a Sétatértől déli irányban fekvő területen. A cég a lakótelep ivóvízellátása érdekében vízellátó hálózatot, valamint a Vár úton az Olajipari Gépgyár ellátására 80 mm átmérőjű öntöttvas vezetéket épített 2.600 fm hosszban.

VIZVEZETÉKI ÉS CSATORNÁZÁSI

munkákat

FÜRDŐSZOBA-BERENDEZÉSEKET

és javításokat

minden ízlést kielégítő kivitelben **versenyképes legolcsóbb árakon** nagyon kedvező **RÉSZLETFIZETÉS** mellett is vállalunk. *.* **Vidéken** szereléseket legpraktikusabban terveztünk. Berendezési tárgyakban dus választék budapesti árak mellett! Költségvetéssel digitálisan! Szolgálatunk.

MENDLOVITS JÓZSEF ÉS MÁRTON

vízvezeték-szerelési vállalat

NAGYKANIZSA, KIRÁLY-UTCA 45. Telefon 271.

Hirdetés

ZK. 1939. június 25.
Kevesebb üzemköltség
és több nyereség mutatkozik
a városi vízművek zárszámadásánál

Nagykanizsa város vízmű- zárszámadása azt tanúsítja, hogy a gondos vezetés eredményeként az üzem kimunkálása hasznosítás szempontjából egyre jobb, ugyanakkor a vízellátás egyre kifogástalanabb. Ez a munka, amit a vízművek vezetősége, élén Waligurszky Béla városi mérnök-üzemvezetővel végez, csak elismerést és a város közönségének köszönetét érdemli.

A vízmű kiadása a lezárt üzemévben 8.250 pengővel kevesebb volt az előirányzatnál, ugyanakkor a nyereség 20.199 pengővel több volt annál, mint amennyit számításba vettek. Növeli a számbeli eredményt, hogy értékcsökkenés címén is 19.076 pengővel többet írtak le a mostani zárszámadásban, mint amennyit eredetileg előirányoztak. Ezek a számok és a közönségnek a vízszolgáltatással való elégedettsége önmagukban hordják a dícséretet.

A jobb eredmény abból származott, hogy a vízmű vezetősége több munkát fektetett bele az üzem vezetésébe, mint amennyi szigorúan vett kötelessége lett volna.

Állandóan figyelemmel kísérték a kutak vízadó-képességét, ennek megfelelő célszerűséggel végezték a szivattyúzást és a berendezéseket állandóan jó karban tartották. A korábbi időkben nagy volt mindig az üzem vízvesztése.

Ezt a veszteséget a lezárt évben 88.711 köbméterről sikerült leszorítani 74.353 köbméterre, vagyis az így megtakarított 14.358 köbméter vizet hasznosítani lehetett.

Ennek eredménye volt, hogy bár 1938-ban 16.557 köbméterrel emelkedett a vízfogyasztás, mégis csak 2.102 köbméterrel kellett több vizet termelni, hogy a szükséglet kielégíthető legyen.

A vízvezetéki csőhálózat hossza 21.176 méter. Ebbe az I. és II. kerület 1.037 házából csak 759 van bekapcsolva. Összesen 802 vízmérő, 520 fürdőszoba, 430 mosókonyha, 1.000 WC, 144 tűzcsap és 14 közkut van a vízvezetékbe bekapcsolva.

1938-ban 447.729 köbméter vizet termelt a vízmű. A napi átlagtermelés 1.227 köbméter, a napi legnagyobb termelés 2.375 köbméter volt. A fejadag 61 liter naponta.

A vízfogyasztásból 175.897 köbméter jutott a háztartások átalányfogyasztására, az állami épületek 71.469, a városi épületek 41.126, strandfürdő 9.215 köbméter vizet fogyasztott. (Előző évben a strand 2.000 köbméterrel kevesebb friss vizet kapott.)

Az ipari vízmérős fogyasztás 30.140 köbméterrel kevesebb, mint az előző évben.

A magánvízmérős fogyasztás 10.466 köbméter. Utcák, parkok öntözésére 1937-ben 18.255, tavaly már 22.148 köbméter vizet használtak el.

A természetes vízvesztesség 19 %-ról 16 %-ra csökkent, ami a fokozott ellenőrzés javára írandó.

A csatorna-művek zárszámadása is kedvező. A kiadás 701 pengővel kevesebb volt az előirányzatnál és habár 21.187 pengős leírást végeztek értékcsökkenés címén, mégis a nyereség 6.870 pengővel több, mint amennyit előirányzat szerint várni lehetett.

A csatorna-hálózatba 1938-ban 59 házat kapcsoltak be, ezzel a bekapcsolt házak száma 996-ra emelkedett. A csatorna-hálózat hossza pár méter híján 20 kilométer.

A szennyvíztelepen 261.774 köbméter szennyvizet emeltek át az elmúlt évben.

A napi átlagos átemelés 717 köbméter volt, a napi legnagyobb teljesítmény 5.141 köbméter.

A kiemelt 213 köbméter iszapot a telep feltöltésére használták fel.

ZK. 1939. augusztus 13.

A jövő héten megkezdődnek a további kutfurások a város vízszolgáltatásának fokozására

50 kilométeres vízvezetéki hálózatra lenne szükség egész Nagy- és Kiskanizsa teljes vízellátására, az eddigi 22 kilométer helyett.

ZK. 1939. szeptember 8.

Nagykanizsa tízesztendő városfejlesztési tervezete

A város középítkezési bizottsága elfogadta és a képviselőtestület elé utalta a hatalmas tervezetet.

Közműfejlesztés a következő sorrendben:

- a) Vízművek: Királyi Pál, Hunyady, Babochay, Tárház, Vasut, Rákóczi utcák, Petőfi utca, Vécsey, Magyar, Sikátor, Vörösmarty utcák, József főherceg ut (jelenleg Dózsa György út), Attila u., a budapesti vasuti vonaltól északra nyitandó utca, Bagolai sor és Levente u. területén.
- b) Csatornamű: Királyi Pál, Hunyady, Babochay, Tárház, Vasut, Rózsa utcák, az Ördögárok felett, Eötvös tér, Petőfi ut, Vécsey, Magyar, Sikátor, Vörösmarty, József főherceg, Attila utcák, a budapesti vonattól északra nyitandó utca, Bagolai sor, Tavasz, Kórház, Teleki utcák területén.

ZK. 1940. február 17.

A hármas bizottság elfogadta a város víz- és csatornamű üzemének új szervezeti szabályrendeletét

A közérdekeltségek felügyelőségének előterjesztésére a minisztérium utasította, majd megsűrgette Nagykanizsa város víz- és csatornaműve részére új szervezeti szabályzat létesítését, amit dr. Hegyi Lajos főjegyző alapos tanulmányozás után összeállított és ami péntek délután 6 órakor került a város képviselőtestületének jogügyi, pénzügyi és víz- és csatornamű ellenőrző bizottságai elé, amelyek együttes ülésén Dobrovics Milán volt országgyűlési képviselő elnökölt. A Budapesten levő polgármester képviseletében dr. Hegyi Lajos volt jelen, aki egyben az előadói tisztet töltötte be. Dr. Hegyi részletesen ismertette az új szervezeti szabályrendeletet, amely 27 szakaszból áll és a mai viszonyoknak megfelelően történt az összeállítása. Az új szabályrendelet kimondja, hogy Nagykanizsa megyei város a víz és csatornaművet mint önálló közüzemet kezeli. Azonban az üzem önálló jogi személynek nem tekinthető. A vízmű és csatornamű kezelése Nagykanizsa város egyéb

vagyonától elkülönítve, különálló üzemként történik. A vízmű és csatornamű szervezete közös és hivatalos neve: **Nagykanizsa megyei város víz- és csatornamű üzemének szervezete.**

A szervezeti szabályrendelet foglalkozik a közüzemek szervezetével, megállapítja a képviselő-testület hatáskörét, a polgármester hatáskörét, akinek jogában áll bármikor az ellenőrző bizottságot összehívni: az ellenőrző bizottság munkáját, az üzemvezető főmérnök munkakörét, a tisztviselők és végrehajtó közegek munkakeretét, valamint az alkalmazottak illetményeit és egyéb intézkedéseket érintő vonatkozásában. A hármas bizottság szakasról - szakaszra tárgyalta az új szabályrendeletet és több kisebb módosítást eszközölt rajta. Waligurszky mérnök rámutatott arra, hogy dacára az üzem fokozottabb kapacitásának, nagyobb termelésének, egyedül a villanyáramnál sikerült 15 ezer pengőnél több megtakarítást elérnie, amit a bizottság elismeréssel vett tudomásul. Kalmár Zoltán a szerződéses alkalmazottak véglegesítése érdekében emelte fel szavát, amire dr. Hegyi kijelentette, hogy az új szervezeti szabályrendelet ezt is lehetővé teszi. Az egyesített bizottság végül is elfogadta az új szabályrendeletet.

ZK.1940. december 14.

Hirdetmény

A napokban beállott hideg következtében a vízmű víztermeléseiben napi 100-120 m³ többlet mutatkozott. Ennek kétségtelen oka az, hogy a háztulajdonosok a csapok befagyása ellen azoknak állandó nyitvatartásával, illetve a víz állandó folyatásával védekeznek. Felhívom ennél fogva a háztulajdonosokat, hogy a fagy elleni védekezésnek ezen módja tilos és kihágást képez. Így fagy ellen úgy védekezzenek, hogy a hálózatot hozzassák rendbe és olyan felszerelési tárgyakat helyezzenek el és olyan helyen, ahol a befagyás veszélye nem fordulhat elő. A házi berendezéseket ellenőriztetni fogom és ahol szabálytalanságot állapítanak meg, azok ellen megindítom a kihágási eljárást vízpazarlásért.

Polgármester

Méltóságos Alispán Ur !

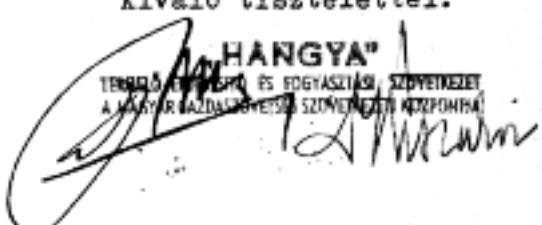
Alulírottak tisztelettel közöljük, hogy Nagykanizsa Csengeri ut 86. szám alatti gyártelepet Franck Henrik Fiai rt. cégtől jogerősen megvettük.

Pentire való tekintettel tisztelettel kérjük, méltóztassék a 28575/ni/1923. szám alatt kiadott, eredetileg "Pátria nagykanizsai pótkávégyár" nagykanizsai cég nevére, majd később Franck Henrik Fiai rt. budapesti cég nevére szóló vízjogi engedélyokiratban foglalt kedvezményeket a Hangya Termelő Értékesítő és Fogyasztási Szövetkezet, a Magyar Gazdaszövetség Szövetkezeti Központja budapesti / IX., Közraktár u. 30./ bej. cégre továbbra is érvényesíteni és azt nevére átírni.

Kérésünk megismétlése mellett, maradunk

Budapest, 1941. április 4.

kiváló tisztelettel:

HANGYA
TERMELŐ, ÉRTÉKESÍTŐ ÉS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG SZÖVETKEZETI KÖZPONTJA

„Hangya” Szövetkezet kérelme (1941)

Az olajipar nagykanizsai letelepedéséig, 1940-ig a vízmű víztermelő kapacitása nem bővült. Ekkor a MAORT 2 db mélyfúrású kutat (A, B jelű) építtetett, és átadta azokat a Víz- és Csatornamű Üzemvezetőségének, ami a megnövekedett igények kielégítését szolgálta, így a víztermelés napi kapacitása 3.200 köbméterre emelkedett. A lassú ütemben iparosodó város megnövekedett vízfogyasztását a meglévő 4 db kúttal sem tudta a Vízmű ellátni, ezért a megfúrt VIII. jelű kutat (mely a Fúrási Várlalat telephelyén, az akkori Vásártéren fúratott) bekötötték, de egy évi üzemelés után a kút tönkrement. A MAORT így kénytelen volt saját erőből a már megfúrt „A” kúttól 80 mm átmérőjű öntöttvas vezeték kiépíteni 2.500 fm hosszban, hogy a lakótelepet elláthassa ivóvízzel.

ZK. 1942. január 8.

**Felesleggel zárult a városi közművek 1940. évi zárszámadása
A víz- és csatornamű alkalmazottai rendes státusba kerültek.**

A városi víz- és csatornamű ellenőrző bizottsága a minap dr. Knausz László kir. törvényszéki bíró elnöklete alatt ülést tartott a városházán, amelyen bejelentették, hogy a jóváhagyott szervezeti szabályrendelet értelmében Tasy (Waligurszky) Béla eddigi mérnök üzemvezető főmérnök lett, míg a szerződéses Szabó Béla: főkönyvelő státusba került. A víz- és csatornamű többi alkalmazottai is rendes státusba kerültek, nyugdíjjogosultsággal. Az 1940. évi zárszámadás a vízműnél 8.146 pengő, a csatornaműnél 6.419 pengő felesleggel zárult, ami azt bizonyítja, hogy a városi közművek vezetése a legjobb kezekbe van letéve. A folyó évi költségirányzat a vízműnél 206.000, a csatornaműnél 136.000 pengő.

ZK. 1943. június 17.

Király Sándor ny. városi műszaki tanácsnok meghalt

Gyászhiért hozott nekünk a mai posta. Király Sándor Nagykanizsa volt műszaki tanácsnok Budapesten életének 69. évében elhunyt. Király Sándor tanácsnok (1874-1943) 1900-ban Gyuláról, ahol állami mérnök volt, került Nagykanizsára. Itt városi főmérnökké választották, majd műszaki tanácsnok, az építészeti hivatal vezetője lett. Király Sándornak elévülhetetlen érdemei vannak a város fejlesztése körül. Az ő nevéhez fűződik a város csatornázása, vízvezetékekkel való ellátása, az utcarendezés és utburkolások, a modern aszfalt-ut és járda, stb. Nagytudású

szakférfi volt, aki a város ügyeit mindenkor a szívében viselte. A felekkel közvetlen, előzékeny volt mindig. Minden törekvése a város kiépítése és továbbfejlesztése volt. Nemcsak Zala megyében, de a fővárosban is ismerték kitűnő kvalitásait és mindenütt nagy tekintélynek örvendett. 1936-ban nyugalomba vonult, majd családjával Budapestre költözött, ahol hét esztendei tartózkodás után, most jobblétre szenderült. Nagykanizsa vezetősége táviratban fejezte ki részvétét az elhunyt családjának. Nagykanizsa *annaleseiben* Király Sándor neve kitörölhetetlenül szerepelni fog, mint akinek elévülhetetlen érdemei vannak a város fejlesztése körül. A budapesti Farkasréti temetőben helyezték pihenőre a rk. egyház szertartása szerint.

ZK. 1943. július 23.

**A város földgázüzemét a polgármester a vízvezeték és csatornázási üzemhez csatolta.
Január elsejétől az új üzemnek külön önálló vagyonkezelése lesz.**

Mint ismételten közöltük, Nagykanizsa megyei város előnyös gázmonopólium-szerződést kötött a MAORT központi igazgatóságával részint a városi intézmények szükségletének ellátására, részint pedig a magánfogyasztók számára való továbbeladás céljára.

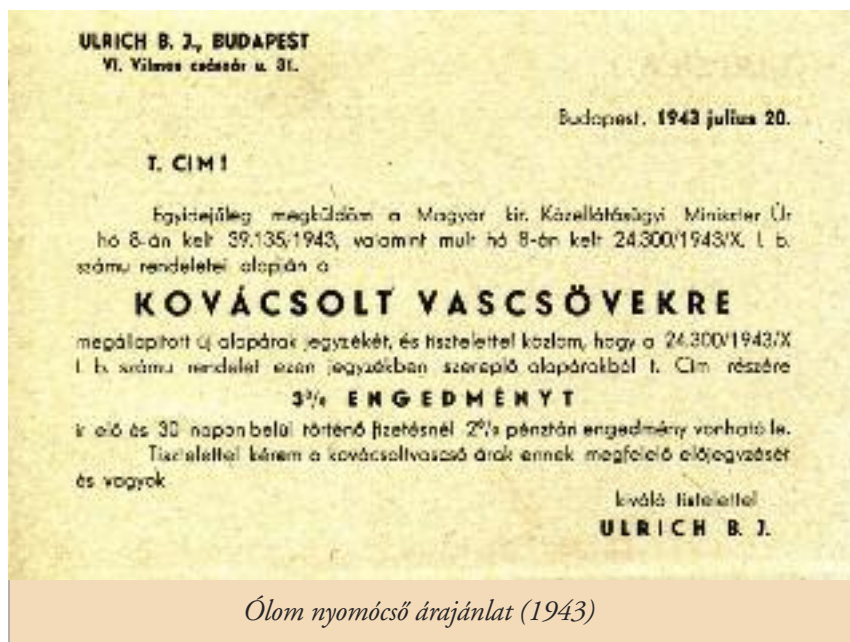

A Stern-téglagyár és a Király-sörgyár már a várostól szerzi be ily módon gázszükségletét. A meginduló új üzem arra készítette a polgármestert, hogy a földgázüzemmel felmerülő műszaki ügyműviteli és gazdasági ügyek ellátását a városi vízvezeték és csatornázási üzemhez ossza be. Az üzemvitelénél a vízvezeteki és csatornázási szabályrendelet, illetve a földgáz szolgáltatására és értékesítésére vonatkozólag kötött szerződések rendelkezései a mérvadók. Az új gázüzem 1944. január elsejétől elkülönített, teljesen önálló vagyongazdálkodással fog bírni. Tasy Béla városi főmérnök, aki az új üzemnek is a vezetője lesz, rövidesen elkészíti az új üzem költségvetését.

ZK. 1944. június 26.

Messzemenő gondoskodás történt minden eshetőségre Nagykanizsa vízellátásáról

Még ha a vízvezeték teljesen elpusztulna, akkor is 3 millió liter víz áll rendelkezésre tűzoltásra, 963 db kut és 3 ezer literes lajtívóvíznek.

Ólom nyomócső árajánlat (1943)

Az „A” jelű kutat elektromos vezeték hiányában diesel motoros szivattyúval üzemeltették. 1945-ben a város vízvezeték-hálózata már 25 km hosszúságú, az éves víztermelés: 400.000 m³.

ZK. 1944. szeptember 16. • Hirdetmény

Az utcai főelzáró csapok kinyitása és lezárása egyedül és kizárólag a városi vízmű közegeinek joga és kötelessége. Utóbbi időben mind gyakrabban előfordul, hogy azokat illetéktelenek zárják és nyitják. Erre vonatkozólag idézem a szabályrendeletnek megfelelő szakaszát:

56. §.

„Magánvezetékeknek az utcai főcsap kinyitása által eszközölt bekapcsolás, valamint a város által bármi okból lezárt utcai főcsapnak önkényű kinyitása - ez kizárólag a vízmű tulajdonos joga és kötelessége lévén - a legszigorúbban tiltva van és ilyen ténykedés a jelen szabályrendeletben foglalt legmagasabb büntetéssel torlandó meg.”

Figyelmeztetem a város közönségét, főleg pedig a vízvezeték szereléssel foglalkozó iparosokat, hogy a szabályrendeletet tartsák be, mert a jövőben nem fogok a pénzbüntetés kirovásától eltekinteni.

Polgármester

A II. világháborút követően az 1945-1948-ig terjedő időszakban vízműfejlesztés nem történt. A romba dőlt ország újjáépítése súlyos anyagi terheket okozott az országnak. A háborús eseményekből viszonylag kedvezően került ki a Víz- és Csatornamű Üzem, a harcok egyedül a strandfürdő gépházát pusztították el.

1948 után lassú ütemben iparosodásnak indult a város (DKG, Üveggyár, Szeszgyár, Vasipari V., MÁV, Vajgyár), és így a víziközművek fejlesztése is új lendületet vett. Szükségessé vált a már megfűrt „B”, és az 1950-ben létesült „C” jelű kút bekapcsolása. Ebben az évben kiépült az acél főnyomócső-vezeték 2.890 fm hosszban (100 mm átmérőjű 290 fm, 150 mm átmérőjű 1.030 fm, 200 mm átmérőjű 490 fm, 250 mm átmérőjű 780 fm), és ezekhez a kutakhoz az elektromos távvezeték is megépült.

1948 után a Vár úti ipari üzemek rohamos fejlődése következtében elégtelen kapacitásnak bizonyult a 80 mm átmérőjű öntöttvas vezeték, ezért 150 mm átmérőjű acél vezetékre bővítették 600 fm hosszban.

A korábban földgáz részleggel bővült víz- és csatornamű üzemvezetőségéből 1950-ben kivált a földgáz részleg, és külön vállalatná alakult.

Az újjáépítés során 1950-ben a szolgáltató üzemeket vállalatná szervezték, így a társüzem leválásával az Üzemvezetőség **Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Községi Vállalat** címmel önálló gazdasági egységgé alakult, és ettől az időtől kezdve már tervszámokat kapott a vállalat.

1952-ben lemélyítették a práteri dűlőben a „C” jelű kútát. A kút bekapcsolásával a víztermelő kapacitás 4.300 m³/napra emelkedett. 1953-ban a Gőz- és Kádfürdő vállalat beolvadt a Víz- és Csatornaszolgáltatás a városi tisztasági fürdő kezelésbe vételével bővült. Még ebben az évben a cég egy vízműépítő részleggel is bővült, ekkor már Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalat néven.

A vízműépítő részleg egész Zala megye területén törpevízművek és TSZ-vízellátó művek építésével foglalkozott. Ettől az évtől kezdődően, a nagykanizsai strandfürdő üzemeltetésének átvételével a vállalat idényfürdő kezelési tevékenységgel bővült, amit egészen 1993-ig végzett.

1954-ben a megyében elsőként megépült a muraszemenyei községi vízmű.

Tűzcsap újítási javaslat (1950)

Muraszemenye község vízellátásának története

A MASZOLAJ (Magyar-Szovjet Olaj Rt.) 1952. július 1-én alakult meg, melynek önálló egysége lett a Lovászi Kőolajtermelő Vállalat. Ez a szervezeti forma 1954-ig tartott, amikor a Szovjetunió a teljes érdekeltségét átadta a magyar államnak. A kőolaj-kitermelési technológiáknál a mélyszivattyús termelési módra álltak át.

1952-1953. években a Lovászi Kőolajtermelő Vállalat a község határában vízvételi művet létesített 16 db csőkúttal. Ennek üzemeltetése következtében a község területén lévő egyéni gazdák ásott kútjaiból a talajvízszint-süllyedés következtében kiapadt a víz.

Hosszas tárgyalás után a Lovászi Kőolajtermelő Vállalatot kötelezték, hogy a község vízellátását oldja meg.

A Lovászi Kőolajtermelő Vállalat a község területén vízvezeték-hálózatot létesített és minden ingatlanba - ahol ásott kút volt - bevezették a vizet. A községi vízellátó művet 1964. június 1-jével vette át kezelésbe a Délzalai Víz- és Csatornamű Vállalat.

1954-ben a VKGM intézkedése alapján elkezdődött a községek közkútjainak korszerűsítése zárt szivattyús kutakká. Mivel akkor még a megyeszékhely Zalaegerszegen nem működött közüzemi vízellátás, ezt a tevékenységet a megye teljes területén a nagykanizsai Vízmű vállalat szakemberei végezték.

1955-ben a vízvezeték-hálózat hossza elérte a 32-km-t, ezzel párhuzamosan a csatornahálózat vízszint nem fejlődött.

1952-1956-ig a következő utcák lettek közművesítve: Hunyadi, Rákóczi, Gábor Áron, Bagolai sor, Magyar u., Vágóhíd, Május 1. és a Dózsa György utca nyugati része, 4.600 fm hosszban.

1956-ban megfúrt S1. kutat állították üzembe, és ehhez kiépítették 1.350 fm hosszban a 150 mm és 100 mm átmérőjű acélvezeteket.

Ekkor a vízhálózat hossza már 35 km volt, az éves víztermelés: 1.400.000 m³.

Az erősen iparosodó város vízigényeit ekkor már nem tudták kielégíteni, különösen nyári időszakban gyakran mutatkozott vízhiány.

A város gazdasági élete 1957-től erőteljesebb fejlődésnek indult.

A megnövekedett vízigényekkel a vízmű fejlesztése nem tartott lépést. A nyári időszakban a magasabban fekvő városrészekén vízellátási zavarok jelentkeztek. Szükségessé vált a nyomásfokozós üzemeltetés, mely átmenetileg enyhítette a vízhiányt. Az ipari nagyfogyasztók közül a Sörgyár és a MÁV önálló vízkivételi művet építtetett a geológiai adottságok miatt azokra a vízadó rétegekre, mint a városi vízmű kútjai, így a város magaslati pontjain ismét vízhiány alakult ki.

Az újjáépített Sörgyár 1956-ban kezdte meg az üzemelését. A nagy vízigényű üzem a városi hálózatról és a gyár területén lévő 2 db ásott kútból nem tudták ellátni, ezért a Sörgyár saját erőből ipari vízművet létesített 6 db mélyfúrású kúttal, a várostól délkeleti irányban az un. Potyli dűlőben.

A sörgyári kutak 1963-ban már 520.000 m³ vizet termeltek. Ezen időszak alatt a Sörgyári kutak ráhatása következtében a városi kutakban az üzemi vízszint 6,5 m-t csökkent, ezért a ligetvárosi kutaknál át kellett térni a bűvárszivattyús üzemeltetésre.

A Vasút is létesített 3 db mélyfúrású kutat saját területén. Ezzel még rosszabbodott a Vízmű helyzete, és már az eredeti kutak közül az „A” - „B” jelű kutakba is bűvárszivattyút kellett beépíteni.

ZH. 1957. október 15.

Kiemelkedő termelési eredmények a Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalatnál

A Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalat nagyon rossz körülmények között kezdte meg az idei évet. Az ellenforradalmi sztrájkok és egyéb nehéz gazdasági körülmények miatt január elsején 100.000 forintos adósságuk volt az állammal szemben. A dolgozók megértették a becsületes és jó munka szükségességét, így a 100.000 forintos adósságot április elsejéig behozták.

Az április hónap fordulópontot jelentett, mert azóta a vállalat nyereséggel dolgozik.

Különösen szép eredményeket értek el a harmadik negyedéves terv teljesítése során.

Ebben az időszakban a termelési tervüket 190 %-ra teljesítették. A beruházási és kútjavítási önköltséget 14,5 százalékkal csökkentették, a víz köbméterenkénti előállítási árát pedig 79 fillérről 69 fillerre szorították le.

A közösségi kutak felújítása és rendben tartása terén végzett munkájuk értéke 550.000 forintot tesz ki. A jó munkában különösen Martinecz István, Binger Gyula, Petz József és Kovács István vízvezeték szerelők, valamint Malek István és Balogh János segéd munkások tűntek ki. Az eredmények mellett van még bőven tennivalója a vállalatnak. Így például helyes lenne, ha minél előbb befejeznék a városi tanács által tervbe vett közutak szerelését, melyet több tanács tag is sürgetett a legutóbbi tanácsülésen.

1957-ben a Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalat elnyerte a kitüntető **élüzem** címet.

ZH. 1959. február 27.
Háromheti bérnek megfelelő
nyereségrészesedést fizet
a nagykanizsai
Víz- és Csatornamű Vállalat

A megye üzemei közül idén elsőnek a Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalatnál osztottak nyereségrészesedést.

A vállalat a múlt esztendei tervét 115 százalékkal teljesítette: 1 millió 640 ezer köbméter vizet - a tervezettnél 140 ezerrel többet - szolgáltattak a közfogyasztás számára.

Jó önköltségi - 1 m³ víz = 71 fillér -, anyaggazdálkodási, munkaszervezési feltételeket teremtettek, így **a múlt esztendő során 108 ezer forintos többlet nyereséget értek el**, amelyből 48 ezer forintot osztottak fel kedden délután a vállalat dolgozói között. A felosztott összeg átlag egy-egy dolgozó háromheti keresetének felel meg. Eredményesen alakult az egy munkórára eső termelési érték is, 213 forintot terveztek és 285 forintot teljesítettek. Az egy főre eső termelési érték a tervezett 12.254 forinttal szemben 16.632 forintra alakult. A vállalat dolgozóinak jó munkáját dicséri az is, hogy **1958-ban 117 új vízvezeték-bekötést, 21 kút felújítást, 32 kút csőcserét és 53 szerződés nélküli kútjavítást végeztek.**

Ezen kívül a kehidai Állami Gazdaságban szervezett vízvezeték javításokat és bekötéseket, a letenyei szociális otthonban és iskolában, Zalaszentgróton az orvosi lakásban, Belezsnán a napközi otthonban és a tanács épületében, Palinban a tangazdaság melléképületeiben új

vízvezeték bekötéseket és jelentős javító munkákat végeztek.

A nyereségrészesedést kiosztó termelési értekezleten a vállalat dolgozói önkritikusan számot vetettek munkájuk hibáival is. Például szó került arról, hogy a termelő kutak bűvárszivattyúit gondosabban kell javítani, a víztorony mosását lelkiismeretesebben kell végezni és végül a tapasztalatok szerint a jövőben nagyobb ellenőrzésre van szükség egyes dolgozók munkáját illetően. Az idei esztendő feladatai közül különösen kiemelkedik a műszerézműhely bővítése.

A műszerészek elmúlt évi kiváló munkájára a felsőbb szervek is felfigyeltek és **az idén a nagykanizsai műszerészeket bízzák meg az összes Balaton környéki vízorák javításával és karbantartásával.** Ez a megbízatás természetesen a vállalat jövedelmezőségét is növeli.

A termelési értekezleten a vállalat igazgatója, Fehér Lajos elvtárs a nyereségrészesedésen kívül 17 dolgozót, közöttük a legjobbakat: Kelencz János gépkezelőt, Besenyei József, Kovács István, Martinecz István szerelőket és Horváth János segéd munkást - külön pénzjutalomban részesítette a múlt év során tanúsított kiváló munkájuk elismeréseként.

A múlt évi eredmények alapján egyébként a Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalatot **feleltes szervei felterjesztették a kitüntető élüzem címre.**

Így valószínű, hogy a vállalat dolgozói 1957-hez hasonlóan az idén áprilisban is élüzemavatót ünnepelnek.

1959-ben újabb kutat (S2) fúrtak és bekapcsolták a hálózatba. Ezután újabb utcák közművesítése következett, (Rózsa, Petőfi, Rákóczi és Sikátor utca) 100 mm átmérőjű acél, 80 mm átmérőjű horganyzott csővel, illetve PVC csővel 2.500 fm hosszban.

ZH. 1960. július 12.

Távirati stílusban:

A Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalat munkájáról

A Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalat 113 százalékra teljesítette II. negyedévi tervét, és 4 százalékkal csökkentette önköltségét. A vállalat eredményes munkájának sorát 1956 óta két alkalommal megszerzett élüzem cím, a megyei és a városi tanács elismerő oklevelei jelzik. A kitüntetések egy-egy nagy munka eredményes befejezését jelentik. Folyamatosságuk azt bizonyítja, hogy jól dolgozott és dolgozik a vállalat. Naponta 9 kútból 6 ezer köbméter vizet termel a vízmű és juttat el a város vezetékein a fogyasztókhoz. Ez a mennyiség fedezi Nagykanizsa vízszükségletét. A vízmű dolgozói a nyár fokozott követelményeinek kielégítését termelést növelő versenymozgalom kiszélesítésével segítik elő. Nagykanizsa vízellátása, a strand üzemeltetése és a vízvezetékek bővítése, javítása mellett a vállalat dolgozói nagy mun-

kát végeznek vidéken is. A megye területén 265 községben rendszeresen karbantartják a kutakat. A Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalat megkezdte a lentihegyi törpevízmű építését. A vállalat dolgozói felajánlást tettek, hogy augusztus 20-ra befejezik a munkálatokat és az 500 ezer forintos költséggel épült vízmű megkezdheti munkáját. A II. félévi tervei alapján a vállalat 9 TSZ-község istállóiban végez vízvezeték-bekötést.

Az istállókba önitatókat szerelnek be.

Az Országos Vízügyi Igazgatóság dicséretben részesítette Fehér Lajos vállalati igazgatót és Kamenár Géza főművezetőt. A dicséretet a vízmű fejlesztése terén elért kiváló eredményekért kapták. A vállalat legjobb dolgozói közül három elvtársat balatoni üdülésre küldtek. A jelölés kérdésében a párt-, a szakszervezet és az üzemi bizottság dönt. A vállalat legújabb munkahelye a Dunántúli Kőolajfűrészi Üzem vízvezeték-hálózatának bővítése lesz.

Július 15-én kezdik, és szeptember 15-én fejezik be a munkát.

Az 1960-as években Pátró, Murarátka és Zalakaros községekben megkezdődött a vízvezeték-hálózat kiépítése, majd az 1970-es évektől egyre több település fogott össze, hogy társulati formában megoldja területén a vezetékes vízellátást.

Pátrói törpevízmű története

A község magas szinten települt. Ásott kutakból a vízellátás nem volt megoldható, ezért 1959-ben a Járási és Községi Tanács kezdeményezésére megépült a törpevízmű.

A hálózat bővítése 1960-62. évben fejeződött be, így a község ivóvízellátása 100 %-os lett.

1963. január 1-jével a Pátró Községi Tanács VB. kezeléséből a Délzalai Víz- és Csatornamű Vállalat kezelésébe került, 725.000 Ft állóeszköz értékkel.

1960-ban megkezdődött Kiskánizsa városrész ivóvízellátásának kiépítése a Vár úttól a Bajcsy Zs. utcákban 100 mm átmérőjű PVC nyomócsővel, a Kossuth L., Rozmaring és Szepetneki utcákban 80 mm átmérőjű a.c. és PVC nyomócsővel, 4.500 fm hosszban. Ebben az évben történt meg a „D” jelű kút bekapcsolása 380 fm hosszú 100 mm átmérőjű acélvezetékkel. 1960-ban és 61-ben megkezdődött a Keleti-városrész építése, majd ennek közművesítése, az Eötvös tér keleti oldalán 100 mm és 80 mm átmérőjű, és a lakótelepen 100 mm átmérőjű, a.c. nyomócsővel 700 fm hosszban.

A növekvő igények miatt a 60-as években a vízhiány ismét komoly problémákat okozott a városban és víztakarékossági intézkedéseket kellett foganatosítani.

1961-ig további 3 db kutat (D_1 , S_1 , S_2 jelű) létesítettek, és az ivóvízelosztó hálózat hossza 41 km-re bővült.

Üzembe állították a Petőfi és a Rákóczi utcában épített csatornát, mely a jelenlegi keleti városrész szenny- és csapadékvizeit vezeti el a Magyar utca alatt húzódó főgyűjtőig.

ZH. 1962. június 4.

Kidolgozzák a megye iparfejlesztésének távlati tervét

Ülést tartott a megyei tanács végrehajtó bizottsága.

...,A következőkben a zalaegerszegi és a nagykanizsai víz- és csatornamű vállalat megyei vállalatá szervezése került napirendre.

A megyei vállalatokká való átszervezést különösen indokolja, hogy a megyében már működő, illetve építés alatt álló községi vízművek szakszerű üzemeltetése, szakirányítása mindez ideig megoldatlan.

A végrehajtó bizottság hosszú vita után azt a javaslatot fogadta el, amely szerint két megyei vállalatot szerveznek Zalaegerszeg, illetve Nagykanizsa székhellyel, Északzalai Víz- és Csatornamű Vállalat, illetve Délzalai Víz- és Csatornamű Vállalat elnevezéssel.

A zalaegerszegi vállalat területéhez tartozik a megyeszékhely, valamint a zalaegerszegi, zalaszentgróti és a lenti járás, míg a fennmaradó területek a Délzalai Víz- és Csatornamű Vállalat működési területéhez tartoznak. Az átszervezést az elfogadott határozat értelmében 1963. január elsejével hajtják végre.

ZH. 1962. július 10.

Lesz-e elég víz négy-öt év múlva

Nagykanizsán?

• Murai vízzel tervezik megoldani a várható vízellátási gondokat •

Nagykanizsa fejlődik. Az Eötvös tér mögött elkezdtek az új városrész építését. Új ipari létesítmények is várhatók. A fejlődés azonban elképzelhetetlen a közművek - villany, gáz, víz, csatornahálózat - szolgáltatásainak növelése nélkül. Ezúttal a vízszolgáltatás növelésének, jövőjének terveiről számolunk be. A nagykanizsai vízmű jelenleg 24 óra alatt maximálisan 6.400 köbméter vizet tud adni. Egyelőre elég ez, de négy-öt év múlva már kevés lesz. Ha jelentősebb városfejlesztésről nem is lenne szó, a vízműre akkor is nagy feladatok várnának.

A múlt években átlag 7 százalékkal növekedett évente a vízfogyasztás Kanizsán. A kutak üze-

mi vízszintje viszont három esztendő alatt - állandó üzemeltetés következtében - hat méterrel csökkent. Reális számítások szerint a harmadik öt éves terv elejére 24 óránként már tízezer köbméter víz kell a városnak.

Bírják-e majd ezt a jelenlegi kutak, adnak-e elég vizet a jövőben is?

- Sajnos, nem - mondotta Kamenár Géza, a vízmű műszaki vezetője. - A városkörnyéki vízadó rétegek kimerülőben vannak. Folyamatban van ugyan egy újabb kút fúrása, eddig azonban eredmény nincs. De ha ez a kút ad is majd némi vizet, jelentősen nem változtatja meg a helyzetet.

Mi lehet a megoldás? Honnan kaphat majd vizet a város?

A Murából.

- Úgy tervezzük - folytatta tájékoztatóját a műszaki vezető -, hogy a Mura folyó kavicsteraszába csőkutakat telepítünk.

Egyelőre két nagy átmérőjű csőkút létesítéséről lehet szó.

Ezekből naponta 5-6 ezer köbméter vizet nyerhetünk.

- Az előzetes vizsgálatok azt mutatják, hogy a Mura kavicssteraszából nyerendő víz minősége jó. Hőmérséklete átlag plusz 16 fokos - ez azonos a városi víz hőfokával -, de a városkörnyéki kutak vizénél jóval lágyabb, ami háztartási és ipari felhasználás szempontjából előnyös.

Keverni fogjuk a városkörnyéki kutak vizével. A Mura-parti kutak helyét már kijelölték, most rétegfeltárási munkálatokat végeznek.

- A vizet a természetes kavicságy megszűri, emellett kötelező tisztítását - klórozás helyett - ózonizálással végezzük majd. Az ózonizálás elő-

nye, hogy nem hagy nyomot a vízben, sőt fokozza a víz üdítő hatását.

- Hogyan kerül a Mura vize a városba?

- Tizenhárom kilométeres, az előzetes tervek szerint 500 milliméteres átmérőjű eternit csővezetékkel kell építeni. Terveink szerint a vezeték nem csak a várost, hanem Murakeresztúr, Fityeháza, Bajcsa és Miklósfa községeket is ellátja majd egészséges, jó minőségű ivóvízzel.

A terv megvalósítása - a két kút és a vezeték megépítése, a szivattyúk és a tisztító berendezések megvásárlása, üzembe helyezése - mintegy 18 millió Ft költséget igényel. Amennyiben ezt az új vízműépítési tervet az illetékes gazdasági fórumok elfogadják és jóváhagyják, a kivitelezés az 1965-66-os évekre várható.

1962-63-ban került sor a Magyar utcai vezeték meghosszabbítására, a KISZ lakótelep, valamint Vörösmarty u. közművesítésére 2.000 fm hosszban. 1963-ban a hálózat hossza 47,5 km, az éves víztermelés 1.970.000 m³.

1962-63-ban a vízhiány a lakosságon és az ipari üzemeken kívül elsősorban a városi kórházban és a laktanyákban okozott súlyos problémákat.

A víztakarékossági intézkedéseken túlmenően a további teendőkre tervezeteket dolgoztak ki.

A tervezet a vízhiány enyhítésére azonnali műszaki megoldásokat tartalmazott, és a város igényeinek megfelelően tervek készíttetését irányozta elő.

A vízmű további fejlesztésének döntő hangsúlyt adott az Egyesült Izzólámpa gyárának nagykanizsai telepítése, valamint a meglévő üzemek jelentős bővülése.

A házi bekötések száma ekkor 1.915 db. A vízhiány megszüntetésére, illetve enyhítésére 2 db kút lett fúrva, az „E” és az „F” jelű kutak. Az „E” jelű kút nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, a vízhozama kevés volt, ezért 1964-ben le kellett mélyíteni. A lemélyítés sikerrel járt. 1964-ben fúrták meg az „F” jelű kút, be is kapcsolták a hálózatba, 1.200 fm hosszban 200 mm átmérőjű a.c. nyomócsővel, az eredeti főnyomóvezetékre.

A Zala megyei Tanács és a Községi Tanács kezdeményezésére 1962-ben megalakult a Murarátkai Törpevízmű Társulat. A társulat a Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalattal megépíttette a törpevízművet.

A vállalat 1963. január 1-től Dél-Zalai Víz-, Csatornamű és Fürdő Vállalat néven a Zala megyei Tanács V. B. szakfelügyeletének irányításával működött, és a működési területén törpevízműveket is üzemeltetett.

ZH. 1963. április 11.

Növeli mérő-óra javító kapacitását a Kanizsai Vízmű Vállalat

A Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalat vízfogyasztás mérőóra javító és hitelesítő részlege egyre nagyobb elismerést szerez a Dunántúlon. 1962-ben a rendelések szaporodása miatt növelték kapacitásukat, s a korábbi évinél jóval többet, 2.000 órát javítottak, hitelesítettek.

ZH. 1963. július 28.
+ 32 fok árnyékban
Forró körkép Nagykanizsáról

Az Országos Meteorológiai Intézet kiskanizsai időjelző állomásán Andel János technikus éppen a hőmérőket vizsgálja.

- Hőrekord született ma, július 26-án, Nagykanizsán: +33,6 Celsius fok van, a talaj mentén pedig 44 - mondja Andel. A kimutatásokból kiderül, hogy a kánikula július 17-én, tehát tíz nappal ezelőtt kezdődött. Akkor ugrott 29,7-ről 30 fok fölé a hőmérők higanyszála.

S azóta folyamatosan 30-33 fokot jelez.

- Eső utoljára július 11-én volt, de akkor is csak 4,5 milliméter. Ilyen hosszú, tartós hőhullám emlékezetem szerint még nem volt ezen a vidéken az utóbbi tíz-tizenöt esztendőben - búcsúzik ezzel tőlünk a meteorológus. 5.700 köbméter víz fogy el naponta a városban. Kellene több is - legalább 8.000 köbméter -, de

ennél többet a tíz, öregedőben lévő kút nem tud adni.

- Évről évre nehezebb a helyzetünk - panaszkolja Szendrő László, a Vízművek művezetője.

- Tavaly még 6.000 köbmétert tudtunk kihozni a kutakból. Az idén ez már nem megy és jövőre még kevesebb lesz a víz. Igaz, épül már az 1.000 köbméteres víztároló, de nyáron a helyi kutakból azt is nehezen lehet majd feltölteni. Egyre sürgetőbbé válik a murai vízmű megteremtése.

A város magasabb pontjai nem kapnak vizet.

A bajon csak azzal lehetne valamit segíteni, ha a lakosság és az ipari üzemek takarékosabban bánnának a vízzel. Sok a felesleges vízpocsékolás. Italt, ételt hűtenek az állandóan csurgó csapok alatt, járdát, udvart locsolnak stb. A vízzel jól ellátható vezetékek mellett lakók gondolják ilyenkor azokra, akik még az ételfőzéshez is messziről hordják a vizet, mert lakásukban, udvarukban nincs vezetékes víz.

A Zala megyei Tanács V.B. megbízásából elkészült tervek geológiai szakvéleménye megállapította, hogy a város távlati vízellátása a Mura folyó szabad vízkészletére - kavicsteraszára - telepített vízmű útján biztosítható.

A vízellátási tanulmánnyal párhuzamosan terv készült a város csatornarendszerének korszerűsítésére és bővítésére is.

A javaslatok alapján 1965-ben megrendelték a vízellátás és csatornázás beruházási programját, melyet a MÉLYÉPTERV 1966-ban elkészített.

A javasolt végleges megoldásig 1965. év végéig 3 db mélyfúrású kút (E, F, S₃ jelű) létesült és üzembe helyezték az 1.000 m³-es magastározót.

Az új tározó belépésével két ellátási övezeten történt a vízellátás. Az ún. kisprogram keretében 1966-67. években üzembe helyeztek 4 db. mélyfúrású kutat (A2, B2, Ba1, Ba2), valamint a prateri 300 mm átmérőjű főnyomóvezetéket.

1964-ben közművesítették a Nagyrác utcát, a Jókai, valamint a Nyírfá utcát, az Akácfa utcát és a KISZ lakótelepet (bővítés), a Tárház utcát, Erdész utcát, a Csányi utcát és az Árpád utcát.

3.380 fm hosszban 100 mm és 80 mm átmérőjű a.c. nyomócsővel bővült a hálózat.

Elkészült a Béke u. főnyomóvezeték meghosszabbítása 300 mm átmérőjű nyomócsővel.

1964. év végére a hálózat hossza 51 km, ezzel a város lakosságának 80 %-a lett ellátva ivóvízzel.

A közkifolyók száma: 74 db.

Éves víztermelés: 2.050.000 m³. A napi fajlagos vízfogyasztás 170-190 liter/fő.

A házi bekötések száma: 2.047 db, minden bekötés vízmérővel ellátott.

A Vízmű Vállalat állóeszköz értéke 21.000/mFt.

Elkészült a Bagola hegyi 1.000 m³-es víztározó és az ahhoz kiépült 3.200 fm 300 mm átmérőjű a.c. nyomóvezeték, ezzel az összes víztározó kapacitás 1.700 m³-re bővült.

1965. évre készül el a városi vízvezeték-hálózat rekonstrukciója és távlati fejlesztési terv készült a „murai” vízmű megépítésére 1970-ig.

Az 1965-ben életbe lépett OVH 1/1964. sz. rendelete szabályozta az ipari üzemeknek szolgáltatandó vízmennyiséget. A rendelettel 1964. évhez viszonyítva kb. 5 %-os megtakarítás mutatkozott, ennek ellenére a nyári hónapokban vízhiány alakult ki.

1965. IV. negyedévében üzembe helyezték az Egyesült Izzó kísérleti üzemét egy műszakkal, 1966. II. negyedévében pedig már két műszakban dolgoztak, és a gyár-részleg napi 400-500 m³ vizet igényelt.

A zalakarosi termálfürdőt 1966. január 1-től a Dél-Zalai Víz-, Csatornamű és Fürdő Vállalat kapta kezelésbe és azt 1989. december 31-ig üzemeltette.

Nagykanizsán a „murai” vízmű megépítéséig áthidaló megoldásként a fejlesztési terv több kút bekapcsolását vette figyelembe. Megállapítást nyert, hogy kb. 20 km hosszú utcai vezetékre lenne szükség ahhoz, hogy a város lakosságát 100 %-ban el lehessen látni ivóvízzel.

1967-ben a vízmű kapacitása elérte a 8.600 m³/nap értéket, de időszakosan vízhiány volt.

Letenye nagyközség ivóvízellátásának kiépítése 1968-ban kezdődött társulati alapon a Vízmű Vállalat kivitelezésében. A megvalósult víziközművet 1969-ben helyezték üzembe.

A város vízellátását azóta is az 1968-ban létesült I. számú (parti szűrésű) kút biztosítja.

Az önálló vízbázis később bővült az 1981-ben fúrt II. számú parti szűrésű kúttal, majd 1989-90-ben a III. és IV. számú mélyfúrású kutakkal.

Nagykanizsán 1968-ban és 1969-ben sűrítőfúrások létesítésével üzembe helyeztek 4 db mélyfúrású kút (Ba₃, Ba₄, C, I jelű) és a ligetvárosi vízáttemelő telepet.

1969-ben a víztermelés meghaladta a 10.000 m³/nap értéket, a nyári fogyasztási óracúcsokban azonban még mindig vízhiány volt.

A kiviteli tervek alapján 1969-ben megkezdődhetett a végső megoldást jelentő murai vízmű építése. Az első szakasz 1972-re készült el. Az új mű 10 db, a Mura kavicsteraszára telepített csőkútból, a muraparti vízműtelepből, az új vízművet a várossal összekötő közel 19 km hosszú DN 500/AC MURA I. távvezeték, a nagykanizsai fogadó- és átemelőtelepből és egy 2.500 m³ térfogatú víztoronyból állt.

A mű kapacitása a kezdeti 6.000 m³/nap-ról 1984-re az állandó fejlesztések következtében 24.000 m³/napra növekedett. Megépült további 2 db nagyátmérőjű csőkút és 2 db törpe csáposkút, a vas- és mangántalanításhoz szükséges technológiai berendezések és a vízművet a várossal összekötő DN 600/AC MURA II. távvezeték 16 km hosszban.

Ezáltal megszűnt a vízhiány, a vízellátás kiegyensúlyozottá vált.

**ZH. 1971. április 3.
Fennállásának
50. évfordulóját ünnepelte
a nagykanizsai vízmű**

Termelési tanácskozást tartottak tegnap délután a Dél-zalai Vízmű dolgozói. S, hogy ez a termelési tanácskozás kicsit eltért a szokványostól annak oka az volt, hogy egyben megünnepelték a nagykanizsai vízmű megalakulásának 50. évfordulóját is.

Az Erkel Ferenc kultúrotthonban megtartott ünnepélyes termelési tanácskozáson Németh Ferenc, a vízmű igazgatója ismertette a megalakulás körülményeit. Mint elhangzott, Nagykanizsa vízellátásának alapját az 1916-ben létesített honvédségi vízmű képezte, ami az akkori honvédkórház, illetve Károly laktanya vízellátását volt hivatva biztosítani. A városban tulajdonképpen 1921-től van vízszolgáltatás, amikor is számos és hosszú tárgyalás eredményeként a város átvette a honvédségtől a vízművet. Az első években a város lakosságának mindössze 4 százaléka részesült vízellátásban. Számottevőbb bővítés csak 1927-ben kezdődött, s így 1929-ben már 17 km hosszúságú vízvezeték hálózat volt Kanizsán.

A vízmű nagyobb arányú fejlesztésére ezután csak 1940-ben, az olajipar megjelenése után került sor. Németh Ferenc a továbbiakban napjainkig kísérte végig a kanizsai vízmű fejlődésének történetét, szólt arról, hogy a vízmű kapacitása jelenleg már meghaladja a napi 10 ezer köbmétert, de mindez nem elegendő az egyre fejlődő, iparosodó város vízellátá-

sához. Éppen ezért épül már a murai vízmű, amelynek üzembe helyezése hosszú távon megoldja majd Nagykanizsa vízellátási gondjait. Az elmúlt év gazdálkodása eredményeinek ismertetése, majd a vállalat főmérnökének az idei feladatokról szóló tájékoztatása után az ünnepi termelési tanácskozás második napirendi pontjára került sor. A ritka jubileumi évforduló alkalmából kitüntetések, jutalmakat vettek át a dolgozók. Az Országos Vízügyi Hivatal Elnöke által adományozott „A vízgazdálkodás kiváló dolgozója” megnevezésű kitüntetést Horváth János szerelő és Steinhardt Dénes, a vízmű főmérnöke kapták meg. Eredményes munkásságuk elismeréseként az OVH elnökének dicséretében részesült Varga József lakatos, Málek István szerelő, Szemlics Lajos gépkezelő és Zimonyi Ferenc főkönyvelő. A vállalatnál töltött húsz év munkásságuk után hárman - Horváth György, Szendrő László, valamint Horváth József nyugdíjas - kapták meg a törzsgárda jelvény arany fokozatát. Tizenöt évi munkaviszonyuk után kilencen a törzsgárda-

jelvény ezüst, tizenhatan pedig tízévi munkaviszonyuk után a bronz fokozatát kapták meg.

A kitüntetésekkel járó jutalmakkal együtt közel százezer forintot osztottak ki a dolgozók között.

Ugyancsak a termelési tanácskozáson került kifizetésre a 267 napi keresetnek megfelelő nyereségrészesedés.

*Balról: Zimonyi Ferenc (főkönyvelő), Varga József (gk. vezető) félig takarva, Steinhardt Dénes (főmérnök) és felesége.
Jobbról: Németh Ferenc (igazgató) és felesége,
Bertók József (Zm. Tanács vízügyi cs. vezető) és felesége.*

ZH. 1974. június 11.

A vízesek Thury brigádja

• Kút társadalmi munkában.

• Szerződés a csapi kollégiummal.

A vállalat igazgatójánál érdeklődtem először a Dél-zalai Víz-, Csatornamű és Fürdő Vállalat Thury György szocialista brigádjáról. Németh Ferenc igazgató ajka mosolyra szalad, és ez többet mond mindennél.

- A csapi cigánykollégium kapcsán? - kérdi.

- Igen. Jólesett nekem is, ahogy a brigád megoldotta. Egészséges vízre volt szüksége a kollégiumnak, a segítségünket kérték. Összedugtuk a fejünket a párt- és szakszervezeti vezetéssel, aztán a brigáddal.

Ők mondták ki a végszót: megcsináljuk... hát ez történt. Czoma Péter üzemvezető a részleteket idézi. December 5-én láttak munkához egy fúrógéppel, s január 25-én el is készültek a kúttal, amely kellő mennyiségű és jó minőségű vizet biztosít a kollégium lakóinak.

- Terven felüli munka volt. Egy akkor még a szocialista címre csak pályázó brigád vállalta.

Azóta már el is nyerték a címet.... Milyen értékű volt ez a munka? Körülbelül négyszázezer forint. A brigád csapi vállalásával kapcsolatos iratokat lapozom. Az egyikben ez olvasható: „Brigádunk tagjai előtt ismeretes, hogy a csapi cigánykollégiumban üzembe helyezett mélyfúrási kút, a vízhozózat, valamint a villamos rendszer karbantartása, illetve javítása a kollégium vezetőségének gondot okoz. Ezen a téren kívánunk hatékony segítséget nyújtani a kollégiumnak. Brigádunk vállalja, hogy társadalmi munkában elvégzi ezek karbantartását, és ha elromlanak annak javítását. A szocialista brigád felkeresi a kollégium vezetőségét és szerződéses formában realizálja a fenti vállalatot. Ehhez kérjük a vállalat vezetőségének támogatását”. A brigád tagjainak aláírása: Ernst József, Goór László, Tulipán József, Szakonyi István, Kollár László, Kovács Károly, Fadgyas László, Pacsai Ferenc, Gábor Antal.

- Nemcsak megcsinálták a kútat, rendben is tartják - mondja büszkén a fiatalokból álló Thury-brigádra az igazgató.

• Ők hívnak, mi megyünk.

- A brigádvezetőt keresem - szólítom az egyik munkást s az csak felém kapva a tekintetét, válaszol. - Csapiban van - aztán dolgozik tovább.

Valóban sok figyelmet igénylő munka folyik itt. A csörlő lassan fordul, feszülnek a drótkötelek, s a fekvő torony megmozdul, először csak néhány centire emelkedik a bakokról, aztán jó méterre, s itt megállapodik, amíg a tartóbakokat elszedik alóla. Szakonyi István a motorhoz megy, nagyobb fordulatra „öszönzi”, míg a csörlő karjainak kezelését az üzemvezető, Czoma Péter veszi át.

A torony lassan, méltóságteljesen emelkedik, s amikor eléri a kívánt magasságot, egyszerre többen is felsóhajtanak: - A nehezén túl vagyunk.

S valóban, fél perc múlva már a talpain ül a torony. Most már ráér az a fiatalember is, aki az előbb csak egy mondattal felelt. - Úgy vagyunk mi Csapival, hogy ők hívnak, mi megyünk. Egyébként már vissza is érkezett a brigádvezető.

• A gyerekekért

Ernst József brigádvezető végighordozza tekintetét a többiekben, amikor a csapi kút-fúrását említtem. Összemosolyognak, s egyszerre többen is mondják, hogy nem a legjobb időt fogták ki.

- Télen vízzel dolgozni nem leányálom - törölgeti olajos kezét Szakonyi István -, a szocialista címért indult a brigád. Elvállaltuk a munkát.

De amikor ott voltunk, akkor a legkevesebb szó esett a vállalatnak erről az okáról. Annál több a gyerekekről.

- Emlékeztek, hogyan álltak körül bennünket abban a hidegben is? - hangzik a kérdés a kör túlsó oldaláról.

- Akkor már csak arra gondoltunk, hogy ezeknek a gyerekeknek kell a víz - fejezi be a gondolatot Szakonyi István.

• A név kötelez

Furdal a kíváncsiság, hogy miért Thury György nevét választotta a brigád. A kérdésre egyszerre többen is válaszolnak.

- Örököltük... Tudniillik, volt egy elődje ennek a brigádnak, mielőtt mi így összeráztunk.
 Aztán megmaradtunk mellette. Megtetszett.
 - Ugye illik tudnunk, hogy ki volt Thury György?
 - húzza mosolyra száját Szakonyi István. - Tudjuk
 - nyugtat meg - Ildomosnak tartjuk azt is, hogy

évenként legalább egyszer közösen elmenjünk a múzeumba és szemügyre vegyük, mi újat tudhatunk meg az egykori kanizsai várkapitányról.
 A többiek egyetértően bólintanak.

Az izzadságcseppek már eltűntek az arcukról.

ZH. 1974. augusztus 2.

Közel két és fél millió köbméter víz - Nincs szükség nyári vízkorlátozásra Kanizsán.

Nyaranta sokszor szidjuk a kiskerttulajdonosokat, mert ellocsolják a vizet, s nem jut a magasabb házakba, lakásokba. De így van-e? Erre kértünk választ a kanizsai vízműnél Czoma Péter üzemvezetőtől. -Kezdjük azon, hogy az idén nincs is vízhiány. Az idei első félév legmagasabb fogyasztását a városban június 12-én mértük, 16 ezer 432 köbméterrel. Egy 1972-es adat: június 6-án mértük a csúcsot, 11 ezer 581 köbméterrel. Ez utóbbi természetesen a murai vezeték nélküli még, tehát látható a fejlődésből, ahogy nőnek az igények, úgy igyekszünk mi is fejlődni. Vízhiány nincs és remélhetőleg nem is lesz. Vízkorlátozásra nem lesz szükség. S, hogy a fejlődésben ne maradjanak le, máris fejlesztik a murai vízművet. Bővítik a szivattyúházat, új tápegységeket építenek be, hogy még biztonságosabbá tegyék a vízszolgáltatást. A harmadik negyedévben egy-egy új szivattyút építenek be a Molnáriban üzemelő telepre és a kanizsai átemelő telepre. Az igazsághoz tartozik, hogy a csúcsidőszakokban a minőség romlik, mert ritkábban

nyílik lehetőség a vezetékek átmosására.

- Az első félévben befejeztük a Petőfi utcában a gerincvezeték átépítését. Nyolcszázhetven méter hosszban a régi 100 milliméteres acélvezetékot 150-es eternitre cseréltük ki. A harmadik negyedévre maradt az Oswald utca (jelenleg Erdész utca) vezetékének a cseréje, ahol a jelenlegi 80 milliméteres átmérőt 150-esre cseréljük ki. Aztán jön a kiskanizsai városrész rekonstrukciója, a sánci vezeték hosszabbítás, amelynek a kiviteli tervei 1974-ben elkészülnek és 1975-ben hozzákezdhetünk a munkához - mondja az üzemvezető. A jelenlegi igényeket tíz murai csőkút és 19 mélyfúrás kút biztosítja.

A bagolai hármas számú kútra magasnyomású, öt köbméteres óránkénti kapacitású vastalanítót építenek, hogy a minőségen javítsanak. A város víz-háztartását zavarja, hogy a belső részein igen öreg a vezetékek, sok a csőtörés. A félév során is 2 millió 422 ezer köbméter vizet szállítottak a kanizsai igények kielégítésére. És végül még egy adat a bevezetőben említettek megcáfolására: a keleti városrészben az emeletes házak lakói naponta 300 liter vizet használnak, míg a kiskerttulajdonosok, családi házak lakói alig 150 litert. Locsolással, autómosással együtt. Tehát ők jobban vigyáznak a vízre, mint akik csak megszokásból folytatják.

ZH. 1975. november 29.

Vízügyesek vetélkedője

Idén másodszor rendezték meg négy Víz- és Csatornamű Vállalat csapatainak szakmai versenyt Szombathelyen. Az Észak- és a Dél-zalai Víz-, Csatornamű Vállalaton kívül a soproni és természetesen a helybeli Vas megyei vállalat is indított tizenöt fős versenyzőgárdát. A vetélkedő, melyen csak szocialista brigádok tagjai vehettek

részt, mindvégig izgalmas, fej-fej melletti küzdelmet hozott. Csak a legutolsó kérdés döntött a dél-zalai vízügyesek javára a szombathelyiek előtt. A négy vállalat közötti döntőt háziversenyek előzték meg. A csapatokat több vízvezeték-szerelő, kútkarbantartó, vízgépész, csatornázó szakmunkás, valamint egy-egy mérnök, illetve közgazdász alkotta. A verseny célja nemcsak a szakmai színvonal növelése, hanem a vállalatok közötti jobb együttműködés feltételeinek a

megteremtése is. Máris szoros kapcsolat alakult ki például az anyagbeszerzésnél és a szakmai tapasztalatok átadásánál. A versenyben bemutatnak egy desztilláló készüléket, mely a laboratóriumi munkáknál a szennyvíz szulfid tartalmának meghatározására szolgál. A készüléket a

Dél-zalai Víz-, Csatornamű Vállalat dolgozói tervezték és a kanizsai üveggyárban készítették el. A szennyvízelvezetés és -tisztítás kiépítése a térség településein az 1970-es években kezdődött (1975: Letenye, 1977: Zalakaros, 1983: Murakeresztúr).

ZH. 1977. június 19.

Üzembe helyezték Nagykanizsán az új csatorna főgyűjtőt A következő feladat: a tisztítómű megépítése.

Nincs már nyílt utcai árok a kanizsai Néphadsereg útján (jelenleg Teleki út) vagy például a Rákóczi utcában. A szabadfolyású szennyvizet föld alá kényszerítették. Ezzel befejeződött a csatorna rekonstrukciója a városban.

A nagyarányú vízügyi program mintegy 10 éve kezdődött. Először a megfelelő ivóvízellátást kellett biztosítani, s ez az 1973-ban felavatott murai vízművel megoldódott. Akkor kezdődött a második rész: a csatorna főgyűjtő megépítése, most pedig az új rendszer által össze-

gyűjtött és szállított szennyvizek új tisztítóművének elkészítése folyik. A telepet 1980 decemberének utolsó napjára helyezik üzembe, amely ekkor napi 12.500 köbméter kapacitású lesz.

A munka jó ütemben halad. A földmunka 50-60 százalékban kész. S, hogy ez a lendület megmaradjon, semmi se hátráltassa a határidők betartását, a munkában résztvevők a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság kezdeményezésére szocialista együttműködési szerződés megkötését határozták el. Hét vállalat és több szerv vitatta meg a szerződéstervezetet, a napokban aláírásukkal is szentesítik a közös együttműködésre tett vállalásait a résztvevők, így biztosítják, hogy a 152 millió forintos nagyberuházás 1980 végére elkészüljön.

1980-ban 12.500 m³/nap kapacitással megépült a nagykanizsai szennyvíztisztító telep, majd az 1991-ben megvalósult beruházással a kapacitását 25.000 m³/napra növelték.

ZH. 1983. június 7.

Leállt a termelés az Izzóban és az új kenyérgyárban

Tegnap hajnali 4 óra 15 perckor értesítették a Dél-zalai Víz-, Csatornamű és Fürdő Vállalat ügyeletét, hogy bár a molnári vízmű teljes kapacitással dolgozik, Nagykanizsára nem érkezik víz az 500 milliméter átmérőjű távvezetéken.

Az ügyelet azonnal megkezdte a hiba felderítését és reggel hat órára megtalálták a törést, Kiskanizsán a 7-es főúttól délre mintegy 1.200 méterre. Hatalmas víz- és sártenger árulkodott a baj forrásáról. S miközben a vállalat megkezdte a hiba elhárítását, azonnal riasztották az érintett üzemeket. Gyakorlatilag a város 65 százalékát érintette a vízhiány, ami Nagykanizsán a Lenin úttól (jelenleg Fő út) és a Néphadsereg úttól

északra fekvő területeket, valamint a Vár utat és teljes Kiskanizsát jelenti. Ezen kívül Murakeresztúron, Bajcsán és Fityeházán szünetelt a vízszolgáltatás. Az első intézkedésként a vízmű azonnal megkezdte a hét köbméteres speciális ivóvízszállító járművével a víz hordását az érintett közületi konyháknak és gyermekintézményeknek. Délelőtt 11 órakor megérkezett a Baranya megyei testvérvállalat segítsége is, így később már két gépjármű hordta a vizet a práteri kutakból. Ezalatt megkezdődött a hibás vezetékszakasz feltárása, melyhez segítségként többek között a tűzoltóság is kivonult.

Délután 15 óra 30 perckor a megfeszített munka eredményeként helyére került az új kétméteres eternit csődarab. Mindez csak a reményt jelenti, mint azt dr. Tóth Ágoston, a vízmű főmérnöke elmondta.

- Még ezután következik a 2,5 kilométer hossz-
szan leürített vezetékszakas feltöltése, légtele-
nítése, s ha újabb üzemzavar nem lép fel, csak
ezeket követően indulhat meg a próbanyoma-
tás, majd a fertőtlenítés. Optimális körülmé-
nyek között az esti órákban szolgáltatathatunk
tiszt ivóvizet. A csőtörés gondokat okozott
több üzemben is, a legnagyobbat az Izzóban.
- Reggel kilenc órakor hazaküldtük a dolgozó-
inkat, majd ugyanezt tettük a 14 órára érke-
zőkkel - tájékoztat Horváth Miklós főmérnök.
- Gyakorlatilag néhány karbantartó lakatos ki-
vételével mind a 4000 dolgozónk kényszerszü-
neten van. Bár pontos számításaink még nin-
csenek, de a termeléskiesés jelentős, csak milli-
ókban mérhető műszakonként.

A csőtörés következményeként kedden fenn-
akadás várható a kenyér- és péksütemény ellá-
tásban, erről informált Zádori László, a sütő-

ipari vállalat nagykanizsai kirendeltség vezetője.
- Már hétfőn reggel Zalaegerszegről kértünk
segítséget, ahonnan 3 tonna kenyeret kaptunk,
ez Hahót és Gelse környékének igényét kielé-
gítette. Most délután csak a régi kenyérgyár
üzemel, ide a vízmű szállítókocsija tudott vizet
hozni, az új kenyérgyárnál ez a megoldás tech-
nikailag nem jöhetett szóba. Amennyiben a
vízmű este 20 óráig tud elegendő vizet szolgál-
tatni, akkor kedden megfelelő mennyiségű
kétkilós kenyeret szállíthatunk a boltokba, más
választékot még ebben az esetben sem tudunk
biztosítani.

Ha a víz később áll rendelkezésünkre, akkor
még a kétkilós kenyérnél is előfordulhat átme-
neti hiány. Kivételt képez a kórház és néhány
gyermekintézmény, nekik valamilyen péksüte-
ményt, ha a megszokottnál kevesebbet is, de
biztosítani fogunk.

ZH. 1986. május 9.

Újabb vízművek épülnek Dél-Zalában

Néhány napja megyénk 112. vízművét avatták
Paton. Kivitelezője a Dél-zalai Ví-, Csatornamű
és Fürdő Vállalat volt. Már készülnek a kö-
vetkező átadásra, hiszen ugyancsak még má-
jusban befejezik a Tornyiszentmiklóst és
Dobrit egészséges ivóvízzel ellátó vezeték-
rendszer építését.

A közel kilenc kilométernyi nyomóvezeték
már nem ad több feladatot, jelenleg a mint-
egy 400 lakóház bekötései foglalják le a sze-
relőket. Februárban kezdték el annak a 37
millió forintos költséggel épülő körzeti víz-
műnek a kivitelezési munkálatait, mely elké-
szülte után Felsőrajk, Alsórajk, Pötréte és
Kilimán ivóvízgondjait oldja meg. Itt az
üzemépületek kivitelezése és a technológiai
szerelések mellett 20 kilométer hosszúságú
vezeték fektetése és 800 ház bekötése vár a
vállalatra.

A határidő 1987. december. Ugyancsak még
az idén, várhatóan a második félévben elke-
-

dik a borsfai vízmű építését is. A kanizsai
székhelyű vállalat tennivalói mellett a több
mint 50 millió forintos tervet teljesítő helyi
építésvezetőség feladatai is sokrétűek. Saját
beruházásként végzik például a rekonstrukci-
ót a Zrínyi utca Béke u. (jelenleg Csengery
út) - Ady út közötti szakaszon.

Folyóméterben ez ugyan nem lenne sok, a
kivitelezés jelenlegi szakaszában azonban ne-
hezíti a dolgukat, hogy egy a tervrajzokon
nem szereplő, lebetonozott, használaton kí-
vüli gázvezetékre bukkantak. Ettől függetle-
nül az első félévben befejezik a munkát.

Még az év során megépül a 300 milliméter
átmérőjű ligetvárosi nyomóvezeték. Ez az it-
teni átmenőteleptől vezet majd a tejüzemig.
A munkálatokat az sem zavarja, hogy a veze-
ték átmegy a Béke út, illetve a vasúti vágá-
nyok alatt. Hogy a közlekedést ne akadályoz-
zák, az említett szakaszoknál a sajtolásos
technológiát alkalmazzák. A vezeték üzembe
helyezése után javul a ligetvárosi zóna vízellátása,

növekszik a víznyomás. Tavaly kezdődött és idén fejeződik be a murai és a becsehelyi vízműnél a mikroprocesszoros rendszer kiépítése. A biztonságos vízellátást teremtő, korszerű technikát még az idén beüzemelik.

A zalakarosi gyógyfürdő területén az év során számottevő tereprendezést végeznek. Ezúttal a tenispálya melletti mélyebb fekvésű részt töltik fel és parkosítják, majd ugyanitt utakat, járdákat építenek.

ZH. 1989. július 28.

Csökkentett programmal

Az év végén megkezdik a kanizsai szennyvíztisztító építését.

ZH. 1991. június 4.

Nem lehet tovább halogatni!

Jövőre kezdődik a csatornázás Kiskanizsán.

ZH. 1991. december 16.

Vízművet avattak Valkonyán

Ezelőtt pár évvel talán még gondolni sem mertek rá Valkonya polgárai, hogy valaha vezetékes ivóvizük lesz. A dél-zalai dombok közt megbúvó kisközségben a táj szépségén kívül sok más nemigen volt.

A szerepkör nélküli jelző következtében lassan, de biztosan épült le a kisközség, nem jutott ide fejlesztésre pénz. Nemhogy elhanyagolódott, de ki sem épült az infrastruktúra legelemibb, az életfeltételeket javító első lépcsőfoka sem.

Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a mai, nagymértékben lecsökkent, 89 fős lélekszám.

Nem csoda hát, ha a szombati vízműavatás több volt, mint egyszerű ünnep az itt élőknek.

- Kellett ez az egészséges ivóvíz. A telkek közel vannak, szinte alig akadt kút, amelyből egészséges vizet tudtak felhúzni. A csecsemőknek is úgy kellett hozni palackokban - mondta Rejtélyiné Nagy Gabriella polgármester asszony az avatás előtti percekben.

- A fiatalok elmentek. Már akkor, amikor még nem volt köves út, iskola. Most talán elindul egy ellenkező előjelű folyamat. Sok már az olyan lakónk is, aki csak hétvégi pihenésként él itt.

Változott minden. Előbb a feltételeket kell megteremteni, aztán visszacsalogatni az embereket - folytatta a polgármester asszony. - Sok az idős ember. A vízművet önálló erőből ez a község soha nem tudta volna megvalósítani. Az éves 3 milliós költségvetésünkben nem futotta volna rá. Ám így jelentős céltámogatással sikerült.

A beruházás 90 százalékát fedezte a céltámogatás. A lakosságnak szinte minimális 10 ezer forintnyi terhet kellett csak vállalni. Négy-öt telket kivéve mindenki csatlakozott a vízmű társulathoz.

A munkák szeptemberben kezdődtek el és mostanra sikerült a befejezés.

Mindent összevetve: 6 millió 80 ezer forintos beruházással gyarapodott Valkonya.

A faluba vezető út mentén áll a fűrt kutat körülvevő épület. Szombaton itt került sor az avatásra.

A polgármester asszony rövid beszédében többek között köszönetet mondott az Áfésznek, a fővállalkozó Kanizsabernek és a Dél-zalai Víz- és Csatornamű Vállalatnak. S mint ilyenkor lenni szokott: az avatás részeként sor került a nemzeti színű szalag átvágására is. Dr. Varga Tibor, a Köztársasági Megbízott Területi irodájának helyettes vezetője avatta fel a valkonyai vízművet.

ZH. 1992. december 11.

Vízmű - új gazdánál

A Zala Megyei Vagyonátadó Bizottság hétfőn tartott ülésén született döntés alapján a Dél-zalai Vízfő-, Csatornamű és Fürdő Vállalat közel 1,9 milliárd forint értékű vagyona az érdekelt 73 önkormányzat tulajdonába került.

A részletekről dr. Ágh Pál, a bizottság vezetője az alábbiakat tartotta fontosnak megemlíteni:

- Ezzel a közüzemi vállalatok 95 százalékának átadását befejeztük. Csak vízmű vállalatok esetében több mint 4 milliárd forintot meghaladó állami vagyont adunk önkormányzati kezébe. Ez alapvetően változtatja meg ezen vízmű vállalatok helyzetét, hiszen majd az önkormányzatok valamilyen közös vállalkozása fogja ezt a jelentős vagyont működtetni.
- Illetve gondoskodik majd ezen vagyon ésszerű hasznosításáról, s látja el azt a szolgáltatási tevékenységet, ami kötelessége volt egyébként korábban is.
- Tulajdonképpen kár lenne tagadni, hogy az előkészületek alatt voltak törekvések kisebb települések önkormányzata részéről, hogy a vagyont nem akarták fogadni jelentősebb számban az egerszegi vízműnél -, a megyei önkormányzatot jelölték meg kedvezményezettként. Érthető, mert a kisebb települések vízellátási költsége magasabb, fajlagosan többbe kerül az átlagnál. S ezeket az árakat bizony nehezen tudja érvényesíteni, pótolni a többletkiadásokat. Ezért számítanak arra, hogy a megyei önkormányzat beszáll az ügyletbe preferálóként.

- Ezzel a két vagyonátadási eljárással azonban a megye teljes vízellátása nem került önkormányzati tulajdonba. Mi lesz a többivel?

- Nem, mert a regionális vízmű vállalatok továbbra is állami tulajdonban maradnak.

Bár volt lehetőség önkormányzati tulajdon kérésére. A megyében lévő DRV által ellátott Vállus és Zalavár önkormányzata kérte is a vállalatról való leválást, ami lehetséges, mert messze nem érinti a vállalat egészét, csak annak perifériális részét - válaszolta kérdéseinkre dr. Ágh Pál.

- Kovács Antal, a kanizsai vízmű vállalat igazgatója többek között azt mondta, hogy információk szerint a zalakarosiak szeretnék a fürdő ügyének rendezését követően komplex üzemeltető szervezetet létrehozni.

- A többi település érdekét ez nem sérti, megteheti minden zavar nélkül. Egyébként a többi önkormányzat velünk kíván együttműködni a következő években. A vállalat tevékenységi köre nem változik majd. Egyszerűbb lesz talán a dolog, mert sajátosan társadalmasítva lesz a felügyelet. Aztán majd a fogyasztó sem azt mondja, hogy az átkozott vízmű emeli az árakat, hanem az önkormányzatok képviselői döntenek ebben a kérdésben is.

- Lesz-e díjemelés?

- E miatt a vagyonátadási procedura miatt nem. Viszont a költségek mozgása miatt sajnos kényszerpályán mozgunk. Ugyanazt a díjemelést terjesztettük elő, mint az országos átlag, azaz 17-20 százalékos emelés várható. A közeli napokban várható döntés ebben a kérdésben - mondta az igazgató.

A Zala Megyei Vagyonátadó Bizottság 289-5/1992 határozata alapján és a Zala Megyei Bíróság, mint cégbíróság végzése alapján 1993. január 1.-jétől (a víziközművek önkormányzati tulajdonba adása óta) - 2002. szeptember 30.-ig a cég "Egyes jogi személyek vállalatoként működött".

Az alapító okirat módosítását 5 alapító önkormányzat, Nagykanizsa Megyei Jogú Város, Letenye város, Lovászi és Zalakomár községek és a Zala Megyei Önkormányzat Közgyűlésének a képviselője látta el aláírásával.

1993-tól négy (Csurgó város, Senta, Somogyicsicsó, és Csurgónagymarton községek) Somogy megyei településen szolgáltat a Délzalai Vízfő-, Csatornamű és Fürdő Vállalat, a tulajdonos önkormányzatokkal kötött koncessziós szerződések alapján, és a csurgói üzemvezetőség is átkerült a Délzalai Vízfő- és Csatornamű Vállalathoz, a 2002-es részvénytársasággá alakulással ezek a települések is alapító tulajdonosok lettek, így a 20 éves koncesszió érvényét veszítette.

A vízigények lényeges csökkenése, valamint a kitermelt víz magas vastartalma miatt a nagykanizsai városi vízmű valamennyi kútja 1994. évben leállításra került.

Nagykanizsa város és a térség 21 településének ivóvízellátásáról a molnári vízműtelep gondoskodik. A vezetékes ivóvízellátás teljes körű a térségben, és 1994 óta erre a vízbázisra települt.

1994-ben az ellátási területen megvalósult valamennyi település közütemi ivóvízellátása.

A "vezetékes ivóvizet minden településnek" program a 90-es évek végére lezárult.

1998-ban Inke község csatlakozott Délzalai Víz-, Csatornamű és Fürdő Vállalathoz.

ZH. 2000. július 18.

Nagykanizsán kamerával is

Felszín alatti csatlakozás az Európai Unió elvárásaihoz.

ZH. 2000. július 22.

Környezetbarát utánpótlás

A szennyvíztisztításban keletkező fölösiszap kitűnő talajjavítónak bizonyult.

ZH. 2001. augusztus 3.

Kevés jut felújításra

Időszerű lenne a csatornahálózat komplex felülvizsgálata.

A Délzalai Víz- és Csatornamű Rt. 2002. október 1-jétől önkormányzatok által alapított részvénytársaságként, 2006. április 28.-tól zártkörű részvénytársaságként (Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt.) működik. A cég irányítását 5 fős Igazgatóság és 6 fős Felügyelő Bizottság látja el.

Az üzemeltetett víziközmű rendszerek önkormányzati tulajdonban vannak, a működtető vagyon a ZRt. tulajdona. A közművagyon (kutak, vezetékek-hálózatok, technológiák... stb.) önkormányzati tulajdonlásából adódóan az ezekhez kapcsolódó beruházásokról is az önkormányzatoknak kell gondoskodni.

A 2003. május 22-én került sor a Letenyei Városi Termálfürdő létesítményeinek a műszaki átadására. A termálfürdő hivatalos próbaüzeme 2003. május 9-től 2003. szeptember 10-ig tartott.

2003-2007 közötti időszakban a Délzalai Vízmű Rt. üzemeltette a Letenye Városi Termálfürdőt.

Ebben az időszakban a Vízmű a fürdő mellett a Városi Kemping üzemeltetését is ellátta.

ZH. 2003. június 18.

A szakértelem mellett döntöttek

Pár napos próbaüzemelést követően átadják a termálfürdőt. A hamarosan megnyíló városi strand és termálfürdő üzemeltetői szerződését írta alá tegnap a határ menti város polgármestere, Rostonics László, valamint Kovács Antal, a Vízmű Rt. vezérigazgatója.

Az aláírását követően az üzemeltetéssel megbízott részvénytársaság vezetője, Kovács Antal kifejtette: a feladat kihívást jelent, ám örömmel vállalták, hiszen a vállalat megfelelő szakmai tapasztalatokkal rendelkezik, korábban már Zalakaroson és Nagykanizsán is végeztek hasonló tevékenységet.

A részvénytársaság első számú feladata lesz a medencék és a gépészeti berendezések biztonságos üzemeltetése, valamint - hosszú távon - a bevételek és kiadások összehangolása. Rostonics László, Letenye polgármestere hangsúlyozta: a közel 400 millió forintból megvalósuló fürdő rövidesen megkezdí a próbaüzemelés, az ünnepélyes avatásra, átadásra június 26-án kerül sor.

ZH. 2004. május 6.

Ki hogyan csinálja?

Először Zalában a vízművek konferenciája.

A hagyományoknak megfelelően aktuális szakmai kérdések kerültek és kerülnek terítékre a Víz- és Csatornaművek Országos Szakmai Szövetsége tegnap kezdődött, kétnapos konferenciáján.

A MenDan Hotelben több mint száz, elsősorban a cégek gazdálkodásáért felelős szakember gyűlt össze. A rendezvényről Korczné Kocsis Piroska, a Dél-zalai Vízmű Rt. megbízott igazgatóhelyettese beszélt. Az ország sok-sok vízműtársulásának szakmai szövetségét még a kilencvenes évek elején hozták létre - mesélte.

- Azóta évente kétszer találkozunk, mindig más helyszínen, s mi most először lehetünk házigazdák. A tanácskozások célja kettős: előadókat hívunk meg, akik aktuális kérdésekről beszélnek, „Ti hogyan csináljátok?” - típusú tapasztalatcseréket folytatunk egymás közt. A zalakarosi összejeövetelen az aktualitások közt a környezetterhelési díjak, illetve a 2004-es ivóvíz- és csatornadíjak költségvetési támogatásának ügye került terítékre. Többünknel is kellemetlenséget okoz, hogy a magas önköltségű telepekre és vízművekre igényelhető támogatás áfatartalmát már nem lehet visszaigényelni. Többen még ennek tudta nélkül számítottuk az igényünket, s minisztériumi illetékestől remélünk választ arra, van-e még mód a korrekcióra.

A délben záruló szakmai összejeövetelen szó esik az adójogszabályok változásairól is.

Az utóbbi évtizedek vízellátó rendszer bővítéseit kisebb-nagyobb hálózatbővítések: városrekonstrukciókhoz kapcsolódó vezetékkiváltások és zártkerti vízellátó rendszerek kiépítése jellemezték (Nagykanizsa-Szentgyörgyvári hegy, -Látóhegy, Tótszentmárton-Kálmánhegy, Homokkomárom-Felsőcsinga, -Zsidóárok stb.).

2005. évben egy új kúttal bővült a molnári vízbázis, megépült az 1. sz. ablakos aknakút, amely a ki-termelhető vízhozam tekintetében nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket.

A Vízmű ZRt. laboratóriuma 2005. március 1-től rendelkezik akkreditációval. Az akkreditálás annak hivatalos elismerése, hogy a laboratórium megfelel az MSZ EN ISO/IEC 17025:2001 a „Vizsgáló- és kalibráló laboratóriumok felkészültségének általános követelményei szabvány előírásainak.”

2005-ben bevezetésre került a MIR, illetve a KIR, azaz az integrált minőség- és környezetközpontú irányítási rendszer. Az Integrált Irányítási Rendszer 2008-ban az Élelmiszerbiztonsági Irányítási Rendszerrel bővült.

ZH. 2005. április 2.

Cserék és pályázatírás

A Vízmű Rt. számos fejlesztést és rekonstrukciót tervez.

- A napokban megkezdte idei terveinek végrehajtását a Dél-zalai Vízmű Rt. A gazdasági társaság ebben az évben a meglévő mellett újabb, több milliárd forint értékű, a Kohéziós Alaphoz beterveztendő pályázat elkészítését, valamint mintegy 120 millió forintért kisebb-nagyobb beruházások lebonyolítását tűzte ki célul. A hálózatban sürgősen elvégzendő munkák között első helyen kell említeni a murai vízbázisra telepített, nemrég tönkrement csáposkút cseréjét, mely helyett a modern követelményeknek minden szempontból megfelelő ablakos kutat építenek. Emellett mintegy 70 millió forint értékben részleges felújításokra is sor kerül a nagykanizsai vízvezeték-hálózatban, ezekről a helyi közgyűlés még nem hozott végleges döntést. Azért a város jó pár helyén már lehet találkozni különböző munkákat végző vízmű-

vesekkel - a Kórház és a Semmelweis utcák sarkán, valamint a Vár utcában átsajtoltásos technológiával, az útburkolat feltörése nélkül végzik az előregedett vezetékek rekonstrukcióját.

- Hozzákezdünk egy újabb, szintén az Európai Unióhoz benyújtandó, a vízminőség javítását elősegítő pályázat elkészítéséhez - tájékoztatott Zajzon Imre műszaki igazgató.

Ez a projekt az ellátási területünkön negyvenöt települést érintene. A több milliárd forintos támogatási kérelem sikere esetén többek között korszerűsíténénk a víztisztító műveket és cserékre kerülnének a nem megfelelő állapotú vezetékek.

A műszaki igazgató elmondta még: a Vízmű laboratóriumának fejlesztése is eredményesnek bizonyult.

A létesítményt ugyanis megvizsgálták a Nemzeti Akkreditáló Testület szakemberei, és elégedetten nyilatkoztak a látottakról, tehát várhatóan eredményes lesz az intézmény akkreditálási eljárása. Zajzon Imre szerint ez azt jelentené, hogy laboratóriumuk jogosulttá válna mindenki számára

hiteles mérések elvégzésére a víz-, a szennyvíz- és a fürdővízminőséggel kapcsolatos ügyekben, illetve bakteriológiai és mikroszkópos vizsgálatokra.

A műszaki igazgató beszámolt a remények szerint a Kohéziós Alap támogatásával 2007-ben induló

szennyvízcsatorna-hálózat bővítési projekt állásáról is. Mint mondta, a napokban mutatták be szakértők az általuk elkészített hálózatmodell, s megtörtént annak kalibrálása is.

A tervek szerint 80 kilométer gravitációs csatorna, 30 kilométer nyomóvezeték épülne.

2006. április 28-án a Délzalai Víz- és Csatornamű Rt. átalakult zártkörű részvénytársasággá, **Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt.** néven.

2006. május 26-án a Délzalai Vízmű ZRt. - a jogelődöket figyelembe véve - a fennállásának 90 éves évfordulóját ünnepelte.

Kovács Antal vezérigazgató, ünnepi köszöntője közben

Litter Nándor, Nagykanizsa M.J.V. polgármester, ünnepi köszöntője közben

2006-ban a Délzalai Vízmű ZRt. megpályázta a Nyugat-Dunántúli Régió Kereskedelmi és Iparkamaráinak Szövetsége által kiírt **Nyugat-Dunántúli Regionális Minőségi Díjat**, melyet sikeresen elnyert a nagyvállalkozás kategóriában.

A csurgói üzemvezetőség által ellátott települések folyamatosan növekedtek, 2007-ben Porrog, Porrogszentkirály, Porrogszentpál, Somogybükkösd, 2009-ben Zákány, Zákányfalu, Őrtilos, Szentmihályhegy, Berzence, Somogyudvarhely, 2012-ben Gyékényes került át a vállalathoz.

A 2007. évben üzembe helyezett regionális szennyvízelvezető rendszerrel négy Somogy megyei település (Pogányszentpéter, Iharosberény, Iharos és Inke községek), valamint Nagykanizsa-Kisfakos és Nagykanizsa-Bagola városrészek csatlakoztak a Nagykanizsa térségi szennyvízelvezető rendszerhez.

KO. 2007. szeptember 14.

A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. tulajdonosi közgyűlése nagy többséggel választotta vezérigazgatónak Kassai Zoltánt.

- Még csak ismerkedem a Vízmű működésével, a kollégákkal, de az első benyomásaim kedvezőek - mondta érdeklődésünkre Kassai Zoltán, aki húsz évig a Zalahús Rt. kanizsai üzemének műszaki vezetőjeként dolgozott, majd a későbbiekben szakértőként vett részt több település, így például Sárvár, Nagybajom fürdőfejlesztésében is.

- A gazdálkodásról azonban még korai bármit is mondani, abból, amit eddig tapasztaltam, nem lehet messzemenő következtéseket levonni. Szükségem van még néhány hétre, hogy áttekintsem a dokumentumokat. Természetesen tüzetesen megvizsgálom majd a cég gazdálkodását és műszaki lehetőségeit.

- *Milyen célkitűzésekkel vette át a vállalat irányítását?*

- A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. elsődleges célja a fenntartó nyolcvanöt település ivóvíz- és szennyvízellátása, az igények minél magasabb színvonalú kielégítése. Nagy figyelmet szentelünk az uniós pályázatokon való részvételnek, ezért előtérbe kerül a tervezés, hogy kész anyagokkal rendelkezünk, mire a pályázati kiírások megjelennek.

- *Gondolom, nem egyszerű nyolcvanöt polgármester kedvére tenni.*

Hogyan oldja meg majd a feladatot?

- Bár ennek a feladatnak még a legnagyobb jóindulat mellett sem lehet maradéktalanul megfelelni, minden erőmmel arra törekszem, hogy a

lehető legjobb kapcsolat alakuljon ki közöttünk, és a lehetőségeinkhez képest a maximumot nyújtsuk a települések vezetőinek és lakóinak.

- *A cég a korábbi években éppen csak hogy nem lett veszteséges.*

Hogyan kívánják növelni a bevételeket?

- Az idei üzleti terv is a null szaldó körüli eredményre törekszik - csodát tenni pedig ebben a néhány hónapban már nem lehet. Viszont a következő év költségvetését, üzleti tervét már úgy kell előkészítenünk, hogy a Vízmű a következő évtől eredményesebben dolgozhasson.

- *A cég vezetését érintő személycserékben gondolkodik?*

- Ezen a kérdésen nem gondolkodtam, nem aktuális. Most kizárólag a cég tevékenységének műszaki-gazdasági vonatkozásaira koncentrálok, és elsődlegesnek tartom a nyugalom és a folyamatos építkezés feltételeinek megteremtését.

Délzalai Vízhang 2007. November.
Új vezető a társaság élén
Bemutatjuk Kassai Zoltánt

Kanizsai gyökereim az anyai nagyszülőkhöz nyúlnak vissza, nyugodtan mondhatom, régi kanizsai család a miénk. Mégis, az iskolákban töltött időm alig fele jutott a városra, mert a nyolcadik osztály után Pécsre mentem, az országosan kiemelkedő hírnevű Zipernovszky Károly Gép-, Erőszak- és Műszeripari Technikumba. Apai indíttatásból kerültem oda, egyrészt ő kifejezetten ajánlotta számomra ezt az iskolát, a jövő szakmájának tartva a műszeripart, másrészt talán hetedikes lehettem, amikor apámmal jártam Pécsre, és egyszerűen beleszerettem a városba.

Nem volt tehát semmiféle ellenvetésem az iskolával szemben. Nem is lehetett - ezt azért évekkel később éreztem, értettem meg igazán, hiszen szigorú nevelőintézmény volt, szabályokkal, komoly elvárásokkal, követelményrendszerrel, magas szintű oktatással. Mélyvíz volt minden szempontból, hiszen az iskola 14 évesen az önállóságot, az életre nevelést is adta számomra. Akkoriban nem jártunk haza hetente, egy évben legfeljebb ötször volt hazautazás. Magamnak kellett megoldanom mindent.

Nemcsak az iskolai képzés volt erős - én műszer tagozatra jártam és az automatika volt a kedvencem -, hanem a kötelező nyári üzemgyakorlatokat sem lehetett akárhol "letudni", ki voltak jelölve azok a gyárak, ahol az egy hónapot el kellett tölteni. Így kerültem a budapesti Rádiótechnikai Gyárba, éveken keresztül ott töltöttem a nyaraim felét.

Majdnem negyvenen jártunk egy osztályba, életre szóló barátságokat, szövetségeket kötve. Nem maradt el még érettségi találkozó egyszer sem, sőt, 35 év után elhatároztuk, hogy évenként fogunk találkozni. 36-an érettségiztünk 1969-ben, az oktatás színvonalát jelzi, hogy 34-en végeztünk egyetemet vagy főiskolát.

Az érettségi után Miskolcra kerültem a Nehézipari Egyetem Gépészmérnöki Karára.

Az első évben tudtam igazán értékelni a pécsi iskolámat, hiszen olyanokat tanítottak akkor, amivel én már megismerkedtem a középiskolában. Az évfolyamtársaim többsége győtrődött a feladatok alatt, a számolások miatt, számomra azonban szerencsére nem jelentett nehézséget.

Az egyetem után visszajöttem Nagykanizsára. Első munkahelyem a Kanizsa Bútorgyár volt, szerkesztő mérnökként dolgoztam. Többek között különböző pneumatikus célgépeket terveztünk és készítettünk, amiket aztán a bútorgyártásban használtunk.

Volt, hogy a főmérnök elment Milánóba egy bútorkiállításra, hozott prospektusokat, és mutatta, milyen gépeket kellene készítenünk ahhoz, hogy egyszerűbben, könnyebben tudjuk a termelést végezni. Az üzemfenntartási osztály szerkesztésén dolgoztam, de két év után átmentem a kanizsai üvegyárba, ahol a szerkesztés vezetője voltam. Az üvegyártáshoz terveztünk célgépeket, szerszámokat. Öt évig dolgoztam ezen a területen, majd az utam másfelé vitt, a Zalahús nagykanizsai gyárához kerültem műszaki vezetőnek.

Majdnem 20 évig voltam a gyáregységénél, a műszaki üzemeltetés irányítása volt a feladatom. Több, jelenlegi kollégámat még abból az időből ismerem, hiszen a gyáregység nem termelhetett víz nélkül. Igen szigorú élelmiszeripari előírásoknak kellett megfelelni, saját laborunk és szennyvíztisztítónk is volt, nem ismeretlen tehát ez a terület számomra. 2000-ben jöttem el a gyártól a magánszférába, mérnöki vállalkozást alapítva.

A gépészmérnöki szakmához kötődött tevékenységünk, vasszerkezetek kivitelezésével foglalkoztunk, emellett szakértőként dolgoztam több vizes beruházásnál, például a sárvári termálprogramnál, a zalaegerszegi élményfürdőnél és a nagybajomi termálfürdőnél.

Elsősorban a húsz éves üzemeltetési gyakorlatom, ismereteimet használtam ezekben az esetekben, amikor az üzemszerű működés és energia felhasználását kellett például optimalizálni. Feleségem pedagógus, nagyobbik fiunk közgazdász, Budapesten dolgozik, a kisebbik most kezdte meg a felsőfokú tanulmányait.

Sok - úgymond - társadalmi funkciót töltöttem be. 21 évig voltam a kanizsai sakkcsapat vezetője, sőt magam is versenyszerűen sakkoztam sokáig. 1980-ban, 83-ban és 86-ban városi egyéni bajnok voltam. A csapatszervezéssel

járó teendőktől azonban már 1997-ben visszavonultam, vigyék tovább a fiatalabbak.

Mindig is sportoltam, diákként számos sportágat kipróbáltam az atlétikától az asztaliteniszben át a labdajátékokig. 42 éves koromig fociztam a városi kispályás bajnokság különböző csapataiban. A napokban jutott eszembe, hogy először igazolt versenyző általános iskolásként, az úszószakosztályban voltam. Czulek Jóska bácsi keze alatt róttuk a métereket faltól falig. Azt is mondhatnám akár, hogy már gyerekkoromban közel kerültem a vízhez...

2008-ban bevezetésre került a HACCP élelmiszerbiztonsági irányítási rendszer.

A 2009. év legnagyobb rekonstrukciós víziközmű beruházása a Molnári (Murai) vízbázis 1984-ben üzembe helyezett C-2 számú törpe csáposkútjának teljes felújítása volt. A beruházás keretében 10 db új saválló acélcsáp került kihajtásra, megvalósult a kút teljes gépészeti és elektromos rekonstrukciója, valamint új kezelőépület épült.

KO. 2009. június 24.

Vízmű:

újabb csatlakozó települések

- Az elmúlt évet tekintve sikereket könyvelhet el magának a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. Fejlesztések sora valósult meg, és a kiadásokat is sikerült csökkentenie a cégnek - úgy vélik a vezetők, így már felkészültek a válság okozta nehézségekre - hallhattuk Kassai Zoltán vezérigazgatótól a legutóbbi közgyűlésen.

A legjelentősebb fejlesztések a molnári üzemvezetőségen valósultak meg: itt kicserélték az elavult gépészeti berendezéseket, ennek következtében nem szükséges vízkorlátozást bevezetni.

A szűrőgépház felújításának köszönhetően a telepi vízvesztesség 20%-ról 1%-ra csökkent.

A központi irodaház teljes belső felújítása mellett megújult az informatikai vezetérendszer, légkondicionálókat szereltek be, s sikerült a tel-

jes működési területen felmérni a tűzcsapok állapotát, és elvégezni a karbantartásukat.

Lényegesen megnőtt a ZRt. szolgáltatási területe is, 2008 júliusa és 2009 márciusa között újabb öt település került a Délzalai Vízmű ZRt. ellátottsági területei közé: Zákány, Zákányfalu és Őrtilos, majd Őrtilos-Szentmihályhegy, végül Berzence és Somogyudvarhely.

Nagy elismerésként értékeli a ZRt. az elmúlt évben szerzett ISO-minősítéseket, illetve a laborjuk akkreditálását, de nem elhanyagolható az a tény sem, hogy országos viszonylatban itt nőtt a legkevesebbet idén a vízdíj: 4,8%-os emelés történt, s ez az országos átlag harmada. A jövőt tekintve egy szintén nagyon fontos fejlesztés áll küszöbön: előkészítés alatt van a magyarországi víziközművek informatikai rendszere, mely az összes mindennapi tevékenységet leegyszerűsíti majd, többek között tartalmazza az irányítástechnikai és a folyamatirányító rendszereket, valamint a víz- és csatornadíj számlázó programot is.

2010 júliusában újabb Somogy megyei települések csatlakoztak a Délzalai Vízmű ZRt. működési területéhez (Pusztakovácsi és Somogyfajsz községek) és létrejött a ZRt. marcali kirendeltsége.

Az ellátási területen az ivóvíz-átemelők gépészeti és villamos felújítása történt meg 2009. és 2010. években Becsehelyen, Letenyén és Lovásziban.

Az új, korszerű szivattyútelepek üzembiztosak, energiafelhasználásuk átlagosan 30%-kal csökkent, vezérlésük teljesen automatikus.

ZH. 2010. október 4.
Gyakran okoztak vízhiányt
a meghibásodások
Rég megérték cserére

Nemrég megkezdték Nagykanizsa legrégebben épült ivóvízvezetékének szakaszos cseréjét a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. szakemberei. A beruházás egy nagy, várhatóan több évig tartó projekt első eleme.

Az 1920-as években épült ivóvízvezeték rendszeren bosszantja nemcsak a szakembereket, de a városlakókat is, főleg azokat, akik a Csengery utcában élnek. Ezen a szakaszon ugyanis nem nagyon telik el hét úgy, hogy az átrozdásodott vezeték törése, repedése miatt ne kelljen javítást végezniük a szolgáltató vállalat szakembereinek, ami bizony gyakran jár vízhiánnyal.

Most egy korábbi önkormányzati döntés révén mód nyílik a kritikus rész cseréjére.

- Egy hete kezdtük meg a 150 milliméter átmérőjű öntöttvas ivóvízvezeték-szakasz rekonstrukcióját - mondta el Ács László, a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. vízellátási üzemvezetője. - Ez a hálózatrész a vízmű őskorába nyúlik vissza, szinte már muzeális értékű, a város legrégebbi vízvezetéke.

A múlt század húszas éveinek elején épült, összesen 4.376 méter hosszúságú, a Csengery utca, Kisfaludy utca, Kórház utca és Teleki út nyomvonalon halad a régi víztoronyig. Most az Erdész utcától a Csengery utcai vasúti átjáróig terjedő 560 méteres etapot cseréljük ki, itt kellett az elmúlt időszakban a leggyakrabban hibát javítanunk.

A szakember elmondta, az öntöttvas cső helyére egy 160 milliméter átmérőjű KPE műanyag vezeték kerül a földbe, ami hosszú élettartamot garantál.

Kendli Richárd szolgáltatási igazgató az elmondottakhoz hozzátette: víziközmű felújításokra, fejlesztésekre ebben az évben mintegy nettó 134 millió forint forrás áll rendelkezésre, melyhez a város közgyűlése további, közel 50 millió forintot rendelt.

A pénzből az említett ivóvízvezeték-szakasz cseréjén kívül más munkálatokra is sor került: már végrehajtották a miklósfai központi szennyvízátemelő kapacitásbővítését, folyamatban vannak a belvárosi rekonstrukcióhoz kapcsolódó víziközmű-fejlesztések, a továbbiakban pedig még az év végéig tűzcsapokat cserélnek ki, bővítik az Alsó-Szabadhegyi utcai ivóvíz-nyomóvezetékét, s jut pénz a havária-jellegű munkákra is.

KO. 2010. október 22.
Vízműves első hely a tizediken

Mikor, ha nem most, kérdezhetnénk, amikor a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. csapatának első helyéről értesültünk. Érthetőbben fogal-

mazva ugyanis a X. Országos Víziközmű Szerelőverseny hévízi helyszínén a dél-zalaiak valamennyi ellenlábasukat megelőzve végeztek elsőként a szakmában immár nagy presztízsnek örvendő kétnapos viadalon.

Kendli Richárd szolgáltatási igazgató roppant

szerényen invitálja az érdeklődőt irodájába, pedig van oka a büszkeségre, s azzal, amit mond, lényegében kissé „sportossá” is teszi a témát:

„A jubileumi versenyt tulajdonképpen a zalaegerszegi székhelyű Zalavíz Zrt. szervezte, s a fürdővárosba harminchárom induló egység volt hivatalos. Cégünk eddig nyolc alkalommal vett részt ezen a megmérettetésen, amihez hozzátartozik, hogy 2008-ban mi voltunk a házigazdák Zalakaroson, s a rendezők ilyen esetben nem indítanak csapatot.”

Időközben megérkezik Ács László üzemvezető, aki gyakorlatilag a felkészítője volt a négy fős társaságnak, ő már a hévízi érdemi történekekről tájékoztat: „Az első nap a gyakorlati feladatoké volt, tehát érdemben itt arról kellett számot adni, hogy miként tudja az egyes, nem is oly’ egyszerű megszabott összeszereléseket végrehajtani a csapat. Ezt úgy lehet elképzelni, hogy egy futballpálya méretű területen több szakasz volt kialakítva, egymástól paravánnal elválasztva, s azokon kellett elvégezni a kitűzött feladatokat.

Természetesen pályabíró felügyelte a történekeket, a szerelőink pedig az ilyenkor előírt felszereléssel, illetve ruházatban végezték a munkát.” Talán átsiklanánk számos apróságnak tűnő ismérve felett, pedig - mint ahogy minden verseny esetében - itt is valamennyinek nagy jelentősége van. „Számít mindenképpen a szakmai rutin, no és hogy valaki hogyan tudja kezelni a versenyhelyzetet. Erre tehát igyekeztünk nagyon odafigyelni, illetve az első napon a szerelési munkálatoknak komoly szintideje is volt - folytatta Ács László. - Mi a két és fél óras limitet 2:12-vel tudtuk le, s ez akkor már jelentett valamit, bár - érthető okokból - az aznapi állást nem árulták el a szervezők. Egyébként a gyakorlati nap alatt volt még egy kommunikációs „erőpróba”, ahol a zsűri tagjai személyesítették meg a segítséget kérő fogyasztót.”

No, és lássuk, mit takart a második nap - szintűgy Ács László tolmácsolásában...

„Ötvenöt kérdést kellett a lehető legjobban megválaszolni, s a témakörök többek között a jogszabályi-, szakmai-, valamint anyagismeretet, továbbá a munkavédelmi kérdéseket ölelték fel.

Az első napon történtek után azért már éreztük, hogy nagy baj nem lehet, s joggal bizakodhatunk egy szép helyezés elérésében.”

S akik a roppant értékes, értelemszerűen überelni már-már lehetetlen első helyezést a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt.-nek szállították: Fábics István csapatkapitány, Tóth Zoltán, Szijártó Károly és Rácz István. A kép persze úgy teljes, ha hozzátesszük, a második helyen a Heves Megyei Vízmű Zrt. végzett, míg a harmadik a Szegedi Vízmű Zrt. lett.

„Az elért siker már csak azért is értékes, mivel elmondhatjuk, hogy az évek folyamán öles lépésekkel haladtunk előre. 2007-ben 26.-ak, 2009-ben 17.-ek lettünk, most pedig az elsőség következett - ezt már Kassai Zoltán elnök-vezérigazgató hangsúlyozza. - Ha ehhez hozzáteszem, hogy a 2008-as eseményen a rendezésért kaptunk országos elismerést, úgy gondolom, cégünk ebben a szegmensben sem panaszkodhat. Az elért első hely pedig arra bizonyíték, hogy tudatos, folyamatos képzésünk során szakembereink magas szintű gyakorlati, szakmai, valamint elméleti ismereteket szerezhettek.”

Az elért siker tehát jóval tovább mutat.

„2007 óta 256 fő vett részt a különböző szakemberképzéseinken - folytatta a cég első embe-re - így talán joggal lehetünk büszkéek arra is, hogy valamennyi partnercégünk legújabb technológiai fejlesztéseit már gyakorlati bemutatókon prezentálja felénk a víz-, illetve csatornaszerelvények területén. Ezeket is figyelembe véve nem lehet más a célunk, mint hogy szakembergárdánk továbbra is minden téren a gyakorlati ismeretek maximális birtokában legyen.” S hogy a szerelőverseny történeseihez az elnök-vezérigazgató utóbbi gondolatait meglovagolva még néhány szó erejéig visszakanyarodjunk, a délzalai vízműves csapat a fődíj mellett egy gyakorlati különdíjat is kiérdemelt, nevezetesen a „legfogyasztó-barátabb” egység elismerést is elhozták a kanizsaiak. A megmérettetés kapcsán tehát van mire büszkének lenni, s adott a feladat a jövő évi, egri találkozóra is: a megszerzett első helyezést - ha lehet - megvédeni, pontosabban megtartani...

A Délzalai Vízmű ZRt. által 2008-ban rendezett szerelőverseny, rendezők

*X. Országos Víziközmű Szerelőverseny győztes csapata (2010)
Felső sor: Rácz István szerelő, Szijártó Károly szerelő, Tóth Zoltán szerelő
Alsó sor: Fábics István művezető (csapatkapitány), Kendli Richárd szolgáltatási igazgató, Ács László üzemvezető*

2011. évben bevezetésre került a Munkahelyi Egészségvédelem és Biztonság Irányítási Rendszer, a MEBIR.

2011-ben indult el és 2014-re fejeződött be a Nagykanizsa agglomeráció csatornahálózat és szennyvíztisztító telep fejlesztése, az Európai Unió által támogatott környezetvédelmi nagyberuházás a "Nagykanizsa agglomeráció csatornahálózat és szennyvíztisztító telep fejlesztése" című projekt, KEOP-1.2.0/2F-2008-0004. kódszám alatt.

KO. 2011. május 5. Új, huszonegyedik századi iroda a Vízműnél

A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. ünnepélyes keretek között nyitotta meg az új ügyfélszolgálati irodáját és számítógépközpontját a Kisfaludy utcában. Kassai Zoltán elnök-vezérigazgató köszöntötte a vendégeket az ünnepélyes átadáson, és elmondta, a Vízmű célja, hogy színvonalas működésével és magas szintű szervezeti kultúrájával pozitív képet alakítson ki önmagáról, bizalmat ébresszen a társadalomban, és megfelelően a tulajdonosi és fogyasztói elvárásoknak. Alapelvük, hogy minőségi munka csak megfelelő körülmények biztosítása mellett várható el, és a munkahelyükkel elégedett dolgozókkal lehet jó eredményeket elérni. A kétszázötven négyzetméter alapterületű bővítmény kialakítása a funkcionalitásnak minden szempontból megfelel, és az új informatikai rendszer huszonegyszer nagyobb tárolási kapacitással, tízszer nagyobb sebességgel rendelkezik.

Mindemellett a legkorszerűbb műszaki, hőtechnikai megoldások alkalmazásával a takarékos üzemeltetésre törekedtek.

A vezérigazgató kiemelte azok neveit, akik közreműködtek a beruházás megvalósításában, és többek között megemlítette azt is, hogy képzőművészek, így Ambrus Márta kerámiaképei és Kotnyek István festőművész alkotásai teszik még hangulatosabbá az irodát. Cseresnyés Péter polgármester köszöntőjében elmondta, a Vízmű ügyfelei nem csak akkor ügyfelek, amikor fogyasztják a vizet, vagy amikor a szolgáltatás ellenértékét csekken vagy átutalással kifizetik, hanem akkor is, amikor egyéb, ügyes-bajos dolgokkal keresik fel az irodát. - Nem mindegy, hogy ebben az esetben milyen környezetben milyen kiszolgálást kap a Vízmű ügyfele, és azt gondolom, hogy egy olyan szintű ügyfélszolgálatot épített és avatott fel a Vízmű vezetése, amely a XXI. századot idézi. Ez külsőnben is igaz, és azt hiszem, az elmúlt három-négy év is azt bizonyítja, hogy nem csak a külső változott a Vízműnél, hiszen színvonalasabb lett a szolgáltatás is. Olyan technológiai, technikai

Kassai Zoltán vezérigazgató köszöntő beszéde

fejlesztések történtek az elmúlt időszakban, amelyek a vízellátást még biztonságosabbá tették, és bennünket igazán ez érint legjobban - foglalta össze a polgármester. A köszöntők után az új, jégkocka-szerű, valóban modern ügyfélszolgálati iroda elé sétáltak a vendégek, ahol Kassai Zoltán és Cseresnyés Péter átvágták a nemzetiszínű szalagot.

Kassai Zoltán vezérigazgató és Cseresnyés Péter (jobbról) Nagykanizsa város polgármestere átvágja a szalagot

2011. évben a Délzalai Vízmű ZRt. - a jogelődöket is figyelembe véve - fennállásának 95 éves évfordulóját ünnepelte.

Kassai Zoltán vezérigazgató köszöntő beszéde

Horváth Tiborné gazdasági igazgató (balról) az ünnepi tortával

KO. 2011. június 8.

Országos Guinness Rekordkísérlet csapvíz ivásban

A Magyar Víziközmű Szövetség a Vezetékes Vízellátás Napja alkalmából Országos Guinness Rekordkísérletet szervezett, mely az egyszerre, egyidőben csapvizet fogyasztó legtöbb ember csúcsát célozta meg. A rekordkísérletben többek között Balatonfüred, Békéscsaba, Edelény, Győr, Kecskemét, Keszthely, Sopron, Siófok, Szeged mellett Nagykanizsa városa is részt vett.

Az országos kezdeményezés célja az volt, hogy a víziközmű szolgáltató cégek meglévő, illetve leendő fogyasztóinak, azaz a felnövekvő generációnak felhívják a figyelmét a víz, illetve a

környezettudatos magatartás fontosságára, a vezetékes ivóvíz értékének megbecsülésére, kiváló minőségére, valamint az emberi szervezetre gyakorolt jótékony hatására.

A rekordkísérlet a 2010. évben megkezdett *Csapvíz kampány* folytatása, a vezetékes ivóvíz népszerűsítésére pedig a legkedvezőbb alkalom a Vezetékes Vízellátás Napja.

Ez a nap olyan hétköznapi ünnep, amikor az emberiség számára fontos dolgokra irányul a figyelem, jelentősége tehát éppen az, hogy világszerte felhívja a figyelmet vízbázisaink fokozott védelmére, az ivóvíz fontosságára, különleges értékére. A Kanizsa Centrum Bevásárlóközpont előtt felállított sátraknál a vízivást követően a rendezvény fővédnöke, Cseresnyés Péter polgármester megköszönte mindenkinek

a lelkesedését. Amikor megnyitjuk a vízcsapot - folytatta -, nem is tudjuk, hogy az ivóvíz milyen óriási kincs. „Vannak olyan helyek Afrikában, ahol napi 40 kilométert mennek ivóvízért ekkora gyermekek a szüleikkel, mint ti vagytok - szólt a közönség felé -, hogy legyen ivóvizük, majd két-három nap múlva megint meg kell tenniük ezt az utat. Tehát egy kincs van a kezünkben, ezt a kincset meg kell őrizni, a kincs megőrzése a ti feladatotok is.” Néhány adatot is elmondott a polgármester:

Magyarországon nagyon sok pénzt, 125 milliárd forintot fizetünk ki évente vízdíjra, és körülbelül a felét ásványvízre, ahelyett, hogy megnyitnánk a csapot, és otthon innánk a tiszta ivóvizet, mely ízre és minőségre is nagyon jó Nagykanizsán. **Kassai Zoltán, a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. elnök-vezérigazgatója megköszönte az iskolák pedagógusainak a szervezőmunkáját, és örömmel jelentette ki:** a Guinness rekordkísérlet sikerült, és városunkban 949-en vettek részt benne.

2011. év októberében pályázati forrás felhasználásával épületenergetikai beruházás valósult meg a Délzalai Vízmű ZRt. Kisfaludy utcai központjában. A munkálatok során külső hőszigetelést kapott a központi irodaépület és a műszaki épület, valamint megtörtént az épületek nyílászárócseréje és fűtés-rekonstrukciója.

**KO. 2011. november 10.
Jövőt felvázoló igazgatói értekezlet
Zalakaroson**

A Magyar Víziközmű Szövetség Zalakaroson ren-

dezte meg éves igazgatói értekezletét a 95 éves jubileumát ünneplő Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt.-vel közösen. A tanácskozáson több mint százhetvenen jelentek meg. A nagy érdeklődést az érdekes témák közül a Víziközmű szolgáltatásról

szóló törvénytervezettel kapcsolatos előadás váltotta ki. Bízunk benne - hangsúlyozta megnyitó beszédében Kurdi Viktor, a MaVíz elnöke -, hogy a kétnapos konferenciát követően a szakma képviselői azt mondják, megérte eljönni Zalakarosra, hiszen az előadások támpontot adnak cégeik jövőjének szervezéséhez, működtetéséhez, fejlesztéséhez és stratégiájának alakításához. Cseresnyés Péter polgármester köszöntő szavaiban többek között kiemelte annak a fontosságát, hogy a jó minőségű szolgáltatás magyar kézben maradjon, és ahol nem így van, magyar kézbe kerüljön. Az önkormányzatok nevében Novák Ferenc, Zalakaros polgármestere szólott az ország különböző területeiről érkezőkhöz: A víz tette igazából ismertté Zalakarost - hangsúlyozta. Reméli, a szakmai tudáson túl a változások és a pénzügyi lehetőségek még tovább nö-

velik majd a magasabb színvonalú munka elvégzésének a lehetőségét. A szakmai munka a 95 éves Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. bemutatkozásával vette kezdetét. Kassai Zoltán elnök-vezérigazgató egy videofilmen keresztül mutatta be a szolgáltató cég történetét. A ZRt. Zala és Somogy megye százhárom településén élő több mint százharmincezer fogyasztónak szolgált ivóvizet, továbbá negyvennyolc település szennyvízelvezetését és tisztítását biztosítja.

A vízműinduló felcsendülését követően Kurdi Viktor elnök boldog születésnapot, jó egészséget és sok sikert kívánt a Délzalai Vízmű valamennyi dolgozójának, majd Dr. Csath Magdolna tanszékvezető egyetemi tanár vette át a szót, azaz a mikrofont, aki Magyarország jelenlegi gazdasági helyzetéről és kilátásairól beszélt a jövőre nézve.

Délzalai Vízhang Dolgozói kiadvány
2011. november
95. évforduló

• Vízmű Könyve
Működik a Vízű Könyve, mely megmutatja, miért is fontos a víz a mindennapi életünkben, és hogy a víz a természet egyik legértékesebb kincsünk. A Vízű Könyv a vízről szóló minden fontos információt tartalmazza, és a tulajdonosok számára is hasznos.

Délzalai Vízű ZRt.
Ügyfélszolgálati verseny

• Szerelőverseny
A ZRt. Összejött Vízűkkel Szerelőversenyt 2011. október 28-29-én rendezett. A verseny célja a Magyar Vízűkkel Szerelőverseny 2011. október 28-29-én rendezett. A verseny célja a Magyar Vízűkkel Szerelőverseny 2011. október 28-29-én rendezett. A verseny célja a Magyar Vízűkkel Szerelőverseny 2011. október 28-29-én rendezett.

• Vízszivárgás-kereső verseny
A ZRt. Összejött Vízűkkel Szerelőversenyt 2011. október 28-29-én rendezett. A verseny célja a Magyar Vízűkkel Szerelőverseny 2011. október 28-29-én rendezett. A verseny célja a Magyar Vízűkkel Szerelőverseny 2011. október 28-29-én rendezett.

• Ügyfélszolgálati verseny
A Magyar Vízűkkel Szerelőverseny 2011. október 28-29-én rendezett. A verseny célja a Magyar Vízűkkel Szerelőverseny 2011. október 28-29-én rendezett. A verseny célja a Magyar Vízűkkel Szerelőverseny 2011. október 28-29-én rendezett.

2012. évben elfogadásra került a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. 2012. és 2015. évek közötti időszakra megfogalmazott stratégiája.

A ZRt. a megalkotott és elfogadott Stratégiai tervében kiemelten kezelte a ZRt. önálló működését. Erre predesztinálták a Stratégiai tervben megfogalmazott értékek, úgymint: ügyfélközpontúság, a ZRt. gazdasági stabilitása, szakképzett munkatársi gárda, hitelesség, megbízhatóság és erőteljes társadalmi szerepvállalás.

ZH. 2012. augusztus 3.

Hőség - alkalmazkodnunk kell

Ennyi erővel sört is csapolhatnánk, nem ragaszkodom az alkoholozáshoz, de bár mégis finomabb lenne, mint a csapvíz - lépett egy fiatal férfi a Délzalai Vízmű ZRt. lajtos kocsijához. A másodfokú hőségriasztást az országos tisztifőorvos rendelte el, ehhez kapcsolódóan péntektől Nagykanizsa forgalmas pontjain -

Cseresnyés Péter polgármester utasítása alapján - a Délzalai Vízmű ZRt. vizet oszt.

Az elviselhetetlen forróságban, a Vásárcsarnok tövében a Kalmár utcában frissülhettek fel a járókelők. Aztán a délutáni órákra a Keleti városrészbe költözött a tartálykocsi.

A televízióban láttam, hogy a fővárosban több helyütt is vizet osztottak, ezért örülök a kanizsai kezdeményezésnek. Bizony jólesik még egy

korty is - így a kanizsai Horváth Lászlóné.

A csarnokban is elég meleg volt, de kilépve onnan szinte fullasztó forróság csapott meg, s amikor láttam, hogy itt állnak, azonnal átjöttem. Horváth Lászlóné hozzátette: - Ilyen melegben, betartva az orvos intelmeit, naponta 2-3 liter vizet is képes vagyok meginni.

Évekig a mezőgazdaságban dolgoztam, engem nem visel meg a nagy meleg, persze a víz mindig jól jön - vette át a szót Tóth Lajosné.

- Viszont a gyermekeim és az unokáim nehezebben viselik a megpróbáltatásokat, de a legnagyobb kánikulában, a déli órákban nem is megyünk a tűző napra. Utóbbi mindenkinek meg kell fogadnia, dr. Mihalecz Károly háziorvos szerint főleg a magas vérnyomással és szívbetegséggel küszködők számára ajánlatos a hús szobában maradni, s kerülni kell a fizikai munkát is.

Hőségriadó idején intenzív mozgást egyáltalán ne is végezzünk - fogalmazott a háziorvos.

- Ha ilyenkor támadna kedvünk sportolni, akkor korán reggelre vagy késő estére időzítsük ezeket a tevékenységeket. Dr. Mihalecz Károly szerint nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy folyamatosan ügyelni kell a folyadékpótlásra, mely alkohol és cukormentes legyen. Még a strandon árnyékban is viseljünk sapkát, napszemüveget és magas fényvédő faktorú készítményeket válasszunk.

Az orvos a szabadságolások miatt két körzetben dolgozik, s mint elmondta: a hőség miatt az átlagosnál háromszor több hívást kap, főleg az idősek bioritmusa borul fel.

A kanizsai 20 éves Szigeti Eszter szerint a fiatalok szervezetét is megviseli a tikkasztó kánikula, csak talán kevésbé sóhajtoznak.

Az új Erzsébet téren található testvérvárosok kútjából hideg víz csordogál egész nap, ez felüdülést nyújthat bárkinek - tette hozzá Eszter.

- Egyébként, ha adhatok egy jó tanácsot: aki csak teheti, menjen vízpartra, ott könnyebben elviselhető a forróság és a késő esti séta is feltöltheti kimerült szervezetünket.

A Délzalai Vízmű ZRt. lajtkocsija 5000 literes, s mint Kendli Richárd szolgáltatási igazgató elmondta, munkatársaik folyamatosan frissítik a tartalmát. A kocsi szombaton és vasárnap délelőtt a Kalmár utcában ad vizet. A kánikulában hétfőn újra egész nap a legforgalmasabb helyeken lehet megtalálni a frissítőpontokat.

2012. év augusztusára a ZRt. Kisfaludy utcai központjában elkészült a kor követelményeinek minden szempontból eleget tevő központi irattár, valamint a műszaki osztály irattára is, amely hasonló követelményeknek felel meg.

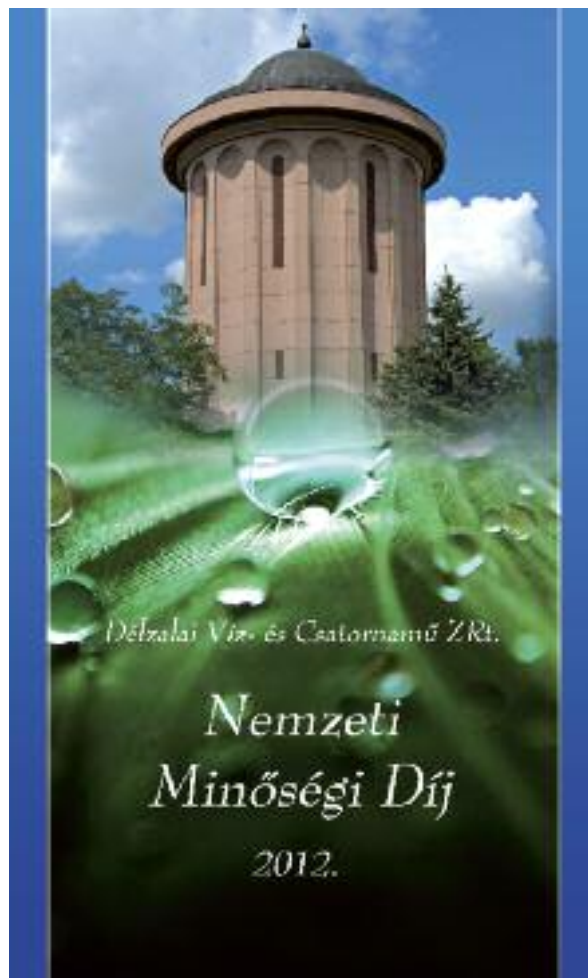
2012. évben a Nemzetgazdasági Minisztérium kiírta a Nemzeti Minőségi Díj 2012. pályázatát. A pályázati útmutatóban meghatározottak szerint, 2012. év szeptemberében a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. benyújtotta a Nemzeti Minőségi Díj 2012. pályázatát a Szövetség a Kiválóságért Közhasznú Egyesülethez.

Ezt megelőzően, 2010. év végén került sor a szervezeti önértékelés újabb fázisának elindítására a ZRt. kiválóságának további javítása érdekében.

Ekkor célul tűzték ki a **Nemzeti Minőségi Díj** pályázaton történő részvételt.

A ZRt. dolgozói az EFQM modellel kapcsolatos képzéseken vettek részt. Ezt követően a modell által megfogalmazott egyes kritériumok kidolgozására team munkában került sor, kibővített vezetői és munkatársi gárda bevonásával, a pályázatfelelősök vezetésével.

A pályázat a benyújtott dokumentáció, valamint a 2012. év novemberében megtartott helyszíni szemle alapján 2013. augusztus hónapban a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. **4* Elismerés a Kiválóságért** díjat kapott.

Szakmai indoklás: A ZRt. vezetése elkötelezett a folyamatos fejlesztés és a szervezeti megújítás fontossága mellett. A kijelölt fő irányvonalakkal összhangban sikeresen hajtották végre a szervezet átalakítását az elmúlt években. A megvalósított infrastruktúra és technológiai fejlesztésekkel, valamint a piaci lépésekkel megalapozták a vállalat hosszú távú fejlesztési pályáját.

A helyszíni szemle során a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. vezetői és dolgozói igazolták, hogy a szervezet rendelkezik azzal a képességgel, amely lehetővé teszi, hogy a megkezdett kiválósági úton tovább tudjon haladni.

*Díjátadás - balról Köves Katalin
(Délzalai Vízmű ZRt.)
és
Sugár Karolina elnök
(Szövetség a Kiválóságért
Közhasznú Egyesület)*

A Délzalai Vízmű ZRt. 2012. november 30-i közgyűlésének döntését követően Iharos, Iharosberény, Pogányszentpéter, Berzence, Somogyudvarhely, Gyékényes, Porrog, Porrogszentkirály, Porrogszentpál, Somogybükkösd, Pusztakovácsi, Somogyfajsz, Zákány, Zákányfalu, Órtilos és Bázakerettye községek önkormányzatai csatlakoztak tulajdonosként a társasághoz.

Ezzel a ZRt.-tulajdonosok száma 101-re nőtt.

**KO. 2013. február 22.
Megállapodás a szakmai
együttműködés jegyében**

A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. nemrégiben együttműködési megállapodást írt alá a Nagykanizsai Vagyongazdálkodási és Szolgáltató Zrt.-vel. Alapja a felek közötti, már korábban is meglévő és jól működő szakmai kapcsolat, célja pedig a két cég szakmai együttműködésének elősegítése.

A szerződést a vízmű részéről Kassai Zoltán, míg vagyongazdálkodási oldalról Kámán László vezérigazgatók írták alá. Hatóköre kiterjed a víziközmű szolgáltatás területén végbemenő folyamatokra, a kintlévőség-kezelés egyeztetésére, valamint a gazdasági fórumokon való közös részvételre. Ezen felül megállapodtak, hogy a Nagykanizsai Inkubátorház és Innovációs Központ rendezvényein szakmai előadásokat tartanak, melyet információs napokkal, ingyenes szakmai tanácsadói szolgáltatással egészítenek ki az Ipari Park vállalkozói részére. A két társaság céljai közé tartozik a gazdaságfejlesztési projektek közös előkészítése, pályázati források felkutatása és hasznosítása, mint ahogy az is, hogy a város és a régió gazdasági fejlődését elősegítsék.

*Kámán László vezérigazgató (balról)
és Kassai Zoltán vezérigazgató*

2013. március 31-én lezárult beruházással Porrog, Porrogszentkirály és Senta községek csatlakoztak a Csurgó város és térsége szennyvízelvezető rendszeréhez.

A Délzalai Vízmű ZRt. 2013. május 24-i közgyűlésének döntését követően Nemesvid és Somogysimonyi községek önkormányzatai csatlakoztak tulajdonosként a társasághoz. Ezzel a ZRt. tulajdonosainak száma 103-ra nőtt.

2013. évben, a víziközmű szolgáltatásról szóló törvény előírásainak megfelelően megfogalmazott feltételek szerint a Délzalai Vízmű ZRt. a törvény szerinti határidőre, 2013. május 31-ig benyújtotta a működési engedély iránti kérelmét a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal, mint felügyeleti szerv felé. (Az ebben az időben az országban működő kb. 400 víziközmű szolgáltató közül 84 kérte meg határidőre a működési engedélyt.)

A működési engedély megszerzése, azaz az akkreditálási eljárás során a Hivatal különböző feltételeknek történő megfelelést vizsgált, úgymint: jogszabályoknak történő megfelelés, bizonyos számú felhasználói egyenértékkel rendelkezésre állás, amely a szolgáltatási terület nagyságát jellemző kikötés; a szolgáltatás biztosításához szükséges szakembergárda, működtető eszközök, ill. raktári készletek rendelkezésre állása és bizonyos közgazdasági mutatók teljesülése.

A benyújtott, több ezer oldal terjedelmű dokumentáció a ZRt. működésének minden szegmensét érintette, melynek tükrében a Hivatal úgy határozott, hogy a társaság érdemes a működési engedély megszerzésére.

2013. október 7-én az első 14 vízmű között ünnepélyes rendezvényen vehette át Kassai Zoltán elnök-vezérigazgató a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. működési engedélyét, amely kikötés nélkül, határozatlan időtartamra szól, biztosítva a hosszú távú önálló működést. Ez a szakmai siker országos szinten is példaértékű!

Kassai Zoltán vezérigazgató (balról) és
Dr. Dorkota Lajos elnök (MEKH)

2013. évben megvalósult a Délzalai Vízmű ZRt. Kisfaludy utcai központjában tervezett diszpécserközpont építészeti kialakítása és egy eszközbeszerzési pályázat bevonásával a szükséges hardver eszközök beszerzése.

2014. évben ugyancsak pályázati forrás segítségével az üzemirányító központ működéséhez szükséges folyamatfelügyeleti és üzemirányító szoftver beszerzése és telepítése történt meg.

A webSCADA 5 hazai fejlesztésű, innovatív megoldásokat alkalmazó, európai csúcsmínőséget képviselő szoftver. A központi üzemirányító szolgálat 2015. évben kezdte meg működését a Kisfaludy utcai diszpécserközpontban.

Üzemirányító központ

ZH. 2013. november 14.

Védjük meg a hidegtől a vízmérőt

Közeledik a fagyos időszak, ezért aki még nem tette meg, annak nem árt gondoskodnia a vízmérők fagyvédelméről, a hideg ugyanis jelentős károkat okozhat a vízhálózatban. Ez ügyben amúgy javuló tendenciákat tapasztalnak a szakemberek, évről évre kevesebb vízmérőt kell javítani,

vagy pótolni a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. -nél, tudtuk meg Kendli Richárd szolgáltatási igazgatótól.

- A vízmérők elfagyása a zártkerti ingatlanoknál, az üresen álló épületekben fordul elő leggyakrabban, illetve olyan helyeken, ahol nem megfelelően történt meg a vízmérő akna kivitelezése, vagy a fagyhatár fölé került a vízvezeték és a vízmérő - hallottuk Kendli Richárdtól. - Ezzel együtt a téli szezonban 370 darab vízmérőelfagyást regisztráltunk a szolgáltatási területünkön, ami kevesebb, mint az előző évi. Ez előrelépés, főleg, hogy pár évvel ezelőtt ezres nagyságrenddel kellett számolnunk.

A szolgáltatási igazgató elmondta: a jogszabály szerint fagyás esetén a fogyasztónak kell viselnie az abból eredő kárt. A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. illetékességi területén ez a kiszállási távolságtól függően azt jelenti, hogy a vízmérő javítása, cseréje bruttó 17-25 ezer forintos költséggel jár. Ha „csak” az eszköz belső alkatrészei károsodnak, akkor jó megoldás a javítás, de ha az egész óráház fagy szét, az egészet ki kell cserélni. Hogy ezt megelőzzük, szerencsés leszígetelni a vízmérő aknát - mondta a szakember. Olyan anyagot válasszunk ehhez, ami nedvesség hatására sem veszít a szigetelőképeségéből: a célra a legtökéletesebb a hungarocell - folytatta Kendli Richárd. - Ezzel burkoljuk körbe az oldalfalakat, a mennyezetet és fedjük be az aknafedlap alsó részét is. De ha véd a fagy ellen, az is jó, ha az aknát letakarjuk fóliával és kartonpapírral. Az üres épületeknél pedig zárjuk el a főcsapot, a vízmérő utáni víztelenítőt nyissuk ki és hagyjuk nyitva az épületben lévő csapokat, a kerti csapokat, a vezetékhálózatból pedig engedjük le a vizet.

Víztelenítsük a WC-tartályokat, WC-kagylókat, berendezési tárgyakat és a bojlereket is.

A bűzelzárokat is vízteleníteni kell, pumpáljuk ki a vizet a padlóösszefolyókból, vagy felületkímélő, fagyálló folyadékot töltünk beléjük.

ZH. 2014. május 26.

Az önkormányzat ma már gondot fordít saját víziközmű vagyona

Több száz méter új csatorna

- Az elmúlt hetekben a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. elkezdte az idei évre tervezett víziközmű felújításokat. A város önkormányzata mintegy 700 millió forintot költ a víziközmű rendszerek bizonyos szakaszainak megújítására. A város tulajdonában lévő víziközművek felújítására elsősorban a vízdíjba beépített használati díj és a közműfejlesztési hozzájárulás nyújt fedezetet. Az elmúlt időszakban az önkormányzat komolyan is vette ezen feladatát, 2008 óta ugyanis minden esztendőben több száz millió forint volt az ilyen jellegű beruházások mértéke.

A városi vízellátó - és szennyvízcsatorna - hálózatok ütemezett rekonstrukciójára nagy szükség van, a korábbi évtizedekben ugyanis nem

állt rendelkezésre elegendő forrás, így sok helyen 80-100 éves csatornák vagy hasonló korú ivóvízvezetékek üzemelnek - mondta Kendli Richárd, a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. szolgáltatási igazgatója, aki hangsúlyozta: elsősorban azokat a szakaszokat újítják fel, ahol koros és elavult az üzemelő rendszer, és azt a meghibásodások magas száma is indokolja.

Mint megtudtuk: az idén közel 200 millió forint áll a vízmű rendelkezésére, amely keretből többek között a Sugár utca két szakaszán végeznek teljes felújítást. A munkát a Sugár utcában a Dózsa György utca és a Vörösmarty utca közti szakaszán kezdtük nemrég, ahol 210 méteres szakaszon váltjuk ki a régi ivóvízvezeték - folytatta a szolgáltatási igazgató, aki jelezte: a nyári folyamán a Sugár utca - Rozgonyi és Királyi Pál utca közötti szakaszán folytatják a munkát.

- Ez a beruházás - a bekötéscseréssel, valamint a teljes út - és járda-helyreállítással együtt - megközelítőleg 100 millió forintba kerül.

Kendli Richárd hangsúlyozta: a beruházás során KPE anyagú csöveket fektetnek le, melyek élettartama több évtized. A szolgáltatási igazgató szerint mindegyik beruházás esetében nagy gondot fordítanak majd az igénybevett közterületek megfelelő helyreállítására, amely teljes út- és járdaburkolat-helyreállítást jelent.

A vízvezetékek rekonstrukcióján túl, közel 50 millió forintot fordítunk a szennyvízelvezető rendszer bővítésére, idén a Csónakázó - tóhoz tervezett kerékpáros látogatóközpontnál alakítjuk ki a szennyvízelvezetést - folytatta a szolgáltatási igazgató, aki hozzátette: további, mintegy 35 millió forintos keret áll rendelkezésre az úgy-

nevezett havária jellegű munkákra, illetve a tűzcsapok pótlására.

Kanizsán egyébként nem csak a fenti helyszíneken valósul meg az idei évben víziközmű felújítás, a Fő utca Ady és a Hunyadi utca közötti szakaszán szintén komoly beruházásra kerül sor.

- A Fő utca ezen szakaszán a belvárosi rekonstrukció második üteméhez kapcsolódóan történik teljes ivóvízvezeték- és szennyvízcsatorna-rekonstrukció - magyarázta Kendli Richárd, aki hozzátette: azért is szükséges ezen víziközművek felújítása, hogy később ne kelljen a megújult térköveket felbontani például egy-egy csőtörés vagy egyéb csatornahiba miatt.

ZH. 2014. július 6.

A horvátokkal fogtak össze a letenyiek: Közösen tettek a Mura vízének védelméért

Egy uniós pályázatnak köszönhetően sikerült megoldani, hogy a szennyvíztelepről kiengedett víz ne szennyezze tovább a Mura vízbázisát és ne jusson el a város ivóvízkútjáiig.

A szennyvíztisztító telepről elvezetett, nem megfelelően tisztított szennyvíz évtizedek óta leszárgott a Mura kavicságyába és szennyezte a folyó vízbázisát - mondta lapunknak Halmi Béla polgármester:

Emiatt a szombathelyi Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség évek óta bírsággal büntette az üzemeltető Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt.-t

- folytatta a városvezető. - A Csányi utca végén lévő telep az önkormányzat tulajdonában van, de azt a vízmű üzemelteti és az elavult technológia miatt került sor a rendszeres bírságolásokra. Egy horvát-magyar IPA- projektnek köszönhetően tudtunk gátat szabni a jelenségnek. Letenye horvát testvérvárosával, Preloggal közösen hoztuk létre a Pro Mur nevű projektet, melynek köszönhetően teljesen modernizálhattuk szennyvíztelepünket. Azt is elmondta: 300 millió forintból oldhatták meg a régóta indokolt korszerűsítést. Új műtárgyak is épültek, s a telepről már nem a Birkítói-árokba, hanem zárt rendszerben, egy 2,3 kilométeres nyomóvezetéken jut a tisztított víz a Murába, mely immár minden környezetvédelmi határértéknek megfelel. A beruházás keretében a perlakiak pedig városukban egy 1,7 kilométer hosszúságú csatornahálózatot alakítottak ki, ugyanis ott még nincs teljesen kiépítve a szennyvízhálózat.

2014. év novemberétől a Délzalai Vízmű ZRt. átvette Bázakerettye község víziközműveinek üzemeltetését.

A Délzalai Vízmű ZRt. 2014. december 19-i közgyűlésének döntését követően Mesztegnyő és Hoszszív községek önkormányzatai csatlakoztak tulajdonosként a társasághoz.

Ezzel a ZRt. tulajdonosainak száma 105-re nőtt.

2014. év decemberében befejeződött a Délzalai Vízmű ZRt. Kisfaludy utcai központjában a három beállásos, korszerű garázs kialakítása.

KO. 2015. augusztus 16. Megkezdődött a tereprendezés

A vízmű munkagépeinek segítségével kezdődtek el az önkormányzat által megvásárolt területek tereprendezési munkálatai az állatmenhely szomszédságában.

Kassai Zoltán, a vízmű vezérigazgatója és Dénes Sándor polgármester szervező segítségével a nagy erejű munkagép játszi könnyedséggel forgatta ki az előzőleg megtisztított ingatlanon a cserjéket, bokrokat és hatalmas fatuskókat.

Ott jártunkkor ép egy romos épület maradványait tüntette el a markoló. Mint azt Varga Károlynétól, az állatotthon vezetőjétől meg-

tudtuk: az önkormányzat által, a tavalyi évben megvásárolt új ingatlanokkal megduplázódott a menhely területe. Az új földdarabon egyrészt az állati-tetemet megsemmisítő, másrészt pedig rehabilitációs kennelek és futtatók kapnak majd helyet.

2015. szeptember 30-án a Csurgó városi, valamint az Inke községi vízellátó rendszerekhez kapcsolódó ivóvízminőség javító beruházások zárultak eredményes próbaüzemmel.

2015. év októberében elkezdődött, és az év végére befejeződtek a Délzalai Vízmű ZRt. Kisfaludy utcai központjának belső udvarában térburkolási és parkoló-kialakítási munkái, amellyel lezárult a központi telephely fejlesztését célzó beruházások sorozata.

A Délzalai Vízmű ZRt. 2015. november 27-i közgyűlésének döntését követően Gadány és Kelevíz községek önkormányzatai csatlakoztak tulajdonosként a társasághoz.

Ezzel a ZRt. tulajdonosainak száma elérte a 107-et.

2016. április hónapban a Délzalai Vízmű ZRt. Kisfaludy utcai központjában kialakításra került a szabadtéri **Emlékpark**.

Az **Emlékparkban** a víziközmű szolgáltatási tevékenységhez kapcsolódó korabeli gépészeti berendezések, szerelvények, eszközök kerültek kiállításra. Elültetésre került a **Nyugdíjasok fája** (tölgyfa), ahol megemlékező táblán köszöni meg a Délzalai Vízmű ZRt. vezetése az elődök munkáját.

22. VÁROS NAPJA

OKLEVÉL

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése
a 42/9./2016.(II.25.) számú határozatával

Délzalai Víz- és Csatornamű Zrt.

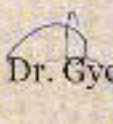
részére

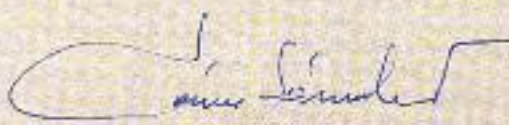
az elmúlt 100 évben
a vízszolgáltatásban végzett kiváló
tevékenysége elismeréseként a

„Nagykanizsa Környezetkultúrájáért”

kitüntető címet adományozza.

Nagykanizsa, 2016. április 29.

Dr. Gyergyák Krisztina
jegyző

Dénes Sándor
Nagykanizsa Megyei Jogú Város
polgármestere

A 2016. április 29-i ünnepi közgyűlésen Nagykanizsa M.J.V. Önkormányzata **Nagykanizsa Környezetkultúrájáért** díjjal tüntette ki a Délzalai Vízmű ZRt. kollektíváját, elismerve a társaság Nagykanizsa városban végzett kiemelkedő munkáját.

Az elmúlt 5 évben a Délzalai Vízmű ZRt. jelentős pénzügyi forrásokhoz jutott a sikeres KEOP, GOP és TÁMOP pályázatokon.

A megítélt támogatás összege több mint 100 millió Ft:

- Vízmű főépület energetikai fejlesztése (KEOP, 2011) 8,8 mFt
- Vízmű műszaki épület energetikai fejlesztése (KEOP, 2011) 7,5 mFt
- Új piaci szegmensre való bejutáshoz kapcsolódó innovatív eszközbeszerzés a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. részére (GOP, 2012) 23 mFt
- Mikro-, kis- és középvállalkozások technológiai fejlesztése (GOP, 2012) 15,5 mFt
- Integrált folyamat- és üzemeltetés irányító rendszerszoftverek beszerzése a Délzalai Vízmű ZRt. részére (GOP, 2013) 18,5 mFt
- Képzések a Délzalai Vízmű ZRt.-nél a fejlődés szolgálatában (TÁMOP, 2014) 27,5 mFt

A Magyar Víziközmű Szövetség által kitüntetett kollégák névsora:

Víziközművek Napja alkalmából „Elismerő oklevél”

2002.....	Dr. Tóth Ágoston műszaki ig. h.
2010.....	Schmidt István osztályvezető
2012.....	Dávid Sándor üzemvezető
2015.....	Jakab Lászlóné műszaki ügyintéző

Víz Világnapi „Emlékérem”

1999.....	Kovács Antal igazgató
2011.....	Schmidt István osztályvezető
2013.....	Horváth Tiborné gazdasági igazgató
2014.....	Dávid Sándor üzemvezető
2016.....	Rádics László üzemvezető

Vásárhelyi Pál Díj

2008.	Kovács Antal igazgató
------------	-----------------------

A tűz elleni védekezés és a tűzoltóság története Nagykanizsán (1690-2016)

A nagykanizsai Tűzoltóság és a nagykanizsai Vízmű üzem (Jelenleg a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt.) együttműködése az elmúlt 100 évben példaértékű, a munkakapcsolatuk kiváló, együtt szolgálva Nagykanizsa és térsége polgárait.

A tűz elleni védekezés (tűzvédelem) első lépései

(1690 - 1871)

A pusztító tűz állandó réme volt a korabeli Kanizsának. Nagy szerepe volt ebben annak a ténynek, hogy esetenként 5-10 lakóház (nem ritkán az egész utca) a hozzá tartozó melléképületekkel, műhelyekkel vált a lángok martalékává.

A település ebben az időben falusias képet mutatott. Az épületeknél használt anyagok zöme éghető volt. Tetőfedésre leggyakrabban a nádat és a szalmát használták, ami a szikrától könnyen lángra kapott, s gyorsan terjesztette a tüzet.

A város vezetése erejéhez mérten erőfeszítéseket tett a tűzbiztonság érdekében. Kezdetben konyhavizsgálókat neveztek ki, akik rendszeresen járták a rájuk bízott területen a házakat, vizsgálták a tűzhelyek, kémények állapotát. Ha valahol veszélyesnek ítélték a tüzelőberendezést vagy a kéményt, megtiltották annak a használatát. Javaslatukra a város pénzbüntetést is szabhatott ki azokkal szemben, akik nem tettek meg mindent maguk és környezetük tűzbiztonsága érdekében.

Ha tűzilárma zavarta meg a nyugalmat, mindenki igyekezett a helyszínre, hogy a tőle elvárható módon közreműködjön a tűz oltásában. A tüzet kézi szerszámokkal, csáklyákkal, villákkal, kapákkal és vízzel próbálták megfékezni (több-kevesebb sikerrel), ugyanis a tűz oltása mindenkinek érdeke volt. Nem volt olyan esztendő Kanizsán, mikor ne szerveztek volna gyűjtést valamely utca tűzkárosultjai részére.

Az első írott nagykanizsai tűzvédelmi szabályozás német nyelven 1690-ből maradt ránk. Négy pontban foglalta össze a tűz oltása, illetve megelőzése (építési, tűzfelügyeleti, oltóeszköz készenlétben tartási előírások) érdekében betartandó szabályokat.

Ezt követően a város vezetése kéményseprőt fogadott fel, hogy a kéményeket havonta ellenőrizze, és szükség szerint tisztítsa.

A tűz oltásának első szervezett nyomait a céhek mindennapjaiban találjuk. A város iparosai céhenként szabályozták, hogy tűz esetén melyik szakmának mi a feladata. Maguk a céhek szigorú rendszabályokban rögzítették tagjaik kötelezettségeit a műhelyben és a külső munkahelyeken.

Nem kevésbé voltak szigorúak a városi rendszabályok. 1803-ban leégett a kiskanizsai templomtorony. Az újjáépítés során egy bádogos gondatlanul tüzet okozott. A város vezetése a bádogost törölte a mesterek nyilvántartásából, 3 napra kenyéren és vízen fogdába csukatta, majd elengedte azzal a meghagyással, hogy ha a városban még egyszer tüzet okoz, örökre kitiltják Kanizsáról.

Hiába voltak azonban szigorú előírások, még mindig tűz-tüzet ért, és főleg a város peremterületén a tűzvédek száma nem csökkent. A városi téglagyár nem győzte az újjáépítkezők téglaszükségletét kielégíteni. 1851 tavaszán egy tűzvész alkalmával 59 Magyar utcai ház égett le.

A korábbi konyhavizsgálók mintájára a város tehetősebb polgárai közül tűzbátorsági felügyelőket jelöltek ki, bízván, hogy vesztenivaló egzisztenciájuk lévén lelkiismeretesen fogják a rájuk bízott területen a lakóházak tűzvédelmét felügyelet alatt tartani. Ekkorra a város már rendelkezett négykerekű kézi működtetésű kocsifecskendővel, de a tűz helyszínére való juttatása, és ott a tűzoltás irányítása szervezetlen volt.

Aki a kocsifecskendőt a tűz helyszínére vontatta, jutalmat kapott a várostól. Aki a leghangosabb volt, az irányította a tűzoltást.

Mindezeket megelőzve a város vezetése 1867-ben megbízta a rendőrkapitányt, hogy alakítson tűzoltóegyletet. 1869-ben a városi Torna Egylet is bekapcsolódott a tűzoltóegylet megszervezésének munkálataiba, s azt 1871-ben meg is valósította.

A Nagy-kanizsai Önkéntes Tűzoltó Egylet (1871 - 1906)

1871. június 4-én alakult meg a Nagy-kanizsai Önkéntes Tűzoltó Egylet. Elnöke Valbach Mór, főparancsnoka Hencz Antal építőmester volt. A megalakulás évében az egylet 81 taggal rendelkezett. A várostól kapott az egylet a Báthory utcában egy lakóépületet, melyet berendeztek őrtanyának.

Felkérték a pécsi tűzoltóparancsnokot, Stirling Jánost a legénység kiképzésére.

Az egylet anyagi fellendítésére bált szerveztek, mely bevételéből vásároltak egyenruhát, felszereléseket, és 1871. november 15-től megkezdtek a szolgálatot. A szolgálatteljesítés gyenge pontja volt már a kezdetektől az éjszakai őrtség. Minden éjszaka este 9 órától reggel 4 óráig teljes felszerelésben 5 fő adott szolgálatot, és végzett járőrözést a városban. Ez a napi munkavégzés mellett nagyon megterhelő volt az egyleti tagok számára. Olyannyira, hogy fél év elteltével sorozatos hiányzások, és egyre-másra léptek ki a tagok.

Folyamatosan anyagi problémákkal küzdöttek. A tagok a tagdíjat nem, vagy késedelmesen fizették, ezért a vezetőség úgy döntött, hogy mulatságot és gyűjtést szerveznek az egylet javára. Ebből alakult ki a később híressé vált tűzoltóbál hagyománya a farsangi időszakban. Az anyagi problémákat a báli bevételek csak részben enyhítették, ezért 1874-ben évi 1.000 Ft állandó segélyt szavazott meg Nagykanizsa városvezetése az egylet javára. Ez a rendszeres támogatás már biztosította az egylet eszközeinek minimális szintű, de folyamatos fejlesztését.

Komoly gondot jelentett a kezdeti lelkesedés eltűnése, majd a közöny kialakulása mind a lakosság, úgy az egyleti tagok részéről. Az egyetértés hiánya és a folyamatos érdemtelen bírálatok hatására 1878-ban Valbach Mór lemondott az elnöki tisztségről. Ebben az évben több aktív tűzoltó is kilépett, ami a teljes feloszlás veszélyével fenyegette az egyletet.

Az utolsó pillanatban állt elő egy fiatal, lelkes kanizsai ügyvéd, Oroszvály Gyula, aki a főparancsnok Hencz Antal segítségével sikeresen működésbe hozta ismét a Tűzoltó Egyletet. A tisztkarban fennálló ellentéteken, s a fegyelmezetlenségen a beosztott tűzoltók körében azonban ő sem tudott változtatni, ezért a következő évben már a lemondását fontolgatta, amikor az évi közgyűlés a testület titkárává és segédtitkjévé választotta a fiatal takarékpénztári tisztségviselőt, Knortzer Györgyöt. Ezzel a választással egy új korszak, a megszilárdulás kora kezdődött a nagykanizsai tűzvédelem történetében. A változás oka Knortzer György személyiségében rejlett.

Rendkívül agilis és precíz munkával rendbe rakta az egylet irattárát, és segédtitkárként tűzvédelmi ismereteit kamatoztatva a főparancsnok Hencz Antal és az alparancsnok Sallér Lajos bizalmát élvezve irányította az egylet életét. Irányításával az egylet tevékenysége új lendületet vett.

Tűzoltózenekart szervezett a város polgárainak legnagyobb meglegedésére.

Knortzer György

A zenekar közreműködött a tűzoltóbálok és egyéb városi rendezvények lebonyolításában, emelve annak fényét. A zenekar vezetője Knobloch Frigyes volt egészen 1903-ban bekövetkezett haláláig. Knortzer György nevéhez fűződik az önkéntes tűzoltótestületi zászló avatása. Nagy pompával 1882. augusztus 15-én 25 vidéki tűzoltóegylet tagságának jelenlétében zajlott az avató ünnepség.

A zászló a Nagykanizsai Katasztrófavédelmi Kirendeltség emeleti előterében került kiállításra, miután 2010-ben a Magyar Nemzeti Múzeumban elvégzett közel egy évig tartó restaurálást követően visszakerült a méltó helyére.

1891-ben a város elhatározta, hogy a Szentgyörgyvári téren (mostani Kossuth Lajos tér) a kórház előtt álló volt katonai lizstraktárat átalakítják tűzoltó laktanyává. Mellé istállót és őrtornyot építettek.

Ugyanebben az évben Knortzer Györgyöt alparancsnokká választották, és teljhatalmat kapott a korszerűbb, alaposabb kiképzésre épülő tűzoltóság megszervezésében. A tisztikar választási rendszerét is megreformálta, kvalifikációhoz kötötte a tűzoltó tisztek kinevezését. A Tűzoltó Szövetségtől megbírást kapott egy „Tűzoltó-vizsga-rendszer és tankönyv” megírására, amit a Szövetség 1892-ben elfogadott, és az egész vármegye tűzoltóságai részére kötelezővé tett. Ettől fogva Nagykanizsán csak az lehetett tűzoltó tiszt, aki ennek a tankönyvnek alapján - amely úttörő munka volt a magyar szakirodalomban - vizsgát tett.

1894-re az akkor már tűzoltó főparancsnok Knortzer György a szertárat a vármegye legjobban felszerelt szertárává fejlesztette.

Az önkéntes és városi hivatásos tűzoltóság működésének időszaka (1906 - 1948)

Régen várt fordulóponthoz érkezett be a tűzoltóság életében, a város 1906-tól 8 fő városi hivatásos tűzoltót alkalmazott az önkéntesek mellett. 1908-ban meteorológiai állomást létesített a város, mely működtetésével és a megfigyelések rögzítésével a Tűzoltó Testületet bízták meg.

A világháború szétszórta a frontokon a tűzoltókat. A Testület jóformán csak papíron létezett, ezért a főparancsnok kérésére a honvédelmi miniszter engedélyével 1916 tavaszától katonákat vezényeltek a tűzbiztonsági szolgálat ellátására Nagykanizsára.

1919 januárjában a tűzoltóság újjászerveződött 99 taggal. A felszerelések karbantartásának, fenntartásának költségeit a város teljes egészében magára vállalta.

A háború alatt kiépült első városi víz közművezeték lehetővé tette a víz tűzoltásban való hatékony alkalmazását. A korábbi kutak, lajtos kocsik helyett megjelent egy megfelelő tisztaságú, kimeríthetetlen vízforrás, a vezetékes víz. A vezetékre tűzcsapokat építettek, melyekhez megfelelő tűzoltó szakfelszereléssel csatlakozva már olyan vízmennyiség vételezhető, amivel egy gépi meghajtású szivattyú hatékonyan tudja az oltóanyagot a lángokra juttatni.

Az elsők között a Csengery utcában telepített föld feletti tűzcsap egyikét jelenleg is őrzik a Nagykanizsai Katasztrófavédelmi Kirendeltség emeleti előterében berendezett állandó kiállításon. Rajta felirat a tűzcsapfejen: „Nagykanizsa Város Vízműve”, a tűzcsapházon: „TD szabadalom”. 1925-ben Nagykanizsa és a technika rohamos fejlődése ellenére még mindig csak 8 fő hivatásos tűzoltó védte naponta a várost, s a tűzoltóság a háború előtti műszaki-technikai színvonalú eszközökkel rendelkezett. Knortzer György a város vezetésének segítségét kérte a létszámhelyzet és a technikai színvonal javítása érdekében, de segítséget nem kapott.

Időközben a szomszédos városokhoz mérten Nagykanizsa tűzvédelmi helyzete folyamatosan romlott, és elért 1927-re odáig, hogy Knortzer György nem tudott tovább felelősséget vállalni Nagykanizsa tűzbiztonságáért, lemondott a főparancsnoki posztjáról.

Helyét Dr. Prack István városi tanácsnok vette át. Dr. Prack István az egyesület újjászervezése érdekében programtervet terjesztett a város vezetése elé, benne: a tűzoltók egyenruhával való ellátásáról, a tűzoltók adómentességének bevezetéséről és a tűzoltó gyermekek ingyenes óvodai és iskolai elhelyezéséről, de programtervét elutasították.

1928 márciusában a Bankegyesület és a Dél-Zalai Takarékpénztár eseti támogatásban részesítette a tűzoltóságot. A támogatási összeget a város 10.000 pengővel egészítette ki, és 1929 június elején sikerült megvásárolni egy a kor követelményeit kielégítő tűzoltóautó-fecskendőt.

Nyilvános nagygyakorlaton mutatták be a város közönségének a pirosra festett 1.600 liter/perc teljesítményű szivattyúval felszerelt új tűzoltóautót. Első megmérgetése október 28-án a Herkules téglagyári nagy tűznél volt, és beváltotta a hozzá fűzött reményeket.

1930-ban újabb fontos személyi változás következett be a tűzoltóság életében. Vecsera Antalt bízták meg a tűzoltó főparancsnoki teendőkkel, aki a következő másfél évtized meghatározó egyéniségévé vált. Magasan képzett, művelt, sokoldalú, kezdeményező és józan gondolkodású ember volt. A tűzoltók kiképzését budapesti mintára végezte, ami színvonal emelkedést jelentett, de a gazdasági válság a tűzoltóságon is éreztette hatását. A főparancsnok az anyagi gondok enyhítésére szolgáltató tevékenységet vezetett be. A laktanya udvarán a Mértékhitelítő Hivataltól átvéve hordóhitelítést végeztek. A várostól átvett locsolókocsival az utcákat portalanították, locsolták. A locsolókocsi átalakításával azt tűzoltásra is tudták használni. A tűzoltók látták el a II. világháború előtt a lakosság légoltalmi oktatását. E tevékenység leginkább Vecsera Antal nevéhez fűződött. Lakóterületenként felvilágosító előadásokat tartott, tablókön mutatta be az eljövendő háború veszélyei ellen való védekezés lehetőségeit.

A tűzoltás mellett az életmentő és elsősegélynyújtó feladatokat is a tűzoltóság látta el.

1937-re már 3 mentőautót tartottak készenlétben és 2 lófogatú mentőkocsit. Szükség is volt rá, mert abban az évben 18 tüzesethez, 20 vízszívatáshoz és 1260 balesethez riasztották a tűzoltókat.

Az évek során alkalmazkodva a feladatokhoz, a laktanya folyamatosan bővült. Műhelyt, tömlőszárító tornyot építettek a tűzoltók, a szertárat bővítették, a laktanya melletti lakóépületeket megvásárolva irodává, legénységi pihenővé alakították át azokat. 1939. július 2-án az akkor már Kossuth Lajos téren Vecsera Antal kezdeményezésére gyakorolták először a tűzoltók az olaj tűzoltását tűzoltó habbal.

1941-ben tűzoltóképzést indított Nagykanizsán tavasszal a perlaki járásból 30 fő önkéntes tűzoltó részére, majd a csáktornyai önkéntesek részére. 1945 nyarán Vecsera Antal súlyos beteg lett.

November 19-én 43 éves korában a kanizsai kórházban hunyt el.

Az állami tűzoltóság kora

(1948 - 1995)

1948 nyarán államosították a tűzoltóságot. A felügyeletet a város helyett az Országos Tűzoltó Parancsnokság gyakorolta, a nagykanizsai tűzoltóságot pedig BM Zala Megyei Osztály Nagykanizsai Tűzoltó Alosztály Parancsnokságnak hívták. Rövidesen felemelték a szolgálati létszámot 15-ről 22 főre.

Dinamikus fejlődésnek indult a tűzoltóság. 1951 elején megkezdték az „Öreg” laktanya bontását, a tűzoltó és mentőszolgálat ideiglenesen az Ady Endre utca Borforgalmi Vállalat (Zerkowitz udvar) telephelyére költözött.

Az államosítás utáni országos tűzoltó létszámhiányt vidéki tanosztályok beindításával ellensúlyozták. Makó mellett Nagykanizsán volt kiképzőbázis 1950-52-ben. A képzés 1952. április 4-ig tartott, s 176 tűzoltó szerzett szakmai alapképesítést.

1952-ben készült el az új laktanya. Alaprajzilag a régi épületre emlékeztető egyemeletes laktanya olyan jól sikerült, hogy napjainkban is kielégíti a követelményeket, sőt a megye legjobb tűzoltó laktanyája.

A mentőszolgálat a tűzoltóságról leválva az Ady utcáról már a jelenlegi helyére, a Bagolai sorra költözött.

Beindult Magyarországon a tűzoltó gépjárműfecskendő gyártás, a Csepel és a Rába is gyártott tűzoltóautókat. A gépjárműpark folyamatosan cserélődött, az eszközutánpótlás problémája megoldódott. 1957-től indult a tűzoltóságon az önálló tűzrendészeti hatósági munka. 1964-től a tűzrendészeti szabálysértések elbírálását is átvették a rendőrségtől.

1976 elején a korábbi 24/24 váltásos rendszert átalakították 24/48 órára, ami további létszámfejlesztést jelentett. Megalakították a „C” szolgálati csoportot, így a létszám ekkorra már elérte a 60 főt.

1977. május 31-én következett be a korszak legjelentősebb nagykanizsai tüzesete: a Domus bútoráruház- és raktártűz, melynek országos visszhangja volt.

A 80-as évek közepére megszűnt a hazai tűzoltó gépjárműfecskendő gyártás. A KGST piacról IFA, GAZ járművekből átépített tűzoltóautókkal pótolták a hiányt. A rendszerváltás után a tűzoltóautók beszerzésének lehetősége hirtelen kiszélesedett, megjelentek a korszerű Mercedes, Renault és Iveco alvázás tűzoltófecskendők és emelőkosaras járművek.

1993-ban a jármű- és eszközbeszerzés finanszírozása céljából az akkori tűzoltóparancsnok, Dr. Tolnai Sándor életre keltette a Dél-Zala Tűzvédelmi Alapítványt, mely a későbbiekben a Nagykanizsai Önkormányzat és helyi vállalkozások támogatásával hatékonyan segítette a fejlesztéseket.

Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság kora

(1995 - 2012)

A rendszerváltással alapvető változás indult meg a tűzoltóság életében. Az Országgyűlés törvényben szabályozta, hogy a tűzvédelem a települési önkormányzat kötelező közszolgáltatási feladata.

A tűzoltóság általános irányítását az önkormányzat képviselő testülete gyakorolta, a tűzoltóparancsnokot a képviselő testület nevezte ki, illetve váltotta le. Az Önkormányzati Tűzoltóság időszakában jelentős technikai fejlesztések valósultak meg. A gépjárműfecskendő-park lecserélődött, a laktanyaépület felújításra került. A Nagykanizsai Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság részeként Egri Gyula tűzoltóparancsnok kezdeményezésére megalakult 2010-ben a zalakarosi Őrs, napi 4 fős szolgálati létszámmal, ami jelentős létszámfejlesztést eredményezett. A tűzoltóság állománytáblájában akkor 102 fő szerepelt. 2011-ben a tűzoltóság méltóképpen ünnepelte fennállásának 140. évfordulóját.

A központi irányítás kora

(2012 - től napjainkig)

2012. április elsejével a Nagykanizsai Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság jogállása megváltozott, központi irányítás alá került. Jelentősen megváltozott a szervezeti felépítése és feladatköre is kibővült. Helyi szinten megalakult a Nagykanizsai Katasztrófavédelmi Kirendeltség, három szakterülettel: tűzvédelem, polgári védelem és iparbiztonság. A szakterületek vezetői a felügyelők.

A tűzoltósági felügyelő irányítja a Nagykanizsai Hivatásos Tűzoltóságot és a Katasztrófavédelmi Hatósági Osztályt. Felügyeli a tűzoltóparancsnok munkáját, a szolgálatvezénylést, a szerek - felszerelések állapotát.

A polgári védelmi felügyelő irányítja a katasztrófavédelmi megbízottak, a közbiztonsági referensek tevékenységét, napi kapcsolatot tart fenn a kirendeltséghez tartozó járások polgármestereivel.

Az iparbiztonsági felügyelő irányítja az illetékességi területen működő veszélyes üzemek biztonságpolitikai tevékenységét, felügyeli a biztonsági intézkedések teljesülését, s ellenőrzi ezen üzemek működését és a szállítmányozáshoz kapcsolódó tevékenységét.

Az átalakulással és feladatkör-bővüléssel párhuzamosan a szolgálati létszám 112 főre változott.

145 év elteltével a tűzvédelem és a tűzoltók alapfeladata nem változott. A kor műszaki színvonalának megfelelő eszközök, felszerelések beszerzése és rendszerben tartása mindenkor komoly erőfeszítéseket igényelt.

A belső súrlódások, a gyakori pénzhiány és a bírálatok ellenére a szervezet képes volt fennmaradni, és a közel másfél évszázad minden egyes napján és éjjelén a várost és annak polgárait szolgálni.

*Dobos István tűzoltó alezredes
tűzoltósági tanácsos
kirendeltségvezető*

Szennyvízelvezetés - szennyvíztisztítás

A csatornázás története

A csatornázás nem a modern kor vívmánya. Szenny- és csapadékvizeket elvezető berendezéseket már az ókori népek, például a görögök és a rómaiak is építettek.

A csatornázás majdnem olyan régi, mint az emberiség. Ahol ősrégi városi településeket tártak fel, ott mindenütt - ha kezdetleges formában is - fellelhetők voltak a csatornázás nyomai.

"A **görögök** csatornaépítéseiknél már elődeik tapasztalataira támaszkodhattak. Athén csatornáit részben kőbe vésték, részben égetett agyagsövekből készítették. A föld alatti csatornák a szennyvizet összegyűjtötték, és az emberi környezetből elvezették."

"**Rómában** i. e. 514. évben egy etruszk mérnök építette meg a közismert Cloaca Maxima nevű csatornát, amellyel a Róma hét dombja közötti mocsaras területet is lecsapolták. A csatorna magasságára abból a feljegyzésből lehet következtetni, amely szerint abban egy szénásszekér elfért."

"A **középkorban** a csatornázás visszafejlődött, a meglevő hálózatokat elhanyagolták, s ezek részben el is pusztultak. A városokban a házak melletti árkok nemcsak a csapadékvizet vezették el, hanem ebbe dobták a szemetet, az állati és egyéb hulladékot, és ide jutott a házakból kifolyó szennyvíz is."

"A csatornahálózatok fejlesztése csak lassan haladt előre. Köztudomású, hogy a csatornázás az egyik legköltségesebb közművesítés, s ez magyarázza, hogy már a középkorban - miként napjainkban is - a csatornázás elmaradt a vízszolgáltatástól. A csatornahálózatok fejlesztése egyik napról a másikra pénzügyi okok miatt nem volt elérhető." "Súlyosbította ezt a helyzetet az ipari szennyvizek levezetése is."

Hazai visszatekintés

"Az Aquincumban található emlékek nem tekinthetők a fővárosi csatornahálózat őskének. Ez csupán a római civilizáció előretolt kis szigete volt."

"Hazánkban kevés középkori emlék tanúskodik a csatornák létezéséről. Székesfehérvárott és Veszprémben ma is működő, középkori boltozott csatornaszakaszok találhatók. A középkori lovagvárak, kolostorok annyira elpusztultak, hogy a csatornázás emlékei már nem lelhetők fel."

A csatornázás közegészségügyi jelentősége

"A csatornázás közegészségügyi jelentőségét számos külföldi és hazai tapasztalat igazolta.

A csatornázás bevezetésével minden nagyvárosban jelentősen csökkent a tífuszos megbetegedések száma. A tapasztalatok azt is mutatták, hogy nem elég a csatornákat megépíteni, hanem a szennyvíz minél gyorsabb elvezetése érdekében azok karbantartásáról is gondoskodni kell.

Az elvezetett szennyvizet végül ártalmatlanná kell tenni."

Részletek:

Cséki István - Víz-, gáz-, fűtőtechnika épületgépész szaklap (2001. 09. 10.) cikkéből

Nagykanizsa belvárosi részében a XX. század elején jónéhány szennyvízelvezető csatorna működött. E kezdetleges vezetékrendszer boltozott téglacsatornákból állt, melyek az akkori szokásoknak megfelelően az utcák mindkét oldalán megépültek. Befogadóul a Principális-csatorna és mellékárkai szolgáltak, amelyek a csapadék- és szennyvizet a 15 km távolságra lévő Mura folyóba vezették.

A mai értelemben is korszerűnek mondható városi vízellátó rendszer alapjait az 1916-ban - a mai Ligetváros területén - létesített 3600 ágyas hadikórház és az akkori Károly laktanya vízszükségletének kielégítésére szolgáló honvédségi vízmű képezte. A hadikórház szennyvizének elvezetésére szennyvízcsatorna is épült, így az első betoncsatornák hossza mintegy 4 km-t tett ki.

A város szennyvízelvezető rendszerének kiépítését az 1920-as években kezdték meg, a programban megvalósuló csatornák kivitelezése 1924-ben kezdődött.

Az építés megkezdésének közvetlen kiváltó oka a Postapalota (mai főposta) építése, annak szenny- és csapadékvíz-elvezetési igénye volt. Így először a Zrínyi utca legalsó szakaszát csatornázták, majd egy év múlva az utca középső része is elkészült.

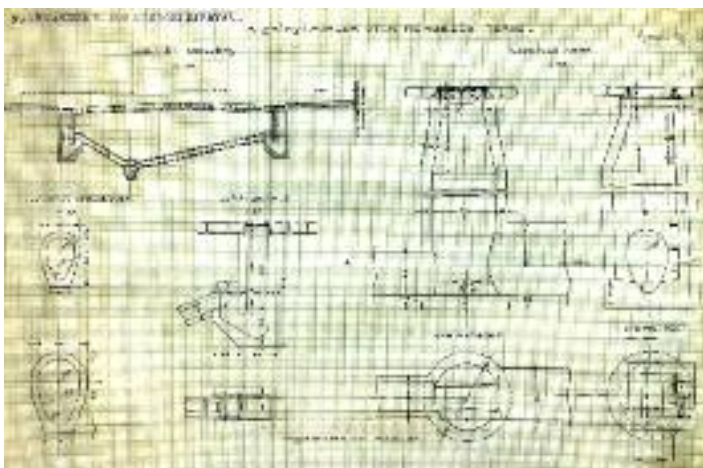
Falazott szennyvízcsatorna a XX. század elejéről

Zrínyi Miklós utca rendezési terve (1914)

1926-27-ben az ivóvízhálózat fejlesztésével párhuzamosan a belvárosban a régi téglacsatornák kiváltására új, egyesített rendszerű, gravitációs, zömében 30/45 cm-től 90/135 cm-ig terjedő méretű, tojásszelvényű szennyvízcsatornák épültek.

1927-ben indult a nagyobb léptékű munka, melynek során 10 km-rel bővítették az addig kiépült rendszert, és ekkor építik meg az első szennyvíztisztító telepet is.

Aknafedlapok a két világháború közötti időszakból (1926-ban kezdték a rovátkolt öntvényeket használni a sima, csúszós acéllemezek helyett)

Az Ördög-árok vizének befogadására egy 725 m hosszúságú, 140/210 cm szelvényű csapadékvíz-csatorna épült, mely az árok vizét a Dencsár-árokba továbbította. A belvárosban keletkező szennyvizet elvezető észak-déli irányú, 1.700 m hosszú, 50/75 cm méretű beton főgyűjtő csatorna a belváros nyugati szélén, a Dencsár-árokkaal párhuzamosan épült, és a szennyvíztisztító telepre továbbította az összegyűjtött szennyvizet. A főgyűjtő észak-déli irányú nyomvonalán a terület alacsony esése szükségessé tette az Ady utca nyugati, a szombathelyi vasútvonal déli oldalán egy közbülső szennyvízátemelő megépítését.

Nagykanizsa Rendezett Tanácsú Város átnézeti térképe

A szennyvízátemelő épületének homlokzati rajza

A szennyvízátemelő épület metszete

A szennyvizet 400 mm átmérőjű, 390 m hosszúságú öntöttvas nyomóvezetéken keresztül az Ady (akkori Horthy Miklós, később Kazinczy) utcai főgyűjtőbe emelte. A ma is álló, inkább családi házhoz hasonló szennyvízátemelő gépház 1930-ban épült Kertész Béla vállalkozása kivitelezésében. Az átemelőhöz beépített iszapkotró elevátor és a durvarács szállítására a helyi Merkur gyár kapott megbízást.

A Szemere utcától induló, szintén észak-déli irányú és az átemelő-telep elkerülésével a szennyvíztisztító telepre vezetett főgyűjtő, amely az

Szennyvízátemelő helyszínrajz

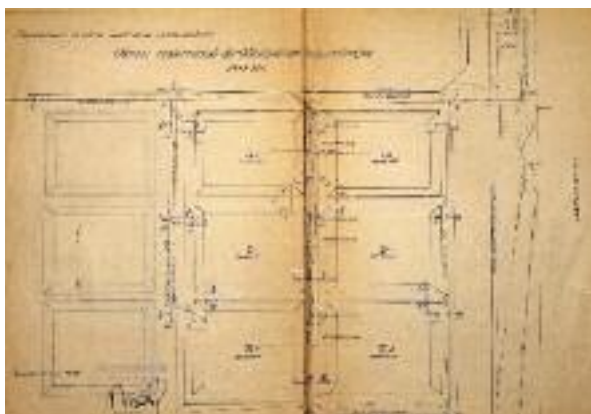

A gépház

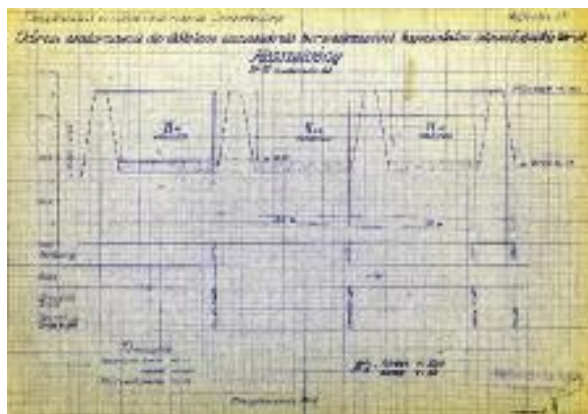

A gépház (Ketting Klára 1940-es felvételei - indafoto)

átemelő-telepről érkező szennyvizet is befogadta és tovább szállította, 1.800 m hosszúságban és 50/75 - 70/105 cm mérettel épült ki. A gyűjtőcsatornából a főgyűjtőkbe jutó eső, zápor vagy hóolvadás idejében lefolyó víznek többlete - amennyiben a mennyisége a szennyvíz négyszeresét túlhaladta - a főgyűjtők és a tisztítótelep tehermentesítésére megépült 7 db vészkiömlőn át, részben csatorna, részben nyílt árok útján az elvezető árkokba, azokból a befogadó Dencsár-árkokba, onnan a Principális-csatornába jutott.

A szennyvíztisztító telep helyszínrajza (1935)

A szennyvíztisztító telep hossz-szelvénye (1935)

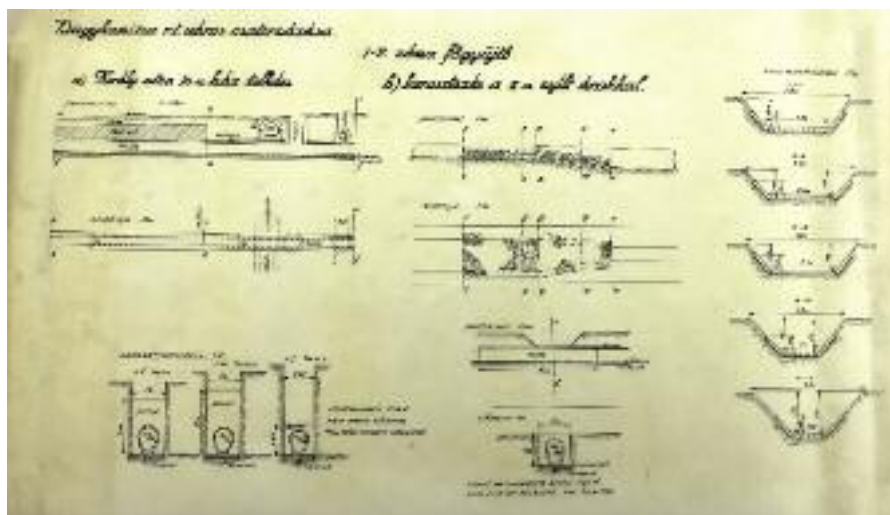
A vasútállomástól délre található 0194/7 hrsz-ú 5,44 ha nagyságú területen megépült szennyvíztisztító telepen 6 db, egyenként 1.000 m³ térfogatú, téglaburkolattal ellátott földmedence végezte a szennyvíz ülepítését. A főgyűjtőn érkező szennyvizet zárt csatornák útján, zsilipekkel bármelyik medencébe lehetett kormányozni, ahonnan a tisztított szennyvíz a Dencsár-árokba folyt.

ZK. 1927. július 19.

A város képviselő testülete a csatornázási munkálatok ellenőrzésére felügyeleti bizottságot állított fel.

Csatornázás építési felügyelő bizottság megalakítását határozta el Nagykanizsa város képviselőtestülete. A bizottság elnöke dr. Sabján Gyula polgármester, tagjai: Blankenberg Imre, Fatér József, Hermann József, Hoffmann Henrik, Kálmán Leó, Kleinfeld Ignác, dr. Ország Lajos, Petrik Dezső, Weisz Soma.

Az 1926-27-ben megépített új csatornamű és tisztítótelep 1927. november 1-jén kezdte meg üzemelését. Ezt követően már csak a kisebb utcák csatornái, a vészkiömlők, a szivattyú- és derítőtelepek létesítése maradt hátra, és 1928-ra azok építése is befejeződött.

Király utcai szennyvízcsatorna részlettervek

200XIV. 1931. sz.

Versenytárgyalási hirdetés.

A szennyvíztisztító telep földmédencéjének burkolási munkálataira nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdetünk.

Az ajánlatokat a feltételekben megadott címmel 1931. évi július hó 11-én déli 12 óráig a víz- és csatornamű üzemvezetőségénél kell benyújtani, vagy postán beküldeni.

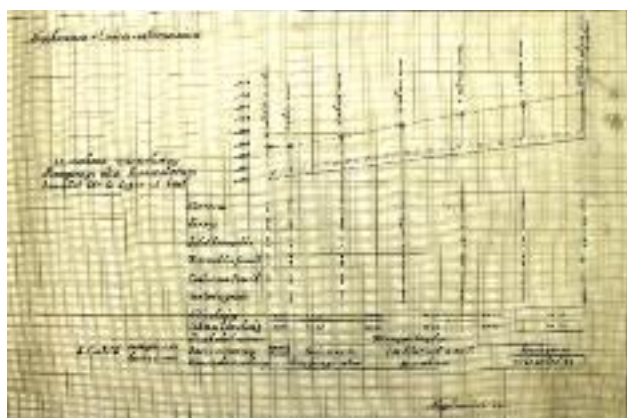
A kisorsi műveletet ugyanott megtekinteni és 1 P összegért beszerezni lehet.

Nagykanizsán, 1931. évi július hó 2-án.

Víz- és csatornamű üzemvezetőné.

Versenytárgyalási hirdetés

Csatornázott utcák: Király utca, Fő út, Erzsébet tér, Deák tér, Eötvös tér, Zrínyi Miklós utca, Kisfaludy utca, Szemere utca, Só utca, László herceg utca (jelenleg Batthyány utca), Rozgonyi utca, Rákóczi utca, József főherceg utca - jelenleg Dózsa György utca - fele, Zárda utca egy része, Magyar utca egy része, Kazinczy utca, Sugár út, Csengery utca, Kórház utca, Kossuth tér egy része. Az újonnan lefektetett csatornahálózat hossza 10.550 méter, 240 tisztító- és 280 víznyelőaknával. Az új hálózatba bekapcsolták a használható régi beton- és téglacsatornákat is. A csatornázásba bekapcsolt házak száma 1928. végén 522, ezen kívül 212 ház volt bekapcsolva a régebbi tégl- és betoncsatornába.

Rozgonyi u. hossz-szelvény

A Nagykanizsa város mérnöki hivatalában működő - a városban folyamatosan bővülő víziközmű rendszer üzemeltetését végző - vízellátás profilú üzemvezetőség ebben az időben csatornamű részleggel bővült. A következő években a város csatornahálózata újabb szakaszokkal bővült, 1934-ben a hálózat hossza már 19.147 m volt.

ZK. 1936. május 28.

Waligurszky Béla: - A csatorna-hálózat tisztítása is megkezdődött és tart egész nyáron át.

Nagy munka ez. Minden utcai almán le kell bujni, vaskaparót áthuzni egyiktől a másikig, aztán kefélni és vízzel öblíteni. Sok helyen már erős a keresztmetszet csökkenés a lerakódások miatt s ez megnehezítette a lefolyást. A derítő-

telepen most épül az őrlakás, a telep medencéit pedig szikkasztó berendezéssel látjuk el. A csatornahálózat is kb. 1.000 méterrel több lett az idén. Eddig 6 medencéje van a derítőnek, de a közeljövőben még 3 kell, mert a hálózat bővülésével már alig bírja a telep a munkát. A derítőtelep üledékének kihordásáért eddig a város fizetett. Most - minthogy az kitűnő trágya anyag - az üledéket értékesíteni szándékozom.

ZK. 1936. szeptember 13. Árlejtési hirdetmény

A v. csatornamű derítőtelepén két ülepítő medencében levő cca. 800 m³ száraz iszapot az üzemvezetőségnél (Városház, II. emelet, 38. sz. ajtó) 1936. szeptember 15-én d.e. 10 órakor tartandó nyilvános árlejtésen eladjuk.

A szennyvíztisztító telep helyszínrajza (1940)

A következő évtizedekben a város fejlődése és növekvő vízfogyasztási igénye következtében a vízellátó rendszert fejleszteni kellett, de ezzel a fejlesztéssel a csatornahálózat fejlesztése nem tartott lépést.

Az első 15 éves lakásépítési program (1960-1974) keretében Nagykanizsán is nagyfokú urbanizációs folyamat indult el, melynek során zömében modern, komfortos lakásokat és lakótelepeket, valamint családi házakat építettek, és ezek nagy mennyiségű szennyvizet bocsátottak ki.

A lakásépítésekkel párhuzamosan rohamosan fejlődött az ipar is, és ugyancsak komoly szennyvízki-bocsátóként lépett fel. A folyamatosan növekvő szennyvízmennyiség a befogadókat nagymértékben terhelte, és a lakott területek közelében járványveszély állt elő. Mindezek a tényezők szükségessé tették egy új, korszerű városi főgyűjtőhálózat, valamint megfelelő átemelők és záporkiömlők és egy új szennyvíztisztító telep létesítését.

1961-ben üzembe állították a Petőfi és a Rákóczi utcában épített csatornát, mely a keleti városrész szenny- és csapadékvizét vezeti el a Magyar utca alatt húzódó főgyűjtőig.

Ezt követően a még szükséges csatornázási létesítményeket és műtárgyakat a 70-es évek folyamán megépítették. 1972-ben a naponta keletkező szennyvíz mennyisége már 2.000 m³ volt, melynek a főgyűjtőbe való bevezetésére újabb 1,4 km csatorna és 2 db szennyvízátemelő épült.

A főgyűjtő építése

1970-ben a városi ivóvízhálózat hossza elérte a 70 km-t, és ezzel a városban az ellátottsági fok 74 %-ra emelkedett. Ugyanekkor a csatornaszolgáltatást csak a város lakosainak mintegy 35 %-a tudta igénybe venni.

**ZH. 1977. augusztus 16.
Ünnepélyesen felavatták
Nagykanizsán a városi csatorna
főgyűjtő rendszert. Szocialista
szerződést írtak alá a 152,5 millió
szennyvíztisztítómű építésére.**

Két jelentős esemény történt tegnap Nagykanizsa vízügyi ágazatában. Délelőtt 10 órakor a Bányász pályánál levő átemelőműnél ünnepélyesen felavatták a város legújabb közművét, a 6,5 kilométer hosszú csatorna főgyűjtő rendszert. Részt vettek az avatáson a beruházásban közreműködő szervek, tervezők, vállalatok, lebonyolítók, kivitelezők képviselői, akiket Mózes Pál, a városi tanács elnöke üdvözölt és megköszönt a több éves munkához nyújtott sokoldalú támogatásukat.

Ezután Loppert Tibor, a megyei tanács általános elnökhelyettese arra emlékeztetett, hogy közös társadalmi érdek az emberi környezet védelme, s ebben rendkívül nagy szerep jut a korszerű közműveknek, közöttük is a csatornarendszernek. Építése még az 1920-as években kezdődött a városban, 10 kilométer hosszú vezetékét fektettek le, amely képes volt az akkori napi 1.000-1.200 köbméternyi szennyvíz elvezetésére. Napjainkban azonban a város fejlődése következtében már 16-17 ezer köbmé-

ter szennyvíz termelődik Kanizsán, ezért kellett az elavult, szűk keresztmetszetű hálózat helyett nagy teljesítményű, új főgyűjtőrendszert kiépíteni. Több évig tartott a nagy munka, összesen 130 millió forintot emésztett fel.

Az avató beszéd után Kovács Antal, a Dél-zalai Víz-, Csatornamű és Fürdő Vállalat igazgatója vette át az új létesítményt és tett ígéretet a zavartalan üzemeltetésre. Végül a beruházás megvalósításában való példás közreműködésért a városi tanács oklevéllel és a városcímerrel jutalmazta Papp Lajost, a Mélyépterv osztályvezetőjét, Vigh Sándort, a Délviép főmérnökét, a Széchenyi István szocialista brigádot a Délviéptől, Mikó Istvánt, az Oviber létesítmény főmérnökét, valamint az Ovibernek a szocialista brigádját.

Nem sokkal később újabb ünnepélyes aktus zajlott le a Hevesi Sándor Művelődési Ház klubjában, ahol a másik nagy vízügyi beruházásban, a szennyvíztisztítómű megvalósításában résztvevők és közreműködők írtak alá szocialista együttműködési szerződést. A megyei tanács, városi tanács, a városi pártbizottság, az Országos Vízügyi Beruházási Vállalat, a Vízügyi Tervező Vállalat, a Dél-dunántúli Vízügyi és Közműépítő Vállalat, Vízgépészeti Vállalat, a Dél-zalai Víz-, Csatornamű és Fürdő Vállalat, a kanizsai Mezőgazdasági Építőipari Szövetkezeti Vállalat, valamint a Nyugatdunántúli Vízügyi

Igazgatóság képviselői kézjegyükkel hitelesítették elhatározásukat, hogy elfogadják a nyugat-dunántúli Vízig felhívását, és vállalják a városi szennyvíztisztító telep első egységének 1980. de-

cember 31-i határidőre történő elkészítését és üzembe helyezését, 152,5 millió értékű munkával napi 12.500 köbméter szennyvíz tisztítására alkalmas művet építenek meg.

A csatornahálózat fejlesztését követően szükségessé vált egy új, korszerű szennyvíztisztító telep megépítése. A három lépcsőben kiépítésre tervezett tisztítómű beruházási programja 1975-ben kezdődött el, melynek első lépcsője a régi tisztítótelep melletti, 0194/6 hrsz-ú (14,18 ha nagyságú) területen valósult meg.

ZH. 1978. május 27.

ÉPÜL A KANIZSAI SZENNYVÍZTISZTÍTÓ

A nagykanizsai új szennyvíztisztító építését 1976 decemberében hagyta jóvá a városi tanács, a kivitelezését a Délviép helybeli főépítészvezetősége a következő évben kezdte el. A 153 millió forintos költséggel készülő létesítmény építésével megfelelő ütemben haladnak. Erről győződhattünk meg, amikor Harmath Jánossal, a Délviép technikusával és Németh Tiborral, a városi tanács műszaki osztályának vezetőjével végigjártuk a munkahelyet.

- Nagyon sok anyagot kellett már eddig is ide szállítani. Nagy rakományú járműveink órákig viaskodhattak volna a vízenyős, lápos terület vendégmarasztaló sarával. Ezért inkább azzal kezdtük a munkákat, hogy megépítettük a legfontosabb útszakaszokat - mondja Harmath János.

Aztán mutatja a már elkészült szociális létesítményt, a kompresszorházat és a transzformátorállomást, amelyek a nagykanizsai Mezőép kivitelezésében készültek. A közműhálózat is kiépült, a víz, a villany és a gáz már az építők rendelkezésére áll.

A homokfogó építészeti munkáit befejezték, a technológiai szerelést hamarosan megkezdi a Vízgép Vállalat. Szomszédságában egy hatalmas, több méter mély gödör alján viszont még javában dolgoznak. Háromezer köbméter betont kell bedolgozni a levegőztető medence építőinek.

A kavicshegyek tornyosulnak a betonágy mellett. Két mixer-kocsi térül-fordul, megállás nélkül szolgálják ki a betonszivattyút.

Készül a 86x40 méter alapterületű medence.

- Most minden figyelmünket erre fordítjuk - mondja kísérőnk, Harmath János. Sajnos, az időjárás nem kedvező. Minden percet ki kell használnunk, hogy a szerelőknek a kért időre pontosan, jó minőségben adhassuk át a medencét. Az építők tavaly 19 millió forint értékű munkát végeztek, az idén 38 millió program megvalósításán dolgoznak. A látványos munkát az idén végzik, az aprólékos technológiai szerelés zöme jövőre kezdődik el. A beruházók véleménye szerint a munkálatok üteme garantálja, hogy az első ütemben elkészülő 12.500 köbméter napi kapacitású szennyvíztisztítómű próbaüzemére 1980-ban sor kerülhessen. A tisztítóműre igen nagy szükség van, hiszen a városban gyakorlatilag nincs szennyvíztisztítás.

A mechanikai derítőn keresztül szinte szűrés nélkül áramlik tovább a szennyvíz. Az első ütemben megvalósuló kapacitás nem elégséges. A közelmúltban fejeződött be a város egyesített csatornarendszerének kiépítése. Ez azt jelenti, hogy az ipari és kommunális szennyvíz a gyűjtővezetékeken keresztül együtt érkezik majd a tisztítóba a csapadékvízzel együtt. A város mostani vízfelhasználása már napi 25 ezer köbméter, ennek felét képes a rendszer megtisztítani. Átmeneti megoldást jelent majd a négy, egyenként tízezer köbméter kapacitású záportározó, amelynek földmunkái már befejeződtek. Ezekben nagyobb esőzésekkor összegyűjthetjük a szennyvizet, amely tisztítására folyamatosan sor kerül. A következő hatodik ötéves tervben pedig felépítjük az újabb tisztító egységeket, amelyek majd hosszabb távon is elegendők lesznek - mondotta befejezésül Németh Tibor.

A szennyvíztisztító telep üzembe helyezésére 1980. december 2-án került sor.

Az új tisztító eleveniszapos technológiája teljes biológiai tisztítást nyújtott, mely a szerves anyag eltávolításán túl nitrifikációra is alkalmas volt. A tisztító telep kapacitása 12.500 m³/nap volt.

A tisztítótelep műtárgyai technológiai sorrendben:

rács-homokfogó

levegőztető medence

utóülepítő

fertőtlenítő medence

Miután a tisztítótelepre bevezetésre került a szennyvízen kívül a város egyesített rendszerű csatornázzal ellátott részéről származó csapadékvíz is, záporok idején a tisztító kapacitását meghaladó mennyiségű kevert szennyvíz átmeneti tárolására 2 db 10.500 m³-es tározó épült. Az ideiglenesen tárolt szennyvizet a záport követően a tisztítóba szivattyúzhatták.

Utóülepítő medence építése

Erre a tisztítóra jellemző volt, hogy már a beüzemelésének időpontjában jelentősen túlterhelten üzemelt (a tisztítóba érkező szennyvíz jelentős része kizárólag mechanikai előtisztítást és ülepítést követően távozott a befogadóba), mivel forráshiány miatt a második és harmadik lépcső nem épülhetett ki.

ZH. 1989. július 28.

Csökkentett programmal

Az év végén megkezdik a kanizsai szennyvíztisztító építését.

Környezetvédelmi, csatornahálózat-fejlesztési szempontok megkérdőjelezhetlenné teszik a szennyvíztisztító művek építésének szükségességét. Nagykanizsán működik ugyan egy 12.500 köbméter napi teljesítményű tisztítómű, de a város egy napi szennyvíz „termése” ennél jóval több.

A város VII. ötéves tervében szerepelt egy újabb, a meglévővel azonos kapacitású szennyvíztisztító megépítése, amelynek beruházási költsége mintegy 250 millió forint. Az építés

megkezdését a tervidőszak első éveire tervezték.

A tanácsi pénzek jelentős mértékű csökkenése, a fejlesztésre szánt összegek egyharmadának elvonása azonban megakadályozta a terv szerinti kezdést. Ugyanakkor a szombathelyi környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság hatóságilag kötelezte a városi tanácsot, közelebbről a műszaki osztály vezetőjét a beruházás megvalósítására, vagy legalábbis megkezdésére.

Ezzel egyidejűleg a vízművet idén 10 millió forint bírsággal sújtotta, amelyet csak abban az esetben engednek el, ha még ebben az évben hozzákezdenek a beruházás megvalósításához. Erre annál is inkább szükség van, mert az épülő új lakótelep, a Petőfi utca és a katonaréti részek csatornázását ennek függvényében, a

szennyvíztisztító építésével párhuzamosan lehet megoldani. A megyei tanács végrehajtó bizottsága a közelmúltban tárgyalta a megye környezetvédelmi helyzetét. Ennek keretében foglalkozott a nagykanizsai szennyvizek elhelyezésével is, s határozatban rögzítette a mű megépítésének szükségességét. A vízügyi szakemberek egy olcsóbb - kapacitásában ugyan valamivel kisebb - szennyvíztisztító megépítését javasolták,

amelynek beruházási költsége 130-140 millió forintra tehető, az eredeti 250 millióval szemben. A városi tanácsnak ebben az időszakban a csökkentett összeg sem áll rendelkezésére, ezért az a döntés született, hogy az építkezés a vízmű vállalat anyagi eszközeivel kezdődik meg ez év végén. A befejezés átnyúlik a következő tervidőszakra, várhatóan 1991-ben készül el az új szennyvíztisztító.

A tisztító kapacitásának növelése 1990-ben egy új technológia alkalmazásával valósult meg. A szolnoki székhelyű ANperOX Kft. által Nagykanizsára adaptált A/O technológiát az USA környezetvédelmi iparágának egyik legnagyobb cége (Air Products) fejlesztette ki. A hazánkban először Nagykanizsán alkalmazott technológia anaerob és oxikus terek kombinált alkalmazásával érte el a tisztított szennyvízre vonatkozó környezetvédelmi előírások teljesítését.

A meglévő biológiai tisztítóműtárgy felhasználása (kismértékű átalakítása) a költségeket alacsony szinten tartotta, mindössze egy második utóülepítő építésére, illetve gépészeti és irányítástechnikai fejlesztésekre volt szükség.

A levegőztető medence átalakítása során az említett anaerob, levegőztetés nélküli tereket leválasztották, a régi, felszíni levegőztető berendezéseket mélylégbefúvásra cserélték. A medence átalakításával $12.500 \text{ m}^3/\text{napról}$ $25.000 \text{ m}^3/\text{napra}$ megnövelt biológiai lebontó kapacitás egy új, de a korábbival megegyező kialakítású és méretű utóülepítő építését is szükségessé tette.

Az A/O szennyvíztisztító telep látképe

Levegőztető medence

Utóülepítők

Fertőtlenítő épület és labirintmedence

Üzemviteli és laboratórium épület (2007)

Vezérlőpult

A szennyvíztisztító próbaüzemének zárása 1991. december 17-én történt meg. A fejlesztésnek köszönhetően a szennyvíztisztítóba vezetett összes (napi 17.000-18.000 m³) szennyvíz megtisztításra kerülhetett, miközben a határértékek is tarthatóvá váltak.

ZH. 1991. június 4.
Nem lehet tovább halogatni!
Jövőre kezdődik a
csatornázás Kiskanizsán.

Kanizsa két városrészében, Kiskanizsán és a Kantonaréten talán a legnagyobb gond a csatornázás hiánya. Kiskanizsán az utóbbi hetekben azonban megmozdult valami, elkezdtek szervezni a vízműtársulatot. Reális alapját ennek az adja, hogy idén fejeződik be a szennyvíztisztító építése, s mert van elvi lehetőség arra, hogy ez a városrész is bekötést nyerjen.

- Olyan helyzetben vagyunk, hogy nincs módunk azon gondolkodni, kell-e nekünk a szennyvízcsatorna vagy sem. Az élet eldöntötte. Ha két-három éven belül nem csináljuk meg a csatornát, akkor nem csak mezőgazdasági művelésre, hanem az emberi életre is alkalmatlan lesz Kiskanizsa - vázolta a lehangelő helyzetet Takács Zoltán, a városrész önkormányzati képviselője.
- Milyen károk jelentkeztek eddig a csatornázás hiánya miatt?
- Az itt lakó kétezer családhoz naponta mintegy ezer köbméter víz folyik be. Ennek nagy része szennyvízzé válik, melynek körülbelül kilencetized része ott marad, illetve elfolyik az élővizekbe. Mérgezi a környezetet, az életterünket. Tizenöt éve van vezetékes vizünk, azóta hozzávetőlegesen

egy méterrel emelkedett a talajvíz szintje.

- Két héttel ezelőtt lakossági fórumot tartottak csatornázás ügyében.
- A történet régebbre nyúlik vissza. A kiskanizsai Polgári Olvasókör újjáalakulásakor a támogatott célok között szerepelt, s a képviselőjelölti programomban magam is a csatornázás megvalósítását hangsúlyoztam. Ez pedig ez emberek egyetértésével találkozott. Aztán elkezdtük a szervezést. Az elképzelésünk a polgármesteri hivatalban, s az országgyűlési képviselőinknél is támogatásra talált. A teendő most a műszaki előkészítés, illetve a vízműtársulat megszervezése. Miután a városi közgyűlés is támogatásáról biztosított bennünket, körvonalazzuk a műszaki feltételeket, meghirdetjük a pályázatot a tervezésre és a kivitelezésre.
- A csatornázás nagyon költséges beruházás. Honnét lesz rá pénz?
- Két forrásból táplálkozik: az egyik része önkormányzati beruházás, ami azt jelenti, hogy megépülnek az átemelők és az ezeket összekötő gerincvezeték Kiskanizsa és a szennyvíztisztító között. Ennek anyagi vonzata mintegy 20-25 millió forint. A másik részt a lakossági hozzájárulás jelenti. Én úgy kalkulálom, hogy családonként 50 ezer forinttal kellene hozzájárulni. A mi esetünkben a társulati jellegnek az az előnye, hogy így jogosultak vagyunk támogatásra, és kedvezményes kamatozású hitelt is igénybe vehetünk.

Az 50 ezer forintot pedig tíz év alatt kell törleszteni. Ezt - gondolom - még a nyugdíjas családok is ki tudják fizetni.

- Milyen ütemben valósul meg a csatornázás?
- Idén a kész kiviteli tervekig szeretnénk eljutni. 1991. január-februárban már a tényleges munká-

latok indulnának. 92-93-ban pedig elkészülne a csatorna Kiskanizsa minden utcájában. Nagyon bízom abban, hogy minél több család csatlakozik a társuláshoz, hiszen ezáltal az életkörülmények számottevően javulhatnak a kiskanizsai városrészben. Arról már nem is beszélve, hogy az ingatlanok értéke jelentős mértékben megnő.

Az 1990-es években Nagykanizsa város addig csatornázatlan részein (Kiskanizsa, Sánc, Palin, Katonarét, Miklósfa városrészekben) jelentős csatornaépítések kezdődtek, de több, már részben csatornázott településrészen is épültek hosszabb-rövidebb szakaszok (pl.: Keleti városrész, Északkeleti városrész, Postakert utca, Kalmár utca, Dózsa György utca vége).

Az ekkor épült elválasztott rendszerű csatornákkal együtt a hálózat hossza 2000. évre meghaladta a 190 km-t.

A 2000-es évek elejétől a GE telephely és a régi 7-es út között, az egykori laktanya területén létesült ipari park területén a betelepülő üzemek kiszolgálása érdekében folyamatosan történtek bővítések (pl.: GE raktárbázis szennyvízelvezetése, SCANIA telephely - „B” jelű út szennyvízcsatornázása, Inkubátorház szennyvízelvezetése stb.) 2001-ben Nagyrécsce község szennyvízelvezető rendszere csatlakozott a városi szennyvízcsatorna-hálózathoz.

ZH. 2000. július 18. Nagykanizsán kamerával is Felszín alatti csatlakozás az Európai Unió elvárásaihoz.

„Pályázatokon nyert pénzekből, vállalati önerőből, lakossági hozzájárulásból áll össze az üdvös hármasként (így együtt tőkének is nevezhetjük), melyből újabb szennyvízcsatorna-hálózatok épülhetnek, netán cserélhetik a régit. Unió előírta-elvárta kíváncsággal, hogy záruljon a közműolló (ivóvíz-szennyvíz szolgáltatás). Megyénk két legnagyobb szolgáltató vállalatánál érdeklődtünk a fennálló -

pontosabban lefektetett - helyzetről:

- Nagykanizsával kezdeném - mondta a Dél-zalai Vízfőző, és Csatornamű Vállalat szolgáltatásvezetője, Zajzon Imre. - A város területének közel kilencven százalékán kiépített szennyvízcsatorna-hálózat üzemel, a „maradék”: Bajcsa, Bagola, Kis- és Nagyfakos települések. Nagykanizsán a csatorna-hálózatot folyamatosan vizsgáljuk kamerákkal, a tulajdonosnak (városi önkormányzat) már jeleztük: - az Erzsébet téren, az Ady úton, az Attila és a Dózsa György utcákban mielőbb csere szükséges. Harminc-negyven évvel ezelőtt lefektetett rendszer fölött robognak az autók, az akkori és a

jelenlegi forgalom terhelése összehasonlíthatatlan. Még két városban (összesen 87 településen) szolgáltat ivóvizet a Dél-Zalai Vízmű. Folytatva a "nagyobbaknál": Letenyén mindenhol kiépült a csatornahálózat (de az ingatlanok tulajdonosainak jó fele, ha elfelejtette az emésztőgödört), Zalakaros

(építettség kilencvenöt százalék) mutatója jóval kedvezőbb. A fürdőhelyen, ahol "behúzták", be is kötötték. Mint a szolgáltatásvezetőtől megtudtuk, még húsz község szennyvizét szeretnék a kanizsai telepre terelni mielőbb regionális rendszert kiépítve"....

ZH. 2000. július 22.

Környezetbarát utánpótlás

**A szennyvíztisztításban
keletkező fölösiszap kítűnő
talajjavítónak bizonyult.**

A biológiai rendszerű szennyvíztisztító telepeken keletkező fölösiszap (a rendszer optimális működését zavaró pluszmennyiség) a 70-es, 80-as években jobbra felhagyott homokbányákba került. Aligha volt kérdéses, hogy a tárolókkal az iszapelhelyezés perspektivikusan nem megoldható, ráadásul környezetrongáló. A Dél-zalai Víz- és Csatornamű Vállalat nagykanizsai szennyvíztisztító telepén naponta négyszáz köbméter fölösiszapot "emelnek ki" a rendszerből.

A sűrített iszap injektálással kerül a talajba (a gép felépítése hasonlít a szippantó autóhoz, ám a tartály kivezető részére "karmokat" szereltek, melyek barázdát húzva a talajba, a beépített vékony tömlőkön keresztül juttatják az iszapot a földbe).

"A kezelt földterületet a szakhatóságok folyamatosan ellenőrzik.

- Majd másfél évtizede így helyezük el az iszapot négyszáz hektáron - folytatta a szakember -, s a földterületet a szakhatóságok folyamatosan ellenőrzik. Úgy az ÁNTSZ, mint a Környezetvédelmi Felügyelőség. Rendszeresek a talajvízvizsgálatok, a kihelyezési időszak előtt, közben, után. Ezen a területen elsődlegesen emberi fogyasztásra szánt növény nem termelhető.

Szennyvíziszap injektáló berendezés

- Gravitációs sűrítőkbe kerül az iszap, majd a tároló medencékbe - kezdte a technológiai folyamatok ismertetését a vállalat szolgáltatásvezetője, Zajzon Imre. - Huszonötezer köbmétert tudunk tárolni, s a lehető legrövidebb időn belül hasznosítjuk a mezőgazdaságban.

A tapasztalataink kedvezőek - a szennyvíziszap nagyon jó talajerő utánpótlás -, igaz, mi is szeretnénk majd áttérni a korszerűbb komposztálási rendszerre. Kanizsa szennyvíztisztító művére szállítják Letenyéről és Zalakarosról a telepek víztelenített iszapját"...

ZH. 2001. augusztus 3.

Kevés jut felújításra

Időszerű lenne a csatornahálózat komplex felülvizsgálata

A legkorszerűbb, az uniós követelményeknek megfelelő csatornavizsgáló berendezést szerez be a Dél-Zalai Víz- és Csatornamű Vállalat. Nagykanizsán 1923-ban avatták az első szennyvíztelepet, melyhez mintegy 25 kilométernyi csatornahálózat csatlakozott. Az 1930-as és 1940-es években újabb 40 kilométernyi csatornával gyarapodott a hálózat, s ezek a létesítmények a mai napig jó állapotban vannak. - Területünkön az 1970-es években, a lakótelepeken gyors ütemben épített csatornáknak a legrosszabb az állapota - mindenképpen javításra szorulnak, ilyenek például az Erzsébet téri, az Ady és az Attila utcai csatornák. A létesítmények állapotát szisztematikusan vizsgáljuk, azonban az utolsó nagyobb mértékű ellenőrzés az 1970-es években zajlott. Időszerű lenne tehát egy komplex felülvizsgálat.

Csatornavizsgáló műszerkocsi

A 2007. évben üzembe helyezett regionális szennyvízelvezető rendszerrel négy Somogy megyei település (Pogányszentpéter, Iharosberény, Iharos és Inke községek), valamint Nagykanizsa-Kisfakos és Nagykanizsa-Bagola városrészek csatlakoztak a meglévő hálózathoz.

2011-ben indult el, és 2014-re fejeződött be a Nagykanizsa agglomeráció csatornahálózat és szennyvíztisztító telep fejlesztése, az Európai Unió által támogatott környezetvédelmi nagyberuházás a "Nagykanizsa agglomeráció csatornahálózat és szennyvíztisztító telep fejlesztése" projekt. Projektszám: KEOP-1.2.0/2F-2008-0004.

A beruházás keretei között Nagykanizsa eddig csatornázatlan városrészein és az agglomerációhoz tartozó tizenkét településen valósult meg szennyvízcsatornázás, valamint a szennyvizet fogadó nagykanizsai szennyvíztisztító telepen megtörtént a tisztítási technológia fejlesztése és a szennyvíziszap-kezelés kiépítése.

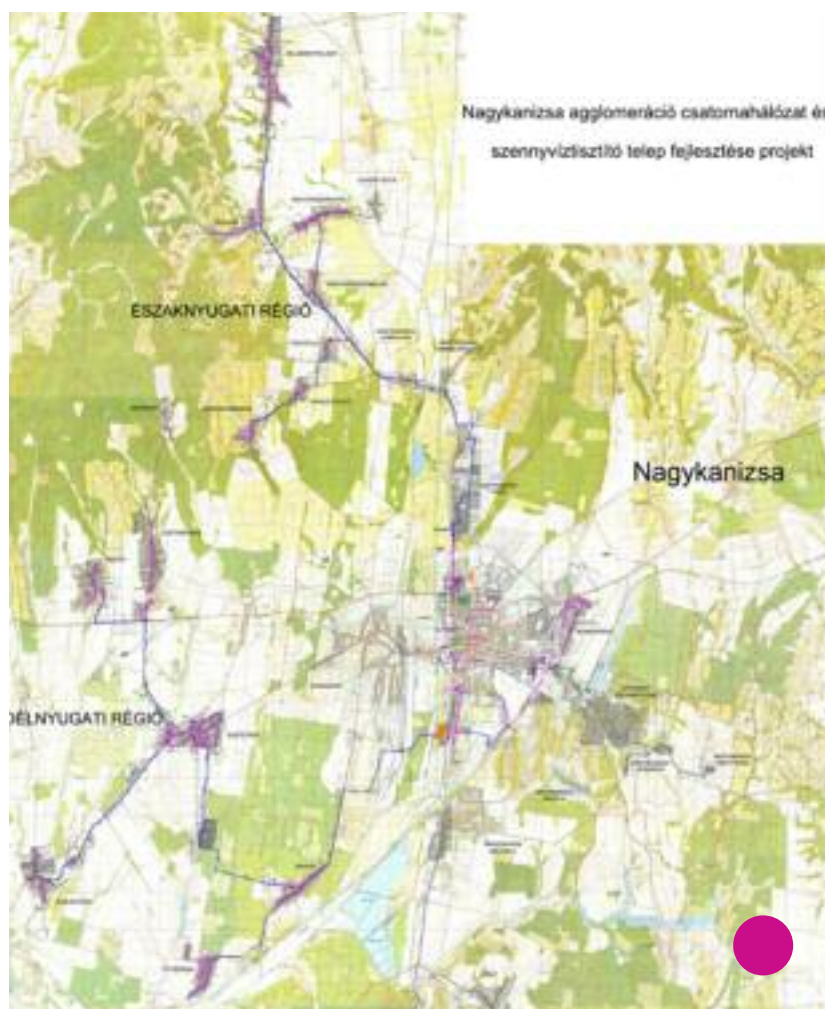
A Dél-nyugati regionális szennyvízelvezető rendszerrel Nagykanizsa-Bajcsa városrész, Szepetnek, Eszteregnye, Rigyác, Semjénháza és Fityeház községek, az Észak-nyugati regionális szennyvízelvezető rendszerrel pedig Nagykanizsa-Korpavár városrész, Fűzvölgy, Hosszúvölgy, Homokkomárom, Magyarszentmiklós, Magyarszerdahely, Bocska és Zalaszentbalázs községek csatlakoztak a nagykanizsai városi hálózathoz. A városrészeknél és a községeknél kiépültek a helyi gyűjtőrendszerek, nyomóvezetékek és szennyvízátemelők.

Ezzel párhuzamosan Nagykanizsán, Szabadhegy városrészben épült szennyvízcsatorna-hálózat, és jelentős rekonstrukciós munkálatok zajlottak a meglévő rendszeren. Felújításra került több csatornaszakasz, szennyvízátemelő műtárgy - a városi központi szennyvízátemelővel együtt -, szennyvíz nyomóvezeték és záporkiömlő műtárgy.

A nagykanizsai csatornahálózat bővítésével az agglomeráció területén a talaj és a felszín alatti vizek szennyezésének csökkentése volt a cél - megfelelő szennyvízelvezetést és tisztítást biztosítva -, amely teljes mértékig összhangban állt a társadalmi elvárásokkal, a hazai és az uniós jogszabályi kötelezettségekkel.

A beruházásban részt vett a lebonyolító szervezet (Nagykanizsai Regionális Szennyvíztársulás), az üzemeltető (Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt.), a Mérnök (ERAG Konzorcium: EUROUT Kft., AGROINVEST Zrt.) és a projekt kivitelezését végző konzorciumok.

A szennyvíztisztító telepi technológia, valamint az üzemviteli és laboratórium épület kivitelezési munkáit az ESZ-2011 Nagykanizsa Konzorcium (Euroaszfalt Kft., Szabadics Zrt.) végezte.

Az 1980 óta üzemelő nagykanizsai szennyvíztisztító telep a fejlesztés előtt nem volt képes az idők folyamán szigorodó környezetvédelmi előírások maradéktalan betartására. Több mint húsz éves működése során technológiája elavulttá vált, gépészeti és irányítástechnikai berendezései elhasználódtak, a betonműtárgyak felületei erős korrózió jeleit mutatták.

A fejlesztés egyik legfontosabb célkitűzése a nagyobb hatásfokú biológiai tisztítás elérése volt, mely a tisztított szennyvíz környezetterhelő hatásának minimalizálásával hozzájárul a befogadó felszíni víz, a Dencsár-árok és közvetve a Principális-csatorna vízminőségi állapotának javulásához. E célt úgy érte el, hogy a korábbihoz képest nagyobb hatásfokú szervesanyag-eltávolítás mellett a szennyvízben lévő nagy mennyiségű növényi tápanyag (a nitrogén és foszfor komponensek) eltávolítását is elvégzi. Mindezeket az üzembiztonság (és egyben a befogadó védelmének) jelentős növekedése is kíséri, hiszen a párhuzamosan kiépített technológiai egységek tervezett karbantartás vagy esetlegesen előforduló műszaki hiba esetén is folyamatos szennyvíztisztítást biztosítanak.

A fejlesztés további célkitűzése volt, hogy a tisztítási technológiában keletkező nagy mennyiségű, folyékony szennyvíziszap kezelése és energetikai célú hasznosítása is megvalósuljon.

A fejlesztésekkel a szennyvíztisztító telep hidraulikai kapacitása $21.250 \text{ m}^3/\text{nap}$, a szerves anyag eltávolító kapacitása pedig 89.250 lakosegyenérték.

A technológiamódosítás lényegében egy új tisztító megépítését jelentette. Az addig működő tisztító műtárgyai közül a rács-homokfogó és az utóülepítő műtárgyak teljes (építészeti, gépészeti, villamos- és irányítás-technikai) felújítása mellett két új, párhuzamosan kapcsolt biológiai tisztító műtárgy épült.

Az így kialakult tisztítási vonalon a szennyvíz a rács-homokfogó műtárgyat elhagyva előbb a levegőztető medencékbe, majd a biológiai folyamatok számára biztosított tartózkodási időt követően az utóülepítőkhöz folyik. Az utóülepítőkből távozó tisztított szennyvíz fertőzőképességének csökkentésére rendelkezésre áll a szintén teljes felújításon átesett fertőtlenítő műtárgy.

A nagykanizsai szennyvíztisztító telep és a szennyvíziszap - tározó medencék látképe (2015)

Biológiai medencék látképe

Biológiai műtárgy

A biológiai medencék levegőztetett tereinek oxigénellátását a fúvógépházba telepített légfúvók biztosítják.

A biológiai foszforeltávolítás után a szennyvízben maradó többletfoszfor eltávolítására a fúvógépház részeként a foszfor kicsapására szolgáló vas-só oldat adagolórendszere is beépítésre került.

A tisztító az átalakítást követően megfelel a határértékekre vonatkozó szigorú előírásoknak, azokat gyakran jelentősen túl is teljesíti, s ezzel nagymértékben hozzájárul környezetünk, a Mura folyó és vízgyűjtői jó ökológiai állapotának megőrzéséhez.

A tisztításban a szerves szennyezőanyagok aerob lebontása során a légkörbe szén-dioxid és nitrogén gáz távozik, miközben az átalakítást végző mikroorganizmusok jelentős szaporulatot produkálnak. E folyamatosan képződő biomassa (szennyvíziszap) a szennyvíztisztítás „mellékterméke”, melynek ártalmatlanítása a szennyvízkezelés része.

A nagykanizsai tisztítótelepen a 2012 - 2014. évi fejlesztés során komplex iszapkezelő rendszer létesült. A biológiai fokozatban keletkező, onnan elvett iszap gravitációs és gépi elősűrítés után anaerob mezofil rothasztóba, majd víztelenítést követően komposztálásra kerül.

Az anaerob rothasztás során keletkező biogáz gázmotorokkal kerül elégetésre, mely motorok a velük egybeépített generátoraik meghajtásával (villamos áram termelésével) hozzájárulnak a tisztító külső energiaigényének csökkentéséhez.

A rothasztóban stabilizálódott szennyvíziszap további átalakítása a komposztálóban történik.

A folyamat során az iszap a fizikai és biokémiai folyamatok eredményeképpen a maradék rothadó-képességét és az emberre való fertőzőképességét elveszítő, a növényi betegségeket okozó szervezetek, csírák, rovarok mentességét biztosító, humusz-szerű anyag képződik. A komposztálás végterméke ezzel egyrészt lényegesen kevesebb kockázatot jelent a felhasználásba bevont mezőgazdasági területeken, mint a fejlesztést megelőzően végzett iszapkihelyezési tevékenység, másrészt a komposzt kedvező hatása a talajéletre, a tápanyagpótlásra, a talajszerkezet javítása, és a mezőgazdasági területek több évtizede tartó degradációs folyamatainak lassítását, esetleg megállítását eredményezheti.

A projekt során az előre elkülönített tartalékkeret utólagos felhasználásával jelentős gépjármű és laboreszköz beszerzésre, valamint egy hőszivattyús fűtési rendszer kiépítésére nyílt lehetőség.

A hőszivattyús fűtési rendszer a fűtési költségekben jelentős megtakarítást eredményezett, mivel a tisztított szennyvízből nyert hőenergiát a telepi fűtőrendszerbe továbbítja, s ezzel a fűtésre felhasznált földgáz mennyiségét nagymértékben csökkenti.

Rothasztó torony, előtérben a gázmotorok konténerházával

Biogáz-tartály

A szennyvíztisztító telepi kazánház

Laboratóriumi részlet

A tisztítási folyamatok nyomon követését korszerű mérő- és folyamat-felügyeleti rendszerek, illetve a helyben működő, európai szintű vízvizsgáló laboratórium is segíti.

Üzemviteli és laboratórium épület

A Régió szennyvízcsatornázásának kivitelezési munkálatait az SZK Kanizsa Konzorcium (Szabadics Zrt., Közgép Zrt.) végezte.

Települési szennyvízátemelő

Avatási ünnepség (Magyarszentmiklós, szennyvízátemelő)

Nagykanizsa szennyvízcsatornázásának kivitelezési munkálatait az S-E Nagykanizsa Konzorcium (SADE Magyarország Kft., Euroaszfalt Kft.) végezte.

Nagykanizsa belváros szennyvízcsatorna beruházása

Nagykanizsa belváros szennyvízcsatorna beruházása

Nagykanizsa belváros szennyvízcsatorna beruházása

Nagykanizsa belváros szennyvízcsatorna beruházása

Nagykanizsa belváros szennyvízcsatorna beruházása

Nagykanizsa belváros szennyvízcsatorna beruházása

Nagykanizsa, központi szennyvízátemelő (Olajbányász pálya)

Nagykanizsa, központi szennyvízátemelő gépészete

A beruházásban megépült szennyvízelvezető rendszerek műszaki adatai számokban:

A szennyvízcsatorna fejlesztéssel érintett települések	13 db
Szennyvíz nyomóvezetékek hossza	63 km
Gravitációs szennyvízcsatorna hossza	65 km
Szennyvíz bekötővezetékek hossza	35 km
Regionális szennyvízátemelők száma	15 db
Házi beemelő aknák száma	57 db
Helyi szennyvízátemelők száma	19 db
Felújított szennyvízátemelők száma	5 db
Nagykanizsa város központi szennyvízátemelőjének átépítése	1 db
Új szennyvízcsatorna-bekötések száma, több mint	3.000 db
Átépített házi-, víznyelő- és ereszbekötés	1.300 db

**A kivitelezési munkák időtartama (2011. 03. 03 - 2014. 07. 31):
1241 nap (3,4 év), ebből 1 év próbaüzem.**

A projekt teljes költsége nettó 11,1 milliárd forint volt.

A projekt megvalósulásában közreműködő kollégák elismerő oklevélben részesültek:

Ács László, Beregszászi Csaba, Dr. Bíró Ildikó, Cziráki László, Cserti Rita,
Császár Mátyás, Gáspárné Kollár Livia, Horváth Tiborné, Juhász Dóra,
Kendli Richárd, Kalocsai Gábor, Kovács Ákos, Köves Gábor, Pánczelné Major Eszter,
Röst János, Santa Zoltán, Vékási János, Vuk Attila, valamint külső szakértőként Pávilicz Ferenc.

Molnári vízműtelep és ellátási területe

A „mottó”:

„Harmóniában a természettel, harmóniában a víz világával...”

A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. fokozott hangsúlyt helyez arra, hogy az általa nyújtott szolgáltatás vonatkozásában megfeleljen az élelmiszerbiztonsági és környezetvédelmi követelményeknek, jogszabályi előírásoknak, és tevékenysége természettudatos működéssel legyen jellemezhető.

A Mura folyó Molnári község határában

A változatos éghajlati és talajviszonyok miatt gazdag és sokrétű a szolgáltatási terület, az érintett Dél-Zala és a Mura folyó élővilága, flórája és faunája.

A nagy tömegben előforduló lágyszárú növények között legkorábban a hóvirág, a tavaszi tőzike és az ibolya virágzik, májusban követi a gyöngyvirág, nyár végén a ciklámen.

A Mura folyóban, ártereiben, környezetében gazdag növénypopuláció található (pl.: fehér tündérrózsa, téli zsurló, rucaöröm, sulyom, békaliliom, szibériai nőszirm, ligeti csillagvirág, bíbor nébancsvirág stb.). A Mura folyó és térsége halban, vadban gazdag (pl.: kecsege, réti csík, lápi póc, petytyes gőte, zöld levelibéka, mocsári teknős, vízi denevér, mogyorós pele, európai hód, vidra stb.), madárvilága változatos. A ritkaságok közt megtalálható a szürke gém, a jégmadár, a nyaktekercs, a fekete gólya, a réti sas, a fekete harkály, valamint a gyöngybagoly is.

Magyarország ivóvizeinek legjobbjai között van számon tartva a Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. Molnári (Murai) vízbázisán kitermelt ivóvize.

Nagykanizsa város és a térség 21 településének ivóvízellátásáról a Molnári vízműtelep gondoskodik. A vezetékes ivóvízellátás teljes körű a térségben.

A vízbázis a Murától 200 méterre található. A Mura folyó közelében lévő talajvíz szintje minimális eltérést mutat a folyóban mért vízszinttel, így közvetett módon, de folyamatosan szolgáltatja a parti szűrőű kutakba a megfelelő mennyiségű vizet.

Üzemviteli és technológiai épület a Molnári vízműtelepen

A kiviteli tervek alapján a Murai Vízmű építési munkálatai 1969-ben indultak el.

Kút adattábla

Nyersvíz gyűjtővezeték építése a csőkutaktól

Technológiai gépház pinceszint csőszerelési munkái

Szivattyú gépterem

Szűrő gépterem I. ütem

MURA I. távvezeték építése

A beruházás első szakasza 1972-ben készült el. Az új mű 10 db, a Mura folyó kavicssteraszára telepített csőkútból, a muraparti vízműtelepből, az új vízművet a várossal összekötő közel 19 km hosszú, DN 500 mm átmérőjű, azbeszt-cement anyagú MURA I. távvezeték, a nagykanizsai fogadó- és átemelő telepből és egy 2.500 m³ térfogatú víztoronyból állt.

A mű kapacitása a kezdeti 6.000 m³/napról 1984-re az állandó fejlesztések következtében 24.000 m³/napra növekedett.

Megépült 2 db nagyátmérőjű csőkút és 2 db törpe csáposkút, a vas- és mangántalanításhoz szükséges technológiai berendezések, valamint a vízművet a várossal összekötő DN 600 mm átmérőjű, azbeszt-cement anyagú MURA II. távvezeték 16 km hosszban. Ezáltal Nagykanizsán és térségében megszűnt a vízhiány, a vízellátás kiegyensúlyozottá vált.

Avatási ünnepség

Az 1990-es évek elején, Nagykanizsán a vízigények lényeges csökkenése, valamint a Nagykanizsán kitermelt víz magas vastartalma miatt a városi vízmű valamennyi kútja 1994. évben leállításra került. Így jelenleg is Nagykanizsa város és a kapcsolódó települések ivóvízellátása teljeskörűen a murai vízműből történik.

A vízműtelepen az ivóvíztisztítás folyamata több lépcsőből áll

A kutakból búvárszivattyúk kút-bekötővezetékeken és gyűjtővezetékeken juttatják el a termelt vizet a vízműtelep víztisztító technológiai berendezésein keresztül a térszíni tározókba.

A kutak által termelt nyersvíz adottságai alapján az alkalmazott víztisztítási technológia vas- és mangántalanítás, valamint fertőtlenítés. A Murai vízmű kútjaiból kitermelt víz vas- és mangántalanítására 8 db kétrétegű állósűrő és 2 db egyrétegű fekvősűrő szolgál.

A sűrítőtöltet mindkét sűrítőtípus esetében 1/5-öd rész 8-12 mm és 4/5-öd rész 1-3 mm szemnagyságú sűrítőkavics. A nyersvíz minősége miatt a sűrítők folyamatos regenerálást igényelnek, amely ellenáramú öblítés formájában történik levegő és tisztított víz felhasználásával, 24 órás ciklusidővel. A sűrítőregenerálást tehát minden nap elvégzik a legkisebb vízfogyasztású időszakban, azaz éjszaka 21:00 óra és 04:00 óra között.

Vas- és mangántalanító állószűrők I. ütem

Vas- és mangántalanító állószűrők (jelenleg)

A Molnári vízműtelepen működő víztisztítási technológiához szükséges levegőt előállító kompresszorok, ill. a szűrőöblítéshez szükséges légfúvók a kompresszorteremben kerültek elhelyezésre. A vas- és mangántalanított víz fertőtlenítése klórgázzal történik. A klórgázadagolást ADVANCE 202 típusú klórgázadagoló berendezés végzi. A szűrőkről a vas-, mangántalanított és fertőtlenített víz a tisztavíz medencékbe jut. A 3 db tisztavíz tározó medence összes hasznos térfogata 1.700 m³. A tisztított vizet a gépteremben elhelyezett szivattyúk juttatják a Murai vízművet Nagykanizsa várossal összekötő DN 500 mm-es és a DN 600 mm-es távvezetékbe. A vízműtelepen folyamatos műszakban dolgozó vízműves gépkezelő szakemberek irányítják és szolgálják ki az ivóvíz-előállítás technológiai folyamatait.

☞ Az ivóvíz felhasználókhöz történő eljuttatása

A tisztított ivóvíz távvezetékeken keresztül kerül a települési elosztóhálózatokba, valamint a nyomástartást és víztárolást biztosító víztornyokba, hidroglobuszokba, térszíni és magaslati tározó medencékbe. Nagykanizsa város és térsége ivóvíz-ellátásának biztosításában 2 db víztorony, 5 db hidroglobusz és további 15 db kisebb-nagyobb víztározó medence vesz részt. A város első víztornya 1927-ben épült 700 m³ hasznos térfogattal. A Teleki utcai víztorony ma is a városi víz-ellátó rendszer részeként üzemel. Az 1970-es

évek vízmű-fejlesztési nagyberuházásának I. ütemében, 1973-ban csúszózsákos technológiával épült meg a Petőfi utcai víztorony. A henger alakú építmény 40 méter magas, hasznos térfogata 2.500 m³.

ZH. 1979. szeptember 23.

Az országos ellátó rendszer részeként Vízmű a Mura völgyében

A hatvanas évek vége felé kiderült, hogy a korábban kiapadhatatlannak hitt Nagykanizsa környéki víznyelő források hozama mégiscsak véges.

A hidrológusok délnyugati határfolyónk, a

Mura völgyében kezdtek el kutatni. Nem sok vizsgálódásukba tellett, hogy megállapíthassák, a vidék hatalmas, ivóvizet tározó földalatti tengerhez hasonlít, amit az osztrák Alpokból érkező vizek táplálnak.

A folyó völgyében évszázadok során több méter vastag kavicsréteg alakult ki, nagyszerű természetes szűrőt képezve.

A víz útja a kutaktól a fogyasztókig

Nem véletlen tehát, hogy a Dél-zalai Víz-, Csatornamű és Fürdő Vállalat legnagyobb vízműve éppen a Mura menti község, Molnári határában épült hét évvel ezelőtt.

A tíz csőkútból nyert víz útját egy nagyméretű szemléltető tábla segítségével is nyomon követhetnénk, ám kísérőink a víznyerés- és továbbítás minden egyes fázisát a gyakorlatban is megmutatják. A diszpécserközpontban Kendli Jenő főgépész kalauzol. Innét működtetik a kutakat, amelyek egy gombnyomásra kezdenek termelni. A gépteremben éjjel-nappal szolgálatot teljesítenek a gépészek. Egyebek mellett naponta ötször ellenőrzik a kutak termelését és vízszintjét.

- A kutakból barna vezetéken érkezik a víz a tisztítóműbe - monda Pintér Árpád víztechnológus. Literenként 2-3 milligramm vasat tartalmaz, ami tízszerese a megengedettnek. Ezért van szükség a vastalanításra: ebből a tartályból levegőt adagolunk a vízhez, s az oxidáció során kicsapódik belőle a vas, amit a szűrőkben kihelyezett kavicsréteg felfog. Korábban mangántalanítást végeztünk, most már nincs szükség erre a műveletre.

A tisztított vizet egy 200 köbméteres tározóban gyűjtik, s ha kell, klórozzák. A fogyasztásra alkalmas vizet három szivattyúval nyomják Nagykanizsára. Az 500-as csővezetékét először Fityeházán csapolják meg.

Az itteni 250 köbméteres tározóból a szomszédos Murakeresztúrnak is jut víz. A Kanizsára tartó vezetéken kap vizet Bajcsa, és természetesen Nagykanizsa nagyobb része, pontosabban a keleti városrész és a 7-es főúttól északra eső terület. Két kisebb teljesítményű szivattyú a becsehelyi tározóba továbbítja a molnári vizet. Becsehelyen kívül Tótszentmártont, Tótszerdahelyt, Molnárit és Semjénházát is bekapcsolták a vízvezetékrendszerbe.

Naponta vizsgálják a szennyjelzőket

- Mennyi vizet kapnak naponta ezek a települések?
- A nagykanizsai mélyszinti tározóba, illetve a Dózsa György úti víztoronyba 10 ezernél is többet továbbítanak a szivattyúk - válaszolta a főgépész. - A nyolc község napi igénye 500 és 1.000 köbméter között mozog. A szűrőtartályokból és a távvezetékbe jutó vízből rendszeresen vesz mintákat ifjabb Kendli Jenő vegyésztechnikus.
- Naponta 10-12 - féle kémiai és bakteriológiai vizsgálatot végzek - mondja a fiatalember, akinek munkájához géppel, műszerekkel jól felszerelt laboratórium áll rendelkezésre.
- Tud-e arról, hogy a fogyasztók panaszkodtak volna az itteni víz minőségére?
- Az idén nyáron Nagykanizsáról érkeztek kifogások. A város egyik fogyasztói zónájának kíségetése érdekében a mi oxigéndús vizünket összekeverték a más helyen termelt vasas vízzel. Ez okozott zavart.

A Molnári vízműtelepről a felhasználóig több lépésben jut el az ivóvíz

A Kisregionális rendszer településeinek nagy szintkülönbségeire való tekintettel a vízmű két ellátási övezettel készült, melynek alsó övezetéhez Molnári, Semjénháza, Tótszerdahely és Tótszentmárton községek, felső övezetéhez pedig Becsehely község tartozik. Az öt község vízellátását biztosító vízmű géptermét eredetileg a Molnári (Murai) vízmű-gépházban alakították ki. A gépterembe 2 db nyomásfokozó szivattyú került beépítésre, melyek a vizet a tisztavíz medencékből kapták. A MURA II. távvezeték és a szepetneki 5.000 m³-es tározó üzembehelyezését követően (1984) a községek vízellátása a távvezetékről ún. „visszacsorgatással” történik.

A felső ellátási övezet alsószintű tározója, a $2 \times 250 \text{ m}^3$ térfogatú medence Becsehelyen épült. Az itt található szolgálati épületben levő szivattyúaknában lettek elhelyezve a nyomásfokozó szivattyúk, melyek a $2 \times 250 \text{ m}^3$ -es tározóból juttatják a vizet a felső ellátási övezetbe, illetve annak Becsehelyen épült 250 m^3 térfogatú magasponti tározójába.

A MURA I. távvezeték a Molnári (Murai) vízműtelep nagynyomású szivattyútelepétől indul, végpontja pedig Nagykanizsán a Magyar utcai átemelőtelep, ahol a víz a 2.500 m^3 térfogatú térszínti vasbeton tározóba jut, majd innen átemeléssel kerül a városi hálózatba, a 2.500 m^3 térfogatú Petőfi utcai víztoronyba, valamint a városkörnyéki településekre.

Nagykanizsa-Bajcsa városrész ivóvíz-ellátásához igényelt vízmennyiség a MURA I. távvezeték településen áthaladó szakaszáról történő lecsatlakozással kerül biztosításra. A lecsatlakozás után a víz a hidroforházba kerül bevezetésre, majd innen nyomásfokozás után kerül a hálózatba.

A MURA II. távvezeték ugyancsak a Molnári (Murai) vízműtelep nagynyomású szivattyútelepéről indul. A távvezeték a Szeptetnek község melletti magasponton létesített 5.000 m^3 térfogatú vasbeton medencébe juttatja a vizet. A távvezeték végpontja szintén a Magyar utcai átemelőtelep. Szeptetnek, Sormás, Eszteregnye (Obornak községrésszel), Petrivente (Ventepusztá községrésszel) és Rigyác községek ivóvíz ellátásához szükséges vízmennyiség biztosítása a MURA II. távvezeték-ről történik.

A távvezeték Szeptetnek község határában történő megcsapolásával a víz az itt elhelyezett nyomásfokozó berendezés segítségével a Sormás község határában levő 200 m^3 térfogatú hidroglobuszba, majd a fogyasztókhoz jut.

Az Eszteregnye községi hálózat végpontján elhelyezett nyomásfokozó segítségével a víz az Obornak községrész előtt lévő magasponti átfolyó rendszerű, 20 m^3 térfogatú tározó medence segítségével látja el a települést. A Petrivente községet ellátó vezeték az Eszteregnye községig kiépült vezetékről ágazik le. Ventepusztá községrész vízellátása a petriventei hálózat végpontjáról, annak meghosszabbításával került biztosításra.

Sormási hidroglobusz

Nagykanizsán a Petőfi utcai víztorony nyomásövezete a Magyar úti átemelőtől indul 2 db 400 mm átmérőjű vezetékkel a 2.500 m^3 térfogatú Petőfi utca víztorony felé. Ellátja a Fő úttól északra levő területet, a K-i, ÉK-i városrészeket, illetve Palin városrészt. Kapcsolódnak hozzá a fűzvölgyi, újudvari vízellátó rendszerek.

A szeptetneki tározó nyomásövezetének betáplálási pontja a kiskanizsai városrész Cigány utcai 300 mm átmérőjű vezeték a MURA II. távvezetékéről. Ellátja Kiskanizsa városrészt, a Vár úti ipartelepet, a Király utcát és a Vásárcsarnok környékét.

A Teleki úti víztorony nyomásövezetének betáplálása a Petőfi utcai víztorony nyomásövezete felől egy szabályozó szelepen keresztül történik. Ellátja a belváros egy részét (Fő út, Zrínyi út, Eötvös tér). A bagolai tározó nyomásövezetének betáplálása a Teleki úti 700 m^3 -es víztorony felől történik.

A Teleki úti nyomásfokozó a bagolai 1.000 m^3 térfogatú tározó felé dolgozik. Ellátja a Kaposvári, Teleki, Fő úttól délre eső területet, azaz a belváros egy részét, Katonarét és Ligetváros városrészeket, továbbá Szabadhegy, Miklósfa, Bagola, Kisfakos és Nagyfakos városrészeket, valamint a Látóhegyi és Szentgyörgyvári-hegyi zártkerteket. Kapcsolódik hozzá a lizói vízmű.

A fő zónákon belül található még nyomásfokozott területek, így Miklósfa városrész magasan fekvő részei, Látóhegy, Kisfakos, Nagyfakos, valamint Bagola városrészek. Ezek kis nyomásfokozók és minden esetben hidroglobuszra termelnek.

A Magyar úti telepen lehetőség van mindkét távvezetékéről vizet adni bármelyik zónába.

A Teleki úti átemelőnél mindhárom zóna tetszőlegesen összenyitható, ha az üzemvitel ezt szükségessé teszi.

A város több pontján lehetőség van a zónahatárok feloldására. Ez csak havária esetén szokott bekövetkezni.

Nagykanizsa-Korpavár városrész, Újudvar-Kámáncspusztai községrész, Fűzvölgy, Hosszúvölgy, Homokkomárom (Zsigárdpusztai községrésszel), Magyarszentmiklós, Magyarszerdahely (Újnéppusztai községrésszel) és Bocska községek ivóvíz-ellátásához szükséges vízigényt a Molnári (Murai) vízbázis biztosítja a nagykanizsai városi hálózaton keresztül. A településeket ellátó 200 mm-es távvezeték Nagykanizsa-Palán városrész É-i részén csatlakozik a városi hálózathoz. Korpavár, Kámáncspusztai és Zsigárdpusztai vízellátása közvetlenül a távvezetékéről történő lecsatlakozásokkal van megoldva.

A többi település vízellátása nyomásfokozó közbeiktatásával történik.

A nyomásfokozó két övezetet lát el.

Az alsó övezet biztosítja Fűzvölgy, Hosszúvölgy és Homokkomárom községek vízellátását. Az övezet ellennyomó rendszerű 2 x 150 m³ térfogatú magaslati tározóval rendelkezik.

Felső övezet biztosítja Magyarszentmiklós, Magyarszerdahely (Újnéppusztai községrésszel) és Bocska községek vízellátását. Az övezet ellennyomó rendszerű 2 x 100 m³ térfogatú magaslati tározóval rendelkezik.

Újudvar és Gelsesziget községek ivóvíz-ellátását biztosító rendszer a fűzvölgyi 200 mm átmérőjű távvezetékre csatlakozik Újudvar-Kámáncspusztai községrészénél. A vezeték az Újudvar végén épült nyomásfokozóig 150 mm átmérőjű. Ez a nem nyomásfokozott zóna látja el Újudvaron az Ország utcát és az Ifjúság utcát.

A nyomásfokozó a vizet egy 100 m³ térfogatú tározóba juttatja. A tározó átfolyásos rendszerben üzemelve látja el Újudvar és Gelsesziget községek fogyasztóit.

Liszó község a Nagykanizsa városi vízellátó rendszerhez kapcsolódik, tehát vízbázisa a Molnári (Murai) vízmű. A községet ellátó vezeték a Miklósfa városrésztől a település határában létesített nyomásfokozóig épült, mely a vizet a községi hálózaton keresztül a község magaspontján elhelyezett 2 x 50 m³ térfogatú víztározóba juttatja.

2005. évben egy új kúttal bővült a Molnári vízbázis, megépült az 1. sz. ablakos aknakút, amely a kitermelhető vízhozam tekintetében nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket.

A Molnári vízbázison létesült 2. számú nagytérű csőkút 2006-ban leállításra került.

Az ivóvíz ágazat területén - a tulajdonos önkormányzatokkal együttműködve - a Molnári vízműtelepen 2008-tól jelentős infrastruktúra-fejlesztési feladatok kerültek megvalósításra, melyek célja a víztermelés és az ivóvíztisztítási technológia üzembiztonságának és a szolgáltatás színvonalának emelése mellett a villamosenergia-felhasználás optimalizálása volt.

Szivattyú gépterem, az új szivattyúkkal

2008. évben elkészült a szivattyú gépterem gépészeti és villamos felújítása, melynek során a korábbiaknál korszerűbb, energiatakarékosabb gépek kerültek beépítésre.

2009. év folyamán a víztisztítási technológiához sűrített levegőt szolgáltató dugattyús kompresszorok, valamint a szűrők regenerálásához levegőt biztosító öblítő légfúvók cseréje történt meg.

Az új csavarkompresszor és a forgódugattyús fúvó berendezések az európai csúcsmínőséget képviselik, energiafelhasználásuk a régi gépekéhez viszonyítva jelentősen csökkent, ami alacsony zajszinttel és maximális üzembiztonsággal párosul.

Kompresszorterem

A felújítás következő eleme a technológiai gépház volt. A csővezetékek, szerelvények előregedése, avulása, az elmaradt karbantartások miatt a vízműtelepi vízveszteség a termelt vízhez viszonyítva közel 20 %-ra emelkedett, amely napi 2.000 m³ tisztított ivóvizet jelentett.

2009. év folyamán a tömítetlen tolózárok cseréje, javítása, valamint a technológiai csővezetékek állagjavításának eredményeképpen a vízműtelepi technológiai vízveszteség jelentősen csökkent. Ebben az évben megvalósult a C-1 jelű csáposkút erősáramú villamos felújítása, a villamos vezérlőszekrény elhelyezését szolgáló ház felújításával, valamint a kútba beépített, víztermelést szolgáló elavult búvárszivattyúk cseréje történt meg.

2009. évtől kezdődően folyamatosan kerültek felújításra a Molnári vízműtelep vas- és mangántalanító szűrőberendezései. A szűrők felújításakor a szűrőtöltet cseréje, illetve az elkorrodált csővezetékek kiváltása valósult meg.

Nagykanizsa város és a térség 21 településének hosszú távú és biztonságos ivóvíz-ellátásának biztosítása érdekében 2009-ben felújításra került a Molnári (Murai) vízbázis 1984-ben üzembe helyezett C-2 jelű törpe csáposkútja. A kútfelújítás a 2009-es év legnagyobb víziközmű rekonstrukciós beruházása volt a térségben.

A rekonstrukció azért vált szükségessé, mert a kút csápjai a nagymértékű korrózió következtében beszakadtak, víztermelésre alkalmatlanná váltak.

A beruházás az AQUAPROFIT ZRt., mint fővállalkozó kivitelezésében készült el.

Projektismertető

Kezelőépület

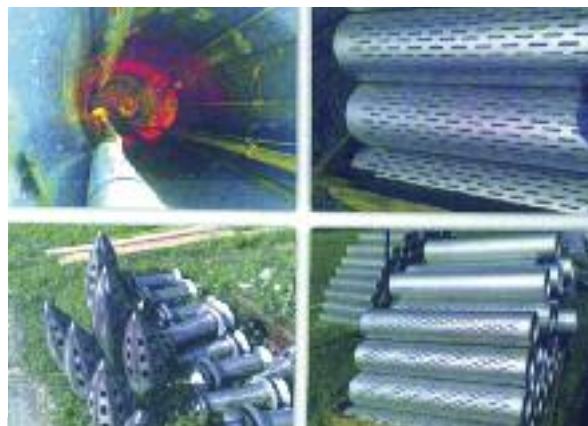
A rekonstrukció I. és II. ütemének célja a kút vízádóképességének helyreállítása volt úgy, hogy a termelt víz minősége ne változzon.

A rekonstrukció keretében 2 x 5 db saválló acélcsáp került kihajtásra a meglévő csápok feletti síkokban.

A rekonstrukció III. üteme során új kezelőépület épült, rozsdamentes szerelvényt és új szivattyúkat beépítésével megvalósult a kút teljes gépészeti rekonstrukciója, valamint új elektromos vezérlőszekrény került telepítésre.

C-2 jelű törpe csáposkút gépészet

Csáposkút rekonstrukció csőanyaga

Létesítéskor a kút állandó üzemben kitermelhető vízhozama 208 m³/óra volt, ez az érték a 2009. évi felújítást megelőzően 60 m³/óra csökkent. A rekonstrukciót követően, a 10 darab rozsdamentes acélcsáp kihajtásával a felújított csáposkút víztermelési kapacitása 405 m³/óra növekedett, amely majdnem kétszerese a létesítéskori vízhozamnak, ezáltal a kút a vízellátó rendszerbe illeszkedve hosszú távon is képes biztosítani a régió vízellátását.

Ezzel egy időben a központi diszpécser szolgálat a nagykanizsai Magyar úti telephelyről a Molnári vízműtelepre került áthelyezésre, ezzel a párhuzamos tevékenységek megszűntek.

Vízmérőjavítás és -hitelesítés

Nagykanizsán 1922-ben alkották meg az első, az ivóvízellátás feltételeit szabályozó helyi rendeletet

ZK. 1922. november 28-29.

Nagykanizsa város vízvezetéki szabályrendeletéről

„Az V. szakasz a Vízmű és vízhasználatának kérdéseit szabályozza. A Vízmű vizét a fogyasztók kizárólag csak vízmérők alkalmazásával használhatják. A vízmérő a vízpazarlás megakadályozására szolgálván, annak rendeltetése megmutatni, hogy a vízfogyasztás nem lépi-e át a megengedett határt. Amennyiben a fogyasztás nagyobb lenne, mint amennyi az illető házra vagy telekre engedélyezett - a túlfogyasztás - a vízdíjszabályzatban kitett köbméterenkinti egységaron még külön fizetendő meg. A vízmérők havonként egyszer olvastatnak le, tehát a tényleges fogyasztások havi átlagban lesznek kimutatva. A vízmérőn átfolyó és átalányban felvett vizet a lakosság csak a rendes háztartási célokra, mint ivás, főzés, mosás stb. használhatja, míg különleges célokra, mint udvar és kertlocsolás stb., továbbá nagyobb fogyasztók, mint gyárak, ipartelepek, fogadók, vendéglők stb. általában nagyobb vízhasználattal összekötött telepek, a vizet csak külön vízmérővel kaphatják, a vízdíjszabásban kitett köbméterenkinti áron elszámolva. A netán fellépő vízhiány alkalmával elsősorban a luxus fogyasztások (udvarok, kertek locsolása stb.), másodsorban az utcalocsolás, harmadsorban a kisipari és gyári üzemek korlátozandók, illetve szünttetendő be.

Tűzveszély esetén a tűzoltóságnak joga van bármely magánvezeték vizét tűzoltási célokra igénybe venni - a tűzvész időtartamára. Az oltásra felhasznált vízért díj nem számítható fel.

VI. A vízfogyasztás ellenőrzésére és mérésére szolgáló vízmérők a vízműtulajdonos költségén szereltetnek be és tartatnak fenn.

A vízműüzemvezetőség közege a vízmérő fogyasztás jelzését havonként leolvassa s az eredményeket a félnek (ingatlantulajdonos v. bérlő) átadandó könyvecskében mindjárt a leolvasás után feljegyezni köteles. A vízmérő könyvecskét a fogyasztók őrzik meg és így a bejegyzések általuk ellenőrizhetők.

VII. A város mint víztulajdonossal szemben fizetendő vízdíjak, valamint a fél számlájára végzett munkák, beszerzések és kárösszegek költsége - a háztulajdonost (ipari vagy gyári vállalatok üzemeltetésénél szükséges vízvezetékek díjai a bérlőt) terhelik, aki viszont azokat a lakrészek és egyéb kivetési alapok arányához képest mint a bérösszegben nem foglalt külön járulékot a lakóktól követelhetik.

A vízdíjszabályzatban megállapított vízdíjak és vízmérő használati díjak előleges negyedévi részletekben, a vízmérők jelzése alapján fizetendő vízdíjak utólagos negyedévi részletekben válnak esedékessé. A víz és vízmérődíjakat a városi tanács veti ki, a vízmű üzemvezetőség javaslata alapján.”

A vízmérők karbantartása, javítása a fenti időponttól vált a Vízmű feladatává, amelyre az idők során külön részleget hozott létre. Később a részleg működése kibővült a vízmérőknek a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal (MKEH) által végzett hitelesítésekre történő technikai előkészítésével.

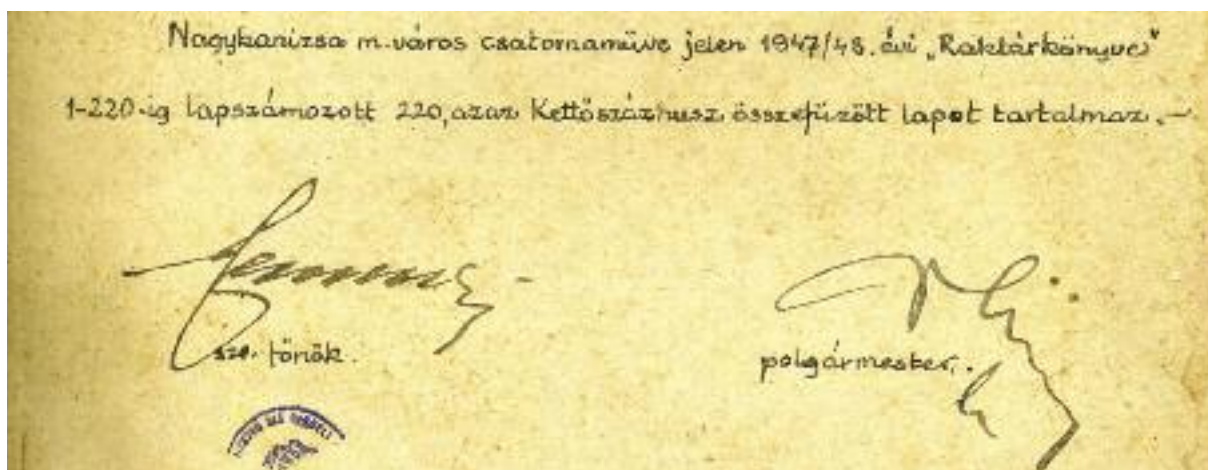

ZH. 1963. április 11.

Növeli mérő-óra javító kapacitását a Kanizsai Vízmű Vállalat

A Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalat vízfogyasztás mérőóra javító és hitelesítő részlege egyre nagyobb elismerést szerez a Dunántúlon. 1962-ben a rendelések szaporodása miatt növelték kapacitásukat, s a korábbi évinél jóval többet, 2.000 órát javítottak, hitelesítettek.

Raktárkönyv 1947/48

❧ A vízmérők használata

A vízellátó hálózatoknak üzemeltetése során szükséges az elszámolás alapjául szolgáló vízmérők (a 127/1991. (X.9.) Korm. rendeletben előírt időközönkénti) hitelesítése.

A bekötési vízmérők esetében a hitelesítési ciklus 4 év, a mellékmérők esetében 8 év. A vízmérő hitelesítését a lejárati évének december 31-ig kell elvégezni.

A bekötési vízmérők hitelesítési költsége a víziközmű szolgáltatót, a mellékvízmérők hitelesítési költsége a felhasználót terheli. A vízmérők hitelességét az MKEH metrológusai egyedi plombával igazolják, ami a leszorító gyűrűn vagy a házban található.

A víz- és csatornadíj számlázás alapja a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal (MKEH) által hitelesített és érvényes hitelességű vízmérő.

❧ Vízmérőjavítás, -szabályozás és -hitelesítés

A Délzalai Vízmű ZRt. a társaság és a külső megrendelők által használt bekötési vízmérők és mellékvízmérők javítását a Nagykanizsa, Csengery u. 117. sz. alatt található telephelyén, a **Vízmérő javító és hitelesítő laboratóriumában** végzi. A folyamat során történik a vízmérők javítása, besabályozása, előkészítése a MKEH által végzett hitelesítésre.

A vonatkozó előírásoknak megfelelően az MKEH független szakembere a mérőpadon történő vizsgálat után a vízmérőket leplombálja, és hitelesítési jegyzőkönyvet vesz fel. Az így hitelesített vízmérők használhatók fel elszámolásra a törvényben előírt hitelességi időn belül.

Fürdőszolgáltatás

Nagykanizsa, 1953-1993

Zalakaros, 1966-1989

Letenye, 2003-2007

A fürdők történetének magyar vonatkozásai a kezdetekben...

Római kori fürdők

A rómaiak Pannóniát Augustus császár korában, az időszámításunk kezdete körül foglalták el. Ez a tartomány tulajdonképpen a mai Dunántúlnak felel meg. A tartomány fővárosának a mai Óbuda területén fekvő Aquincumot tették meg, melynek kelta eredetű neve is valószínűleg a víz, illetve folyó jelentéssel kapcsolatos. Pannónia aquincumi és a II. római légió táborhelyén fürdőépületeket, vízvezetékeket, csatornahálózatot, magán- és nyilvános fürdőket tártak fel. A budai fürdők első virágkorának tekinthető ez az időszak. Eddig összesen 18 fürdőt azonosítottak, melyek közfürdők, katonai fürdők, ill. magánfürdők voltak. Aquincum polgárvárosi nagy gőz- és kis közfürdője, valamint a Táborváros vízvezetékei a mai Római Strandfürdő területén lévő forrásokból nyerték vizüket. A római fürdők jellegzetes elemeit sikerült azonosítani az aquincumi feltárások során, melyek a következők: apodyterium (fűtött öltöző), tepidarium (meleg vizes fürdő), caldarium (forró levegőjű és forró vizes fürdő), frigidarium (hideg vizes merülő medence). A Római Birodalom bukásával az aquincumi fürdők a római épületekkel együtt feledésbe merültek.

(www.gyogyzvizek.hu)

A nagykanizsai fürdő

1868-ban alakult meg a Nagykanizsai Fürdő Részvénytársulat. Az általa (a jelenlegi Csányi utcában) építtetett gőzfürdő 1873-ban nyílt meg. Az épület - amelynek homlokzata a Kisfaludy utcával volt párhuzamos - a telek belsőbb részén állt, ezen a területen jelenleg két telek helyezkedik el. A gőzfürdő épülete ötven méter hosszú volt, Geiszl Mór tervezte.

A korabeli leírás szerint nők és férfiak egyaránt igénybe vehették az intézmény szolgáltatásait, de térben elkülönítve. Az udvar hátsó részében, az épület mögött volt a nyári uszoda szabadtéri, ovális alaprajzú, nagyjából húsz méter hosszú medencéje. Mellette helyezkedtek el a kabinok. A medence vizét, ha szükséges volt, gőzzel melegítették. A hölgyek délelőttönként, az urak délutánonként látogathatták az intézmény e részét. Ásott kút látta el a fürdőt vízzel. A fürdő mellett szökőkút (ugrókút) is működött. Tersánczky József - az intézmény ismertetőjének szerzője - fontosnak tartotta megjegyezni, hogy a pénztárban üdögélő Herman Katalin kisasszony szép, barna leány. A fürdő eredetileg elképzelt fejlesztési tervei már nem valósultak meg.

A forgalom kisebb volt a vártnál, így nem lett felépítve a szálloda sem, ami a gőzfürdőtől délre lett volna. A kút vízhozama sem volt megfelelő, jelentős költséggel lehetett csak megoldani a problémát. Jellemző a pénzügyi gondokra, hogy a részvényeseknek évi egy fürdési lehetőség jelentette az osztalékot. Miután 1910-ben a részvénytársaság megszűnt, a fürdőt bérlőkkel működtették. 1911-ben a város megvette a fürdőt, majd 1921-ben továbbadta Novák János volt országgyűlési képviselőnek. Érdekessége az időszaknak, hogy Novák csapi földbirtokán talált és kitermelt szénnel fűtette a kazánokat.

Az 1920-as évek második felében (Fotó: nK - Kisfaludy u.)

Gőzfürdő

Értesítem Nagykanizsa város és vidéke nagyvéd. utazóközönségét, ugyszinte a városunkba érkező idegeket, hogy a saját kezelésem alatt álló GŐZFÜRDŐ egész nap — reggel 5 órától esti 8 óráig — a n. é. közönség rendelkezésére nyitva áll.

Uszoda nyári hónapokon át, június — szept. havában nyitva: délelőtt a hölgyek részére, délután az urak részére. Tanításokat elfogadjunk uszómester vezetése mellett.

Számos látogatást kér

Pedicure, manicure, horbély-terem.

Csillag Jenő
uszoda és gőzfürdő-bérlő.

Értesítés.

Tisztelettel hozom közönműre, hogy a gőzfürdő uszoda helyiségben

NAPFÜRDŐT

rendeltem be, amely helyiség kényelemmel felszerelve — orvosi felügyelet mellett — már szombaton, folyó hó 29-én a t. közönség rendelkezésére áll.

Használati idő: hölgyek részére délelőtt 8—12-ig, urak részére: déli 12-től esti 7 óráig.

Tisztelettel **CSILLAG.**

5159

Az uszodai rész már az 1920-as évek közepén használhatatlanná vált, de a gőzfürdő még a második világháború után is működött. A lakásokba épített fürdőszobák általánossá válásával látogatottsága lecsökkent, a szolgáltatás megszűnt, az épületet végül lebontották.

A nagykanizsai strandfürdő

A nagykanizsai Szépítő Egyesület már az első világháború előtt több akciót indított egy városi strandfürdő létrehozása érdekében, de eredménytelenül. 1925 októberében az Országos Testnevelési Tanács megkeresésére újra felmerült a fürdőépítés gondolata a Principális csatorna kibővítése, mélyítése, homokos strand kialakítása útján.

A régóta hiányolt strandfürdő létesítése ügyének előmozdítására, dr. Fülöp György ügyvéd kezdeményezésére 1927-ben megalakult a Nagykanizsai Fürdőegyesület, melynek célja a közegészségügy szolgálata, valamint az úszósport előremozdítása volt. A korábbi városrendezési tervnek, illetve az első tanulmányterveknek megfelelően a Principális-csatorna keleti oldalán képzeltek el a létesítményt. 1929-ben az **Erzsébet gőz- és kádfürdő** tulajdonosai a gőzfürdő területén szerettek volna nyári uszodát építeni, a kanizsai városvezetés viszont elutasította a terveket. 1930 októberében, majd 1931-ben egy a Sétatérén, a Merkur vasgyár telkén megépülő fürdő terveiről tárgyalt a közgyűlés több ízben. Dr. Krátky István polgármester 1931 júliusában felszólította a város lakosságát, hogy 50 pengős kötvények jegyzésével támogassák az építkezést.

ZK.1933. július 22.

A 12 éves álom beteljesedett

„Egymást követték a kanizsai sportolók bravúros teljesítményei futballban, atlétikában, birkózásban, csak az úszósportban a negyedik tornegysportban volt mindig tétlenségre kárhoztatva Nagykanizsa ifjúsága. Akik akkoriban városunk sportéletét irányították, természetesen változtatni szerettek volna ezen az állapoton. Egymás után vetődtek föl a sportuszoda építésére vonatkozó különféle tervek.

A Principális csatornának sportuszoda céljaira való kiépítését a várostól való nagy távolság tette elképzelhetetlenné. Voltak, akik a Sétatér környékén, talán éppen a mai helyén szerették volna elhelyezni a nagy versenyuszodát. Ezt a tervet sem lehetett komoly megfontolás tárgyává tenni, mert a vízszolgáltatás problémáját nem lehetett megoldani. (1921-ben még nem volt vízvezeték hálózata Kanizsának.) Elfogadhatónak és aránylag könnyen és gyorsan, legkisebb költséggel keresztülvihetőnek csak az az elképzelés mutatkozott, amely a szeszgyár mellé tervezte egy 50 méteres sportuszoda meg-

építését. Abban az időben persze csupán uszodáról volt szó, hiszen a homokstrandok akkoriban még nem voltak divatban. Szakértők vizsgálták meg a kiszemelt terület talaját, a szeszgyári artézi kutakat, és amikor a szakértői vizsgálatok kedvező eredménnyel végződtek, megindult a legszélesebb körű propaganda. Kanizsa sportlapján, a Dunántúli Sporthírekben kívül a város három napilapja, a Zalai Közlöny, a Zala és a délután megjelenő Nagykanizsa versenyre keltek egymással a nemes ügy szolgálatában.

A képviselőtestület tagjainak meggyőzése azonban megoldhatatlan feladat elé állította a kezdeményezők kisszámú, de annál lelkesebb táborát, amelynek élén az NTE elnöke, dr. Krátky István főjegyző állt. Hiába való volt a nagy nekibuzdulás, a nagy jóakarat, mert a városi képviselő testület makacs ellenállásán megtört minden jó szándék. Nagykanizsa akkori képviselő testületét az óriási vehemenciával lefolytatott propaganda pergőtűzével sem lehetett kimozdítani a maradiság sáncaival körülbástyázott, kényelmes hadállásából. Múltak az évek és dr. Krátky István lett Nagykanizsa

polgármestere. A magyar kultúrának ez a rajongó harcosa, a minden szépért és jóért lelkesedő európaer, íme, nem habozott, amikor a régi szép terv megvalósítására kedvező alkalom adódott. Bizonyos, hogy a városi sportuszoda és strandfürdő egyik legékesebb dokumentuma lesz dr. Krátky István polgármester nagyvonalú városfejlesztési munkásságának.

Nagykanizsa városa tehát ismét gyarapodott egy olyan intézménnyel, amelynek értéke kulturális szempontból szinte felbecsülhetetlen.

De mint üzleti vállalkozás is elsőrangú lesz az új strandfürdő, mert bizonyos, hogy ez a tőkebefektetés busásan meghozza a maga kamatait.”

Az építkezés végül 1933 május elején indult el a Merkúr gyárépület e célra kijelölt épületeinek lebontásával, illetve a strand területéhez szükséges 191 négyszögöl terület kisajátításával.

Néhány nap múlva megkezdődtek a medencék építéséhez szükséges földmunkák is.

A munkákat Barta Károly mérnök vállalkozása végezte írségmunkások közreműködésével.

A nagykanizsai képviselő testület kiírta a tisztító- és szűrőberendezés szállítására az országos versenytárgyalást. A strandfürdő üzemeltetéséhez szükséges napi 100 m³ víz biztosítását úgy oldották meg, hogy a városi vízvezetékbe bekapcsolták a már meglévő vásártéri artézi kutat.

A strandfürdön két medence épült, egy 33 1/3 méter hosszú és 18 méter széles medence, amelyben fürdés és versenyúszás céljaira kétféle vízszintet lehetett tartani. A gyermekek részére egy külön 12 méter átmérőjű sekély vízű (a legmélyebb pontján 50 cm) körmedence épült. A strand öltözőjét a medence északi oldalán a Merkúr gyár egyik épületéből alakították ki, tetején napozót hoztak létre. Ezen túl felállítottak még 34 külön- és 16 váltókabint, egy fából épített büfét, ahol fodrász is működött. A fürdő területén két homokstrand, gyepfelület, árnyas terület, tornahely szolgálta a látogatók kényelmét.

A strandfürdő és sportuszoda 1933. július 23-án nyílt meg, több mint 600 fürdőző és 500 néző látogatta az első délután. Az avatóünnepségre 1933. szeptember 9-én került sor, az avató beszédet ifj. Horthy Miklós, a Magyar Úszó Szövetség elnöke mondta. Az avató beszédek után úszóversenyt rendeztek, mely eseményen részt vett a Torinói Úszó Világ bajnokságról Nagykanizsán át hazatérő hét aranyérmes szerzett magyar válogatott, majd vízipóló mérkőzés kezdődött.

A sétakerti feljáró bővítésével (a bakter gyümölcsfái rovására) 1935-ben véglegesítették azt a területet, amelyen át ma is eljuthatunk mindkét létesítménybe.

Természetesen már kezdetben szabályozták a strand használatát. Eredetileg hetente három reggel úszhattak a sportolók, majd őket követhették a délelőtti folyamán azok a hölgyek, akik kerülni akarták a férfiak vizslató tekintetét. A többi időszakban a két nem tagjai együtt használhatták a medencéket. Az adminisztrációs korlátozások azonban szaporodtak. Idővel a rendőrkapitány is szükségességét érezte, hogy rendelettel jelezze, hogyan képzei el ő maga a rendet a város strandján.

A tilalmak jelentősebb részéről táblák tájékoztatták a vendégeket, másokról pedig a büntető rendőrök.

1935-ben a helyi lap már gyakran panaszolgathatta, mi minden tilos e helyen:

A vízben és a környező parkban dohányozni. Öltözőbe felöltözve menni. A fürdődressz valamely részét nem felvenni. Szakadt fürdőruhát viselni. Lábfürdő és zuhany nélkül fürdést kezdeni.

Sapka nélkül fürödni (uraknál ezt valamiért nem tiltották).

Vállpántot leereszteni (hölgyeknél ezt valamiért nem tiltották). Úszónadrágban strandolni.

Szemérmelen fürdőruhát viselni. Más alkalmakra szánt öltözékekben fürödni. Vízbe ugrani. Víz alá bukni. Vízbe fecskendezni. Vízben labdázni. Vízbe belepiszkítani. Lármázni. Hancúrozni. Papirost és mást elszórni. Rendteremtő úszómesteri intézkedéseknek ellenállni. Öt éven felüli férfiaknak a hölgyek számára fenntartott időben jelen lenni.

Érdekes módon egy ideig erősödött a nők és férfiak közös szórakozását ellenzők hangja. A leánylíceum meg is tiltotta növendékeinek az efféle erkölcsi lazaságot. Az újságíró már az abszurd fegyveréhez kényszerült nyúlni. Javasolta a Balaton felosztását a két nem között. A hölgyeknek a somogyi partot szánta.

Szabadtéri előadások a Strandparkban Szombaton: **Ripp van Winkle** Vasárnap **dr. Szedővel: Cigánybáró**

1937 - Egy kezdeményezés, amely nem hozta a várt sikert

A II. világháború alatt a városi strandfürdő vízforgató, szűrő üze me és az ugyanott települt műhely elpusztult. 1950-ben a szolgáltató üzemeket vállalatá szervezték, a Nagykanizsai Víz- és Csatornamű Vállalat 1953-ban idényfürdő kezelési tevékenységgel bővült és átvette a strandfürdő működtetését.

Az 1933-as avatáskor

A nagy medence északkeleti sarkánál kialakított gyermekmedence az 1950-es évek második feléből

Korabeli fotó a strandfürdőről

Az úszómedence 1963-ban

Az úszómedence az 1980-as években

A nagykanizsai fedett uszoda

Az 1933-ban létesült strandfürdő egyben nyári uszodaként is működött. A kanizsaiak régi nagy álma a városi fedett uszoda 1988. április 29-én került átadásra. Az akkor mintegy 140 millió forintos beruházással épült létesítmény a meglévő strandfürdő melletti területen épült fel, egy úszó és egy tanmedence készült, a kivitelezést a Zala Megyei Állami Építőipari Vállalat végezte.

ZH. 1988. április 30.

Uszodát avattak Nagykanizsán

Tegnap Nagykanizsán ünnepélyes keretek között adták át rendeltetésének a fedett uszodát.

A Himnusz hangjainak elhangzása után Mózes Pál, a Nagykanizsai Városi Tanács elnöke köszöntötte az avatáson megjelenteket, köztük Deák Gábort, az ÁISH elnökét, az MSZMP KB tagját, dr. Karvalics Ferencet, az MSZMP Zala Megyei Bizottságának első titkárát és Újvári Sándort, a megyei tanács elnökét, a város országgyűlési képviselőjét. Ezt követően Deák Gábor mondott avató beszédet. Előrebocsátotta, hogy két év óta, amióta hivatalban van, ez az első eset, hogy uszodaavatáson vesz részt. - Ez az avatás nem csak

Nagykanizsa életében jelentős pillanat, hanem országos esemény is. Önökkel örül a magyar úszósport - mondotta többek közt. Végezetül hangsúlyozta:

- Sok sikert kívánok, és azt, hogy az uszoda jól szolgálja a tömegsport és az élsport célját. Hogy senkit ne riasszon az a tábla, ami a medence felett feszülő huzalon lóg: „Mélyvíz, csak úszóknak”.

Ezt követően Deák Gábor átadta az uszoda jelképes kulcsát Kovács Antalnak, a Dél-zalai Vízfűtő, Csatornamű és Fürdő Vállalat igazgatójának.

Az ünnepség további részében a nagykanizsai úszópalánták vették birtokukba a medencét, majd a magyar utánpótlás vízilabda válogatott és a Budapesti Honvéd csapata mérkőzött meg a megnyitó közönsége előtt.

Az úszómedence vízilabdázásra alkalmas 33,33 x 16 méter méretű, de egy billenő fallal 25 méteres medencévé alakítható, a víz mélysége 1,85 méter.

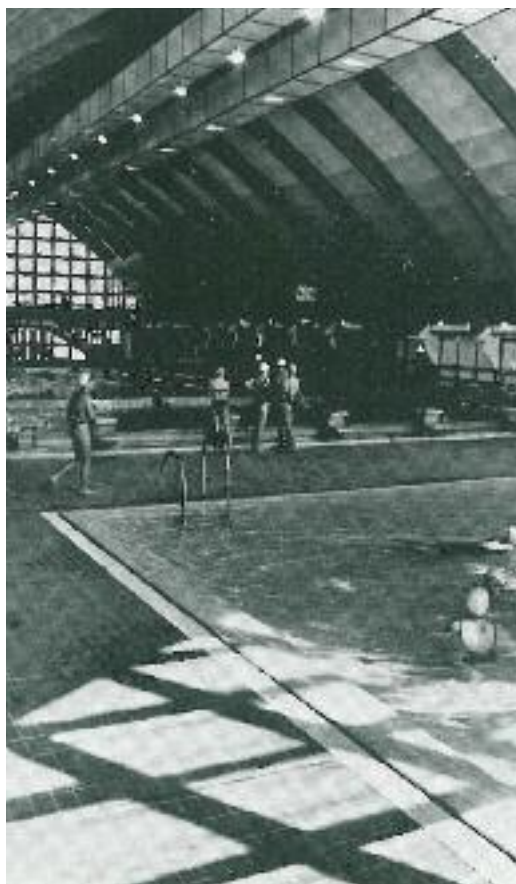
A tanmedence 16 x 8 méter méretű, a víz mélysége 0,85 méter. Az átadás után az üzemeltetést a Dél-Zalai Vízfűtő, Csatornamű és Fürdő Vállalat végezte 1993-ig, amikor a nagykanizsai önkormányzat tulajdonába került és az önkormányzat üzemeltette.

Átadási ünnepség

A fedett fürdő bejárata

Lakossági birtokbavétel

A zalakárosi termálfüüdő

Zalakáros 1949-ben önálló tanácsú község, 1970-ben a községi közös tanács székhelye, 1984-ben nagyközségi rangú település, 1997-től város.

1962. november 7-én Zalakáros határában szénhidrogén-kutatás során kőolaj helyett 2.307 méter mélyről 96 fokos hőmérsékletű, ásványi anyagokban gazdag termálvíz került a felszínre, ami a korábban kiépített vezetéken keresztül, egy szelep segítségével a szabadba ömlött.

A kúttüzemeltetést a füüdő megépítéséig a Dél-zalai Víz-, Csatornamű és Füüdő Vállalat szakemberei végezték. Egy évtized alatt modern füüdőtelep épült, üdülők, szállodák nyíltak.

A füüdőt a látogatottság növekedése miatt fokozatosan fejlesztették: 1968-ban sportmedencét és öltözőt, 1975-ben fedett füüdőt, 1991-ben vizesblokkot adtak át 1991-ben a gyógykert kialakításával kezdődött el egy minden európai igényt kielégítő gyógycentrum kiépítése, melynek 1994-es megnyitása után fél évtizeddel az élményfüüdő is megnyílt. 1999. március 4-i átadása idején Magyarország egyedüli fedett élményfüüdője volt 380 m²-es vízfelülettel és 10 különböző vízi attrakcióval. Ezzel az élményfüüdővel indult a Gránit Gyógyfüüdő Rt. a Magyar Innovációs Alapítvány VIII. Magyar Innovációs Nagydíj Pályázatán, melynek zsűrije a „jelentős, megvalósult innovációk” közé sorolta a projektet és oklevéllel jutalmazta. Röviddel ezután a gyógyászati részleg (2001. február 20.) kialakításával, majd folyamatos bővítésével (2002. és 2005.) a gyógyfüüdő teljessé tette gyógyturisztikai kínálatát. A gyönyörű parki környezetben kiépített termálstrandon a gyógyvizes üllőmedencéktől kezdve egészen a hullámedencéig változatos funkciójú medencék biztosítják a család minden tagjának a pihenést, a regenerálódást és az önfeledt vízi szórakozást. A füüdő folyamatosan megújuló szolgáltatásaival, mely közül talán az éjszakai füüdőzés az egyik legnépszerűbb, az év valamennyi napján várja bel- és külföldről érkező vendégeit. Napjainkra a strandfüüdő és a fedett füüdő mellett rendelkezik külső-belső élményfüüdővel, gyógycentrummal és nem csak gyógyászati, hanem rengeteg wellness, medical wellness és alakformáló szolgáltatással. A termálvíz alkalmas krónikus nőgyógyászati és mozgásszervi betegségek gyógyítására. Fő cél, hogy a gyógyvízre épülő gyógyászati kezelések széles skálája mellett az értékes ásványi anyag tartalmú termálvíz felhasználásával a Gyógycentrum-Élményfüüdő blokkban a rekreációt és a felüdülést szolgálják.

Az „50 éves a Zalakárosi Füüdő” kiadványból:

Szirtes Lajos (korábbi tanácselnök, polgármester):

....”A kezdetekkor senki nem álmodott itt nemzetközi hírü üdülől helyről.

A környező települések támogatásával és lobbijának köszönhetően a megye és a járás hathatós segítségével épült meg a mai létesítmény őse, amit folyamatosan fejlesztettünk.

A megyei tanácsnál sok éven át külön bizottság foglalkozott ezzel a feladattal.

A füüdőt irányító intézőbizottság, a megyei tanács, majd később a megyei önkormányzat, a Dél-zalai Víz-, Csatornamű és Füüdő Vállalat valóban szívügyének tekintette Zalakarost, illetve a füüdő fejlesztését.”...” A gyógyfüüdő többféle formában üzemelt. 1965. szeptember 5. és december 31. között a Zalakáros Községi Tanács volt az üzemeltetője.

1966. január 1-től a Dél-zalai Víz-, Csatornamű és Füüdő Vállalat kapta kezelésbe, s ez így maradt 1989. december 31-ig.”

[illegible]

A Letenyei Városi Termálfürdő

Letenye első említése 1341-ből való, Letyne formában.

Ekkor a Széchy család birtokában állott, és kiemelkedő jelentőséggel bírt a környéken. 1367-ben a király vásártartási jogot adott a településnek, amely 1498-tól mezőváros. A településen 1923 óta működik közúti határátkelő. A község az 1930-as években indult fejlődésnek, 1971-ig járási székhely. 1989-ben városi rangot kapott Letenye. A 4.400 lelkes település Zala megye egyik legszebb kistérségi, járási központja a Mura menti tájvédelmi körzet területén.

Letenye nagyközség ivóvízellátásának kiépítése 1968-ban kezdődött társulati alapon a Vízmű kivitelezésében. A megvalósult vízművet 1969-ben helyezték üzembe. A Letenye városi termálprogram I. üteme a ZÁÉV Rt., mint fővállalkozó kivitelezésében készült el 2003 májusáig, melynek keretében két fürdőmedence (egy 660 m² vízfelületű strandmedence és egy 113 m² vízfelületű gyermekmedence), a vízelőkészítés és vízforgatás műtárgyai és gépészeti-technológiai berendezései, valamint egy vizesblokkot és öltözőket magába foglaló szociális épület valósult meg. A létesítmények műszaki átadására 2003. május 22-én került sor. A termálfürdő hivatalos próbauzeme 2003. május 9-től 2003. szeptember 10-ig tartott.

A 2003-2007 közötti időszakban a Délzalai Vízmű Rt. üzemeltette a Letenye Városi Termálfürdőt. Ebben az időszakban a Vízmű a fürdő mellett a Városi Kemping üzemeltetését is ellátta. A kempingben egyszerre 24 fő számára lehetett szálláslehetőséget biztosítani faházakban, emellett lakókoscsis és sátras kempingezésre is volt lehetőség.

Laboratórium

A Délzalai Vízmű ZRt.-nél (jogelődeinél) az ivóvíz, szennyvíz és a fürdővíz minőségellenőrző laboratóriumi vizsgálatait a kezdetekben külső hatóságok végezték.

ZK. 1936. október 17.

Vízvizsgálat Nagykanizsán

Dr. Ferencz Endre, a m. kir. Közegészségügyi Intézet bakteriológusa a napokban Nagykanizsán járt és megvizsgálta a város vízműveit. A vizsgálat eredményeként Waligurszky Béla városi mérnöknek, a víz- és csatornaművek üzemvezetőjének munkásságáról teljes elismeréssel nyilatkozott a Zalai Közlöny munkatársa előtt.

A vízvezetéki víz tisztaságával különösen meg volt elégedve. Hét helyen vett mintát a kanizsai vízből, amelyet most még Budapesten bakteriológiai szempontból is megvizsgálnak.

Elsőként 1972-ben Molnáriban, a vízműtelepen kiépített üzemviteli épületben került kialakításra vízminőség vizsgáló laboratórium, ahol az ivóvíz kémiai és bakteriológiai paramétereit vizsgálták.

ZH. 1979. szeptember 23.

Az országos ellátó rendszer részeként Vízmű a Mura völgyében

„A szűrőtartályokból és a távvezetékbe jutó vízből rendszeresen vesz mintákat ifjabb Kendli Jenő vegyésztechnikus.

- Naponta 10-12 - féle kémiai és bakteriológiai vizsgálatot végzek - mondja a fiatalember, aki- nek munkájához géppel, műszerekkel jól felszerelt laboratórium áll rendelkezésre.”

Az elvezetett és tisztított szennyvíz paramétereinek laboratóriumi vizsgálata az 1980-ban megépített nagykanizsai szennyvíztisztító telep üzembehelyezésével kezdődött, a szennyvíztisztító telepen kialakított laboratóriumban. Az ivóvízvizsgálatotokat végző laboratórium 1994-ben került áthelyezésre Molnáriból a nagykanizsai laboratóriumba.

A Délzalai Vízmű ZRt. laboratóriuma NAT-1-1394/2005 nyilvántartási számon 2005. március 11-től akkreditált. Az akkreditálás annak hivatalos elismerése, hogy a laboratórium megfelel az MSZ EN ISO/IEC 17025:2001 a „Vizsgáló- és kalibráló laboratóriumok felkészültségének általános követelményei” szabvány előírásainak. A ZRt. a szolgáltatási területén a szolgáltatott ivóvíz és az elvezetett, illetve megtisztított szennyvíz minőségi jellemzőinek nagy pontosságú, megbízható meghatározását a laboratórium szigorú minőségbiztosítása (melyet a Nemzeti Akkreditáló Hatóság a NAH-1-1394/2016 számú akkreditálási okirata tanúsít) garantálja.

A vizsgálólaboratórium folyamatosan ellenőrzi az előállított víz minőségét. A vizsgálólaboratórium vízmintavételeket, helyszíni méréseket és laboratóriumi vizsgálatokat végez.

☞ A laboratórium a tevékenységi kör keretében az alábbiakat végzi:

Az akkreditálás műszaki területe:

- Ivóvíz, felszín alatti víz (ivóvíz kutak) mintavétele fizikai, kémiai, bakteriológiai és mikroszkópos biológiai vizsgálatokhoz,
- Mesterséges fürdővíz mintavétele fizikai, kémiai és bakteriológiai vizsgálatokhoz,
- Szennyvíz mintavétele fizikai, kémiai és bakteriológiai vizsgálatokhoz,
- Ivóvíz, felszín alatti víz (ivóvíz kutak) fizikai, kémiai, bakteriológiai és mikroszkópos biológiai vizsgálata,
- Ivóvíz, felszín alatti víz (ivóvíz kutak), mesterséges fürdővíz, szennyvíz helyszíni fizikai, kémiai vizsgálata,
- Mesterséges fürdővíz fizikai, kémiai és bakteriológiai vizsgálata,
- Szennyvíz fizikai, kémiai és bakteriológiai vizsgálata.

☞ Nem akkreditált műszaki tevékenység:

A laboratórium tevékenységi területe az akkreditálás műszaki területén kívül:

- Szennyvíz és szennyvíziszap mikroszkópos vizsgálata,
- Szennyvíziszap mintavétele,
- Szennyvíziszap vizsgálata,
- Molekulár biológiai vizsgálatok (PCR).

☞ A laboratórium részére az elmúlt 10 évben jelentős eszközbeszerzések, fejlesztések történtek.

- Folytonos fényforrású nagyfelbontású atomabszorpciós spektrométer láng- és hidrid technikákra contra AA 300,
- Keresztfűtéses grafitkemencés AA-spektrométer Zeeman és D2 lámpás háttérkorrekcióval, csatlakoztatható kvarcküvetés Hg/hidrid rendszerrel, ZEEnit 600/650,
- Autokláv,
- Vízgőzdesztilláló komplett berendezés S4 automata,
- BEHR Labortechnik termoblokkos, hagyományos fűtésű Kjeldahl roncsoló,
- Diszkrét analizátor, TOC analizátor + szilárd modul,
- Nyitott mikrohullámú roncsoló,
- Hígany analizátor,
- Real-Time PCR System berendezés,
- Automata desztilláló rendszer,
- SCAN 500 automata telepszámláló készülék.

2011-ben indult, és 2014-re fejeződött be az Európai Unió által támogatott környezetvédelmi nagyberuházás a "Nagykanizsa agglomeráció csatornahálózat és szennyvíztisztító telep fejlesztése" (Kohéziós) projekt, melynek részeként jelentős laboratóriumi fejlesztésre került sor. A vízvizsgáló laboratórium a nagykanizsai szennyvíztisztító telepen, egy önálló, háromszintes épületben, a vele szemben támasztott speciális követelményeknek megfelelően, európai szintű műszerparkkal került kialakításra.

A projekt során és az előre elkülönített tartalékkeret utólagos felhasználásával jelentős laboreszköz-beszerzésre került sor.

A Kohéziós projekt laboratóriumi fejlesztései:

- Biogáz meghatározásokhoz gázkromatográf,
- Egységes Mikrobiológiai vizsgálati adatrögzítő és kiértékelő rendszer mikroszkóppal és kamerával,
- UV/VIS asztali spektrofotométer és mintaadagoló átfolyó küvettás rendszer,
- Digitális titrátorok,
- Szennyvíz mintavételhez hordozható mintavevők,
- Szennyvíz mintavételhez telepített mintavevők,
- AOX (Szerves halogén vegyületek) automatikus elemző rendszer+ mikro desztilláló rendszer,
- Elemanalizátor,
- GC-MS gázkromatográf-tömegspektrométer.

A megújult laboratórium folyamatosan bővíti akkreditált vizsgálati módszereinek palettáját.

2016-03-30

Nemzeti Akkreditáló Hatóság

Kassai Zoltán
elnök-vezérigazgató
Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt.
Nagykanizsa
Kisfaludy S. u. 15/a.
8800

AI-00254-G/2016
Ügyiratszám: NAH-1-1394/2016
Ügyintéző: Sződyé Nagy Eszter
Tárgy: Akkreditált státusz odaítélése

HATÁROZAT

A Délzalai Víz- és Csatornamű Zártkörűen Működő Részvénytársaság (8800 Nagykanizsa, Kisfaludy S. u. 15/a.) kérelmére indított akkreditálási eljárás eredményeként a Nemzeti Akkreditáló Hatóság (a továbbiakban: NAH) (1119 Budapest, Tétényi út 82., adószám: 15833820-2-43) a 2015. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Natv.) 14.§ (1) bekezdés, a 424/2015. (XII.23.) Korm. rendelete (a továbbiakban: Korm. rend.) 1.§ és 3.§ (1) bekezdésben foglalt jogállása valamint a Natv. 16.§ (1) és (2) bekezdés és 6.§ (7) bekezdés alkalmazásával a

**Délzalai Víz- és Csatornamű Zártkörűen Működő Részvénytársaság
Laboratórium**
(8800 Nagykanizsa, költőterület 0194 6. hrsz. Szennyvíztisztító telep)
részére

vizsgálólaboratóriumként

1. Ivóvíz, ivóvízkezelő egységek, ivóvíztárolók, elosztóhálózatok, felszín alatti víz (kutak: parti szűrő-sű víz, védett rétegvíz és talajvíz), fürdővíz (mesterséges fürdők medencevíze, tápvíz, friss víz), szennyvíz (üzemi, intézményi szennyvízkezelők, csatornahálózatok, szennyvíztisztító telepek, talajvíz) laboratóriumi fizikai, kémiai, elemzési vizsgálat
2. Ivóvíz, ivóvízkezelő egységek, ivóvíztárolók, elosztóhálózatok, felszín alatti víz (kutak: parti szűrő-sű víz, védett rétegvíz és talajvíz) tenyésztési bakteriológiai és mikroszkópos biológiai vizsgálata
3. Fürdővíz (mesterséges fürdők medencevíze, tápvíz, friss víz), szennyvíz (üzemi, intézményi szennyvízkezelők, csatornahálózatok, szennyvíztisztító telepek, talajvíz) bakteriológiai vizsgálata
4. Ivóvíz, szennyvíz, fürdővíz (mesterséges fürdők medencevíze, tápvíz, friss víz) helyszíni vizsgálata
5. Ivóvízek ivóvízkezelő egységek, ivóvíztárolók, elosztóhálózatok, felszín alatti víz (kutak: parti szűrő-sű víz, védett rétegvíz és talajvíz), szennyvíz (üzemi, intézményi szennyvízkezelők, csatornahálózatok, szennyvíztisztító telepek, talajvíz), fürdővíz (mesterséges fürdők medencevíze, tápvíz, friss víz) mintavétele és minta-előkészítése

területre NAH-1-1394/2016 nyilvántartási számon 2016. március 23-ától 2021. március 22-ig érvényesen az MSZ EN ISO/IEC 17025:2005 szabványnak való megfelelést igazoló nem kijelölési célú

akkreditált státuszt odaítéli.

1119 Budapest, Tétényi út 82. · Adószám: 15833820-2-43 · Telefon: 204 3981, 204 5432, 204 5362 · Fax: 204 5075
Postai cím: 1464 Budapest, Pf. 1581 · E-mail: info@nah.hu · Internet: www.nah.hu

2/2

A részletes akkreditált területet a határozat részét képező Részletező Okírt adja meg.

Az akkreditált szervezet NAT-1-1364/2012 nyilvántartási számú, 2012. április 18-tól 2016. április 17-ig érvényes akkreditált státusza hatályát veszti.

A Nemzeti Akkreditáló Hatóság tájékoztatja a kérelmezőt, hogy dokumentumain az akkreditált státuszon való hiányozást az új nyilvántartási szám szerint, a NAR-08 szabályzat 2.4 szakasza és 5. fejezete szerint alkalmazhatja.

A Nemzeti Akkreditáló Hatóság a Natv. 12.§ (1) bekezdés értelmében az akkreditált szervezetet, amelyben az akkreditált státusza fennáll, 2021. március 22-ig nyilvántartásba veszi.

Budapest, 2016. március 23.

Erről értesül:

1. Kérelmező
2. NAH

Melléklet: Részletező Okírt (12 oldal)

Informatika

Az utolsó nyolc évben jelentős informatikai fejlesztések történtek a Délzalai Vízmű ZRt.-nél. 2009-ben elkészült az informatikai rendszer teljes körű átvilágítása, amely számos szükséges és haszthatatlan feladatot tűzött ki célul a ZRt. számára.

A legfontosabb feladat a későbbi fejlesztéseket megalapozó infrastruktúra modernizálása volt.

2010-ben került sor az informatikai infrastruktúra megújítására. Az átalakítások közben biztosítani kellett a ZRt. folyamatainak zavartalan működését, az informatikai rendszer teljes rendelkezésre állását. Le kellett cserélni a vállalati belső hálózatot. A szerverek bővítése, a kliens számítógépek megújítása, a nyomtatók cseréje és a szoftverek megújítása volt a feladat.

Első körben a cég telephelyeit összekötő belső informatikai hálózat került lecserélésre mikrohullámú hálózatra, mellyel közel tízszeres sebességnövekedés lett elérve a telephelyek között.

A szerverpark új, világszínvonalú szerverekkel bővült, kiválasztásukkor az egyik legfőbb szempont az volt, hogy a szerverpark folyamatosan bővíthető, fejleszthető legyen. A munkaállomások kb. 40 %-a „vékony kliens” technológiával működik, amely lényegesen meghosszabbítja használhatósági, elavulási idejüket.

Ez világszínvonalú szerverekkel, virtuális servertechnológiával, hatékony energiafelhasználással lett elérve.

A kliens számítógépek is megújultak. Mind hardver, mind szoftver oldalon a kor legkorszerűbb technológiai újításai lettek felhasználva. Az új nagy teljesítményű központi nyomtató, szkennelő és fénymásoló berendezések bevezetésével nagymértékben csökkent a nyomtatók és az üzemeltetés költsége. Mind a serveroldali, mind a kliensoldali szoftverfejlesztéssel a legújabb és legbiztonságosabb operációs rendszerekre, irodai szoftvekre cserélték le a meglévőket.

A korszerű irodai alkalmazásokkal lehetővé vált az egyszerűbb adatkezelés és a hatékonyabb munkavégzés. 2011-ben alapjaiban újult meg a ZRt. honlapja, mely által a fogyasztók teljes körű tájékoztatáshoz jutnak. Új jogosultsági rendszer került bevezetésre.

A dokumentumok a felhasználók számára a hálózaton váltak hozzáférhetővé, a megfelelő szabályozási keretben. Csak az arra jogosult személyek férnek hozzá a rájuk tartozó dokumentumokhoz, információkhoz, új, korszerű, az irattárolási törvénynek is minden tekintetben megfelelő dokumentumkezelő rendszer került bevezetésre.

Az új térinformatikai rendszerek kialakításával a működési területen található teljes, mindenre kiterjedő digitális közműnyilvántartási rendszer jött létre. A víziközmű rendszerek térképadatainak, a vezetékek műszaki jellemzőinek, EOV koordinátáinak, a rendszer üzemi adatainak az elérhetősége a távoli munkavégzés helyszínéről is biztosított.

2013 - 2014-ben valósult meg a gazdasági informatikai rendszer (SAP) verzióváltása. Az adatmen-tés kialakítása nagy mérföldkövet jelentett az informatikai rendszer megújulásában. A rendszer köz-ponti adattároló kapacitása százszorosára emelkedett. Fontos cél volt az informatikai biztonsági sza-bályzat megújítása, az új szabályzat megteremtése, mely részletesebben leírja a bevezetett informati-kai eszközök használatát.

A ZRt. az országban elsőként alkalmazott okostelefonokat - androidos mobiltelefonokat - és programot a vízmérők leolvasásához.

2013-ban a 2011. évi CCIX. törvény, valamint a 77/2013 (XII.19) NFM rendelet vonatkozó ren-delkezései miatt jelentős informatikai feladat volt a vízdíjszámlázási rendszer informatikai auditja. A Délzalai Vízmű ZRt. informatikai rendszere a sikeres informatikai audit szerint minden törvény-ben és rendeletben előírt jogszabálynak és informatikai technológiai elvárásnak eleget tett.

Letenyei üzemvezetőség

(jelenleg kirendeltség)

A Letenyei üzemvezetőség 1971-ben kezdte meg működését, és Kertész István üzemvezető 2006. évi nyugdíjba vonulásáig létezett önálló üzemvezetőségként.

Az egykori üzemvezetőség területén működő vízellátó rendszerek üzemeltetése a Vízellátási üzemvezetőség, a szennyvízelvezető rendszerek a Szennyvízelvezetési üzemvezetőség, a szennyvíztisztító telepek pedig a Szennyvíztisztítási üzemvezetőség feladatkörébe tartoznak.

A letenyei Kárpáti utcai üzemvezetőségi épület jelenleg a vízellátási üzemvezetőség letenyei üzemegységének ad otthont.

Ivóvízellátás

A térség vezetékes ivóvízellátásának alapjai az 1940-es években, az olajipar megjelenésével teremtődtek meg. Legkorábban Lovászipan és Bázakerettyén épült ki vízellátó rendszer.

Muraszemenyén 1954-től az olajipar által kiépített ivóvízhálózat üzemelt. A Muraszemenye vízellátását biztosító művet 1964-ben vette át a Délzalai Vízmű Vállalat üzemeltetésre, mely rendszerhez 1968-ban Kis-Lovászi is csatlakozott.

A vízbázist a Mura folyó kavicsterasán létesített parti szűrésű kutak alkották.

A kitermelt víz vastartalma miatt a vízügyi hatóság vastalanító építésére kötelezte a tulajdonos olajipari társaságot, melyet megvalósítása után 1973-ban a Vízmű üzemeltetésre átvett. 1985-ben Tornyiszentmiklós és Dobri községek is rácsatlakoztak az olajipari vezetékre.

Az 1980-as évek végén távvezeték épült a ZALAVÍZ ZRt. (Zalaegerszeg) által üzemeltetett lenti vízbázisról, mellyel kialakult a Lovászi térségi vízellátó rendszer ma is üzemelő formája Lovászi, Tornyiszentmiklós, Dobri, Kerkaszentkirály, Tormafölde, Kerkateskánd és Szécsisziget ellátott településekkel.

Murarátkán a vízellátás kezdeteit a Hegyközség vezetékes ivóvízellátása jelentette 1962-től.

A vízellátó rendszerhez 1993-ban a hálózat kiépítésével csatlakozott Szentmargitfalva község.

Letenye nagyközség ivóvízellátásának kiépítése 1968-ban kezdődött társulati alapon a Vízmű kivitelzésében. A megvalósult vízművet 1969-ben helyezték üzembe. A város vízellátását az 1968-ban létesült I. számú (parti szűrésű) kút biztosítja. Az önálló vízbázis később bővült az 1981-ben fúrt II. számú (parti szűrésű) kúttal, majd 1989-90-ben a III. és IV. számú mélyfúrású kutakkal.

Bővült az ellátott terület is, 1977-ben megépült az akkor még különálló község, Egyeduta vízellátó hálózata. Ezzel párhuzamosan elkészült a vízkezelést biztosító savtalanító berendezés, melynek kialakítására a kitermelt nyersvíz magas agresszív széndioxid tartalma miatt volt szükség.

1985-86-ban helyezték üzembe az önálló vízbázisra települt bánokszentgyörgyi vízművet, amely három település: Bánokszentgyörgy, Borsfa és Várfölde községek vízellátását biztosítja.

Pusztamagyaród, Oltárc és Bucsuta községek vízellátó hálózata 1989-90 óta üzemel.

A települések saját vízbázissal nem rendelkeznek, a ZALAVÍZ ZRt. által üzemeltetett söjtöri vízműtől kapják az ivóvizet. Lipeszentadorján, Maróc, Kiscsehi és Lasztonya községek a bázakerettyei vízműtől kapnak vizet, a települések vízellátó rendszerét 1992-ben helyezték üzembe.

A 90-es évek fejlesztéseinek köszönhetően három kistelepülésen, Zajkon, Kistolmácson és Valkonyán valósult meg a vezetékes ivóvízellátás. Zajkon és Kistolmácson 1993-ban, Valkonyán pedig 1994-ben helyezték üzembe a községi vízművet. Mindhárom vízmű önálló vízbázisra települt. Az ivóvízellátási program szerint megtörtént a szőlőhegyi zártkertek ivóvízellátásának kiépítése. 2003-ban elkészült a Julián-hegyi rendszer és megépült a hálózat a csörnyeföldi hegyen.

❧ Szennyvízelvezetés és szennyvíztisztítás

Az üzemvezetőség a 2006. évben történt megszűnéséig két szennyvíztisztító telepet és 57 km hosszú szennyvízcsatorna-hálózatot üzemeltetett a hozzá tartozó 38 db hálózati szennyvízátemelővel.

Letenyén 1975 óta üzemel szennyvízcsatorna-hálózat és 350 m³/nap kapacitású biológiai szennyvíztisztító telep. Az 1992-94 között megvalósult hálózatbővítés keretében sor került a csatornázatlan városrészek szennyvízcsatornázására és a szennyvíztisztító telep technológiai fejlesztésére, kapacitásbővítésére.

Lovászában az olajipar üzemeltetett szennyvízcsatorna-hálózatot és szennyvíztisztító telepet, melyet a Vízmű 1986-ban üzemeltetésre átvett.

1998-ban került sor a lovászi szennyvíztisztító telep kapacitásbővítésére és technológiai fejlesztésére. 2003-2004. években újabb települések csatlakoztak a szennyvízelvezető rendszerhez: Tornyiszentmiklós, Dobri, Tormafölde, Kerkaszentkirály, majd pedig Muraszemenye és Csörnyeföld községek. Ahhoz, hogy a megnövekedett szennyvízmennyiséget fogadni tudja, a lovászi szennyvíztisztító telep kapacitását új műtárgy építésével és a meglévő műtárgyak átalakításával 750 m³/napról 900 m³/napra növelték.

Letenyi Kirendeltség, Kárpáti utcai központi épület

Letenyi Kirendeltség, Kárpáti utcai központi épület

Letenye, szennyvíztisztító telep - szociális épület

Letenye, szennyvíztisztító telep

Csurgói üzemvezetőség

Csurgó város területe már az őskorban lakott volt, erre utalnak a város határában talált őskohómaradványok. Első okleveles említése 1019-ből származik. Hírét a középkorban a templomos lovagok alapozták meg, de a betegápoló johannitáknak is volt már itt 1193-ban birtokuk. 1405-ben városi jogot kapott. Vára a XV. században épült, de a XVIII. században lerombolták. 1543-ban ide költözött, és két évig itt élt Tinódi Lantos Sebestyén, miután ura, Török Bálint török fogságba esett. Az 1792-ben alapított gimnáziumban tanított Csokonai Vitéz Mihály.

Csurgó 1850-ben lett mezőváros, majd 1896-tól itt működött Somogy megye első tanítóképzője. 1871-ben járási székhellyé vált. 1872-ben elkészült a fiumei vasútvonal Csurgón áthaladó szakasza, ezzel bekapcsolódott az ország közlekedési hálózatába. Városi jogot 1989-ben nyert ismét.

Ivóvízellátás

Csurgón a közüzem ivóvíz-szolgáltatás az 1960-as években kezdődött, az első két kutat, az 1. és 2. számút, 1967-ben és 1969-ben fúrták meg a József Attila utcai védőterületen. Első ütemben a középületekbe, ill. az előjárók lakásaiba vezették be a vizet.

A település vízellátó hálózata folyamatosan, de a gazdasági okok miatt csak lassú ütemben tudott fejlődni. A fejlődési folyamat csak 1975 után gyorsult fel, amikor a nagyközség megépíttette az 500 m³ térfogatú vasbeton víztornyot, amely az állandó nyomást biztosítja a hálózaton.

Az üzemvezetőség székhelyének otthont adó Rákóczi utcai védőterületen 1980-ban és 1981-ben fúrták meg a 4. és 5. számú kutakat.

A megfelelő vízbázis és az elegendő tározó térfogat biztosítását követően az ivóvíz tisztításának megoldása jelentette a következő feladatot mind a városnak, mind a szolgáltatónak.

1989-ben 1.000 m³/nap kapacitású vas- és mangántalanító technológiát helyeztek üzembe a József Attila utcai vízműtelepen, ezzel a szolgáltatott víz már részben vas- és mangántalanított, kevert víz formájában jutott el a felhasználókhoz.

1990-ben 7,5 km hosszú, 150 mm-es KM-PVC távvezetékekkel összekötésre került Szentakösz község a Csurgó városi hálózattal.

1990-ben készült el a Rákóczi utcai üzemviteli épület, raktárral, irodákkal, öltözőkkel, szociális helyiségekkel.

1993-ban a Rákóczi utcai vízműtelepen is vízkezelő technológiát helyeztek üzembe, ezzel teljes egészében vas- és mangántalanított víz került a hálózatba. Ekkorra már a város valamennyi utcájában elkészült az ivóvízelosztó-hálózat, az ellátottsági mutató 100 %-os lett.

1993-ban a város önkormányzata koncessziós pályázatot írt ki a vízmű 20 éves üzemeltetésére, amelyet a Délzalai Víz-, Csatornamű és Fürdő Vállalt nyert el.

1993-tól négy Somogy megyei településen (Csurgó város, Senta, Somogycsicsó és Csurgónagymarton községek) szolgált a tulajdonos önkormányzatokkal kötött koncessziós szerződés alapján a Délzalai Vízmű, és a csurgói üzemvezetőség is átkerült a vállalathoz.

A 2002-es részvénytársasággá történő átalakulással ezek a települések is alapító tulajdonosok lettek, így a 20 éves koncesszió érvényét veszítette.

Az üzemvezetőség által ellátott települések száma folyamatosan növekedett: 1998-ban Inke, 2007-ben Porrog, Porrogszentkirály, Porrogszentpál, és Somogybükkösd, 2008-ban Zákány, Zákányfalú és Őrtilos, 2009-ben Berzence és Somogyudvarhely, 2012-ben pedig Gyékényes község vízellátó rendszerének üzemeltetése került át a vállalathoz.

2015. szeptember 30-i határidővel a Csurgó városi és az Inke községi vízellátó rendszerekhez kapcsolódóan valósult meg ivóvízminőség-javító program. A települések a szolgáltatott ivóvízben mérhető határérték feletti arzénkoncentráció miatt vehettek igénybe pályázati forrást a beruházás érdekében. A Csurgó városi ivóvízminőség-javító beruházás az AQUAPROFIT ZRt., mint fővállalkozó kivitelezésében készült el. A beruházás során 1 db mélyfúrású kút, vas- és mangántalanító technológia, 100 m³ térfogatú tisztavíz medence, hálózati szivattyúcsoporthoz, vasiszap ülepítő-dekantáló medence és kezelőépület került kivitelezésre a Rákóczi utcai vízműtelepen.

Az elosztóhálózatot érintő hálózatrekonstrukciós feladatok között 21 db csomóponti mosató akna került kialakításra, 836 fm azbesztcement anyagú gerincvezeték-szakasz cseréje valósult meg, a meglévő 27 km hosszú elosztóhálózat pedig mechanikai tisztításra került.

A beruházás keretében az 500 m³ térfogatú vasbeton víztorony felújítása is megtörtént, valamint a teljes vízellátó rendszerre irányítástechnikai és folyamatfelügyeleti rendszer került telepítésre - és bejelezve a nagykanizsai üzemirányító központba.

Az Inke községi ivóvízminőség-javító beruházás ugyancsak az AQUAPROFIT ZRt., mint fővállalkozó kivitelezésében készült el. A beruházás során 2 db mélyfúrású kút, arzénmentesítő, vas- és mangántalanító technológia, hálózati szivattyúcsoporthoz, vasiszap ülepítő-dekantáló medence és kezelőépület került kivitelezésre a községi vízműtelepen.

Az elosztóhálózatot érintő hálózatrekonstrukciós feladatok között 633 fm KM-PVC anyagú gerincvezeték-szakasz cseréje valósult meg, a meglévő 9 km hosszú elosztóhálózat pedig mechanikai tisztításra került.

A beruházás keretében a vízellátó rendszerre irányítástechnikai és folyamatfelügyeleti rendszer került telepítésre - és bejelezve a nagykanizsai üzemirányító központba.

Szennyvízelvezetés és -tisztítás

A csurgói szennyvíztisztító telep próbaüzeme 1981. szeptember hónapban fejeződött be.

A szennyvíztisztító telep 772 m³/nap kapacitású, felszíni levegőztetéssel ellátott oxidációs árkos tisztítási technológiával épült.

Ebben az időben Csurgó város 40 %-a ellátott szennyvízcsatornával, a csatornázás elválasztott rendszerű és gravitációs üzemű, a domborzati viszonyok 3 db szennyvízátemelő közbeiktatását tették szükségessé a szennyvízelvezetés biztosításához.

2000-ben a település kertvárosi részén, a Kossuth utca egy szakaszán, ill. a Dózsa Gy. és Eötvös utcákban került sor a szennyvízcsatorna-hálózat bővítésére.

2002 - 2004. években megvalósult beruházással lett 100 %-os mértékű a város szennyvízcsatornával történő ellátottsága, valamint Berzence, Somogyudvarhely, Zákány, Zákányfalu, Gyékényes és Csurgónagymarton községek is csatlakoztak a városi szennyvízelvezető-rendszerhez. A beruházásban elkészült a szennyvíztisztító telep kapacitásbővítése és technológiai fejlesztése. A szennyvíztisztítási technológia kétlépcsős eleveniszapos biológiai szennyvíztisztítás 1.800 m³/nap hidraulikai kapacitással.

Az üzemvezetőség szennyvízcsatornával ellátott településeinek száma 2013. évben ismét bővült: Porrog, Porrogszentkirály és Szentágotfalva községek csatlakoztak Csurgó város és térsége szennyvízelvezető rendszeréhez, így jelenleg 10 település alkotja az agglomerációt.

Csurgói üzemvezetőség,
Rákóczi utcai központi épület

Csurgó,
Rákóczi utcai II. sz. vízműtelep

Csurgó, 500 m³-es víztorony

Csurgó,
József Attila utcai I. sz. vízműtelep

Csurgó,
szennyvíztisztító telepi üzemviteli épület

Csurgó,
szennyvíztisztító telepi üzemviteli épület tárgyalója

Csurgó,
szennyvíztisztító telep

Csurgó,
szennyvíztisztító telepi kombinált biológiai műtárgy

Csurgói ivóvízminőség-javító beruházás projekttábla

Csurgói ivóvízminőség-javító beruházás, alapcsöletétel.

Balról: Horváth Szabolcs vizes üzletág igazgató (Aquaprofit Zrt.), Szászfalvi László országgyűlési képviselő, Füstös János polgármester (Csurgó város) és Kassai Zoltán vezérigazgató (Délzalai Vízmű ZRt.)

Galamboki üzemvezetőség

Galambok község a nagykanizsai járáshoz tartozik. A település első említése 1231-ből származik, Golombuk néven. 1238-ban még Somogy megyéhez, majd 1331-ben már Zala megyéhez tartozott. A község fontos hadiút mellett feküdt, ezt egy 1420-ból származó oklevél említi.

A község árammal 1948-tól ellátott. Az utcákat az 1950-es évek végétől kezdték kikövezni, később útburkolattal ellátni. A településen 1970-ben épült meg a törpevízmű, 1993-tól van vezetékes gáz-ellátás és 2000-től működik szennyvízcsatorna-szolgáltatás a községben.

Ivóvízellátás

A térségben először 1969-ben, Zalakaroson helyeztek üzembe vízművet. A galamboki üzemvezetőség 1970-ben alakult meg Galambok és Zalakaros települések ivóvízellátásának a biztosítására és a zalakarosi termálfürdő működtetésére. Az 1970-es években számos településen épült meg a helyi törpevízmű, így az üzemvezetőség működési területe folyamatosan növekedett: 1977-ben Hahót, 1978-ban Zalaszentbalázs és Nagyréce községek. 1978-ban megépült a galamboki üzemvezetőségi épület, ahol ügyfélszolgálati iroda, étkezdé, műhely és garázs került kialakításra. Az 1980-as évek végéig Zalakomár (1972), Balatonmagyaród (1973), Zalaszentjakab (1988), Nagyrada (1972), Zalaszentbalázs (1973), Garabonc (1980), Zalamerénye (1984), Mihály (1981), Sand (1981), Pat (1986), az 1990-es évek elején Zalaújlak (1991) és Csapi (1991) községekben valósult meg az egészséges ivóvízellátás. 1994-ben a nagykanizsai üzemvezetőség átszervezése következtében 16 település vízellátó rendszereinek az üzemeltetése került át a galamboki üzemvezetőséghez: Zalaszentbalázs, Pölöskefő, Kacorlak, Hahót (Fakospusztai községrész), Felsőrajk, Alsórajk, Kilimán, Pötréte, Gelse, Kerecsény, Orosztony, Nagyréce, Kistréce, Zalaszentbalázs és Nagybakonak. A térségben utolsóként Börzönce községben (1994) és Hahót-Felsőfakospusztai községrészben (2006) valósult meg vezetékes ivóvízellátás. Ettől az évtől kezdődően az üzemvezetőség már 30 településen biztosította az ivóvízellátást 12 vízműteleppel, melyekhez 27 db víztermelő kút, 11 db ivóvíztisztítási technológia és 26 db ivóvíz tározó tartozik. 2006-ban felújításra került a galamboki üzemvezetőségi épület, melyben az ügyfelek magasabb szintű kiszolgálása érdekében korszerű ügyfélszolgálati iroda lett kialakítva.

Szennyvízelvezetés és -tisztítás

1978-ban üzembe helyezték a zalakarosi fürdő- és üdülőtérület szennyvízelvezetését és -tisztítását szolgáló műveket. A szennyvíztisztító telepen az összegyűjtött szennyvizek tisztítása mechanikai előtisztítást követően nemesnyáras öntözőtelepen történt. A település szennyvízcsatorna-hálózatának I. üteme és a szennyvíztisztító telep kapacitásbővítése egy újabb nemesnyáras öntözőtelep üzembe helyezésével 1992-ben valósult meg. Ezt követően a Zalakaros városi szennyvízelvezető rendszer több ütemben folyamatosan bővült, a szennyvízcsatornával történő ellátottság 2000-ben érte el a 100 %-ot. Ebben az évben Galambok községben is szennyvízcsatorna-hálózat épült, amely a zalakarosi szennyvízelvezető és -tisztító rendszerre csatlakozott. 2008. évben további településekkel bővült az agglomeráció: Garabonc, Nagyrada, Zalamerénye és Zalaszentbalázs községekben épült szennyvízcsatorna-hálózat. Megvalósult a zalakarosi szennyvíztisztító telep kapacitásbővítése és technológiai fejlesztése, melynek során eleveniszapos biológiai szennyvíztisztítási technológia létesült.

A zalakomári szennyvízcsatorna-hálózat és a szennyvíztisztító telep I. ütemét 1989-ben helyezték üzembe, a zalakarosihoz hasonló szennyvízöntözési technológiával. 2006. évben Balatonmagyaród községben épült szennyvízcsatorna-hálózat, amely a meglévő zalakomári szennyvízelvezető rendszerre csatlakozott. 2007. évben Nemesvid és Somogysimonyi községek csatlakoztak az agglomerációhoz, a beruházás kerekei között megvalósult a zalakomári szennyvíztisztító telep kapacitásbővítése és technológiai fejlesztése, melynek során eleveniszapos biológiai szennyvíztisztítási technológiával egészült ki a telep.

Üdülő faház üzemeltetés

A galamboki üzemvezetőiség tevékenységi köre a víziközmű üzemeltetési feladatokon kívül a galamboki horgásztónál 2006-ban megépült, modern üdülőként kialakított rönkfaház üzemeltetésére is kiterjed.

Galamboki üzemvezetőiségi épület

Galamboki üzemvezetőiségi épület, udvartér

Zalakomári szennyvíztisztító telep, kezelőépület

Zalakarosi szennyvíztisztító telep

Galamboki rönkfaház üdülő

Galamboki rönkfaház üdülő, nappali-étkező helyiség

Raktáráruház

A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. tevékenységeinek köre víziközmű csőanyagok és szerelvények értékesítésére is kiterjed. A termékpalettán megtalálhatóak a neves hazai és külföldi gyártók kiváló minőségű és kedvező árú termékei, melyek megfelelnek mind a magyar, mind az európai uniós előírásokban foglaltaknak. A vevők a raktárban tárolt készletekből kis és nagy tételben egyaránt vásárolhatnak.

Termékek:

Csővezetékek (polietilén PVC, acélcsővek, szennyvízcsővek), elzáró szerelvények, tolózárak (Hawle, Danfoss, AVK, VAG), öntvény idomok, szerelvények (PAM, Hawle, Danfoss), elektrofittingek (Frialen, GF, Plasson), fittingek, réz idomok, golyóscsapok (Isiflo, Greiner), vízmérők (MOM, Elster, Sensus).

Víz Világnap

Víz Világnap, rajzverseny alkotásai

*„Víz! Se ízed nincs, se színed, se zamatod,
nem lehet meghatározni téged, megízlelnék,
anélkül hogy megismernének.
Nem szükséges vagy az életben: maga az élet vagy”.*

Idézet Antoine de Saint-Exupéry: **A kis herceg** című regényéből

Az ENSZ 47. Közgyűlése a dublini és Rio de Janeiró-i konferenciák (1992-93.) javaslatára március 22-ét a Víz Világnapjává nyilvánította. 1994 óta emlékezünk meg e természeti kincsünkről, minden évben más és más összefüggéseire rámutatva. E napnak a legfontosabb célkitűzése, hogy világszerte felhívja a figyelmet a vízbázisaink fokozott védelmére, az ivóvíz fontosságára és különleges értékeire. Minden évben más és más jelmondat jegyében zajlik a megemlékezés a Víz Világnapjáról.

2013-ban a Víz Világnap nemzetközi jelmondata:

„Jusson a Földön mindenkinek tiszta ivóvíz!”

2014-ben a Víz Világnap nemzetközi jelmondata:

„Víz és energia!”

2015-ben a Víz Világnap nemzetközi jelmondata:

„Víz és fenntartható fejlődés”

2016-ban a Víz Világnap nemzetközi jelmondata:

„Víz és mesterségek”

A Délzalai Vízmű ZRt. környezet- és természettudatos módon látja el a különböző tevékenységeit, mellyel egybecseng a ZRt. hitvallása, jelmondata:

„Harmóniában a természettel, harmóniában a víz világával...”

A Délzalai Vízmű ZRt. elkötelezett a környezetvédelem mellett, elkötelezett az ivóvízkészleteink, vízbázisaink megvédésében és a természeti kincseink megóvásában.

A **Kaán Károly Környezetvédelmi Egyesület** 1994-ben alakult, mint Zala megye és a régió első, azóta is aktívan működő környezetvédelmi és természetvédelmi egyesülete.

Az alapítók azzal a céllal hozták létre, hogy a térségben felmerülő környezet- és természetvédelmi problémák megoldásában segítséget nyújtsanak.

Az egyesület programját minden évben az ifjúság, a fiatalság megszólítása határozza meg.

A víz világnapi rendezvényeket a Kaán Károly Környezetvédelmi Egyesület több mint húsz éve együtt szervezi a Délzalai Vízmű ZRt.-vel. A rendezvénybe nemzetközi jellegéből adódóan horvát, szlovén és osztrák intézmények is bekapcsolódtak.

A Víz Világnapja alkalmából az egyesület minden évben rajz- és esszépályázatot hirdet az óvodások és az általános iskolások számára.

Külön programként az iskolások megtekinthetik a Délzalai Vízmű ZRt. Teleki utcai víztornyát, ahol megismerkedhetnek a víztorony működésével is.

A nemzetközileg is elismert víz világnapi programsorozat - amelynek több ezer diák, pedagógus és szülő együttes munkája adja annak értékét - igazolja, hogy ez a tevékenység komoly szakmai alapon nyugszik és mindannyiunk számára rendkívül hasznos.

A víz a világon közös természeti kincsünk, közös tulajdonunk, melynek értékeit mindenkinek fel kell ismernie, és közösen kell a megóvásáról is gondoskodnunk. A természeti adottságoknak és a Délzalai Vízmű ZRt. magas színvonalú szakmai munkájának köszönhetően Nagykanizsa város és térsége kiváló minőségű ivóvízzel büszkélkedhet.

Víz Világnap, rajzversenyek eredményhirdetése

Víz Világnap, rajzkiállítás

*Benedek Miklós elnök
(Kaán Károly Környezetvédelmi Egyesület) megnyitó*

*Kassai Zoltán vezérigazgató
(Délzalai Vízmű ZRt.), - díjátadás*

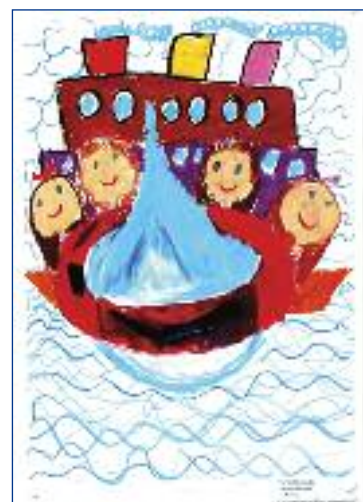

*Kassai Zoltán vezérigazgató és
Cseresnyés Péter polgármester, - díjátadás*

*Kendli Richárd szolgáltatási igazgató
(Délzalai Vízmű ZRt.), - díjátadás*

Sport, sport, sport...

A Víz mű megalakulása 1916-hoz, az olimpia évéhez kötődik és ez az év is (2016) az olimpia éve. Sajnálatos, hogy 1916-ban az I. világháború elsodorta a berlini olimpia megrendezését. Az olimpia jelmondata: gyorsabban - magasabbra - erősebben. Ez a jelmondat lehetne akár a Délzalai Víz mű ZRt. jelmondata is, hiszen a gazdasági élet is megköveteli ezeket az eredményeket. Nagykanizsának van olimpiai bajnok kötődése, hiszen Dr. Mező Ferenc az 1928-as amszterdami olimpián szellemi olimpiai bajnokságot nyert *Az olimpiai játékok története* című munkájával. Dr. Mező Ferenc Nagykanizsán járt iskolában és az első világháborút követően Nagykanizsán tanított. Pierre de Coubertin báró szerint a sport a legalkalmasabb eszköz arra, hogy a világ összes népét összefogja, és közöttük barátságot alakítson ki. A Délzalai Víz mű ZRt. elődei is felismerték, hogy a sport a dolgozói összefogást és a barátság kialakulását nagymértékben elősegíti, ezért minden évben vállalati sportnapot rendeztek, mely hagyományt a ZRt. napjainkban is folytatja.

Vízmű és a sport

Az 1960-as - 1970-es években a vállalatnál a sportot a tömegsport-mozgalom jellemezte, a szakszervezetek szervezésében. A dolgozók több alkalommal szerepeltek sikeresen a HVDSZ szpartakiádokon.

A Vízmű labdarúgó csapata alapító tagként 1970-től szerepelt a nagykanizsai városi kispályás labdarúgó bajnokságban.

A Vízmű SE 1978. május 1-jén alakult meg, tömegsport, férfi röplabda és úszás sportágakban, majd később szerveződött meg a labdarúgó- és a vízilabdacsapat az egyesületen belül.

Az elnök: Baracska László volt, és Vass István, valamint Tulipán József segítettek a sportszervezést. A Vízmű SE az 1980-as évek közepéig működött.

A nagykanizsai városi kispályás labdarúgó bajnokságban a Vízmű csapata jelentős sikereket ért el, 3 alkalommal lettek elsőek az I. osztályban és többször szereztek dobogós helyezéseket. Szintén jól szerepeltek különböző városi sportrendezvényeken és kupákon.

A ZRt.-nél évenként kerül megrendezésre a vállalati sportnap, ahol a vállalat dolgozói egymással versenyeznek.

Öt nyugat-magyarországi víziközmű szolgáltató vállalat szervezésében minden évben megrendezésre kerül az "öt vízmű sportnap", váltott helyszíneken. A résztvevő vállalatok: a Büki Gyógyfürdő Zrt., a Délzalai Vízmű Zrt., a Soproni Vízmű Zrt., a szombathelyi székhelyű VASIVÍZ ZRt. és a zalaegerszegi székhelyű ZALAVÍZ ZRT.

Eddig 42 alkalommal mérték össze ügyességüket, tudásukat, kitartásukat (utoljára 2015-ben Sopronban) kispályás labdarúgásban, asztaliteniszből, tekében - külön-külön női és férfi csapatokban -, és további 5 sportágban (kosárlabda, röplabda, csocsó, póker, sakk) versenyeztek egymással.

A vízműves sportrendezvények alkalmasak arra, hogy az ágazatban dolgozók jobban megismerjék egymást, és kialakuljanak szakmai kapcsolatok.

Vállalati sportrendezvények

A Délzalai Vízmű Sportegyesület

A Délzalai Vízmű SE megalapítása 1988-ban történt, az egyesület elnevezése akkor Nagykanizsai Úszó és Vízilabda Egyesület (NVSE) volt. Az alapításkor az egyesület nem csak úszással, hanem vízilabda utánpótlás-neveléssel is foglalkozott.

Az NVSE nevet az Egyesület 1996-ban CWG-re módosította az akkori főszponzor neve után.

2004-ben vette fel a Sportegyesület a jelenlegi nevét: **Délzalai Vízmű SE**. Az egyesület úszás utánpótlás-neveléssel, óvodai és iskolai úszásoktatással, versenyeztetéssel, valamint vízilabda utánpótlás-neveléssel foglalkozik. 2008-ban a Sportegyesület az úszószakosztály mellett létrehozta a tömegsport szakosztályát.

• A Sportegyesület elnöke:	Kassai Zoltán
• Az úszószakosztály elnöke:	Dr. Abay Nemes Zoltán
• Vezető edző:	Polgár Sándor
• Edzők:	Gondi Zoltán, Sneffné Ágoston Mónika, Országné Hüveli Mária, Rácz Tibor, Keléné Majzik Bernadett
• A tömegsport szakosztály elnöke:	Cziráki László

2008-ban a tömegsporton belül hosszú szünet után megalakult a sportegyesület kispályás labdarúgó csapata és elindult a nagykanizsai kispályás labdarúgó bajnokságban.

Elért eredmények a nagykanizsai kispályás labdarúgó bajnokságokban:

2008-ban	IV. osztály	3. helyezés
2009-ben	III. osztály	4. helyezés
2010-ben	II. osztály	8. helyezés
2011-ben	II. osztály	4. helyezés
2012-ben	II. osztály	1. helyezés
2013-ban	I. osztály	5. helyezés
2014-ben	I. osztály	9. helyezés
2015-ben	I. osztály	3. helyezés

Nagykanizsai városi kispályás labdarúgó bajnokság II. osztály bajnokcsapat (1980)

Első sor, balról: Kovács Péter,
Bedő Vilmos, Pápai László,
Horváth Gábor, Horváth Attila

Álló sor, balról: Lovkó István,
Sümegi László, Józsi Mihály,
Szabó Antal, Szabó György,
Hetyési Árpád csapatvezető

Nagykanizsai teremlabdarúgó verseny (1986-87) II. helyezett csapat

Első sor, balról: Dávid Sándor,
Papp László, Pápai László,
Benkő István,
Sümegei László csapatvezető

Álló sor, balról: Szabó Antal,
Góber Csaba, Szabó György,
Takács István, Répási János,
Czuppon László

Nagykanizsai városi kispályás labdarúgó bajnokságban szereplő csapat (2011)

Első sor, balról: Fadgyas László,
Horváth István, Niklesz László,
Kovács Gyula, Bali József, Szalai
Zoltán, Fitos István

Álló sor, balról: Lövényi Zsolt,
Cziráki László, Kodela Ferenc,
Sánta Zoltán csapatkapitány,
Vlasics Tamás, Köves Gábor,
Nagy Péter

Zalakarosi Hervis kupa teremlabdarúgó verseny bajnokcsapat (2016)

Guggolnak balról jobbra:
Szalai István,
Sáfrán Richárd, Takács Gergely

Állnak balról jobbra:
Cziráki László, Móricz Zoltán,
Szalai János, Takács Barna,
Gyepes Péter

Úszószakosztály

A kiscsoportos oktatók munkájának köszönhetően nagyon sok óvodás és kisiskolás került az úszószakosztályba, jelenleg 160 gyermek sportol.

A versenyzők eredményei országos viszonylatban is jelentősek.

Számos versenyző országos ranglistavezető, illetve a korosztályaikban előkelő helyeket foglalnak el.

Kiemelkedő eredményeket ért el **Révész Kata**, aki az 1996 évben a Spanyolországban megrendezett Európa Bajnokságon a magyar válogatott tagjaként 7. helyezést ért el a 4x100m női vegyes váltóban.

A szakosztály büszkesége az Ifjúsági Olimpia 200m férfi pillangó aranyérmese, **Biczó Bence**, aki a **2012-es londoni olimpián 200m férfi pillangóúszásban 9. helyezést ért el.**

Abay Nemes Anna 2008. évben 100m női gyorsan, 2010. évben 50m és 100m női gyorsan, és 2012. évben 50m és 200m női hátan országos korosztályos bajnok volt.

A magyar ifjúsági válogatott tagjaként részt vett 2011 nyarán, Máltán az ISF Swimming School World Cup versenyén, ahol az 1. helyezést elért 4x100m-es női vegyes váltónak tagja volt és 3. helyezést ért el 200m női gyorsan.

2012 júliusában az Antwerpenben megrendezésre kerülő Ifjúsági Európa Bajnokságon a 4x100m női vegyes váltóban 5. helyezést ért el korosztályos csúccsal, első emberként indulva a váltóban 100m női hátan.

Zámodics Márk 2010-ben a korosztályos országos ranglistán listavezető volt 50m, 100m és 200 m gyorsan.

2011. 2012. és 2013-ban a korosztályos országos ranglistán listavezető volt 200m gyorsan és országos bajnok 2011-ben.

2012. évben a felnőtt mezőny számára egyben olimpiai kvalifikációs megmérettetésen vett részt a bosznia-hercegovinai Banja Luka városában, ahol korosztályos boszniai versenycsúcsot úszott 400m és 200m férfi gyorsan.

A 2013-as Berlini Nemzetközi Úszóviadalon 200m és 400m gyorsan 5. helyezett volt.

2013-ban Belgrádban a magyar ifjúsági válogatott tagjaként a 4x200m gyorsváltóban 2. helyezést ért el.

Molnár Flóra 2013-ban a Berlinben megrendezésre került International Swim Meeting versenyen 2. helyezést ért el 50m női gyorsan, majd 2014. évben ugyanezen a versenyen

1. helyezett volt.

2014. évben a Moszkvában megrendezett Energy Standard Championship versenyen 50m női gyorsan 1. helyezett volt.

2014 évben Hollandiában, a Dordrechtben megrendezett European Junior Championship versenyen 50m női gyorsan 4., 100m női gyorsan 7. helyezést ért el.

2014. évben az 50m női gyorsúszás felnőtt magyar bajnoka volt.

2015. évben az Ifjúsági Világtalálkozón, Poznanban 50m és 100m női gyorsan 1., míg 50 m pillangón 2. helyezést ért el.

2015. évben az Ifjúsági Világbajnokságon Singapurban 50m női gyorsan 5., 100m női gyorsan 9. helyezést ért el.

2015. évben a Rövidpályás Európa Bajnokságon Netanya-ban 100m női gyorsan 14. helyezést ért el.

Molnár Flóra a korosztályos országos ranglistán 50m és 100m női gyorsan országos csúcstartó volt 2014-ben és 2015-ben.

Országos korosztályos úszóbajnokok:

Vágvölgyi Viktória	1989.	Abay Nemes Anna	2008.
Holló Adrienn	1990.	Abay Nemes Anna	2010.
Papp Viktória	2000.	Zámodics Márk	2011.
Silló Dániel	2004.	Abay Nemes Anna	2012.
Biczó Bence	2005.	Molnár Flóra	2014.

2015 szeptemberétől az úszószakosztály senior versenyzők felkészítésével is foglalkozik, így **Kovács Roland** személyében országos eredményeket is fel tud mutatni.

Annak érdekében, hogy a sportoló gyerekek érezzék és megtanulják azt, hogy amit elérnek eredményt nem csak maguknak, hanem társaiknak is köszönhetik, célul tűzték ki a váltók sikerességét is.

Így nem csak a sportoló gyerekek, hanem az edzők is ösztönözve vannak arra, hogy igazi csapatmunkát végezzenek. Ennek eredménye, hogy 2015-ben a 4x50m női gyorsváltó 5. helyezett lett az Országos Fel-nőtt Bajnokságon. A váltó tagjai: **Abay-Nemes Anna, Molnár Flóra, Fodor Helga, Kantó Loretta.**

2002. évben vándor "obeliszket" alapított a szakosztály, mellyel az egyesület megteremtett egy olyan tradíciót, ahol "kőbe van vésve" a múlt értéke a jövő nemzedéke számára.

Minden egyes év legkiválóbb úszó sportolójának a neve az Obeliszk falára bevésetik és egy évig a sportoló szobájának ékessége lehet.

Az úszószakosztálynak saját **csatakiáltása** van, melyet a „spártai harcos katonák” ihlettek, és az országos versenyeken ezzel biztatják kiválóságaikat.

A minden évben elkészített **úszónaptár** bemutatja a szakosztály életét, a versenyeket, a rendezvényeket, az eredményeket és a csapatépítést. A facebook-os oldalukon napi információt kaphatnak a szakosztály sportolói és a sportág iránt érdeklődők a szakosztály munkájáról és a nagykanizsai úszósport életéről.

100 év - 100 kép

A fényképészet - miként a nagy találmányok általában - nem a véletlen szülötte volt, hanem társadalmi igény hívta életre. A fényképezés technikai feltételeit, vagyis a fény optikai és kémiai hatását már korábban ismerték. A fényképezőgép őse, a **camera obscura** képalkotását már az arabok is feljegyezték. Használata a 17. század óta széles körben elterjedt a művészek között. Az ezüstsók fényérzékenységét pedig a XVIII. század elején fedezte fel Heinrich Schulze német vegyész.

A XIX. század legfőbb irányzata a biedermeier, a gépek, a technika iránti tisztelet, modernség, illetve az ezek által a valósághű ábrázolásra való törekvés mintegy szükségszerűvé tette a fotográfia feltalálását. Az igény megjelenésével egyidejűleg, egymástól függetlenül több kutató is megoldotta a **camera obscura** által rajzolt kép rögzítésének technikai problémáját.

Az egyik első sikeres „maradandó” fénykép 1827-ből: Kilátás a dolgozószobából.

A felvételt Joseph Nicéphore Niépce, a fotográfia egyik feltalálója készítette több, mint 8 órás expozícióval Saint-Loup-de-Varennes-ben lévő házának ablakából.

Joseph Nicéphore Niépce és Louis Daguerre találmányát Daguerre pártfogója, Arago, a nagy tekintélyű fizikus és csillagász 1839. január 7-én jelentette be a Francia Akadémián. Miután a francia állam a találmányt életjáradék fejében megváltotta, a világnak ajándékozta, hogy bárki szabadon foglalkozhasson a fényképezéssel. Ugyanez év augusztus 19-én a Tudományos és Képzőművészeti Akadémia együttes ülésén hihetetlen nemzetközi érdeklődés közepette, a vegyi eljárást részletezve ismertette a **dagerrotípiá** készítését.

Ezt a napot, 1839. augusztus 19-ét tekinthetjük a fényképészet megszületésének.

Nagykanizsa első fényképésze: Fiedler Gyula

FIEDLER GYULA fényképészeti műterme

Nagy-Kanizsa
Városházutca 6. szám.

Fényképeket minden alakra és nagyságra, (u. m. látogató-jegy-, Cabinet-, Cabinet-, Doudoir-, negyedétti-, élet-nagyságra,) briliáns, festet, jelmez-
tiszta, elegánsan készítenek el, felvehetők minden állásban, bármely esetben eszközölhetők. A kommandó árúkat látogatókért 6512-
FIEDLER GYULA
a német és. fr. Habsburg-áradi fényképező műteremnek első
mestere. Kanizsa, 1844-ből. Rész, Gyula, Munkács, Jász, Bécs
Műk. és. nagy fényképező műteremben foglalkozom.

(1882)

Maros Sándor

nagykanizsai természetfotós

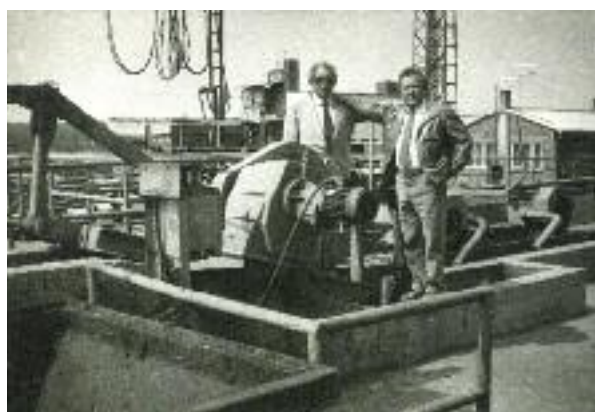

Hazafelé

*„A **fényképez** szónak szerencsés szinonímája a magyar nyelvben: **megörökít**.
Érzékelteti a múltó idő megragadásának, a tűnékeny világ megörzésének szándékát.
Idő és fényképezés elválaszthatatlanok.
Az exponálás egy pillanatot búcsúztat: a jelenből a gombnyomás pillanatában múlt lesz.
A képen annak lenyomatát őrizzük - ami volt.”*

Korniss Péter

Víz Világnapi „**Emlékérem**” (2013)
Balról: Nagy Edit főtitkár (MAVIZ),
Kurdi Viktor elnök (MAVIZ) és **Horváth Tiborné**
gazdasági igazgató (Délzalai Vízmű ZRt.)

Víz Világnapi „**Emlékérem**” (2014)
Balról: **Dávid Sándor** üzemvezető
(Délzalai Vízmű ZRt.)
és Winkler Tamás elnök (MAVIZ),

„Víziközművek napja” „**Elismerő oklevél**” (2015)
Balról: Winkler Tamás elnök (MAVIZ),
Jakab Lászlóné műszaki ügyintéző
(Délzalai Vízmű ZRt.)
és Nagy Edit főtitkár (MAVIZ)

Víz Világnapi „**Emlékérem**” (2016)
Balról: Kurdi Viktor elnök (MAVIZ),
Rádics László üzemvezető
(Délzalai Vízmű ZRt.)
és Nagy Edit főtitkár (MAVIZ)

A jelen és a jövő...

A nagykanizsai székhelyű Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt., röviden: Délzalai Vízmű ZRt., jogelődjeit is figyelembe véve, a víziközmű szolgáltatás területén 100 éve áll a fogyasztók szolgálatában.

A társaság az alaptevékenység mellett vízmérőjavítást és -hitelesítést, műszeres vízvezetéki hibakeresést, kamerás csatornavizsgálatot, csatornatisztítást, csatornajavítást, víziközmű-építést, biogáz-előállítás és -hasznosítást, komposztkészítést, laboratóriumi vizsgálatokat és szerelvény-értékesítést is végez.

A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. Kisfaludy utcai központja Nagykanizsán

Alapvető cél, hogy a társaság a fogyasztói és tulajdonosi elvárásoknak megfelelően, a nap 24 órájában egészséges, friss ivóvizet szolgáltatson a fogyasztóknak, valamint a keletkezett szennyvizeket elvezesse és olyan mértékben megtisztítsa, hogy az a természetbe visszajuttatva ne terhelje a környezetet..

A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. küldetése

A tulajdonosok által rábízott víziközművek színvonalas működtetése a fogyasztók teljes körű megelégedésére.

A Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. jövőképe

Szakmailag megbízható, gazdaságilag stabil, magas ellátási biztonsággal kiváló minőségű ivóvizet szolgáltató, környezetvédelmet szem előtt tartó újabb 100 év a fogyasztók szolgálatában.

A ZRt. irányítását 5 fős Igazgatóság és 6 fős Felügyelő Bizottság látja el.

Az üzemeltetett víziközmű rendszerek önkormányzati tulajdonban vannak, a működtető vagy a ZRt. tulajdona. A közművagyonhoz (kutak, csővezetékek, szennyvíztisztítók... stb.) kapcsolódó beruházásokról is az önkormányzatoknak kell gondoskodni.

Kassai Zoltán Elnök-vezérigazgató

*Kendli Richárd
Szolgáltatási igazgató*

*Horváth Tiborné
Gazdasági igazgató*

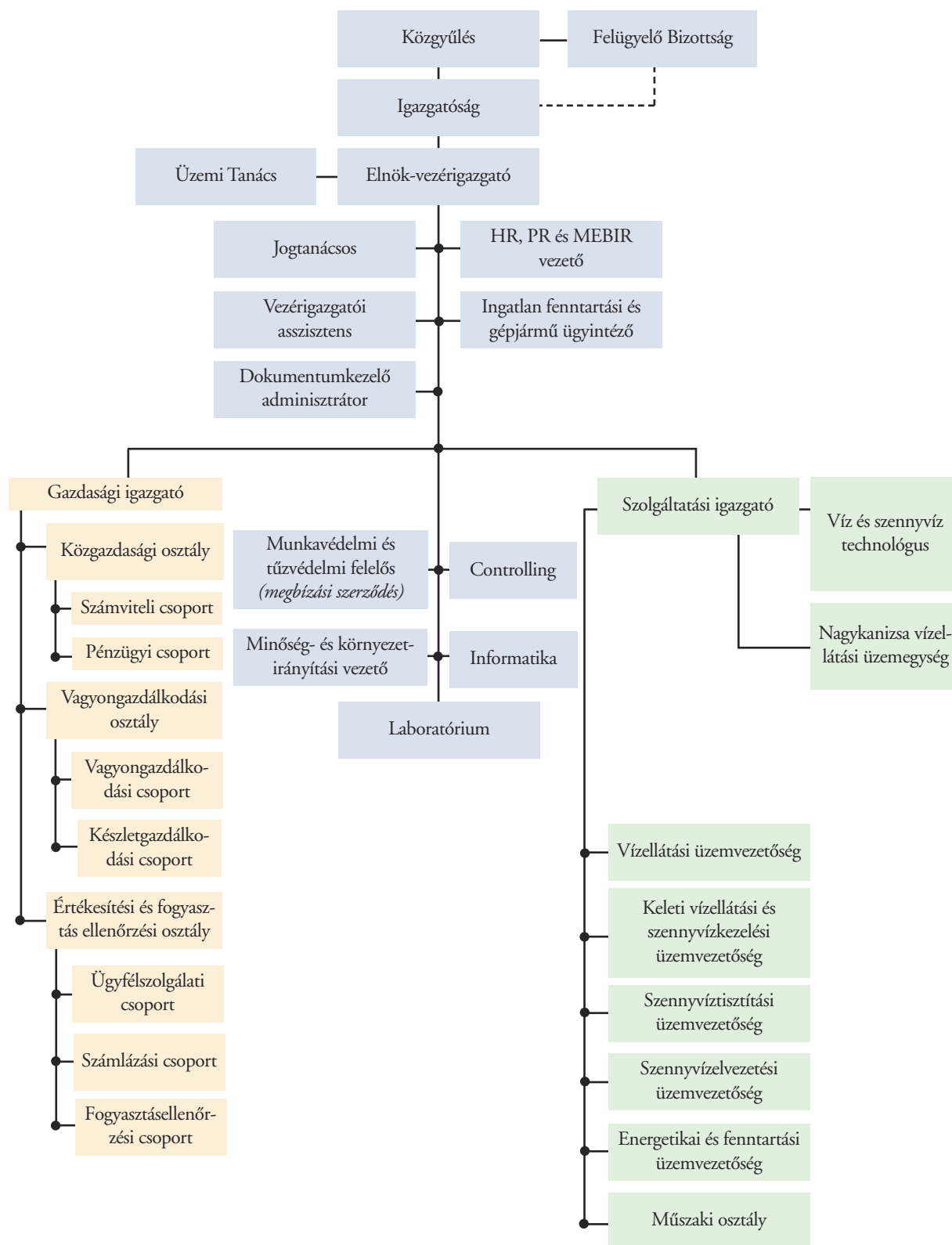
Az Igazgatóság tagjai 2016-ban: Kassai Zoltán vezérigazgató (elnök), Gál István, Keszericze Jenő, Krampek Mihály és Simonyai Imre.

A Felügyelő Bizottság tagjai 2016-ban: Gyalócai Zoltán (elnök), Ács László (dolgozói képviselő), Novák Ferenc, Rádics László (dolgozói képviselő), Simon Zoltán és Vuk István.

Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. szervezeti felépítése

Délzalai Vízmű ZRt. dolgozói névsora (akikkel a következő 100 év elkezdődött):

Ács László	Fülöp Ferenc	Kálovics Zoltán
Agné Balogh Mária	Fülöp József	Kandár Attila
András László	Fülöp Tihamér	Kandárné Molnár Jusztna
Andróczy József	Gaál Kálmán	Kárász János
Bakon Emil	Gaál Norbert	Kardos Zoltán
Bakos György	Gáspár Zoltán	Kassai Zoltán
Bali József	Gáspárné Kollár Livia	Kele Ágnes
Baliné Molnár Szilvia	Geiger Sándor	Kele János
Baranyai István	Gelencsérné Matéczi Krisztina	Kele Jánosné
Barbalics László	Gerencsér László	Kendli Richárd
Bedő Ottó	Gerencsér Tibor	Kis László
Bedő Roland	Gölles Béla	Kis-Gál János
Beregszászi Csaba	Gölles Éva	Kiss Kitty
Bese István	Göllesné Kovács Sarolta	Kissné Modor Constance
Billege Lászlóné	Gyepes Péter	Klock Gabriella
Bocskai Sándor	Gyergyák János	Kók György
Bogdán Tamás	Gyergyák Norbert	Koller István
Borsos Zoltán	Gyimesi Jánosné	Kőműves Károly
Böte György	Gyimesi Renátó	Konkoly László
Bujdosó József	Győrfi Lajos	Konkoly Zoltán
Bukovics Márta	Hajdu István	Kopár Károly
Burcsi Tamás	Halász Zsolt	Korcz László
Buspataki Sándor	Halászné Nagy Zsuzsanna	Kőrösi József
Czapári László	Hans József	Kovács Ákos
Cziráki László	IFJ. Hans József	Kovács István
Csalódi Ferenc	Hermán József	Kovács János
Császár Mátyás	Hermán Sándor	Kovács János II
Cseresnyés Cintia	Hohl Balázs János	Kovács László
Cserti Rita	Horváth Andrea	Kovács Norbert
Csizmadia Lilla	Horváth Ferenc	Kovács Tibor
Dávid Sándor	Horváth Gábor	Kovácsné Boa Ildikó
Deés Attila	Horváth István	Köves Gábor
Dergez Zoltán	Horváth László	Köves Katalin
Dömötör Sándor	Horváth Sándor	Kozári Gábor
Dömötörfy János	Horváth Tiborné	Kucsinka Zoltánné
Drabant Dávid	Hosszú István	Kulcsár László
Ebergényi József	Illés Gyula	Kumánovics János
Fábián József	ifj. Jankovits László	Kuzma Zoltán
Fábics István	Jankovits László	Lajos László
Fadgyas László	Juhász Mária Dóra	László Péter
Farkas József	Juvancicz Gyula	Légár Attila
Filák Imre	Kalocsai Gábor	Légár Ferenc
Födő Zsolt	Kálovics János	Légár Lajos

Légár Zoltán	Papp László	Szijártó Károly
Lekszikov Zsolt	Pozsár István	Szmodics László
Lovasi Katalin	Pécsi Jenő	Szolvik József
Lukács Zoltán	Péntek Imre	Takács István
Lukács Zoltánné	Petricus József	Takács Tamás
Magyar Károly	Pintér László	Takácsné Tóth Gabriella
Makaró Csaba	Pintér Róbert	Tarr László
Marics Ferenc	DR. Polay Alexandra	Tímár Ferenc
Marton Krisztián	Poszaveczi László	Tislér László
Marton Norbert	Poszaveczi Mónika	Tkálecz György
Marton-Vidmár Evelin	Preksen József	Tkálecz István
Matola József	Proszenyák Attila	Tkálecz Lajos
Meggyes Jánosné	Proszenyák István	Tomity Lajos
Méhes Imre	Proszenyák Tamás	Torma Ferenc
Merczigánné Molnár Tímea	Pujcsék József	Tóth Ernő
Mester József	Pusztai Ágota	Tóth Ferenc II
Mészáros Attila	Rácz István	Tóth Nándorné
Miklósi Ferenc	Rádai János	Tóth Zoltán
Mile Zsigmond	Rádics László	Turi Csaba
Molnár Norbert	Révay János	Turi Péter
Müller István	Révész József	Vajda Róbert
Nagy Attila	Rezsonya István	Valentinné Muik Livia
Nagy Balázs	Röst János	Varga András
Nagy István	Sánta Zoltán	Varga István
Nagy Istvánné	Sári Zoltán	Varga Tamás
Nagy János	Simon Melinda	Varjaskéri József
Nagy Tünde	Simon Richárd	Vármos Zoltán
Nagy Zsolt	Simonyai Tibor	Veczei Zsolt
Nagyné Ifka Katalin	Smolcz Lajosné	Vékási János
Némedi János	Somogyi Pál	Vellák Judit
Németh János	Stefán János	Vercz Istvánné
Németh László	Stefán László	Vida Ernő
Németh Tamás	Steinhardt Tamás	Vidmár Gábor
Niklesz László	Szabó György	Vidmár Sándorné
Novák Zsolt	Szabó Judit	Visnics Milán
Nyíri Sándorné	Szakonyi László	Vuk Attila
Nyíró Miklós	Szalai István	Weiner György
Opicz Ágnes	Szalai János	Winkler László
Orsola Imre	Szalai Gábor	Zalatnai Attila
Orsós Ferenc	Szántó Béla	Zentai Attila
Orsós János	Szekér László	Zömbik Anikó
Palkó István	Széll Árpád	Zömbik László
Pánczélné Major Eszter	Szentgyörgyi Attila	Zrimics József
Pap Dezső	Szerecz Gábor	
Pap László	Szigeti István	

A Délzalai Vízmű ZRt. központi épületénél, illetve a telephelyeinél a portaszolgálati, valamint a vagyonvédelmi tevékenységet 1995. évtől - 2009-ig a BROSS Securiti Zrt., azt követően az S-System Zrt., jelenleg a **3-GROUP** Közép-európai Zrt. végzi.

Biztonsági vezető:

Balogh Gyula (vagyonvédelem, tűzvédelem).

Dolgozói névsor:

Baranyai Ernő, Baranyai István, Belovárecz Gyula, Bogdán György, Flumbort József, Kodela Ferenc, Kövecses Béla, Lukács B. Gábor, Mester Gyöngyi, Pápai Tibor, Simon Ferenc.

A Délzalai Vízmű ZRt. központi épületénél, illetve a telephelyeinél a takarítási munkákat 2009. évtől a **Tax Team Security Kft.** végzi.

Dolgozói névsor:

Csuka Sándorné, Godina Antalné, Hartmanné Szarvas Erika, Kodela Ferencné, Kosztics Piroska, Kurucz Annamária, Mile Zsigmondné, Németh Márta, Szíjártó Zoltánné, Tóth Tiborné.

Kisfaludy utcai központ

Ülnek balról: Opicz Ágnes, Kiss Kitti, Meggyes Jánosné, Horváth Tiborné gazdasági igazgató, Kassai Zoltán elnök-vezérigazgató, Kendli Richárd szolgáltatási igazgató, Dr. Polay Alexandra, Kissné Modor Constance, Szabó Judit

Középső sor balról: Röst János, Bukovics Márta, Kandárné Molnár Juszтина, Kandár Attila, Göllesné Kovács Sarolta, Kucsinka Zoltánné, Simon Melinda, Juhász Mária Dóra, Marton-Vidmár Evelin, Lukács Zoltánné, Nyiri Sándorné, Gölles Éva

Hátso sor balról: Vékási János, Cziráki László, Turi Péter, Kalocsai Gábor, Kele Jánosné, Proszenyák Tamás, Kók György, Poszavec Mónika, Cserti Rita, Kis-Gál János, Pusztai Ágota, Vercz Istvánné, Takácsné Tóth Gabriella, Kele János, Valentinné Muik Livia, Cseresnyés Cintia, Horváth Andrea, Szolvik József, Köves Katalin

Vízellátási üzemvezetőség

Ülnek balról: Fadgyas László, Révay János, Zömbik Anikó, Ács László üzemvezető, Kele Ágnes, Rácz István, Somogyi Pál, Halász Zsolt

Álló sor balról: Poszavecsek László, Tóth Zoltán, Szijártó Károly, Horváth Ferenc, Nagyné Ifka Katalin, Szmodics László, Jankovits László, Kőműves Károly, Zalatnai Attila, Niklesz László

Felső sor balról: Pintér Róbert, Magyar Károly, Gyepes Péter, Zömbik László, Dömötör Sándor, Bese István, Nagy Attila, Nyíró Miklós, Kis László, Visnics Milán, Tkálec György, Ebergényi József, Hans József, Novák Zsolt, Steinhardt Tamás, Fábics István, Pintér László, Kovács Norbert, Kálovics Zoltán
(Nem szerepel a képen: Takács István)

Molnári üzem

Alsó sor balról: Körösi József, Proszenyák István csoportvezető, Andróczy József, Preksen József

Középső sor balról: Varga István, Czapári László, Németh Tamás, Tislér László

Felső sor balról: Petrics József, Szalai István, Kozári Gábor, Torma Ferenc, Horváth Gábor
(Nem szerepel a képen: Matola József, Proszenyák Attila)

Letenye

Balról: Gyergyák Norbert, Gáspár Zoltán, Gyergyák János, Csalódi Ferenc, Simonyai Tibor csoportvezető, Földő Zsolt, Szekér László, Bedő Ottó, Kovács István, Kuzma Zoltán
(Nem szerepel a képen: Konkoly László)

Szennyvízelvezetési üzem

Alsó sor balról: Köves Gábor, Kovács Ákos, Beregszászi Csaba üzemvezető
Középső sor balról: Gerencsér Tibor, Légár Ferenc, Fülöp Ferenc, Zentai Attila, Tkáleczi István
Felső sor balról: Légár Lajos, Gaál Kálmán, Farkas József, Miklósi Ferenc
(Nem szerepel a képen: Fülöp Tihamér, Nagy István, Kardos Zoltán)

Szennyvíztisztítási üzem

Első sor balról: Molnár Norbert, László Péter, Péntek Imre, Vidmár Sándorné, Sánta Zoltán üzemvezető, Mile Zsigmond, Kulcsár László

Középső sor balról: Szalai János, Szigeti István, Kárász János, Kumánovics János, Konkoly Zoltán, Nagy János, Hermán József

Felső sor balról: Juvancicz Gyula, Bakos György, Szabó György, Bakon Emil, Méhes Imre, Palkó István, Kárász János, Zrimics József, Gyimesi Renátó, Hajdu István, Lukács Zoltán, Geiger Sándor, Rádai János, Bujdosó József, Kálovics János, Makaró Csaba, Kovács Tibor, Burcsi Tamás, Varga Tamás, Hohl Balázs
(Nem szerepel a képen: Császár Mátyás, Hermán Sándor, Mester József, Pap Dezső, Tkálec Lajos)

Laboratórium

Első sor balról: Bedő Roland, Pánczélné Major Eszter, Csizmadia Lilla, Gáspárné Kollár Livia laborvezető

Hátsó sor balról: Gyimesi Jánosné, Tóth Nándorné, Nagy Tiinde, Dr. Bálint István, Agné Balogh Mária, Lajos László

Energetikai és fenntartási üzemvezetőség

Ülnek balról: Orsós Ferenc, András László, Vellák Judit, Vuk Attila üzemvezető, Klock Gabriella, Baliné Molnár Szilvia, Gerencsér László, Orsós János, Kovács László

Álló sor balról: Bocskai Sándor, Révész József, Drabant Dávid, Horváth László, Bogdán Tamás, Filák Imre

Felső sor balról: Lekszikov Zsolt, Sári Zoltán, Göllös Béla, ifj. Jankovits László, Légár Attila, Szalai János Gábor, Kopár Károly, Hosszú István, Nagy Zsolt, Rezsonya István, Gaál Norbert, ifj. Hans József, Pujcsek József, Müller István, Vidmár Gábor, Deés Attila

(Nem szerepel a képen: Orsola Imre)

Csurgó

Első sor: Borsos Zoltán, Horváth Sándor, Kovács János, Némethi János, Szerecz Gábor, Nagy Istvánné, Rádics László üzemvezető, Merczigánné Molnár Tímea, Németh János, Weiner György, Barbalics László, Pap László

Második sor: Légár Zoltán, Tímár Ferenc, Fülöp József, Vármos Zoltán, Dömötörfy János, Takács Tamás, Pécsi Jenő, Szentgyörgyi Attila, Németh László, Turi Csaba, Kovács János, Dergez Zoltán, Tóth Ferenc, Győrfi Lajos

Galambok - Marcali

Első sor balról: Baranyai István, Veczei Zsolt, Marics Ferenc, Dávid Sándor üzemvezető, Fábián József, Tóth Ernő, Mészáros Attila

Középső sor balról: Varga András, Papp László, Szántó Béla, Vajda Róbert, Simon Richárd, Marton Krisztián, Böte György, Winkler László, Tomity Lajos, Varjaskéri József üzemvezető, Tarr László, Gelencsérné Matécz Krisztina

Hátsó sor balról: Stefán János, Széll Árpád, Koller István, Korcz László, Pozsár István, Marton Norbert, Vida Ernő, Buspataki Sándor, Stefán László
(Nem szerepel a képen: Illés Gyula)

Raktár - díjbeszedők

Első sor balról: Horváth István, Kovácsné Boa Ildikó, Halászné Nagy Zsuzsanna, Bali József

Hátsó sor balról: Smolcz Lajosné, Nagy Balázs, Billege Lászlóné

Délzalai Víz- és Csatornamű ZRt. hosszú távú stratégiája

Stratégiai irányvonalak:

- Pénzügyi stabilitás erősítése,
- Műszaki háttér, fejlesztés, rekonstrukció, infrastruktúra felújítása,
- Működés hatékonyságának növelése,
- Fogyasztói - partnerkapcsolatok javítása, PR, marketing munka - megelégedettség növelése,
- Önálló gazdasági társaságként történő működés,
- Növekedéssel regionális szerepkör betöltése.

1. Pénzügyi stabilitás erősítése

- Gazdálkodás hatékonyságának növelése,
- Fizetőképesség megőrzése,
- Költségcsökkentés,
- Kintlévőség hatékony kezelése,
- Pályázati lehetőségek kihasználása.

2. Műszaki háttér, fejlesztés, rekonstrukció, infrastruktúra felújítása

- Folyamatos hálózati rekonstrukciók és karbantartások,
- Vízbázisok fokozott védelme, talajvédelem,
- Új költségcsökkentő technológiák bevezetése,
- Megújuló energiaforrások kihasználására alternatívák keresése,
- Üzemirányítási rendszerek fejlesztése.

3. Működési hatékonyság növelése

- Humán erőforrás hatékonyságának növelése,
- Szakértői szellemi háttér biztosítása,
- Folyamatok újraszabályozása,
- Integrált irányítási rendszer fejlesztése,
- Információáramlás javítása,
- Benchmarking tevékenység fejlesztése.

4. Fogyasztói - partnerkapcsolatok javítása, PR, marketing munka, megelégedettség növelése

- Fogyasztói kapcsolatok javítása, fogyasztói érdekek képviselete,
- Partnerkapcsolatok erősítése,
- PR a fogyasztók felé,
- Hiteles tájékoztatás, a fogyasztók információkkal való ellátása,
- Weblap és marketingfejlesztés,
- Társadalmi szerepvállalás.

5. Önálló gazdasági társaságként történő működés

- A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény szabályozza a víziközmű-szolgáltatói működési engedély kiadásának az előírásait, a közműves ivóvíz- és a közműves szennyvíz-szolgáltatási jogviszony általános szabályait, a felhasználói egyenérték számításainak tematikáját, a hatálybalépések időpontjait,
- A ZRt.-nek az önálló gazdasági társaságként történő további működése.

6. Növekedéssel regionális szerepkör betöltése

Területbővítés

- Új települések bevonása a csatornaszolgáltatásba,
- Az ivóvíz-szolgáltatási terület növelése,
- A saját vízművet használók vízműves hálózatról való ellátása,
- Szennyvízszippantások kiváltása.

Szolgáltatások bővítése

- Kivitelezői kapacitás bővítése,
- Anyagértékesítés,
- Laboratóriumi vizsgálatok körének és számának növelése,
- Szaktanácsadás.
- Meglévő szolgáltatásoknak nagyobb marketing.

A jövő feladatai

Víziközművek felújítási, pótlási és beruházási feladatainak az elvégzésére a 15 éves időtávra kötelezően elkészített gördülő fejlesztési tervek adnak keretet.

A gördülő fejlesztési terveket minden víziközmű rendszerre rövid-, közép- és hosszútávú időszakra el kell készíteni.

Ivóvízellátás, ivóvízminőség-javítás

2015. szeptember 30-i határidővel a Csurgó városi és az Inke községi vízellátó rendszerekhez kapcsolódóan valósult meg ivóvízminőség-javító program.

A közeljövőben a Bázakerettye térségi vízellátó rendszeren szükséges megvalósítani - a tulajdonos önkormányzatokkal együttműködve - ivóvízminőség-javító programot.

A vízellátó rendszerben tulajdonosként érintett önkormányzatok számára (Bázakerettye, Lisperzentadorján, Kiscsehi, Maróc és Lasztonya községek önkormányzatai) a szolgáltatott ivóvízben mérhető határérték feletti ammóniumkoncentráció miatt nyílik meg várhatóan a lehetőség pályázati forrás igénybevételére a beruházás érdekében.

A jelenlegi elképzelések szerint a Bázakerettye térségi vízellátó rendszer összekötésre kerülne a Kistolmács községi rendszerrel, ezáltal a kis kihasználtságú, magas fajlagos költségű és alacsony üzembiztonságú kistolmácsi vízbázis és víztisztítási technológia kiváltható lenne.

A térségben tervezett ivóvízminőség-javító nagyberuházás, melynek célja a vízbázisvédelem, a felszíni és felszín alatti vizek védelme mellett az ivóvíztisztítás korszerűsítése, a hulladékkezelés, -elhelyezés korszerű megvalósításával (vas- és mangániszap) talaj- és vízvédelem, valamint a vízellátó hálózatok azbesztmentesítése, ólommentesítése.

A környezetvédelmi és élelmiszerbiztonsági célokon túl a további cél a hatékonyság növelésével a víziközmű üzemeltetés költségeinek alacsonyan tartása.

A Molnári (Murai) vízbázis védelmének a területén megoldandó feladatok: a szűrőöblítésből származó hulladékvizek kivezetése a vízbázis területéről és bevezetése a Mura folyóba, valamint a termelő objektumok behatolást jelző riasztórendszerrel való ellátása.

El kell végezni a Molnári (Murai) vízbázis kútjainak műszeres és kamerás vizsgálatát, szükség szerint gondoskodni kell a kútregenerálásról vagy kútrekonstrukcióról, az építészeti, gépészeti, erősáramú- villamos és irányítástechnikai felújításról,

Az ablakos aknakút csáposkúttá történő átalakításával a molnári (Murai) vízbázis kapacitása növelhető.

A Molnári ivóvíztisztító telep rekonstrukciója esetében gondoskodni kell a technológiai épület rekonstrukciójáról, a vas- és mangántalanítási, valamint a fertőtlenítési technológia korszerűsítéséről, a meglévő tisztavíz-tározó medencék felújításáról, a hálózati szivattyútelep rekonstrukciójáról és a vas- és mangániszapkezelési technológia kiépítéséről.

A vízellátó hálózat rekonstrukciós keretei között az azbesztcement és acél anyagú vezetékek cseréjét, az ólomcső szakaszok megszüntetését kell végrehajtani. A hálózati fertőtlenítés lehetőségeinek kiépítésével a kifogásolt minták száma csökkenthető, egyenletesebb ivóvízminőség biztosítható a felhasználók részére.

Szükséges a több évtizede üzemelő víztornyok, hidrolóbuszok, térszíni és magaslati tározók építészeti és gépészeti felújítása.

Az átemelők, nyomásfokozók rekonstrukciója során a megfelelő szivattyúválasztással az energiafelhasználás optimalizálható.

A Nagykanizsa térségi regionális vízellátó rendszer bővíthető hálózat-összekötésekkel, így a kis vízművek kiváltásával a költséghatékonyság növelhető.

Megoldható feladatnak látszik a Nagykanizsa térségi vízellátó rendszer összekötése a Letenye városi és a Zajk községi vízellátó rendszerrel, a Bánokszentgyörgy térségi vízellátó rendszerrel, a Surd térségi és a Nemespátró községi vízellátó rendszerrel, a Nagyrécsa térségi és a Nagybakónak községi vízellátó rendszerrel, a Zalaszentbalázs térségi és a Gelse községi vízellátó rendszerekkel.

Szennyvízelvezetés- és tisztítás

Felsőrajk, Alsórajk, Pötréte, Pölöskefő, Kilimán, Orosztony, Kerecseny és Gelse községek önkormányzatai szándéknyilatkozatot fogalmaztak meg annak érdekében, hogy a települések szennyvízelvezetését és -tisztítását megvalósító Gelse központú agglomeráció kialakításában egymással együttműködnek.

A 2934 lakosegyenérték szennyvízterhelésű agglomeráció kijelölése jelenleg folyamatban van.

Az agglomeráció kijelölését követően a települések pályázatot kívánnak benyújtani a beruházás megvalósítása érdekében.

Bánokszentgyörgy, Borsfa, Várfölde, Pusztamagyaród, Szentliszló, Bucsuta és Oltárc községek önkormányzatai Bánokszentgyörgy központtal kívánnak szennyvízelvezetési- és tisztítási agglomerációt kialakítani. Jelenleg a 2889 lakosegyenérték szennyvízterhelésű agglomeráció vizsgálati dokumentációjának készítése van folyamatban.

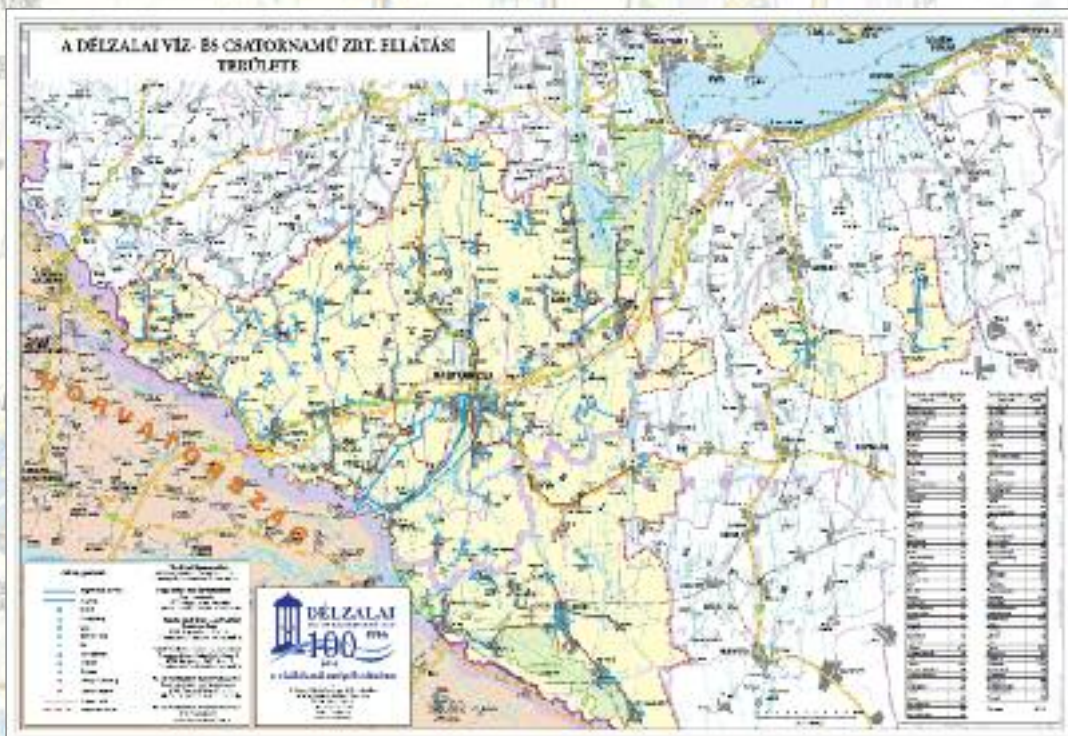
A meglévő települési szennyvízcsatorna-hálózatok állapotfelmérése, kiértékelése, felújítás tervezése és kivitelezése, valamint a meglévő szennyvízátemelő műtárgyak építészeti, gépészeti, erősáramú és irányítástechnikai rekonstrukciója időszerű feladat.

A meglévő, több évtizede üzemelő szennyvíztisztító telepeknek, pl. a Hahót, Gelsesziget, Újudvar, Petrivente, Sormás, Murakeresztúr és Bázakerettye községi tisztítótelepeknek a rekonstrukcióját, technológiai fejlesztését a műszaki avuláson és elhasználódáson kívül hatósági előírások is indokolják.

Szolgáltatási terület - tulajdonos önkormányzatok

A Délzalai Vízmű ZRt.-nek **107** tulajdonosa van, a ZRt. a víziközmű szolgáltatásaival Zala és Somogy megye **103 településén** van jelen, az itt élő több mint **130 ezer felhasználónak** szolgáltat ivóvizet (99 település), melyet 966 km hosszú csővezetéken és több tízezer bekötésen keresztül juttat el felhasználóihoz. A hálózatokon több mint 40 ezer bekötés és 83 db ivóvíztározó medence található, melyek összes térfogata: 23.849 m³.

A szennyvizek elvezetését 738 km hosszú szennyvízcsatorna-hálózat biztosítja.

A szennyvízcsatorna-hálózatokon 28.121 db szennyvízbekötés van.

A szennyvizek 256 db szennyvízátemelőn keresztül jutnak el a 23 db szennyvíztisztító telepre.

A Délzalai Vízmű ZRt. 67 településnek biztosítja a szennyvízelvezetést és szennyvíztisztítást:

Balatonmagyaród, Bázakerettye, Becsehely, Belezna, Berzence, Bocska, Csapi, Csörnyeföld, Csurgó, Csurgónagymarton, Dobri, Eszteregnye, Fityeház, Fűzvölgy, Galambok, Garabonc, Gelse, Gelsesziget, Gyékényes, Hahót, Homokkomárom, Hosszúvölgy, Inke, Iharos, Iharosberény, Kacorlak, Kerkaszentkirály, Kerkateskánd, Kiserőse, Letenye, Lovászi, Magyarszentmiklós, Magyarszerdahely, Molnári, Murakeresztúr, Muraszemenye, Nagykanizsa, Nagyrada, Nagyréce, Nemesvid, Pat, Petrivente, Pogányszentpéter, Porrog, Porrogszentkirály, Rigyác, Semjénháza, Somogysimonyi, Somogyudvarhely, Sormás, Senta, Szepetnek, Szécsisziget, Tormafölde, Tornyiszentmiklós, Tótszentmárton, Tótszerdahely, Újudvar, Valkonya, Zákány, Zákányfalu, Zalakaros, Zalakomár, Zalamerenye, Zalasabar, Zalaszentbalázs és Zalaújlak.

Alsórajk

Balatonmagyaród

Bánokszentgyörgy

Bázakerettye

Becsehely

Belezná

Berzence

Bocskai

Borsfa

Börzönce

Bucsuta

Csapi

Csörnyeföld

Csurgó

Csurgó

Csurgónagymarton

Dobri

Eszteregnye

Felsőrajk

Fityeház

Fűzvölgy

Gadány

Galambok

Garabonc

Gelse

Gelsesziget

Gyékényes

Hahót

Homokkomárom

Hosszúvíz

Hosszúvölgy

Iharos

Iharosberény

Inke

Kacorlak

Kelevíz

Kerecseny

Kerka

Kerkaszentkirály

Kerkateskánd

Kilimán

Kiscsehi

Kisrécse

Kistolmács

Lasztonya

Letenye

Letenye

Lispeszentadorján

Liszó

Lovászi

Magyarszentmiklós

Magyarszerdahely

Maróc

Mesztegyő

Miháld

Molnári

Murakeresztúr

Murarátka

Muraszemenye

Nagybakónak

Nagykanizsa

Nagykanizsa

Nagykanizsa

Nagykanizsa

Nagykanizsa

Nagykanizsa

Nagykanizsa

Nagykanizsa, Csónakázó-tó

Nagykanizsa - Bajcsa

Nagyrada

Nagyrécse

Nemespátró

Nemesvid

Oltárc

Orosztony

Órtilos

Pat

Petrivente

Pogányszentpéter

Porrog

Porrogszentkirály

Porrogszentpál

Pölöskefő

Pötréte

Pusztakovácsi

Pusztamagyaród

Rigyác

Sand

Semjénháza

Somogybükkösd

Somogycsicsó

Somogyfajsz

Somogysimonyi

Somogyudvarhely

Sormás

Surd

Szécsisziget

Szenta

Szentlisló

Szentmargitfalva

Szepetnek

Tormafölde

Tornyiszentmiklós

Tótszentmárton

Tótszerdahely

Újudvar

Valkonya

Várfölde

Zajk

Zalakaros

Zalakaros

Zalakomár

Zalamerenye

Zalasárszeg

Zalaszabar

Zalaszentbalázs

Zalaszentjakab

Zalaújlak

Zákány

Zákányfalu

Vízműves közreműködők:

Csurgói üzemvezetőség fejezethez: **Rádics László**
Fürdőszolgáltatás fejezethez: **Szabó Norbert**
Galamboki üzemvezetőség fejezethez: **Dávid Sándor**
Informatikai fejezethez: **Kalocsai Gábor**
Kutatás: **Jakab Lászlóné, Kiss László, Steinhardt Dénes, Szendrő László, Veit Gézané**
Laboratórium fejezethez: **Gáspárné Kollár Livia**
Letenyei üzemvezetőség fejezethez: **Kertész István**
Molnári vízműtelep fejezethez: **Proszenyák István, Szabó Norbert**
Szennyvízelvezetés - szennyvíztisztítás fejezethez: **Beregszászi Csaba, Sánta Zoltán**

Fotók:

Baracskai László, Beregszászi Csaba, Béres Jánosné, Cziráki László, Czoma Péter, Cserti Rita, Dávid Sándor, Fábics István, Gáspárné Kollár Livia, Gelencsérné Matécz Krisztina, Gerencsér László, Horváth Tiborné (Erzsébet), Horváth Tiborné (Györgyi), Józsi Mihály, Kiss László, Kele Jánosné, Kovács Gyula, Köves Gábor, Köves Katalin, Nagyné Ifka Katalin, Papp Valéria, Dr. Polay Alexandra, Proszenyák Tamás, Rádics László, Sánta Zoltán, Simonyai Tibor, Steinhardt Dénes, Sümegi László, Szabó Ferencné, Szabó György, Szabó Judit, Szabó Norbert, Tulipán József, Varjaskéri József, Veit Gézané, Vercz Istvánné, Zsiborás János

Rövidítések:

K, KO = Kanizsa Lokálpatrióta Hetilap (nyomtatott, online)
Z = Zala
ZH = Zalai Hírlap
ZK = Zalai Közlöny
nK = nagyKar
TGYM = Thury György Múzeum

Felhasznált forrásanyagok - irodalomjegyzék:

Barbarits Lajos:
Nagykanizsa városi monográfia (1929)
Benedek Rezső:
Zala Aranykönyve: a mi értékeink (1938)
Délzalai Vízmű ZRt. irattára
Göncz Ferenc: Nagykanizsa rendezett tanácsú város szabályrendelet-alkotási tevékenysége 1867-1890
Halis István Városi Könyvtár - Nagykanizsa, nagy-Kar-holmi
Kanizsa Lokálpatrióta Hetilap
Környezetvédelmi és Vízügyi Levéltár
Magyar Építőipar 1980. 11-12. szám - Kornay József (Nagykanizsa város új szennyvíztisztító telepe)
Magyar Nemzeti Levéltár Zala Megyei Levéltára
Nagykanizsai Regionális Szennyvíztársulás (prezentáció)
Szerdahelyi Noémi - A nagykanizsai szennyvíztisztító telep bővítése (prezentáció)
Thury György Múzeum - Nagykanizsa
Városok Lapja
Városhozza (1935)
Víz-, gáz-, fűtőtechnika épületgépész szaklap
Víz- és Vízmű Panoráma
Zala
Zalai Hírlap
Zalai Közlöny

www.csurgo.hu;
www.galambok.hu;
www.letenye.hu;
www.nagykanizsa.hu;
www.zalakaros.hu
www.dzviz.hu;
www.maviz.org;
www.zala.katasztrofavedelem.hu;
www.furdo-zalakaros.hu
www.gyogyvizek.hu;
www.wikipedia.hu

Részlet Kassai Zoltán vezérigazgató *Előszó* köszöntéséből:

Cégünk olyan jövőképet tűzött ki maga elé, amelyet csak kiváló kollégákkal és kiváló teljesítménnyel érhetünk el. Az általános relativitáselméletet Albert Einstein 100 éve, 1916-ban publikálta. Tőle idézek egy zseniális gondolatot:

“Mindenki tudja, hogy bizonyos dolgokat nem lehet megvalósítani, mígnem jön valaki, aki erről nem tud, és megvalósítja.”

Igen, a 100 éves Délzalai Vízmű ZRt. is ezt a szellemiséget vallja...